

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Højvandet ved Nordflesvigs Bøsthyt.

Højvandet er udregnet paa Grundlag af Flodtabelleerne i den af det tyffe Indenrigsministerium udgivne „Nautisches Jahrbuch“ og egne Jagttagelser.

De for hver Dags Formiddag og Eftermiddag anførte Klokkeslet angiver Højvandet ved Romo Havn og Ballum „Norested“. For at finde Flodtiden ved Skærbæk Brohoved maa man lægge 20 Minutter, ved Odden paa Nordland Romo omtrent 10 Minutter og ved Søjer Sluse 50 Minutter til.

Lavvandet indtræder $6\frac{3}{4}$ —7 Timer efter Højvandet.

Beregningerne er udjorte af Thade Peterien, Haderslev.

Bestemmelse af Middagslinien.

Paa en vandret plan Flade, som er opstillet jaaledes, at den kan bestemmes af Solen, tegnes flere koncentriske Cirkler. I Centret oprettes en Stift lodret paa Fladen. Naar om Formiddagen mellem Kl. 9 og 11 Stiftens Skygge efterhaanden bliver kortere, mærker man sig paa Cirklerne de Punkter, hvor Skyggens Ende befinder sig. Om Eftermiddagen mellem Kl. 1 og 3 forlænger Skyggen sig, og nu mærker man sig atter Skyggens Ende i Cirklerne. **Middagslinien** er da den rette Linie, som, draget ud fra Stiftens Fod, halverer de paa Cirklerne afmærkede Buer. — Konstruktionen giver det bedste Resultat, naar den udføres i Dage imellem den 18de og 25de Juni eller imellem den 18de og 25de December.

Over Gang Stiftens Skygge falder i Middagslinien, er det sand Middag.

Bemærkninger vedrørende Kalenderen.

Dagen begynder Kl. 12 om Natten; alle Tiderne fra Midnat til Middag regnes til Morgenen, og alle Tiderne fra Middag til Midnat til Aften. Klokkeslettet angiver den mellemøropæiske Tid.

F e s t f a b e l .

De foranderlige Fester bestemmes alle efter Baaften.

Åar	Faſtelavn	Baaſte	Pinſe	1. Advent
1913	2. Februar	23. Marts	11. Maj	30. Novbr.
1914	22. Februar	12. April	31. Maj	29. Novbr.
1915	14. Februar	4. April	23. Maj	28. Novbr.
1916	5. Marts	23. April	11. Juni	3. Decbr.
1917	18. Februar	8. April	27. Maj	2. Decbr.
1918	10. Februar	31. Marts	19. Maj	1. Decbr.

Januar 1913.

D. C. N.

Unglaaned.

31 Dage

Se Num. 3. E.
Højvande

		Form.	Eftm.		Sm. Em.
1. Uge.		Kristi Omfarelse. Luf. 2, 21.			
		2. Række: Matth. 6, 5-13.			
D.	1 Nytaar	2.21	12.08	Sol op 8.51, ned 4.02 Tusmørket varer 52' Solen Jorden nærmest	8½ 9½
T.	2 Abel	3.49	12.19		9½ 10½
F.	3 Evod	5.16	12.34		10½ 11½
L.	4 Methusalem	6.43	12.55		12 —

2. Uge. **Da Herodes var død.** Matth. 2, 19 til Enden.

2. Række: Matth. 2, 13-18.

S.	5 S. e. Nytaar	8.01	1.29	Simeon	12½ 1
M.	6 S. B Konger	9.02	2.20		1½ 2
Ti.	7 Knud Hertug	9.44	3.29	☉ n. M. 11 Form.	2½ 2½
D.	8 Erhard	10.10	4.47	Sol op 8.48, ned 4.12 Tusmørket varer 51'	3 3½
T.	9 Julianus	10.27	6.06		3½ 4
F.	10 Paul Eremit	10.38	7.25		4½ 4½
L.	11 Pyginius	10.47	8.41	Maanen Jorden fjærnest	4½ 5½

3. Uge. **Da Jesus var 12 Aar gammel.** Luf. 2, 42 til Enden.

2. Række: Mark. 10, 13-16.

S.	12 S. e. h. Kong.	10.53	9.56	Reinhold	5½ 5½
M.	13 Hilarius	10.59	11.10		5½ 6½
Ti.	14 Felix	11.04	Morg.	Sol op 8.41, ned 4.23 Tusmørket varer 49'	6½ 7
D.	15 Maurus	11.11	12.26		7 7½
T.	16 Marcellus	11.19	1.42	☉ j. Kv. 5 Eftm.	7½ 8
F.	17 Antonius	11.30	3.07		8½ 9
L.	18 Briſca	11.48	4.37		9½ 10½

4. Uge. **Arbejderne i Vingarden.** Matth. 20, 1-16.

2. Række: Matth. 25, 14-30.

S.	19 Septuagesima	12.18	6.05	Pontianus	10½ 11½
M.	20 Fab. og Sebaf.	1.08	7.26		12 —
Ti.	21 Agnes	2.25	8.26	Sol op 8.34, ned 4.36 Tusmørket varer 48'	12½ 1½
D.	22 Vincencius	4.01	9.05		1½ 2½
T.	23 Emerentius	5.45	9.27	Maanen Jorden nærmest	2½ 3½
F.	24 Timotheus	7.27	9.42		3½ 4
L.	25 Pauli Omvend.	9.02	9.52		4½ 4½

5. Uge. **De fire Slags Sædejord.** Luf. 8, 4-15.

2. Række: Mark. 4, 26-32.

S.	26 Sexagesima	10.35	10.01	Bothcarpus	5 5½
M.	27 Chrysothomus	Morg.	10.08	Kæj. Wilhelm II.s Fjbd.	5½ 6½
Ti.	28 Carol. Magn.	12.05	10.17	Sol op 8.23, ned 4.50 Tusmørket varer 47'	6½ 7
D.	29 Valerius	1.35	10.26		7½ 7½
T.	30 Lovise	3.04	10.39	☉ j. Kv. 9 Form.	8 8½
F.	31 Vigilius	4.32	10.58		8½ 9½

L.	1. Brigida	Form.	Form.		Form.	Em.
		5.52	11.27		10	10½

6. Uge. **Kristi Daab.** Matth. 3, 13 til Enden.
2. Række: Luf. 18, 31 til Enden.

S.	2 Fastelavn	6.58	12.13	} Dvingspøgesjima. Efto- misi. Syndelmisje	11½	11½
M.	3 Blasius	7.46	1.17		—	12½
Ti.	4 Hvide Tirsdag	8.15	2.33	Veronica	1	1½
D.	5 Aste-Onsdag	8.31	3.52	} Agathe Sol op 8.10, ned 5.05 Tusmørket varer 45'	2	2½
T.	6 Dorothea	8.47	5.12		☉ n. M. 6 Form.	2½
F.	7 Richard	8.56	6.28	Maanen Jorden fjern.	3½	4
L.	8 Corintha	9.03	7.44		4	4½

7. Uge. **Jesús fristes af Djævelen.** Matth. 4, 1—11.
2. Række: Luf. 22, 24 32

S.	9 1. S. i Fasten	9.08	8.58	} Quadragesjima. Invoca- vit. Apollonia	4½	5
M.	10 Scholastika	9.14	10.13		5	5½
Ti.	11 Euphrosyne	9.20	11.30		5½	6
D.	12 Tamperdag	9.26	Morg.	} Eufalia. Sol op 7.56, ned 5.20 Tusmørket varer 44'	6	6½
T.	13 Benignus	9.36	12.49			6½
F.	14 Valentinus	9.50	2.13	☉ i. Sv. 10 Form.	7	7½
L.	15 Faustinus	10.12	3.41		7½	8½

8. Uge. **Den kanaanæiske Kvinde.** Matth. 15, 21—28.
2. Række: Mark. 9, 17—29.

S.	16 2. S. i Fasten	10.50	5.01	} Reminisceere. Juliane	8½	9½
M.	17 Findanus	11.52	6.13		10	10½
Ti.	18 Concordia	1.18	7.00	} Sol op 7.11, ned 5.35 Tusmørket varer 43'	11½	—
D.	19 Ammon	2.58	7.28		12½	1
T.	20 Eucharis	4.42	7.46	} ☉ i. M. 3 Morg. Maanen Jorden nærm.	1½	2
F.	21 Samuel	6.24	7.59		2½	3
L.	22 Peders Stol	8.01	8.08		3½	3½

9. Uge. **Jesús drev en Djævel ud.** Luf. 11, 14—28.
2. Række: Johs. 8, 42—51.

S.	23 3. S. i Fasten	9.36	8.16	} Censt. Papias	4	4½
M.	24 Matthias	11.10	8.23		4½	5½
Ti.	25 Victorinus	Morg.	8.32	} Sol op 7.24, ned 5.49 Tusmørket varer 42'	5½	6
D.	26 Jøger	12.42	8.44		6	6½
T.	27 Leander	2.14	9.00	} ☉ i. Sv. 10 Aften	6½	7
F.	28 Ellegaard	3.41	9.26		7½	7½

Marts 1913.

D. C. N.

Tordmaaned.

31 Dage

Se Anm. 3
Ejlvande

		Form.	Form.			Fr.	En.
L.	1. Albinius	4.53	10.07			8½	8½

10. Uge. **Jesus besøger 5000 Mand.** Joh. 6, 1—15.

2. Række: Johs. 6, 35—51.

E.	2. Midfaste	5.47	11.07	Lactare.	Simplicius	9½	10	
M.	3. Kunigunde	6.22	12.19			11	11½	
Ti.	4. Adrianus	6.43	1.39			—	12½	
D.	5. Teophilus	6.57	2.58	} Sol op 7.07, ned 6.03 Tusmørket varer 42'			12½	14
L.	6. Gotfred	7.06	4.15		Maanen Jorden fjærn.		1½	2½
F.	7. Perpetua	7.13	5.32			2½	3	
L.	8. Beata	7.19	6.47	☉ n. M. 1 Morgen		3	3½	

11. Uge. **Engelen Gabriel udsendes.** Luf. 1, 26—38.

2. Række: Luf. 1, 46—56.

E.	9. S. i Fasten	7.24	8.02	Zubica. 40 Riddere		3½	4	
M.	10. Edel	7.30	9.17			4	4½	
Ti.	11. Thala	7.36	10.36			4½	4½	
D.	12. Gregorius	7.45	11.59	} Sol op 6.50, ned 6.18 Tusmørket var 42'			5	5½
L.	13. Macebonius	7.56	Morg.				5½	5½
F.	14. Eutychius	8.15	1.24			6	6½	
L.	15. Zacharias	8.45	2.48	☉ i. Kv. 10 Aften		6½	7	

12. Uge. **Jesus Indtog i Jerusalem.** Matth. 21, 1—9.

2. Række: Mark. 14, 3—9.

E.	16. Palmesøndag	9.34	4.01	Gudmund		7½	7½	
M.	17. Gertrud	10.48	4.55			8½	9	
Ti.	18. Alexander	12.21	5.29	} Sol op 6.32, ned 6.31 Tusmørket varer 42'			9½	10½
D.	19. Joseph	2.01	5.51				11	12
L.	20. Skærtorsdag	3.41	6.04	Gordius		—	12½	
F.	21. Langfredag	5.20	6.14	} Benedictus Maanen Jorden nærm. Foraarets Beg. Svend.			14	14
L.	22. Pausus	6.55	6.23		☉ i. M. 1 Eftm.		2	2½

13. Uge. **Kristi Opstandelse.** Mark. 16, 1—7.

2. Række: Matth. 28, 1—8.

E.	23. Paaske	8.32	6.31	Zibelis		3	3½	
M.	24. 2. Paaske	10.08	6.38	Urica.		3½	4½	
Ti.	25. Maria Bebud.	11.45	6.49	} Sol op 6.14, ned 6.45 Tusmørket varer 42'			4½	4½
D.	26. Gabriel	Morg.	7.04				5	5½
L.	27. Castor	1.17	7.06			5½	6	
F.	28. Eustachius	2.39	8.01			6½	6½	
L.	29. Jonas	3.44	8.53	☉ i. Kv. 2 Eftm.		7	7½	

14. Uge. **Jesus kom ind ad lukte Døre.** Joh. 20, 19 til Enden.

2. Række: Johs. 21, 15—19.

E.	30. 1. S. c. Paaske	4.24	10.03	Evasimodo. Eovirus.		7½	8½
M.	31. Valbina	4.49	11.23			9	9½

April 1913.

D. C. N.

Haaremaaned. 30 Dage.

Se Num. 3. S. Holbænde

		Form. Efterm.			Fm. Em.	
Ti.	1 Hugo	5.05	12.44	} Sol op 5.56, ned 6.59 Tusmørket varer 43'	10½	11
D.	2 Theodosius	5.15	2.02		11½	—
T.	3 Nicetas	5.23	3.19	} Maanen Jorden fjærnest	12½	1
F.	4 Ambrosius	5.30	4.34		1	1½
L.	5 Irene	5.35	5.49		1½	2½

15. Uge. **Jesús er den gode Hjrde.** Joh. 10, 11—16.

2. Række: Johs. 10, 22—30.

E.	6 2. S. c. Vaaste	5.40	7.05	} Misericordia Domini Sixtus. G. u. M. 7 Aften	2½	3
M.	7 Egejippus	5.46	8.23		} Ushulig Solformørkelse	3
Ti.	8 Janus	5.54	9.46			3½
D.	9 Procopius	6.05	11.11	} Sol op 5.39, ned 7.12 Tusmørket varer 44'	4	4½
T.	10 Ezechiel	6.21	Morg.		4½	4¾
F.	11 Leo	6.47	12.35		5	5½
L.	12 Julius	7.29	1.52		5½	6

16. Uge. **Kristi Bortgang til Faderen.** Joh. 16, 16—22.

2. Række Johs. 14, 1—11.

E.	13 3. S. c. Vaaste	8.34	2.52	} Jubilate. Justinus. D i. Sv. 7 Form.	6½	6¾
M.	14 Tiburtius	9.59	3.31		7½	7½
Ti.	15 Olympia	11.34	3.55	} Sol op 5.21, ned 7.26 Tusmørket varer 45,	8½	8¾
D.	16 Mariane	1.10	4.11		9¾	10½
T.	17 Anicetus	2.47	4.22	} Eleutherius Maanen Jorden nærm.	11½	11¾
F.	18 Danf Veded.	4.21	4.30		—	12½
L.	19 Daniel	5.56	4.39	12¾	1½	

17. Uge. **Den Helligaandede Sendelse.** Joh. 16, 5—15.

2. Række: Johs. 8, 28—36.

E.	20 4. S. c. Vaaste	7.31	4.46	} Cantate. Suspicinus. ☉ i. M. 11 Aften.	1¾	2½
M.	21 Florentius	9.07	4.55		2½	3
Ti.	22 Cajus	10.43	5.08	} Sol op 5.05, ned 7.39 Tusmørket varer 47'	3½	3¾
D.	23 Georgius	Morg.	5.26		3¾	4½
T.	24 Albertus	12.14	5.55		4½	4¾
F.	25 Markus	1.28	6.41		5½	5½
L.	26 Cletus	2.19	7.46		5¾	6

18. Uge. **Veder i Jesu Navn!** Joh. 16, 23—28.

2. Række: Johs. 17, 1—11.

E.	27 5. S. c. Vaaste	2.52	9.04	} Rogate. Ananias. C i. Sv. 7 Form.	6½	6¾
M.	28 Vitalis	3.12	10.25		7½	7¾
Ti.	29 Peter Martyr	3.24	11.45	} Sol op 4.49, ned 7.53 Tusmørket varer 49'	8½	9
D.	30 Severus	3.32	1.02		9¾	10½

Maj 1913.

D. C. N.

Majmaaned.

31 Dage.

Se Anm. 3 &
Søjvande

		Form.	Ejtrn.		Jm.	Em.
L.	1 Himmelfartsd.	3.39	2.18	Philippus og Jacobus	11	11½
F.	2 Athanasius	3.45	3.33		—	12½
L.	3 Korsmisje	3.50	4.48		12½	1

19. Uge. **Naar Trosteren kommer.** Joh. 15, 26—16.4.

2. Række: Johs. 15, 20 til Enden.

S.	4 G. S. e. Vaasse	3.56	6.06	Craudi. Florian.	1	1½
M.	5 Gothard	4.04	7.27		1½	2½
Ti.	6 Joh. a. Port.	4.13	8.52	} On. M. 9 Form. De sye Rætter begynder	2½	2½
D.	7 Flavia	4.28	10.20		} Sol op 4.34, ned 8.06 Tusmørket varer 52'	3
L.	8 Stanislaus	4.50	11.41			3½
F.	9 Caspar	5.28	Morg.		4	4½
L.	10 Gordianus	6.27	12.47		4½	5

20. Uge. **Svo mig elsker.** Joh. 14, 23 til Enden.

2. Række: Johs. 14, 15—21.

S.	11 Vinsedag	7.46	1.32	Mamertus	5½	5½
M.	12 2. Vinsedag	9.18	2.01	Pancratius.	6½	6½
Ti.	13 Jugennus	10.53	2.18	} i. Kv. 1 Ejtrn. Kristian	7½	7½
D.	14 Tamperdag	12.26	2.30		} Sol op 4.21, ned 8.19 Tusmørket varer 54'	8½
L.	15 Sophie	1.58	2.40			9½
F.	16 Sara	3.28	2.47	Maanen Jorden nærmest	11	11½
L.	17 Bruno	5.01	2.55		—	12½

21. Uge. **Kristus og Misodennus.** Joh. 3, 1—15.

2. Række: Matth. 28, 18 til Enden.

S.	18 Trinitatis.	6.35	3.03	Erit	12½	1
M.	19 Potentiana	8.10	3.14		1½	1½
Ti.	20 Angelica	9.44	3.28	} i. M. 8 Form. Sol op 4.09, ned 8.31 Tusmørket varer 57'	2	2½
D.	21 Helene	11.06	3.53			2½
L.	22 Caslus	Morg	4.31		3½	3½
F.	23 Desiderius	12.09	5.28		4½	4½
L.	24 Esther	12.50	6.43		5	5

22. Uge. **Den rige Mand.** Luf. 16, 19 til Enden.

2. Række Luf. 12, 13—21.

S.	25 I. S. e. Trinitat.	1.14	8.04	Urbaans	5½	5½
M.	26 Beda	1.30	9.26	} Sol op 3.59, ned 8.41 Tusmørket varer 61'	6½	6½
Ti.	27 Lucian	1.40	10.45			7
D.	28 Vithefin	1.47	12.01	} C i. Kv. 1 Morg. Maanen Jorden sjævn.	8	8½
L.	29 Maximinus	1.53	1.15			9
F.	30 Vigand	1.59	2.29		10	10½
L.	31 Petronella	2.05	3.45		11	11½

Juni 1913.

D. C. N. Skerfommer. 30 Dage.

Se Ann. 3 E.
Højvande

		Form.	Eftm.		Form.	Em.
23. Uge. Den store Nadvere. Luf. 14, 16—24.						
2. Række: Luf. 14, 25 til Enden.						
G.	1	2. S. c. Trinitat.	2.11	5.06	Nikomedez	12 —
M.	2	Marcellinus	2.20	6.30		12½ 12½
Ti.	3	Crasmus	2.33	7.57		1 1½
D.	4	Optatus	2.53	9.23	Sol op 3.52, ned 8.51 Tusmørket varer 64' ☉ u. M. 9 Aften	1½ 2½
T.	5	Bonifacius	3.24	10.36		Grundlovsdag
F.	6	Norbertus	4.16	11.30		3½ 3½
L.	7	Jeremias	5.31	Morg.		4 4

24. Uge. Det fortabte Aar. Luf. 15, 1—10.						
2. Række: Luf. 15, 11 til Enden.						
G.	8	3. S. c. Trinitat.	7.02	12.04	Nebardus	4½ 5
M.	9	Prinns	8.38	12.25		5½ 5½
Ti.	10	Dymphnus	10.12	12.38	Maanen Jorden nærmest	6½ 6½
D.	11	Barnab. Apost.	11.44	12.48	Sol op 3.47, ned 8.58 Tusmørket varer 66' ☉ f. Kv. 6 Eftm.	7 7½
T.	12	Vasilius	1.14	12.56		8 8½
F.	13	Cyriillus	2.43	1.04		9½ 9½
L.	14	Aufimus	4.14	1.11		10½ 10½

25. Uge. Været barmhjertige! Luf. 6, 36—42.						
2. Række: Matth. 5, 43 til Enden.						
G.	15	4. S. c. Trinitat.	5.47	1.20	Vitus	11½ 11½
M.	16	Hycho	7.19	1.33		— 12½
Ti.	17	Botolphus	8.46	1.54	Sol op 3.46, ned 9.02 Tusmørket varer 68' ☉ f. Maane 7 Aften	12½ 1½
D.	18	Leontius	9.57	2.25		1½ 2½
T.	19	Gervasius	10.46	3.15		2½ 2½
F.	20	Sylverius	11.16	4.23		3½ 3½
L.	21	Albanns	11.34	5.41		4 4½

26. Uge. Jesús lærer fra Skibet. Luf. 5, 1—11.						
2. Række: Matth. 16 13—26.						
G.	22	5. S. c. Trinitat.	11.47	7.06	10,000 Mart. Solhverv.	3½ 4½
M.	23	Paulinus	11.55	8.27	Marets længste Dag.	5½ 5½
Ti.	24	St. Søndag	Morg.	9.44	Sommerens Begynd.	6 6
D.	25	Prosper	12.02	10.58	Sol op 3.47, ned 9.03 Tusmørket varer 68' Maanen Jorden fjærn.	6½ 6½
T.	26	Belagius	12.07	12.12		☉ i. Kv. 7 Aften
F.	27	Syvsoverdag	12.13	1.26		8 8½
L.	28	Eleonora	12.20	2.43		9 9½

27. Uge. Parisæernes Retfærdighed. Matth. 5, 20—26.						
2. Række: Matth. 19, 16—26.						
G.	29	6. S. c. Trinitat.	12.27	4.05	Petrus og Paulus	9½ 10½
M.	30	Lucina	12.38	5.31		10½ 11½

Juli 1913.

D. C. N.

Ordmænaend. 31 Dage

Se Ann. 3 E.
Søjvande

		Form.	Ejtm.		Jm.	Em.
Ti.	1 Theobaldus	12.54	6.57	} Sol op 3.51, ned 9.02 } Tusmørket varer 66' } ☉ n. N. 6 Form. } Solen Jorden sjærn.	11 $\frac{1}{2}$	—
D.	2 Maria Befog.	1.19	8.18		12 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$
T.	3 Cornelius	2.02	9.21		1 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$
F.	4 Ulrichs	3.09	10.03		2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$
L.	5 Anshelmus	4.37	10.29		3	3 $\frac{1}{2}$

28. Uge. **Jesús besøger 4000 Mand.** Mark. 8, 1—9.

2. Række: Matth. 10, 24—31.

E.	6 7. S. c. Trinit.	6.14	10.45	Dion	3 $\frac{1}{2}$	4
M.	7 Willebaldus	7.53	10.55	Maanen Jorden nærm.	4 $\frac{1}{2}$	5
Ti.	8 Kjeld	9.29	11.05	} Sol op 3.58, ned 8.58 } Tusmørket varer 64'	5 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$
D.	9 Sostrata	11.00	11.13		6 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$
T.	10 Knud Konge	12.30	11.20	☉ i. Sv. 11 Aften	7	7 $\frac{1}{2}$
F.	11 Josva	2.01	11.29		7 $\frac{1}{2}$	8
L.	12 Henrik	3.32	11.40		8 $\frac{1}{2}$	9

29. Uge. **De falske Profeter.** Matth. 7, 15—21.

2. Række: Matth. 7, 22 til Enden.

E.	13 8. S. c. Trinit.	5.03	11.57	Margarethe	9 $\frac{1}{2}$	10
M.	14 Bonaventura	6.31	Morg.		10 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$
Ti.	15 Apostl. Delsing	7.47	12.23	} Sol op 4.07, ned 8.50 } Tusmørket varer 61'	12	—
D.	16 Susanne	8.43	1.06		12 $\frac{1}{2}$	1
T.	17 Alexius	9.18	2.08		1 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$
F.	18 Arnolphys	9.40	3.25	☉ f. M. 7 Form.	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$
L.	19 Zuita	9.54	4.47		3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$

30. Uge. **Den utro Hudsoged.** Luf. 16, 1—9.

2. Række: Luf. 12, 32—48.

E.	20 9. S. c. Trinit.	10.02	6.08	Elias	3 $\frac{1}{2}$	4
M.	21 Evemus	10.10	7.27		4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$
Ti.	22 Maria Magd.	10.16	8.43	Maanen Jorden sjærnejt.	5	5
D.	23 Apollinaris	10.21	9.57	} Sol op 4.17, ned 8.40 } Tusmørket varer 58' } Hundedagene begynder	5 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$
T.	24 Christina	10.28	11.10		6	6 $\frac{1}{2}$
F.	25 Jacobus	10.35	12.25		6 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$
L.	26 Anna	10.43	1.43	☉ i. Sv. 11 Form.	7	7 $\frac{1}{2}$

31. Uge. **Jesús gårder over Jerusalem.** Luf. 19, 41 til Enden.

2. Række: Matth. 11, 16—24.

E.	27 10. S. c. Trinit.	10.55	3.06	Martha	8	8 $\frac{1}{2}$
M.	28 Aurelius	11.15	4.31		8 $\frac{1}{2}$	9
Ti.	29 Duf	11.49	5.55	} Sol op 4.29, ned 8.29 } Tusmørket varer 54'	9 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$
D.	30 Abdon	Morg.	7.06		11	11 $\frac{1}{2}$
T.	31 Germanus	12.43	7.58		—	12 $\frac{1}{2}$

August 1913.

D. C. N.

Høstmaaned.

31 Dage

Se Num. 3 &
Sejlsbude

		Form. Efterm.		Fm Em.	
F.	1 Peders Fængs.	2 03	8.30	1	1½
L.	2 Hannibal	3.39	8.49	2	2½

32. Uge. **Fariseeren og Tolderen.** Luf. 18, 9—14.

2. Række: Luf. 7, 36 til Enden.

E.	3 11. S. e. Trinit.	5 21	9.02	} Rifodemus Maanen Jordan nærm.	2½	3
M.	4 Dominicus	7.01	9.12		3½	4
Ti.	5 Osvaldus	8.37	9.20	} Sol op 4.41, ned 8.15 Tusmørket varer 52'	4½	4½
D.	6 Kristi Forklar.	10 11	9.27		5½	5½
L.	7 Donatus	11 44	9.36		6	6
F.	8 Ruth	1.17	9.47	De syje Rætter ophører		6½ 6½
L.	9 Romanus	2.49	10.02	O f. Kv. 5 Morgen		7½ 7½

33. Uge. **Den Døve og Stumme.** Mark. 7, 31 til Enden.

2. Række: Matth. 12, 31—42.

E.	10 12. S. e. Trinit.	4.20	10.25	Laurentius	8	8½
M.	11 Herman	5.40	11.02		8½	9½
Ti.	12 Clara	6.41	11.58	} Sol op 4.54, ned 8.00 Tusmørket varer 50'	10	10½
D.	13 Hippolytus	7.22	Morg.		11½	—
L.	14 Eusebius	7.47	1 10		12½	12½
F.	15 Mariae Himsf.	8.02	2.31		1½	1½
L.	16 Rochus	8.13	3.53	O f. M. 9 Aften		2½ 2½

34. Uge. **Samaritaneren og Leviten.** Luf. 10, 23—37.

2. Række: Matth. 20, 20—28.

E.	17 13. S. e. Trinit.	8.20	5.13	Anastatus	3	3
M.	18 Agapetus	8.26	6.25		3½	3½
Ti.	19 Sebaldus	8.31	7.44	Maanen Jordan fjærnest	4½	4½
D.	20 Bernhard	8.36	8.57	} Sol op 5.07, ned 7.45 Tusmørket varer 47'	4½	4½
L.	21 Salomon	8.43	10.11		5½	5½
F.	22 Eymphoria	8.50	11.27		5½	5½
L.	23 Zachæus	9.01	12.47	Hundebagene ender		6 6½

35. Uge. **De 10 Spedalske.** Luf. 17, 11—19.

2. Række: Johs. 5 1 15.

E.	24 14. S. e. Trinit.	9 17	2.10	Bartolomæus	6½	6½
M.	25 Ludvig	9.43	3.33	C f. Kv. 1 Morg.		7 7½
Ti.	26 Jreucus	10.26	4.50	} Sol op 5.20, ned 7.28 Tusmørket varer 45'	7½	8½
D.	27 Gebhardus	11.32	5.48		8½	9½
L.	28 Augustinus	Morg.	6.28		10½	11½
F.	29 Joh. Høsh.	1.00	6.53		11½	—
L.	30 Benjamin	2.39	7.08		12½	1

36. Uge. **Jugen kan tjene to Herrer.** Matth. 6, 24 til Enden.

2. Række: Luf. 10, 38 til Enden.

E.	31 15. S. e. Trinit.	4.21	7.19	Bertha. O n. M. 10 Aft.	1½	2
				Uljulig Solformørkelse		

Septbr. 1913.

D. C. N.

Fissemanned.

30 Dage

Se Num. 3 & 4
Søjvande

		Form. Efterm.			Form. Em.
M.	1 Egidius	6.01	7.28	Maanen Jord. nærmest	2½ 2½
Ti.	2 Eija	7.39	7.36	} Sol op 5.33, ned 7.11 } Tusmørket varer 44'	3½ 3½
D.	3 Seraphia	9.15	7.44		4½ 4½
T.	4 Theodosia	10.52	7.53		4½ 5
F.	5 Regina	12.29	8.07		5½ 5½
L.	6 Magnus	2.04	8.27		6 6½

37. Uge. **Enkelt Son af Rain.** Luk. 7, 11—17.

2. Næfte: Johs. 11, 19—45.

G.	7 16. S. c. Trinit.	3.29	8.59	} Robert } D f. Nv. 2 Efterm.	6½ 7
M.	8 Maria Fodjel	4.39	9.49		7½ 7½
Ti.	9 Gorgondus	5.25	10.58	} Sol op 5.46, ned 6.53 } Tusmørket varer 43'	8½ 9½
D.	10 Burchhardt	5.53	Morg.		9½ 10½
T.	11 Hillebert	6.11	12.17		11½ 12
F.	12 Guido	6.22	1.40		— 12½
L.	13 Cyprianus	6.30	3.00		1 1½

38. Uge. **Den Vaterlottige.** Luk. 14, 1—11.

2. Næfte: Matf. 2, 14—22.

G.	14 17. S. c. Trinit.	6.36	4.17	} Dphøjse } C f. N. 2 Eftm.	2 2½
M.	15 Elib	6.42	5.32		Maanen Jorden fjærn.
Ti.	16 Euphemia	6.47	6.46	} Ujynlig Maaneform. } Lambertus } Sol op 5.59, ned 6.34 } Tusmørket varer 42'	3½ 3½
D.	17 Lamperdag	6.53	8.00		3½ 3½
T.	18 Titus	7.00	9.16		4½ 4½
F.	19 Constantia	7.09	10.34		4½ 4½
L.	20 Tobias	7.22	11.55		5 5½

39. Uge. **Hvid Son er Kristus?** Matth. 22, 34 til Enden.

2. Næfte: Johs. 15, 1—11.

G.	21 18. S. c. Trinit.	7.44	1.17	} Matthæus	5½ 5½
M.	22 Mauritus	8.19	2.35		6 6½
Ti.	23 Vinus	9.14	3.40	} C f. Nv. 1 Eftm. } Efteraar. Beg. Jævnd. } Sol op 6.12, ned 6.17 } Tusmørket varer 42'	6½ 7
D.	24 Tecla	10.31	4.26		7½ 8
T.	25 Cleophas	Morg.	4.54		8½ 9½
F.	26 Adolph	12.03	5.14	} Kong Kristian X.'s Fodjel.	10 11
L.	27 Cosmus	1.42	5.26		11½ —

40. Uge. **Den Værkbrudne.** Matth. 9, 1—8.

2. Næfte: Johs. 1, 35 til Enden.

G.	28 19. S. c. Trinit.	3.20	5.36	} Veneslaus	12½ 12½
M.	29 Mittelødag	4.58	5.44		Maanen Jorden nærmest
Ti.	30 Hieronymus	6.36	5.51	} C n. N. 6 Morg. } Ujynlig Solformørkelse	2½ 2½

Oktober 1913.

D. C. N.

Sædemaaned.

31 Dage

Se Num. 3 &
Søjrande

		Form.	Efterm.		Frn.	Ent.	
D.	1	Memigius	8.14	6.00	} Sol op 6.26, ned 5.59 Tusmørket varer 42'	3	3½
F.	2	Ditlev	9.53	6.12		3½	3½
F.	3	Mette	11.33	6.30		4½	4½
L.	4	Franciscus	1.08	6.57		5	5½

41. Uge. **Brøllupsøklæderne.** Matth. 22, 1—14.

2. Række: Matth. 21, 28—41.

G.	5	20. S. c. Trinit.	2.27	7.41	Placidus	5½	5½
M.	6	Broderus	3.23	8.45		6½	6½
Ti.	7	Amalie	3.57	10.03	☉ f. Kv. 3 Morg.	7	7½
D.	8	Jungeborg	4.18	11.25	} Sol op 6.39, ned 5.42 Tusmørket varer 42'	8	8½
F.	9	Dionysius	4.31	Morg.		9½	10½
F.	10	Gereon	4.40	12.46		10½	11½
L.	11	Genesius	4.47	2.04		11½	—

42. Uge. **Den kongelige Mand.** Joh. 4, 46—53.

2. Række: Joh. 4, 34—42.

G.	12	21. S. c. Trinit.	4.52	3.20	} Maximilian Maanen Jorden fjærn.	12½	12½	
M.	13	Angelus	4.57	4.34		1½	1½	
Ti.	14	Calixtus	5.04	5.47		2	2	
D.	15	Hedvig	5.11	7.02	} Sol op 6.53, ned 5.24 Tusmørket varer 42'	2½	2½	
L.	16	Galus	5.19	8.21		3	3½	
F.	17	Florentinus	5.31	9.41		☉ f. M. 7 Form.	3½	3½
L.	18	Lukas	5.51	11.03		4	4½	

43. Uge. **Den gældbundne Tjener.** Matth. 18, 23 til Enden

2. Række: Matth. 18, 1—14.

G.	19	22. S. c. Trinit.	6.20	12.23	Balthazar	4½	4½	
M.	20	Felicianus	7.07	1.33		5	5½	
Ti.	21	Urjula	8.16	2.23	} Sol op 7.07, ned 5.07 Tusmørket varer 43'	5½	6	
D.	22	Corbula	9.42	3.01		6½	6½	
L.	23	Soren	11.14	3.19		☉ f. Kv. 12 Nat	7	7½
F.	24	Proclus	Morg.	3.32		8½	9½	
L.	25	Crispinus	12.49	3.42		9½	10½	

44. Uge. **Skattens Mønt.** Matth. 22, 15—22.

2. Række: Mark. 12, 41 til Enden.

G.	26	23. S. c. Trinit.	2.23	3.51	Amandus	11½	12	
M.	27	Sam.	3.58	3.59	Prins Baldemars Fødsj.	—	12½	
Ti.	28	Sim. og Juda	5.34	4.07	Maanen Jorden nærm.	1	1½	
D.	29	Narcisus	7.12	4.17	} Sol op 7.21, ned 4.52 Tusmørket varer 44'	1½	2	
L.	30	Abjalon	8.53	4.32		☉ n. M. 3 Eftm.	2½	2½
F.	31	Reform. Beg.	10.32	4.55		Enlebr. Louises Fødsj.	3½	3½

Novbr. 1913.

D. C. N.

Slagtemaaned. 30 Dage

Se Ann. 3. S.
Føjblade

D.	1	Alle Helgensd.	Estrn.		12.03	5.32	37	4
			Estrn.	Em.				

45. Uge. **Sairi Datter.** Matth. 9, 18—26.

2. Række: Johs. 5, 17—29.

E.	2	21. S. c. Trinit.	1.11	6.28	Alle Sjøtesd.	4½	4½
M.	3	Hubertus	1.56	7.42		5½	5½
Ti.	4	Otto	2.22	9.07	Sol op 7.36, ned 4.37 Tusmørket varer 45' ☉ f. Kv. 8 Uften	6	6½
D.	5	Malachias	2.38	10.29		6½	7½
T.	6	Leonhardus	2.49	11.48	Morg.	7½	8½
F.	7	Engelbrecht	2.56	1.06		8½	9½
L.	8	Claudius	3.02	1.06		10	10½

46. Uge. **Odelsæggens Bederstygghelighed.** Matth. 24, 15—28.

2. Række: Luf. 17, 20—33.

E.	9	25. S. c. Trinit.	3.08	2.20	Theodor Maanen Jorden fjærn.	11½	11½
M.	10	Luther	3.14	3.33		12	—
Ti.	11	Morten Bisp	3.20	4.48	Sol op 7.50, ned 4.24 Tusmørket varer 46' ☉ f. M. 12 Nat	12½	1
D.	12	Torkild	3.28	6.05		11	1½
T.	13	Arcadius	3.39	7.25	☉ f. M. 12 Nat	2	2½
F.	14	Frederik	3.56	8.48		2½	2½
L.	15	Leopold	4.23	10.10		3	3½

47. Uge. **Jeg priser dig, Fader.** Matth. 11, 25 til Enden.

2. Række: Matth. 25, 31 til Enden.

E.	16	26 S. c. Trinit.	5.05	11.24	Othenius	3½	3½
M.	17	Anianus	6.09	12.21	Eliabeth	4	4½
Ti.	18	Petruchius	7.29	12.59		4½	5½
D.	19	Pr. Vevedag	8.59	1.23	Sol op 8.04, ned 4.12 Tusmørket varer 48' ☉ f. Kv. 9 Form.	5½	5½
T.	20	Bolmarus	10.31	1.39		6	6½
F.	21	Marie Dfr.	Morg.	1.51	☉ f. Kv. 9 Form.	7	7½
L.	22	Cecilia	12.03	1.59		8	9

48. Uge. **Jesús forklæret paa Vjærgæet.** Matth. 17, 1—9.

E.	23	27. S. c. Trinit.	1.34	2.07	Clemens	9½	10½
M.	24	Chryfogounus	3.04	2.15	Maanen Jorden nærm.	10½	11½
Ti.	25	Catharina	4.38	2.24		11½	—
D.	26	Couradus	6.15	2.36	Sol op 8.17, ned 4.03 Tusmørket varer 49'	12½	12½
T.	27	Jacundus	7.54	2.54		11	1½
F.	28	Sophie Magd.	9.29	3.23	☉ n. M. 3 Morg.	2	2½
L.	29	Saturtinus	10.50	4.11		2½	3

49. Uge. **Jesús Indtog i Jerusalem.** Matth. 21, 1—9.

2. Række: Luf. 4, 16—30.

E.	30	1. S. i Advent	11.47	5.20	Andreas	3½	4
----	----	----------------	-------	------	---------	----	---

Decbr. 1913.

D. C. N.

Kristmaaned.

31 Dage

Se Anm. 3 & 6. Søndage

		Efterm.				Fin.	Em.
M.	1 Arnold	12.21	6.42			44	44
Ti.	2 Bibiana	12.42	8.08	} Sol op 8.29, ned 3.56 Tusmørket varer 50'		44	5½
D.	3 Svend	12.55	9.30			54	64
L.	4 Barbara	1.03	10.49			64	64
F.	5 Sabina	1.10	Morg.	} i. Kv. 4 Eftm. Maanen Jorden fjærnest		7	7½
L.	6 Mikolans	1.16	12.04			8	9½

50. Uge. **Tegn i Sol og Maane.** Luf. 21, 25—36.

2. Række: Matth. 25, 1—13.

G.	7 2. S. i Advent	1.22	1.17	Agathon		9	9½
M.	8 Marie Udf.	1.29	2.31			10	10½
Ti.	9 Rudolph	1.36	4.46	} Sol op 8.49, ned 3.53 Tusmørket varer 52'		11	11½
D.	10 Judith	1.45	5.05			12	—
T.	11 Damianus	2.01	6.27			12½	12½
F.	12 Epimachus	2.23	7.50			14	1½
L.	13 Lucia	2.59	9.09	} i. M. 4 Eftm.		2	2½

51. Uge. **Johannes i Hængsel.** Matth. 11, 2—10.

2. Række: Luf. 1, 67 til Enden.

G.	14 3. S. i Advent	3.57	10.13	Crispus		21	3
M.	15 Mikatius	5.14	10.59			31	3½
Ti.	16 Lazarus	6.44	11.27	} Albine Sol op 8.46, ned 3.52 Tusmørket varer 52'		34	41
D.	17 Lamperdag	8.17	11.46			4½	51
L.	18 Christophorus	9.49	11.58			54	54
F.	19 Remesius	11.20	12.07			6	6½
L.	20 Abraham	Morg.	12.16	} i. Kv. 5 Eftm.		7	7½

52. Uge. **Johannes' Vidnesbyrd.** Joh. 1, 19—28.

2. Række: Johs. 3, 25 til Enden.

G.	21 4. S. i Advent	12.49	12.23	} Thomas Maanen Jorden nærm.		74	8½
M.	22 Japetus	2.19	12.32			84	9½
Ti.	23 Torlacus	3.52	14.42	} Solhverv. Marts' korteste Dag. Vinterens Beg. Sol op 8.50, ned 3.55 Tusmørket varer 52'		10	10½
D.	24 Adam	5.27	12.56			11	11½
L.	25 Zulebag	7.02	1.21	} Drg. Alexandrines Fjld. St. Stephan		—	124
F.	26 2. Zulebag	8.29	1.59			124	14
L.	27 Johs. Evangel.	9.35	2.58	} u. M. 4 Eftm.		14	24

53. Uge. **Simon og Anna.** Luf. 2, 33—40.

2. Række: Luf. 2, 25—32.

G.	28 Søndag e. Jul	10.18	4.16	Børnedag		21	3
M.	29 Noah	10.44	5.42			34	34
Ti.	30 David	10.59	7.07	} Sol op 8.51, ned 4.01 Tusmørket varer 52'		4	4½
D.	31 Enhverter	11.11	8.29			44	54

Landejendommens Nettoudbytte („Reinertrag“).

Efterstaaende Tabel angiver Nettoudbyttet af hver Hektar eller Morgen Jord (henholdsvis Ager, Eng o. s. v.), saaledes som dette er fastsat for 1. til 8. Klasse Jorder ved Vurderingen i 1878:

	Ager		Eng		Skov		Høve		Græsland		Vand	
	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen
Klasse 1	Rkr. 52.67	Rkr. 13.50	Rkr. 70.50	Rkr. 18.00	Rkr. 23.50	Rkr. 6.00	Rkr. 68.75	Rkr. 15.00	Rkr. 58.75	Rkr. 15.00	Rkr. 41.12	Rkr. 10.50
" 2	" 42.31	" 10.80	" 58.75	" 15.00	" 14.10	" 3.60	" 47.00	" 12.00	" 47.00	" 12.00	" 28.50	" 6.00
" 3	" 28.20	" 7.20	" 47.00	" 12.00	" 11.75	" 3.00	" 35.25	" 9.00	" 35.25	" 9.00	" 7.05	" 1.80
" 4	" 18.80	" 4.80	" 35.25	" 9.00	" 7.05	" 1.80	" 23.50	" 6.00	" 23.50	" 6.00	" 2.35	" 0.60
" 5	" 14.10	" 3.60	" 23.50	" 6.00	" 3.25	" 0.90	" 11.75	" 3.00	" 16.45	" 4.20	" 0.39	" 0.10
" 6	" 8.22	" 2.10	" 16.27	" 3.90	" 2.35	" 0.60	" 5.87	" 1.50	" 9.40	" 2.40	"	"
" 7	" 3.52	" 0.90	" 9.40	" 2.40	" 0.78	" 0.20	"	"	" 2.35	" 0.60	"	"
" 8	" 1.17	" 0.30	" 4.70	" 1.20	" 0.39	" 0.10	"	"	" 0.39	" 0.10	"	"

Efterstaaende Tabel viser, hvor meget en Hektar Jord (henholdsvis Ager, Eng etc.) af første til ottende Klasse skal koste, naar den beregnes efter 40 Gange Nettoudbyttet:

	1 Hektar Ager	1 Hektar Eng	1 Hektar Skov	1 Hekt. Høvejord	1 H. Græs. (Mose)	1 Hektar Vand
Klasse 1	Rkr. 2115.00	Rkr. 2820.00	Rkr. 940.00	Rkr. 2350.00	Rkr. 2350.00	Rkr. 1645.00
" 2	— 1692.00	— 2350.00	— 564.00	— 1880.00	— 1880.00	— 940.00
" 3	— 1128.00	— 1880.00	— 470.00	— 1410.00	— 1410.00	— 282.00
" 4	— 752.00	— 1410.00	— 282.00	— 940.00	— 940.00	— 94.00
" 5	— 564.00	— 940.00	— 141.00	— 470.00	— 658.00	— 15.66
" 6	— 329.00	— 611.00	— 94.00	— 235.00	— 376.00	—
" 7	— 141.00	— 376.00	— 31.33	—	— 94.00	—
" 8	— 47.00	— 188.00	— 16.66	—	— 15.66	—

Tabel
for Kubikberegning af rundt Træ.
(Tværmaal i Tommer)

Langde i Fod	8'	10'	12'	14'	16'	18'	20'	22'	24'	26'	28'	30'	32'	34'	36'	38'	40'
4	1.1	2.1	3	4.1	5.3	7	8.3	10.2	12.2	14.3	17	19.3	22.2	25.1	28.1	31.2	35
6	2	3.1	4.3	6.2	8.2	10.3	13	16	19	22	25.3	29.2	33.2	39	42.2	47.1	52.2
8	2.3	4.1	6.1	8.2	11.1	14.1	17.2	21	25	29.2	34.1	39.1	44.3	50.2	56.2	63	69.3
10	3.2	5.2	8	10.3	14	17.3	21.3	26.2	31.2	37	42.3	49	56	63	70.3	78.3	87.1
12	4.1	6.2	9.2	12.3	16.3	21.1	26.1	31.3	37.3	44.1	51.2	59	67	75.3	85	94.2	104.3
14	4.3	7.2	11	15	19.2	24.3	30.2	37	44	51.3	60	68.3	78.1	88.1	99	110.1	122.1
16	5.2	8.3	12.2	17	22.2	28.1	35	42.1	50.1	59	68.2	78.2	89.2	101	113	126	139
18	6.1	9.3	14	19.1	25	31.3	39.1	47.2	56.2	66.2	77	88.2	100.2	113.3	127.1	141.3	157
20	7	11	15.3	21.2	28	35.2	43.3	52.3	63	74.3	85.2	98.1	111.3	126	141.2	157.2	174.2
22	7.3	12	17.1	23.2	30.3	39	48.3	58.2	69	81	94	108	123	138.3	155.2	173.1	192
24	8.1	13	19	25.3	33.2	42.2	52.2	63	75.2	88.2	102.3	118	134	151.2	169.3	189	209.2
26	9	14.1	20.2	27.3	36.1	46	56.3	68.3	81.3	96	111.2	127.3	145.1	164	184	205	227
28	9.3	15.1	22	30	39	49.2	61	74	88	103.1	119.3	137.2	156.2	176.3	198	220.3	244.2
30	10.2	16.1	23.2	32	42	53	65.2	79.1	94.1	110.3	128.2	147.1	167.3	189.1	212	236.2	262
32	11.1	17.2	25	34.1	44.3	56.2	70	84.2	100.2	118	137	157	178.3	202	226.1	252	279.1
34	11.3	18.2	26.3	36.1	47.2	60	74.1	89.3	107	125.2	145.2	167	190	214.2	240.2	268	296.1
36	12.2	19.3	28.1	38.2	50.1	63.3	78.2	95	113	132.3	154	176.3	201	227	254.2	283.3	314.1
38	13.1	20.3	30	40.2	53	67.1	83	100.2	119.2	140	162.2	186.3	212.1	239.3	268.3	299.2	331.3
40	14	21.3	31.2	42.3	56	70.3	87.1	105.3	125.3	147.2	171	196.2	221.2	252.1	283	315	349.1
42	14.3	23	33	45	58.3	74.1	91.3	111	132	155	179.3	206.1	234.3	265	297	331	366.3
44	15.1	24	34.2	47	61.2	77.3	96	116.1	138.1	162.1	188.1	216	245.3	277.2	311	346.3	384
46	16	25	36	49.1	64.1	81.3	100.2	121.2	144.2	169.3	196.3	225	257	290	325.1	362.2	401.3
48	16.3	26.1	37.3	51.1	67	85	104.3	126.3	151	177	205.2	235.3	268.1	302.3	339.2	378.1	419
50	17.1	27.1	39.1	53.2	70	88.2	109	132	157	184.2	214	245.2	279.2	315.2	353.2	394	436.3

Tallet efter Punktet angiver Fjerdedel Kubikfod.

Altsaa 17.2 : 17¹/₂ Kubikfod, 58.3 : 58³/₄ Kubikfod, 64.1 : 64¹/₄ Kubikfod osv.

Reduktions-Tabel

mellem dansk, svensk, norsk og tysk Mønt, samt omvendt.

Kroner og Øre til Rigsmark og Penning | Rigsmark og Penning til Kroner og Øre

Ø.	P.	Ø.	P.	Ø.	P.	P.	Ø.	P.	Ø.	P.	Ø.
1	1	44	50	87	98	1	1	44	39	87	77
2	2	45	51	88	99	2	2	45	40	88	78
3	3	46	52	89	M. 1	3	3	46	41	89	79
4	5	47	53	90	1.01	4	4	47	42	90	80
5	6	48	54	91	1.02	5	4	48	43	91	81
6	7	49	55	92	1.04	6	5	49	44	92	82
7	8	50	56	93	1.05	7	6	50	44	93	83
8	9	51	57	94	1.06	8	7	51	45	94	84
9	10	52	59	95	1.07	9	8	52	46	95	84
10	11	53	60	96	1.08	10	9	53	47	96	85
11	12	54	61	97	1.09	11	10	54	48	97	86
12	14	55	62	98	1.10	12	11	55	49	98	87
13	15	56	63	99	1.11	13	12	56	50	99	88
14	16	57	64	Kr. 1	1.13	14	12	57	51	M. 1	89
15	17	58	65	2	2.25	15	13	58	52	2	Kr. 1.78
16	18	59	66	3	3.38	16	14	59	52	3	2.67
17	19	60	68	4	4.50	17	15	60	53	4	3.56
18	20	61	69	5	5.63	18	16	61	54	5	4.44
19	21	62	70	6	6.75	19	17	62	55	6	5.33
20	23	63	71	7	7.88	20	18	63	56	7	6.22
21	24	64	72	8	9	21	19	64	57	8	7.11
22	25	65	73	9	10.13	22	20	65	58	9	8
23	26	66	74	10	11.25	23	20	66	59	10	8.89
24	27	67	75	20	22.50	24	21	67	60	20	17.78
25	28	68	77	30	33.75	25	22	68	60	30	26.67
26	29	69	78	40	45	26	23	69	61	40	35.56
27	30	70	79	50	56.25	27	24	70	62	50	44.44
28	32	71	80	60	67.50	28	25	71	63	60	53.33
29	33	72	81	70	78.75	29	26	72	64	70	62.22
30	34	73	82	80	90	30	27	73	65	80	71.11
31	35	74	83	90	101.25	31	28	74	66	90	80
32	36	75	84	100	112.50	32	28	75	67	100	88.89
33	37	76	86	200	225	33	29	76	68	200	177.78
34	38	77	87	300	337.50	34	30	77	68	300	266.67
35	39	78	88	400	450	35	31	78	69	400	355.56
36	41	79	89	500	562.50	36	32	79	70	500	444.44
37	42	80	90	600	675	37	33	80	71	600	533.33
38	43	81	91	700	787.50	38	34	81	72	700	622.22
39	44	82	92	800	900	39	35	82	73	800	711.11
40	45	83	93	900	1012.50	40	36	83	74	900	800
41	46	84	95	1000	1125	41	36	84	75	1000	888.89
42	47	85	96			42	37	85	76		
43	48	86	97			43	38	86	76		

Metrisk Maal og Vægt.

Længdemaal.

- 1 Mil er $7\frac{1}{2}$ Kilometer er 7500 Meter.
 1 Kilometer er 100 Dekameter er 1000 Meter.
 1 Meter er 10 Decimeter er 100 Centimeter.
 1 Meter er $3\frac{1}{2}$ ($3,4805$) Fod. 1 Centimeter er $\frac{5}{12}$ ($0,4167$) Tommer.
 1 Alen er 57 Centimeter, 20 Alen $11\frac{2}{5}$ Meter.

Rummaal.

- 1 Kubikmeter er $42\frac{1}{3}$ ($42,491$) Kubikfod.
 „ „ er ca. $\frac{1}{2}$ ($0,47213$) Favn Brænde.
 1 Favn Brænde er ca. $2\frac{2}{11}$ ($2,181$) Kubikmeter.

a. Tørre Varer.

- 1 Hektoliter er 10 Dekaliter er 100 Liter.
 1 Hektoliter Korn er $\frac{5}{7}$ ($0,7188$) Tønde.
 1 Hektoliter Korn er $5\frac{3}{4}$ ($5,7504$) Skæppe.

b. Flydende Varer.

- 1 Hektoliter er $\frac{5}{11}$ Okskehoved ($0,4545$).
 1 Liter er $\frac{5}{9}$ Kande ($0,5556$).
 1 Hektoliter er $2\frac{3}{4}$ Anker ($2,7500$).
 1 Hektoliter er $\frac{6}{7}$ Tønde Øl ($0,8571$).

Flademaal.

- 1 Hektar er 100 Are er 10,000 Kvadratmeter.
 1 Kvadratmeter er $12\frac{1}{6}$ Kvadratfod, 1 Ar er $4\frac{3}{4}$ Kvadratroder.
 1 Hektar er ca. 2 ($1,0910$) Tønder Land à 240 Kvadratroder.

Vægt.

- 1 Kilogram er 10 Hektogram er 100 Dekagram er 1000 Gram.
 1 Kilogr. er 2 Pd., 1 Lod, 16 Gram, er $1\frac{7}{12}$ Dekagr. eller Nylod.
 1 Dekagram er 2 Kvint. 1 Kvint er $\frac{1}{2}$ Dekagram.

Rentetabel.

Aarlig Rente.

Kapital	6%	$5\frac{1}{2}\%$	5%	$4\frac{1}{2}\%$	4%
1 M.	0,06	0,05	0,05	0,04	0,04
2 —	0,12	0,11	0,10	0,09	0,08
3 —	0,18	0,16	0,15	0,13	0,12
4 —	0,24	0,22	0,20	0,18	0,16
5 —	0,30	0,27	0,25	0,22	0,20
6 —	0,36	0,33	0,30	0,27	0,24
7 —	0,42	0,38	0,35	0,31	0,28
8 —	0,48	0,44	0,40	0,36	0,32
9 —	0,54	0,49	0,45	0,40	0,36
10 —	0,60	0,55	0,50	0,45	0,40
20 —	1,20	1,10	1,00	0,90	0,80
50 —	3,00	2,75	2,50	2,25	2,00
100 —	6,00	5,50	5,00	4,50	4,00
500 —	30,00	27,50	25,00	22,50	20,00
1000 —	60,00	55,00	50,00	45,00	40,00

Drægtigheds-Kalender.

FINDER Parring Sted	er Fødselen at vente hos			FINDER Parring Sted	er Fødselen at vente hos		
	Hoppen	Koen	Soen		Koen	Faarret	Soen
1 Jan.	6 Dec.	11 Okt.	24 April	1 Juli	10 April	29 Nov.	22 Okt.
5	10	15	28	5	14	3 Dec.	20
9	14	19	2 Mai	9	18	7	30
13	18	23	6	13	22	11	3 Nov.
17	22	27	10	17	26	15	7
21	26	31	14	21	30	19	11
25	30	4 Nov.	18	25	4 Mai	23	15
29	3 Jan.	8	22	29	8	27	19
2 Febr.	7	12	26	2 Avg.	12	31	23
6	11	16	30	6	16	4 Jan.	27
10	15	20	3 Juni	10	20	8	1 Dec.
14	19	24	7	14	24	12	5
18	23	28	11	18	28	16	9
22	27	2 Dec.	15	22	1 Juni	20	13
26	31	6	19	26	5	24	17
2 Marts	4 Febr.	10	23	30	9	28	21
6	8	14	27	3 Sept.	13	1 Febr.	25
10	12	18	1 Juli	7	17	5	29
14	16	22	5	11	21	9	2 Jan.
18	20	26	9	15	25	13	6
22	24	30	13	19	29	17	10
26	28	3 Jan.	17	23	3 Juli	21	14
30	4 Marts	7	21	27	7	25	18
3 April	8	11	25	1 Okt.	11	1 Marts	22
7	12	15	29	5	15	5	26
11	16	19	2 Avg.	9	19	9	30
15	20	23	6	13	23	13	3 Febr.
19	24	27	10	17	27	17	7
23	28	31	14	21	31	21	11
27	1 April	4 Febr.	18	25	4 Avg.	25	15
1 Mai	5	8	22	29	8	29	19
5	9	12	26	2 Nov.	12	2 April	23
9	13	16	30	6	16	6	27
13	17	20	3 Sept	10	20	10	3 Marts
17	21	24	7	14	24	14	7
21	25	28	11	18	28	18	11
25	29	4 Marts	15	22	1 Sept	22	15
29	3 Mai	8	19	26	5	26	19
2 Juni	7	12	23	30	9	30	23
6	11	16	27	4 Dec.	13	4 Mai	27
10	15	20	1 Okt.	8	17	8	31
14	19	24	5	12	21	12	4 April
18	23	28	9	16	25	16	8
22	27	1 April	13	20	29	20	12
26	31	5	17	24	3 Okt.	24	16
30	4 Juni	9	21	28	7	28	20

Jagtkalender efter den ny Jagtlov.

Vildtet	Maa jages
Elsdyr: Hjorte	1.—30. September.
Hinde og Kalve	Aldeles ikke.
Kronhjorte og Daadyr :	
Hjorte	1. Avgust til 28. Februar.
Hinde og Kalve	16. Oktober til 31. Januar.
Raadyr: Raabukke	16. Maj til 31. December.
Raar og Raakid	1. November til 31. December.
Grævlinger	1. September til 31. December.
Bævere	1. Oktober til 30. November.
Harer	1. Oktober til 15. Januar.
Urhaner	1. December til 31. Maj.
Urhøns	1. December til 31. Januar.
Birke-, Hassel- og Fasanhaner	16. September til 31. Maj.
Birke-, Hassel- og Fasanhøns	16. September til 31. Januar.
Agerhøns, Vagtler og skotske Mosehøns	1. September til 30. November.
Vildænder	1. Juli til 28. Februar.
Snepper	1. Juli til 15. April.
Trapper	1. September til 31. Marts.
Vilde Svaner, Traner, Hjejler (Brokfugle), Vagtelkonger og alle andre jagtbare Sump- og Vandfugle med Undtagelse af Vildgæs	1. Juli til 30. April.
Drosler (Kramsfugle)	21. September til 31. December.

Fortegnelse over Markiederne i Aaret 1913.

Afsortelstier: H. Heite. Kv. Kvæg. Kr. Kravn.
De indblandrede Tal angiver, hvormange Dage Markedet holdes.

Eledvig.

- Mabentraa**, 4., 18. Febr. Kv. S., 29. April Kr., 6., 13. Maj Kv. S., 16. Juni (2) Kr., 22. Juni, 7., 21. Okt. Kv. S., 23. Okt. (2) Kr., 29. Okt., 16. Dec. Kv. S.
- Magerflov**, 6. Maj, 14. Oktbr. Kv. S.
- Mønnum**, 2. Maj, 13. Aug., 2. Okt. Kv. S. Træn.
- Mrunæs**, 24. Maj (2) Kr.
- Nygustenborg**, Markedet ophævet 1906.
- Olderøselev**, 30. April, 1. Okt. Kr. Kv. S.
- Øredsted**, 5. Februar (3) Kr., 18., 25. April, 2., 9. Maj Kv. S., 19. Juni (2) Kr., 20. Sept. S. Hol., 3., 10., 17., 24., 31. Okt., 7., 14., 21., 28. Novbr. Kv. S., 4. Dec. (2) Kr.
- Ørønger**, 29. April (2) Kr., (1) Kv. S., 3. Novbr. (2) Kr., 5. Nov. Kv. S.
- Promolle**, 16. Maj Kv. S.
- Thunebed** paa Als, 6. Juni, Kv. S.
- Øgebaek**, 5. Maj, 6. Okt. Kv. S.
- Øgernfjorde**, 2. Febr. (3) Kr., 3. Febr., 29. April Kv. S., 22. Juni (3) Kr., 23. Juni Kv. S., 5. Oktbr., (3) Kr., 6. Oktbr. Kv. S.
- Fjølde**, 22. April, 15. Septbr. Kr. Kv. S.
- Flenøborg**, 3. Febr. Kv. S., 2. Marts (4) Kr., 3. Marts, 3. April (2) Kv. S., 11., 14., 15. April Kv. S., 23. April Magerflov, 25. April, 2. Maj Kv. S., 7. Maj Magerflov, 9., 16., 23., 30. Maj, 14. Jull, 11. Sept. Kv. S., 21. Sept. (4) Kr., 1. Oktbr. Magerflov, 22. Okt. (2) Kv. S., 30. Okt., 6., 13. Novbr. Kv. S.
- Frederikstads**, 2. Maj Kr., 24. Jull (2) Kr. (1) Kv. S., 12. Sept. Kr., 7. Oktbr. Kr. Kv. S., 9. Okt. S.
- Garbing**, 23. Jan., 19. Juni (3) Kr.
- Gelting**, 21. April, 3. Oktbr. Kr.
- Graasten**, 2. Maj, 2. Okt. Kv. S.
- Gram**, 14. Maj, 21. Okt. Kv. S. Træn.
- Haberøselev**, 9. Jan., 3., 10., 24. Febr., 3., 1., 25. Marts, 7., 14., 21., 28. April Kv. S., 30. April (3) Kr., 5., 13., 19., 26. Maj, 2., 9., 16., 23. Juni Kv. S., 20. Jull (2) Kr. Høst, 22. Sept. Kv. S., 23. Septbr. (3) Kr., 29. Septbr., 6., 13., 20., 27. Okt. 3., 10. Novbr. Kv. S.
- Hauved**, 2. Maj, 30. Septbr. Kr. Kv. S.
- Hellevad**, 7. Maj, 8. Okt. Kv. S.
- Huebh**, 21. April, 20. Sept. Kv. S.
- Husum**, hver Torsdag fra Nytaar til Et. Hansdag (dog Onsdag den 19. Marts i Eledet for Torsdag den 20. Marts, Skærtorsdag, og Onsdag den 30. April i Eledet for Torsdag den 1. Maj, Himmelfartsdag) Kv. S., hver Onsdag fra Et. Hansdag til Himmelfartsdag Kv. S., hver Onsdag og Torsdag fra 1. Okt. til 3. Dec. (dog Tirsd. d. 15. Novbr. i Eledet for Onsdag d. 19. Novbr., pr. Vevedag) Kv. S., 11., 18. og 24. December Kv. S., hver Tirsdag fra Et. Hansdag til 2. Decbr. (dog Mandag den 17. November i Eledet for Tirsdag den 18. Novbr.) Jaar, 6. Januar, 10. Marts, 30. Juni, 25. Sept. Kv. S., 22. Maj (4) Kr. Okt. 25. Sept. (4) Kr.
- Højer**, 30. April, 16., 21. Okt. Kv. S. Træn.
- Jæld**, 30. April, 21. Okt. Kv. S., Nøst., Træn, Husflidsb.
- Kappel**, 2. Febr. Kv. S., 7. Maj, 22. Okt. (2) Kr.
- Karbh**, 18. April, 10. Okt. Kv. S.
- Keltum**, 28. April, 21. Okt. Kv. S. Landbrugsprodukter.
- Kløvlev**, 8. April, 9. Sept. Kv. S.
- Kristiansfest**, 26. April, 3. Maj, 11., 14. Oktbr. Kv. S.
- Krov**, 22. Okt. Kv. S.
- Langhorn**, 26. April Kr. Kv. S., 12. Aug. (2) Kr., 13. Aug. Kv. S.
- Lysborg**, 3. Juni, 25. Sept. Kr. Kv. S.
- Vef**, 4., 11., 18., 25. Febr., 4., 11., 18., 25. Marts, 1., 8., 15., 22. April Kv. S., 28. April (2) Kr. Kv. S., 6., 13., 20., 27. Maj, 3., 10., 17., 24. Juni 1., 8., 16., 22. Jull, 25. August, 1., 8., 16., 22., 29. Septbr. Kv. S., 6. Oktbr. (2) Kr., (1) Kv. S., 13., 21., 27. Okt., 4., 10., 17., 24. Novbr. Kv. S.
- Vognvuløster**, 18. Febr., 4. Marts Kv. S., 2. April (3) Kr., 3. April, 3. Maj, 17. Juni, 18. Jull Kv. S., 11. Aug. (2) Kr., 12. Aug., 3. Okt. Kv. S.
- Øblum**, 3. Maj Kv. S.

Nibøl, 28. April, 5. Maj Kv. S., 19. Juni (2) Kr., (1) Kv. S., 13., 20. Oktbr., 3. Nov. Kv. S.
Nordborg, 5. Maj (2) Kr., 6. Maj Kv. S., 23. Septbr. (2) Kr., 31. Okt. Kv. S.
Oldensvort, 8. Juli, 12. Aug., 9. Sept., 14. Okt. Kv. S.
Overskeredal, 30. April, 9. Oktbr. Kv. S.
Oversø, 9. April Kv. S.
Plavsted, 21. April, 7. Okt. Kv. S.
Rodding, 21. April, 18. Sept., 18. Oktbr. Kv. S.
Sattrup, 23. April Kv. S., 5. Maj Mag. Kv., 15. Sept. Kv. S.
Sfobvig (Als), 24. Sept. Kv. S.
Sfolund, 30. April, 18. Sept. Kv. S.
Sfarbæk, 30. April, 22. Oktbr. Kv. S. Træ.
Sleblig, 9. Jan. Kv. S., 31. Jan. (6) Kr., 19. Februar, 1., 8., 29. April, 6., 13. Maj Kv. S., 1. Sept. (8) Kr., 5. Sept. (2) Kv. S., 24., 31. Okt., 7. Nov. Kv. S.
Sommersted, 6. Maj, 14. Okt. Kv. S., Griftemarked hver Fredag.
Stensbjerg, 7. April, 13. Okt. Kv. S.
Stavsted, 18. Sept. Kr. Kv. S.
Sunderborg, 20. Febr., Kv. S., 13. Marts Kr. Kv. S., 25. April Kv. S., 16. Juli Kr., 5. August, 9. Sept. Kv. S., 30. Sept. Kr., 22. Okt. Kv. S.
Sunderbrarup, 24. April Kv. S., 24. Juli (4) Kr. (2) Kv. S., 14. Okt. Kv. S.
Sunderstapel, 22. April, 10. Okt. Kr. Kv. S.
Tingleb, 7. Maj, 23. Aug. Kv. S.
Toflund, 29. April, 24. Sept. Kv. S. Træ, Mebl. og Husfl. S.
Trejsa, 30. April Kv. S.
Tønder, 21. Febr. og hver Fredag fra 7. Mars til 30. Maj (undtagen 21. Marts, Søndag Fredag) og fra 4. Juli til 12. Febr. Kv. S., 10., 31. Januar, 11. Juli, 1., 22. Aug., 5. og 19. Sept., 31. Oktbr. og 6. Decbr. Søndag Kv. og Sm., 14. Maj (4) Mib, 15. Maj, 25. Sept. (2) Kr., 29. Sept. (3) Humle.
Tønning, 4. Maj (2) Kr., 25. Juni, 2., 9., 16., 23., 30. Juli, 6., 13. Aug. Kv. S., 15. August Kr. Kv. S., 20., 27. Aug., 3., 10. Sept. Kv. S., 11. Sept. Mib Kv. S., 17., 24. Sept., 1., 8., 13., 15., 20., 22. Okt. Kv. S., 26. Okt. (2) Kr., 27., 29. Okt., 3., 5., 12. Nov. Kv. S.
Ulserup, 23. Sept. Kv. S.
Uyf paa Jor., 2. Maj (4) Kr., 18. Okt. (4) Kr. (1) Kv. S.
Østerloann 2. Maj, 10. Okt. Kv. S.

Høsten og Vaucenborg.

Altona, 10. Marts, 23. Juni, 15. Sept., 24. Novbr. (3) Kr.
Varmsstedt, 10. Marts, 21. Mai, 15. Aug., 30. Okt. Kr. Kv. S.
Wramstedt, 25. April (2) Kr. Kv., 27. Okt. Kr. Kv. S.
Wimshorn, 22. April Kr. Kv., 26. Maj Kr., 30. Sept. Kr. Kv. S., 1. Novbr. Kr., 3. Nov. Kr. Hver Tirsdag Kvægmarked.
Wlückstadt, 20. April, 20. Juli, 19. Okt. (3) Kr.
Wdemarschen, 2. Maj Kv. S., 20. Okt. (2) Kr. Kv. S.
Welde, 25. Febr. Kr. S., 30. April, 7. Maj Kv., 9. Juli Kr. S., 25. Septbr. Kv., 30. Decbr. S.
Wenstedt, 24. April Kv. S., 17. Sept., 8. Dec. Kr.
Wohentwestedt, 30. April Kr. Kv. S., 27. Aug. S., 15. Okt. Kr. Kv. S.
Worst, 23. April, 16. Okt. Kr. Kv. S.
Wuchoe, 20. Febr., 2., 2. Marts (3) Kr., 24. April Kv., 1. Septb. S., 6. Septb. Kv., 14. Sept. (3) Kr., 2., Okt. Kv.
Wellinghusen, 7. Maj Kr. Kv. S., 24. Juni, 1. August S., 8. August Kr., 13. Okt. Kv. S.
Wiel, 9. Febr. (4) Kr., 10. Febr. S., 25. April Kv., 6. Juli (4) Kr., 7. Juli S., 5. Okt. (4) Kr., 6. Okt. S. Kvægmarked a) for Kvæg hver Mandag og Torsdag fra Kl. 8—11 b) for Eoin og Ungkøer hver Mandag og Torsdag fra Kl. 8—1 og 3—7 og hver Tirsdag fra Kl. 3—7 (Hæren. Naar en af disse Dage falder paa en almindelig Fejersdag, afholdes Kvægmarkedet paa den derpaa følgende Ægnedag ill samme Tid paa Ryens Kvægtoro.
Wempe, 30. Marts, 12. Okt. (2) Kr. Hver Onsdag Griftemarked og Torsdag.
Waucenborg, 31. Jan., 28. Febr., Evin, 27. Marts Kr. Kv. S., 24. Marts, 25. April, 30. Maj, 27. Juni, 25. Juli, 29. Aug., 25. Sept. Evin, 9. Okt. Kr. Kv. S., 31. Oktbr., 28. Novbr., 27. Decbr. Evin.
Wunden, 4. April, 8. Okt. Kr. Kv. S.
Wütjenburg, 25. Febr. Kr. Kv. S., 23. April Kv., 21. Juli Kr. S., 6. Nov. Kr. Kv.
Wvarne, 24. April (2) Kr. (1) Kv., 30. April, 7., 14. Maj Kv., 9. Okt. (2) Kr. (1) Kv., 15., 22., 29. Okt., 5., 12. Novbr., 29. Dec. S.
Wieldorf, 3. Marts (2) Kr. (1) S., 4., 11., 18., 25. April, 2., 9., 16., 23., 30. Maj Kv., 15. Sept. (2) Kr. (1) S., 3., 10., 17., 24., 31. Okt., 7., 14., 21., 28. Nov. Kv.
Wollu, 8., 22. Jan., 12., 26. Febr., 12., 26. Marts, 9., 23. April Evin, 30. April Kv.,

14., 23. Maj, 11. Juni Sv., 13. Juni Kr.Ko., 25. Juni, 9., 23. Juli, 13., 27. August
 10., 24. September, 3. Oktbr. Svinn, 22. Oktbr. Kr.Evlu, 11. Novbr. (3) Kr., 12., 26.
 Novbr., 10., 24. Decbr. Sv.

Neumünster, 23. April (2) Kr. (1) Kr. S. og Magerføag fra Landbrugst., 21. Aug. (2)
 Kr. (1) Kr.S., 15. Oktbr. (2) Kr. (1) Kr. S. og Magerfo. fra Landbrugst.

Neustadt, 30. Jan. (2) Kr., 19. Maj, 3. Nov. (3) Kr.

Norstedt, 23. April, 11. Nov. Kr.Ko.S.

Oldenburg, 27. Jan. Kr.Skibebr., 24. April Kr., 14. Juli Kr.Ko., 27. Okt. Kr., 7.
 Nov. Kr.

Oldesloe, findes ikke i den officielle Fortegnelse.

Pinneberg, 17. April Kr.Magerfo., 21. Okt. Kr.

Plon, 17. Febr., 26. Maj, 8. Sept. Kr.S., 10. Nov. Kr.Ko.S.

Preek, 27. Jan. Kr.Ko.S., 3. Marts Kr.S., 6. Maj Kr.Ko.S., 13. Okt. Kr.S.

Rageborg, 2., 16. Jan., 6., 20. Febr. Grise, 5. Marts Kr.Ko.S., 6., 19. Marts, 3.,
 17., 30. April, 16. Maj, 5., 19. Juni, 3. Juli Grise, 9. Juli Kr.Ko.S., 17. Juli, 7.,
 21. Aug., 4., 18. Septbr., 2., 16. Oktbr. Grise, 29. Oktbr. Kr.Ko.S., 6., 20. Novbr.,
 4., 18. Decbr. Grise.

Rensborg, 10. Jan. S., 16. Febr. (3) Kr., 18. Febr., 23. April Kr.S., 22. Juni (3)
 Kr., 24. Juni Kr.S., 28. Sept. (3) Kr., 30. Sept., 24. Okt. Kr.S.

St. Michaelisdonn, 6., 13. Maj Kr., 20. Maj Kr.Ko., Trac., 16. Oktbr. (2), 23. Okt. Kr.

Segeberg, 16. Jan. S., 4. Maj, 21. Aug., 2. Nov. (2) Kr.Ko.S.

Heterfen, 7., 21. Jan., 4., 18. Febr., 4., 18. Marts Grise, 26. 26. Marts Kr.Ko.S., 1.,
 15. April, 6., 20. Maj, 3. Juni Grise, 13. Juni Kr., 17. Juni, 1., 16. Juli Grise, 25.
 Juli Kr., 5., 19. Aug., 2., 16. Sept., 7., Okt. Grise, 20. Okt. Kr.Ko., 21. Okt., 4., 18.
 Novbr., 2., 16. Dec. Grise.

Wandsbæk, 31. Marts, 19. Maj, 25. August, 13. Oktbr. Kr.Ko.S. Kvæg; og Heitemar:
 led hoer Torsdag, naar Helligdag, Sognebogen forud.

Wedel, 21. Jan. Kr., 19. April Kr.Ko., 27. Okt. Kr.Studehøst.

Wesefelduren, 25. April, 1. Okt. Kr.Ko.S.

Wittorf, 4. Jan. S., 26. Apr. Kr.S. 30. Juli S., 3. Aug. (4) Kr., 3. Sept. Høstbr.,
 15., 22. Okt. Kr.

Hamborg.

17. Januar, 14. Februar, 14. Marts, 4. April, 2. Maj S., 9. Maj Kr.Kammer:
 marked, 29. Aug., 26. Sept., 31. Oktbr. S., 7. Dec. (20) Kr. (Dom).

Fædølveagmarked :

1. For Hornføag og Faar hoer Torsdag.
2. For halve hoer Tirsdag.
3. For Evlu hoer Sognebogen uadtagen Mandag.

Forbedag.

M a n d a g : Haberslev, Tanning, Fredericia.
T i r s d a g : Rabenraa, Hujum, Kolding, Esbjerg.
O n s d a g : Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Aalborg.
T o r s d a g : Hujum, Fredericia, Farde.
F r e d a g : Hønsborg, Fredericia, Tønder, Bredsted, Kolding.
F ø r d a g : Rabenraa, Høgniørde, Hønsborg, Eslevig, Hujum, Esbjerg,
 Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Aalborg.

Markeder paa de danske Dev.

Almindlingen, 1. Juli S.

Narup, 21. Jan., 18. Marts, 7. Maj, 9. Sept. og 5. Nov. Feste og Kreaturer.

Nesens, Torvedag hoer Onsdag og Fredag, første Fredag i hoer Maaned med levende
 Kreaturer. 18. Febr., 1. og 25. Marts, 27. Juni, 17. Septbr. og 11. Novbr. Feste og
 Kreaturer.

Rogensø, Torvedag hoer Torsd., første Torsd. i hoer Maaned med lev. Kreat. 4. Febr.
 Feste; 27. Febr., 11. Marts og 6. Maj Feste og Kreaturer, 10. Juli Feste, 23. Septbr.,
 4. Nov. og 16. Dec. S. og Kreat.

Slby, 12. Marts og 24. Septbr. Feste og Kreat.

Tafel, 26. Marts og 23. Oktbr. Kreat.

- Frederiksbund**, Torvedag hver Mandag og Torsdag; anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreat. 28. Jan., 26. Febr. og 26. Martz Heite og Kr., 23. April Heite, 3. Novbr. (Efteraarsmarked) og 20. Decbr. (Julemarked) Heite og Kr.
- Frederiksbævt**, 4. Febr., 1. April, 1. Juli, 2. Sept. og 6. Dec. Heite og Kr.
- Fanborg**, Torvedag hver Tirsdag, Torvedag og Førdag; anden Tirsdag i hver Maaned. undtagen Juni, Juli og Avg., med levende Kreaturer. 30. Jan. Heite; 25. Februar, 13. Martz, 12. Juni, 30. Septbr., og 1. Nov. Heite og Kreat.
- Græsted**, 3. Febr., 3. Martz, 7. April, 6. Maj, 2. Juni, 1. Sept., 6. Okt. og 1. Decbr. Heite og Kvæg.
- Hasselv**, 27. Martz, 14. Maj, 12. Sept. og 31. Oktbr. Kreaturer.
- Hesselager**, 9. Maj og 19. Sept. Heite og Kreat.
- Helsingø**, 8. Jan., 12. Febr., 12. Martz, 9. April, 14. Maj, 11. Juni, 10. Sept. og 8. Okt. Kreaturer.
- Helsingør**, Torvedag hver Onsdag og Førdag. 26. Febr., 21. April, 21. Juli og 17. Okt. Kreaturer.
- Hillerød**, Torvedag hver Mandag og Torsdag; tredje Onsdag i hver Maaned og første Onsdag i hver Maaned med Undtagelse af Januar, Martz, Maj og November. samt 2. Januar Marked med Kreaturer. 6. Martz ierst Heitemarked; 2. Maj (Føraarsmarked) Heite og Kreat., 5. Novbr. (Efteraarsmarked) Heite og Kreat.
- Holbæk**, Torvedag hver Onsd. og Førdag; 19. Febr. Heite; 13. og 27. Martz, 10. April, 16. Juni (Sommermarked) og 21. Oktober Heite og Kreaturer; 25. Novbr. (Efteraarsmarked) Heite og Kreaturer.
- Hvalsø**, 5. Martz, 10. Maj, 2. Sept. og 13. Nov. Kreaturer.
- Horsholm**, 22. April og 31. Okt. Heite og Kr.
- Hønderup**, 7. Apr. og 13. Okt. Heite og Kvæg.
- Kallundborg**, Torvedag hver Tirsdag og Førdag. 10. Februar, 26. Martz, 5. Maj (Føraarsmarked), 16. Juli (Sommermarked), 16. Sept. og 6. Nov. (Efteraarsmarked) Heite og Kreaturer.
- København**, Torvedage Mandag og Torsdag med Slagetøvdag.
- Køge**, Torvedag Onsdag og Førdag. 8. Jan., 6. Febr., 12. og 26. Martz, 9. April, 16. Maj (Føraarsmarked), 4. Juni, 22. Juli, 3. og 16. Sept., 1. og 29. Okt. (Efteraarsmarked), 3. og 19. Decbr. (Julemarked) Heite og Kreaturer.
- Korsør**, Torvedag hver Onsdag og Førdag. 17. Juni (Sommermarked) H. og K.
- Kjæremünde**, Torvedag hver Tirsdag og Førdag, hver Førdag med levende Kreaturer. 21. Febr., 8. Martz, 6. Juni, 11. Okt. og 19. Nov. Heite og Kreaturer.
- Maribo**, Torvedag hver Onsdag og Førdag. 27. Februar, 11. og 26. Martz, 12. Juni (Sommermarked) og 16. Sept. Heite og Kr.
- Marstal**, Torvedag hver Tirsdag og Førdag. 30. Maj og 21. Sept. Heite og Kreat.
- Midelfart**, Torved. hver Tirsdag og Førdag. 6. og 23. Febr., 15. Martz, 2. April, 16. Juli, 18. Sept. og 30. Okt. H. og K.
- Nakskov**, Torvedag hver Førdag; hver Tirsdag Torvedag med levende Kreaturer. 20. Febr., 6. og 19. Martz, 7. og 29. Oktober og 11. Novbr. Heite og Kr.
- Nyborg**, Torvedag hver Onsdag og Førdag; hver Førdag m. lev. Kr. 26. Febr. og 14. Martz Heite og Kreaturer; 9. Juli Heite; 10. Okt. og 7. Nov. Heite og Kreat.
- Nykøbing (Falster)**, Torvedag hver Onsd. og Førd. Hver Tirsd. og Marted med levende Kr. 29. Febr. Heite. 30. April, 16. Juli (Sommermarked) 1. Okt. og 12. Nov. H. og K.
- Nykøbing (Sjælland)** 19. Feb. Heite; 16. April Kreaturer; 11. Juni (Sommermarked) og 21. Sept. (Høstmarked) Heite og Kr.; 17. Dec. Heite.
- Nyhede**, 27. Martz, 10. April og 17. Sept. Heite og Kvæg, 6. Nov. Heite.
- Norre Møby**, 13. Maj og 27. Sept. Heite og Kr.
- Næstved**, Torvedag hver Onsdag og Førdag. Onsdagene 16. Jan., 19. Februar, 19. Martz, 16. April, 21. Maj (Føraarsmarked), 18. Juni, 16. Juli (Sommermarked), 20. August, 17. Sept., 15. Okt., 19. Nov. (Efteraarsmarked) og 17. Dec. Heite og Kr.
- Odense**, Torvedag hver Mandag, Onsdag og Førdag. Hver Mandag Marked med Kreaturer (eller, hvis Helligdag, den paafølgende Onsdag). 6. Januar, 10. Febr., 3. Martz, 29. April, 6. Maj, 9. Juni, 15. Juli (Et. Knud), 11. August, 22. Septbr., 20. Oktober, 10. Nov. og 15. Decbr. Heite.
- Præsto**, anden Tirsdag i hver Maaned Heite og Kr.
- Ringe**, 27. Martz, 31. Maj, 4. Oktbr. og 6. Nov. Heite og Kreaturer.
- Ringsid**, Torvedag hver Onsdag og Førdag. Tirsdagene 14. Januar, 11. Februar, 11. Martz, 25. Martz (Føraarsmarked), 8. April, 13. Maj, 10. Juni (Sommermarked), 8. Juli, 12. Aug., 9. Septbr., 23. Septbr. (Høstmarked), 14. Oktbr., 11. Nov. (Efteraarsmarked) og 9. Decbr. (Julemarked) Heite og Kreat.
- Roskilde**, Torvedag hver Onsd. og Førdag. 6. Jan., 14. Febr., 7. og 19. Martz, 4. April, 7. Maj (Føraarsmarked), 2. Juni, 7. Juli, 4. Avg., 1. Sept., 26. Septbr. (Varemarked), 3. Nov. (Efteraarsmarked) og 1. Decbr. Heite og Kreaturer.

Kudløbing, Torved. hver Tirsd. og Lørd. 26. Marts, 13. Juni og 8. Nov. Heste og Kr.
Kude-Vedbh., 4. April og 2. Okt. Kreaturer.
Kødbh., hver Torsdag Torvedag med alle Slags Landbrugsprodukter unbtagen Heste og Høntvæg. 18. Febr. og 25. Marts Heste og Kreat.; 1. Juli (Sommermarked) og 21. Oktober Kreaturer; 18. Novbr. Heste og Kreaturer.
Konnc, Torvedag hver Onsdag og Lørdag.
Køstløbing, Torvedag hver Lørdag, 4. og 18. Marts Heste og Kreat.; 8. Juli (Sommermarked) og 21. Okt. Kreaturer; 3. Nov. Heste og Kreaturer.
Kstølle, Torvedag hver Fredag. 7. Marts, 2. Maj, 5. Sept. og 7. Nov. Heste og Kr.
Elagelle, første Tirsdag i Maaneberne Februar, April, Juni, August, Oktober og December Marked med Heste og Kreaturer. 7. Jan. (Høstemarked); 4. og 18. Marts, 6. Maj (Høstaarsmarked), 1. og 2. Juli (Sommermarked), 11. Sept. (Høstmarked), samt 4. og 6. Nov. (Vinteraaarsmarked) Heste og Kr.
Slangerup, 25. Marts, 19. Maj, 17. Juni og 25. Nov. Heste og Kreaturer.
Soro, 14. og 28. Marts, 11. April, 19. Maj, 21. Juni (Sommermarked), 17. September (Høstmarked) 10. Oktbr., 7. Novbr. og 12. Decbr. Heste og Kreaturer.
Stige, Torvedag hver Onsd. og Lørd. 10. Marts, 26. og 28. Sept. (Vinteraaarsm.) §. og Kr.
Størehedinge, 4. og 18. Marts, 1. April, 20. Maj (Høstaarsmarked) og 17. Okt. (Vinteraaarsmarked) §. og Kr.
Stubbeløbing, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 28. Maj og 21. Okt. Heste og Kr.
Svendborg, Torved. hver Onsd. og Lørd., hver Onsd. med lev. Kreat. 8. Jan., 19. Febr. 5. og 19. Marts, 14. Maj, 21. Juli, 8. og 31. Oktbr., 20. Nov. §. og Kr.
Svinninge, 15. April og 23. Sept. Heste og Kreat.
Frøehjærg p. Samsø, 27. Marts og 2. Okt. Heste og Kreat.
Vordingborg, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Første Fredag i hver Maaned Marked m. Heste og Kreaturer.
Vestløbing, Torved. hver Onsd. og Lørd.; anden Tirsd. i hver Maaned Torved. med lev. Kreat. 7. Marts, 22. Juli og 2. Okt. Heste og Kreaturer.
Vilthfte, 29. Jan., 23. April, 30. Juli og 29. Okt. Heste og Kreaturer.

Markeder i Jylland.

Malbrog, 3. April, 15. Maj, 11. Sept. og 10. Oktbr. Heste og Kreaturer.
Malbrog, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Tirsdag Marked med Kreaturer. 24. Jan. og 21. Febr. Heste; 11. Marts og 10. Decbr. Heste og Kreaturer.
Malbæk, 30. Sept., Heste og Kreaturer.
Malsktrup, 15. Jan., 27. Marts, 16. April, 11. September og 19. November §. og Kr.
Marsk, hver Tirsdag Marked med Kreaturer paa Kvægtorvet. Lørdag alm. Torvedag med Landbrugsprodukter paa Ryens Torve. 8. Jan. 3. og 24. Febr., 3., 10. og 17. Marts Heste; 1. April, 5. Maj, 7. Juli, 14. Okt. og 13. Dec. Heste og Kreat.
Mars, 10. Febr., 7. April, 26. Maj, 3. og 26. Sept. og 31. Okt. Heste og Kreaturer.
Mgerbæk, 14. April og 3. Okt. Heste og Kreaturer.
Millingaabrø, 7. Febr., 28. Marts, 29. Apr., 7. Juni, 25. Juli, 2. Septbr., 10. Oktbr. og 11. Decbr. §. og Kr.
Mudager, 3. Maj og 4. Okt. Heste og Kreaturer.
Hjerringbro Station. første Torsdag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer; (hvis Helligdag eller Grundlovsdag, Dagen efter).
Branninge, (for Halbat Mølle), 16. April, 4. Aug. og 6. Okt. Heste og Kreaturer.
Brande, 31. Marts, 1. Aug. og 22. Septbr. Heste og Kreaturer.
Brhstrup, 7. Maj og 17. Sept. Heste og Kreaturer.
Brødstrup, 3. Febr., 3. Maj, 26. Juli og 17. Oktober Heste og Kreaturer.
Brønderløv, 13. Jan., 10. Februar, 10. Marts, 14. April, 10. Maj, 9. Juni, 14. Juli, 11. August, 1. September, 13. Oktober, 10. November og 6. Decbr. Heste og Kreat.
Brorup, 26. April Heste og Kreaturer.
Bække, 12. Sept. Heste og Kreaturer.
Bakmarksbrog, 16. April og 1. Oktbr. Heste og Kreaturer.
Batum, 19. Marts og 11. Okt. Heste og Kreaturer
Borkop, 9. April og 3. Oktober Heste og Kreaturer.
Bronninglund, 19. April og 29. Sept. Heste og Kreat.
Øbeltoft, 26. Jan., 15. Marts, 24. Juni og 18. Sept. Heste og Kreaturer.
Øgtved, 28. April og 2. Oktober Heste og Kreaturer.
Østbjerg, Torvedag hver Lørdag. Hver Fredag hele Aaret Marked med Kreaturer (naar helligd., Søndag. forud). 31. Jan., 26. April og 19. Sept. Heste og Kreat.
Hjerriteløb, 22. Jan., 19. Febr., 31. Marts, 25. Juni 1. 5. Sept., 6. Oktober, 8. Novbr. og 6. Dec. Heste og Kreaturer.
Flaeneshjøl, 11. April, 8. Sept. og 30. Oktober Heste og Kreaturer.

Foldingsbro, 14. Maj og 27. Sept. Heste og Kreaturer.

Fredericia, Torvedag hver Mandag og Torsdag. 8. Marts, 30. April, 11. Juli og 14. Noobr. Heste og Kreaturer.

Fredervikshavn, Torvedag hver Onsdag og Førdag, fra Oktober til Jul hver Førdag med lev. Kreaturer. 21. Jan., 10. April, 24. Sept. og 9. Okt. Heste og Kreaturer.

Gibe, 25. Febr., 25. April, 7. Juli, 5. September, 21. Oktbr. og 17. Noo. Heste og Kreat.

Grenaå, Torved. h. Førd. 24. Jan., 11. Marts, 1. Juli, 26. Sept., 4. Noobr. og 2. Decbr. H. og Kr.

Grindsted, 25. Juni og 4. Sept. Heste og Kreaturer.

Hadsken, 31. Marts, 22. April, 1. Sept. og 9. Oktbr. Heste og Kreaturer.

Hadsund, 2. April, 5. Maj, 4. Sept. og 1. Okt. Heste og Kreaturer.

Hals, 22. Sept. Heste og Kreaturer.

Halvrimmen, 10. April og 27. Sept. Heste og Kreaturer.

Hammel, 27. Jan., 7. Marts, 21. April, 16. Maj, 31. Juli, 20. Sept., 17. Oktbr. og 1. Decbr. Heste og Kreat.

Hånddal, 24. April, 30. Juli, 26. Sept. og 20. Nov. Heste og Kreaturer.

Herning, 7. Febr., 8. Marts, 8. April, 10. Maj, 27. Juni, 29. og 30. August, 4. Oktbr. og 10. Decbr. Heste og Kreaturer.

Hallerup, 20. Jan., 27. Febr., 28. Marts, 24. April, 2. og 3. Juni, 26. Juni, 25. Sept., 23. Oktbr., 27. Nov. og 29. Decbr. Heste og Kreat.

Hjørring, Torvedag hver Førdag, 1. November og December tilfide hver Onsdag. Hver Onsdag hele Aaret Marked med Kreaturer (hvis Hesteladag, Spjænedagen berejser). 22. Januar Heste; 8. og 29. Marts Heste og Kreaturer; 29. Maj og 26. Juni Heste; 20. Sept. og 18. Okt. Heste og Kr.

Hobro, Torvedag hver Førdag. 17. Jan., 14. Febr., 13. Marts, 10. April, 9. Maj, 13. Juni, 3. Juli, 8. Aug., 18. og 19. Sept., 17. Okt., 7. Noobr. og 5. Dec. Heste og Kr.

Holstebro, Torvedag hver Tirsdag og Førdag, hver anden Tirsdag fra anden Tirsdag efter Oktobermarked indtil Jul med Kr. 10. Jan. H. og Kreat.; 8. Febr. H.; 6. Marts 19. April, 3. Maj, 11. Juni, 30. Juli, 8. Sept., 2. Okt. og 16. Noo. Heste og Kreat.

Holsted, 8. Jan., 10. April, 25. Aug. og 12. Nov. Heste og Kreaturer.

Hornslyd, 21. April og 24. Septbr. Heste og Kreaturer.

Horsens, Torvedag hver Torsdag (1. Hæsten dag Onsdag) og hver Førdag; første og tredje Torsdag i hver Maaned samt hver Torsdag 1. Oktbr., Noobr. og Decbr. indtil Jul med lev. Kreat. 10. Jan. H. og 26. Febr. og 12. Marts Heste; 19. og 26. Marts 2. og 29. April, 12. og 13. Juni, 5. Aug., 26. Sept. og 22. Oktbr. Heste og Kreat.

Hurup, 6. Febr. Heste og Kreat.; 4. Juni Heste; 1. Septbr. Heste og Kreat.

Høber Kro, 27. Marts, 28. April, 22. Septbr. og 13. Noobr. Heste og Kreaturer.

Jellinge, 9. Maj og 23. Septbr. Heste og Kreaturer.

Karup, 17. April og 12. September Heste og Kreat.

Kjellerup, 2. April, 23. Maj, 24. September og 16. Oktober Heste og Kreaturer.

Kolding, Torvedag hver Tirsdag og Førdag. Hver Tirsdag Marked med Kreat. 13. Jan., 7. og 24. Februar Heste; 7. Marts Heste og Kreaturer; 14. Marts Heste; 28. Marts, 24. April, 3. Maj, 23. Juli, 13. Septbr. og 10. Oktbr. Heste og Kreat.

Kolind Station, Onsdagene 8. Jan., 12. Febr., 12. Marts, 14. Maj, 11. Juni, 9. Juli, 10. Septbr., 12. Nov. og 10. Decbr. Marked med Heste og Kr.

Kembjerg, Torvedag hver Førd. 31. Marts, 10. Juni, 25. August, 30. Septbr. og 14. Noobr. Heste og Kreaturer.

Lunderskov, 19. April og 18. Sept. Heste og Kreat.

Læso, 5. April og 5. Sept. Heste og Kreaturer.

Løgstor, Torvedag hver Førdag, sidste Tirsd. i hver Maaned Torvedag med lev. Kreat. 5. April, 23. Juli, 13. Sept., 13. Okt. og 17. Nov. Heste og Kreaturer.

Løkken, 7. April og 2. Okt. Heste og Kreaturer.

Mariager, Torvedag første og tredje Torsdag i hver Maaned med Kreaturer. 26. Febr. 8. Juli, 2. Okt. og 5. Nov. Heste og Kreaturer.

Mørke, 6. Maj og 16. Okt. Heste og Kreaturer.

Nibe, Torvedag hver Mandag og Førdag, anden og tredje Mandag i hver Maaned med lev. Kreaturer. 27. Jan., 17. Marts, 23. April, 23. Juni, 8. Sept., 2. Okt. og 3. Noo. Heste og Kreaturer.

Nyhøbing (Mors), Torved. hver Førd., hver anden Førdag mellem Mikkelsd. og Jul med levende Kreaturer. 8. og 27. Januar, 4. Marts og 7. April Heste og Kreat.; 17. Juni Heste; 26. Juli, 20. Sept. og 10. Okt. Heste og Kreat.

Nørre Nebel, 17. April og 9. Sept. Heste og Kreaturer.

Nørre Sunde, 11. April, 11. Juli og 29. Oktbr. Heste og Kreaturer.

Nørre Sundby, Torvedag hver Onsdag og Førdag; hver Tirsdag fra Okt. til Høsteløven Torvedag med Kreat. 23. Jan. Heste og Kreaturer; 20. Febr. Heste; 10. Marts, 21. April og 3. Okt. Heste og Kreat.

- Øder,** 3. Jan., 21. Febr., 28. Marts, 25. April, 1. August, 12. Sept. og 11. Nov. Heste og Kreat.
- Nander,** Torvedag hver Onsdag og Førdag, sidste Dag med Kreaturer. 6. og 7. Jan. 31. Jan. og 1. Febr., 22. Febr. og 1. Marts Heste; 8. Marts Heste og Kreaturer; 15. Marts Heste; 29. Marts og 3. Maj Heste og Kreaturer; 16. og 17. Juni Ild; 4. og 5. Juli Heste; 5., 6. og 27. September, 26. Okt., 8. Nov. og 12. Dec. Heste og Kreaturer.
- Ringsbøbing,** Torvedag fra Paaske til Mikelsdag Førdag, eller Onsdag. 4. Febr. Heste; 24. April, 31. Juli, 26. Aug. og 6. Oktbr. Heste og Kreaturer.
- Ribe,** Torvedag hver Førdag. 5. Febr., 10. Marts, 21. og 29. April, 10. Maj, 13. Juni, 5. Aug., 6. og 29. Sept., 7. og 20. Okt. og 18. Nov. Heste og Kreaturer.
- Rj,** 8. Maj og 16. Oktbr Heste og Kreaturer.
- Rhomb,** 24. Jan. og 16. Okt. Heste og Kreat.
- Ronde,** 14. Marts, 10. Sept. og 18. Nov. Heste og Kreaturer.
- Silkeborg,** Torved. hver Førdag. 8. Febr., 15. Marts, 5. April, 6. Maj, 10. Juni, 9. Juli, 25. Sept., 20. Oktbr., 20. Novbr. og 16. Decbr. Heste og Kreaturer.
- Sindal,** 17. Febr., 14. Marts; 23. April (særlig Heste), 25. Juli, 19. Sept., 17. Okt. og 21. Novbr. Heste og Kreaturer.
- Sals,** 11. April og 20. September Heste og Kreaturer.
- Standerborg,** Torvedag hver Førdag, første Førdag i hver Maaned samt alle Førdage i Jællin og fra 1. Novbr. til Jul med levende Kreat., 9. Januar, 4. og 25. Februar og 11. Marts Heste; 18. og 26. Marts, 14. Maj, 11. Juni, 4. Aug., 9. September og 21. Oktbr. Heste og Kreaturer.
- Slibe,** Torvedag hver Tirsdag og Førdag. 2. og 28. Januar, 5. Marts, 9. April og 8. Maj S. og Kr.; 9. Juni Heste; 28. Juli, 6. og 29. Sept. og 13. Nov. S. og Kr.
- Sjærn,** 1. Febr. og 17. Marts Heste og Kreaturer; 2. Aug. Heste.
- Sjorping,** 16. Jan., 13. Februar, 12. Marts, 9. April, 8. Maj, 12. Juni, 2. Juli, 17. Sept., 16. Okt., 6. Nov. og 4. Dec. Heste og Kreaturer.
- Stovsgaard Station,** 28. Marts og 27. Juni Heste og Kreat.
- Struer,** 26. Marts og 5. Septbr. Heste og Kreaturer.
- Sæby,** Torvedag hver Førdag. 2. April, 16. Sept. og 6. Okt. Heste og Kreat.
- Sønder Ennde,** 8. Maj og 20. Oktbr. Heste og Kreaturer.
- Tarup,** 28. April, 10. Septbr. og 7. Oktbr. Heste og Kreaturer.
- Tilsted,** Torved. hver Onsd. og Førd. 9. Januar Heste og Kreat.; 7. Februar Heste; 3. Marts, 9. April og 5. Maj Heste og Kreaturer; 6. Juni Heste og Ild; 7. Juli, 2. og 26. Sept. og 9. Okt. (Eldre Onsdag) Heste og Kr.
- Tornv Vaskhus,** 8. Maj, 11. Juli og 15. Sept. Heste og Kreaturer.
- Tustrup Station,** Onsdagene 9. April, 13. August og 8. Oktober Marked med Heste og Kreaturer. 6. Juni Heste og Kreat.
- Tørring,** 24. Februar, 4. April, 5. Maj, 23. Juli, 1. Oktober og 3. Decbr. Heste og Kr.
- Ulstrup** (Hornum Jærbanestation), 11. Januar, 16. Marts, 28. April, 30. Juni, 15. September, 20. Oktober og 1. Decbr. Heste og Kreaturer.
- Ulstrup Station,** 16. Maj og 16. Sept. Heste og Kreaturer.
- Uldum,** 22. April og 25. Sept. Heste og Kreat.
- Ulfkær,** 23. April, 27. Aug. og 16. Okt. Heste og Kreaturer.
- Wandel,** 23. Maj og 13. Oktbr Heste og Kreaturer.
- Warde,** Torved. hver Førdag. 6. Febr., 7. og 25. Marts, 22. April, 5. Maj, 14. Juni, 6. August, 11. Sept., 8. Okt. og 19. Nov. Heste og Kreaturer.
- Wejen,** 21. April, 27. Juni og 8. Sept. Heste og Kreaturer.
- Welle,** Torvedag hver Onsdag og Førdag, hver Onsdag fra 1. Novbr. indtil Jul samt anden Onsdag i hver Maaned med lev. Kreaturer. 11. Januar, 6. og 27. Februar Heste; 6. Marts Heste og Kreaturer; 13. Marts Heste; 27. Marts, 3. og 29. April, 14. Juni, 27. Sept. og 24. Okt. Heste og Kreaturer.
- Wester Hæsling,** 26. Marts og 10. Septbr. Heste og Kreaturer.
- Wiborg,** Torved. hver Onsd. og Førd., sidste Førd. i hver Maaned og fra Mikelsdag til Jul hver Førdag med levende Kreaturer. 3. Januar Heste; 29. Januar, 21. Februar, 14. Marts, 12. og 26. April, 31. Maj, 28. Juni (Snaestingsmarked), 29. Juli 22 og 23. Septbr. (Tostemarked), 18. Oktbr., 22. Novbr. og 13. Decbr. Heste og Kreaturer.
- Widbæk,** 3. Marts, 28. Juni, 26. August og 16. Okt. Heste og Kreaturer.
- Widbjerg,** 2. Maj og 16. September Heste og Kreat.
- Winderup,** 29. April og 1. Okt. Heste og Kreaturer.
- Wurbaske,** 6. April og 7. Aug. Heste og Kreaturer.
- Wraa Station,** 25. April og 12. Sept. Heste og Kreat.
- Ølbo,** 19. April og 22. Okt. Heste og Kreaturer.
- Østerbrua,** 19. Marts og 11. Oktbr. Heste og Kreaturer.
- Østbirk,** 23. April og 30. Sept. Heste og Kreaturer.

Porto-Takster.

- Et frankeret Brev** indt. 20 Gr. 10 P.; til Danmark for de første 20 Gr. 20 P., for hver følgende 20 Gr. 10 P.
- **ufrankeret Brev** indtil 20 Gram 20 Pq.
 - **dobbelt Brev** fra 20—250 Gr. frank. 20 P., ufrankeret 30 P.
 - **frankeret Brev** indtil 250 Gr indenfor **selve Postdistriktet** 5 P.
- Korrespondancekort** 5 P., til Danmark 10 P.
- Tryksager** indtil 50 Gr. 3 P., fra 50—100 Gr. 5 P., fra 100—250 Gr. 10 P., 250—500 Gr. 20 P., 500—1000 Gr. 30 P.
- Tryksager** til Udlandet indenfor Verdenspostforeningen 5 P. for hver 50 Gr. Kan forjendes indtil 2 Kilogr. og skal frankeres.
- Forretningspapirer**: (Regnskaber, Fragtbreve, Manuskript, Korrektur oiv.) Indenfor Tyskland, de tyske Besiddelser og Østerrig-Ungarn: indtil 250 Gr. 10 P., 250—500 Gr. 20 P. og 500—1000 Gr. 30 P. Til Udlandet indenfor Verdenspostforeningen 5 P. for hver 50 Gr., dog mindst 20 Pq. Forretningspapirer skal frankeres.
- Vareprover** indtil 250 Gr. 10 P., fra 250—350 Gr. 20 P.; til Danmark og andre Lande indenfor Verdenspostforeningen 5 P. for hver 50 Gr. indtil 350 Gr., men mindst 10 P. Skal frankeres.
- Rekommanderede Breve** foruden Porto 20 P.
- Postanvisninger** indtil 5 M 10 P. til 100 M. 20 P., over 100 til 200 M. 30 P., 200—400 M 40 P., 400—600 M 50 P., 600—800 M 60 P.; til Danmark indtil 355 Kr.: 10 P. for hver 20 M., i det mindste 20 P.
- Postopkrævning af Pengesummer**: For indtil 800 M. 30 P. forud; desuden Porto som for Postanvisninger; til Danmark indtil 720 Kr.: Brevporto + 20 P.
- Postefterkrav** højst 800 M. Porto for Breve eller Brevkort + 10 P. + Postanvisningsporto for det opkrævede Beløb; til Danmark indtil 720 Kr.: Brevporto + 20 P.
- Pakker** indtil 5 Kilogr. (10 Pbd.) ved en Distance af 75 Kilom. (10 Mil) 25 P., over 75 Kilom. 50 P. Pakker til Danmark indtil 5 Kilogr. 80 P., tungere Pakker efter Beregning.
- Pengebreve** indtil 75 Kilom. (10 Mil) 20 P., ufrank. 30 P., over 75 Kilom. 40 P., ufrank. 50 P.
- Forstrikingsgebyr** for hver 300 M eller en Del af 300 M. 5 P., i det mindste 10 P.
- Breve** indenfor Verdenspostforeningen: frankerede Breve 20 P. for de første 20 Gr., for hver følgende 20 Gr. 10 P., ufrank. 40 P. for hver 20 Gr., Korrespondancekort 10 P.
- Breve til Nord-Amerika** ad den direkte Vej over Hamborg 10 P. for hver 20 Gr. — Pakker til Nord-Amerika efter særlig Beregning.
- Telegrammer** for hele det tyske Rige:
- For hvert Ord 5 P., dog mindst 50 P. Til Danmark 10 P. for hvert Ord, mindst 50 P. Udbetalinger pr. Telegram indtil 800 M. den sædvanlige Postanvisningsporto og Taksten for et Telegram.

B. For Danmark.

Breve: indenfor Danmark 10 Dre; til Sverrige og Norge: indtil 10 Gr. 10 Dre, indtil 125 Gr 20 Dre, indtil 250 Gr. 30 Dre; til det øvrige Udland indenfor Verdenspostforeningen (altiaa ogaa Sønderjylland: indtil 20 Gr. 20 Dre, for hver følgende 20 Gr. 10 Dre.

Brevkort: indenfor Danmark samt til Sverrige og Norge 5 Dre, til det øvrige Udland indenfor Verdenspostforeningen 10 Dre.

Tryksager: indenfor Danmark 4 Dre; til Udlandet indenfor Verdenspostforeningen 5 Dre for hver 50 Gr. Bægtgrænse 2 Kg.

Postanvisninger: indenfor Danmark: indtil 25 Kr. 10 Dre, indtil 50 Kr. 15 Dre, indtil 100 Kr. 20 Dre; indtil 200 Kr. 25 Dre, indtil 300 Kr. 30 Dre, indtil 500 Kr. 35 Dre, indtil 720 Kr. (Maksimum) 40 Dre; til Sverrige og Norge: indtil 25 Kr. 15 Dre, indtil 36 Kr. 18 Dre, indtil 100 Kr. 30 Dre, indtil 200 Kr. 45 Dre, derefter 15 Dre for hvert 100 Kr., Maksimum 720 Kr.; til Tyskland: indtil 36 Kr. 18 Dre, indtil 54 Kr. 27 Dre, indtil 72 Kr. 36 Dre, og derefter 9 Dre for hver 18 Kr.; til det øvrige Udland i Reglen 18 Dre for hver 36 Kr.

Pakker: indtil 5 Kg.: indenfor Danmark: indtil 2 $\frac{1}{2}$ Kg. 20 Dre, indtil 5 Kg. 30 Dre; til Sverrige og Norge: 1 $\frac{1}{2}$ Kg. 30 Dre, indtil 1 Kg. 60 Dre, indtil 1 $\frac{1}{2}$ Kg. 90 Dre, indtil 5 Kg. 120 Dre; til Tyskland 72 Dre, til Mellemuropa 108 Dre, til Italien, Spanien, Tyrkiet og Rusland 162 Dre.

Pakker til Nord-Amerika: indtil 2 Kg. 1 Mk. 40 Pg. og derefter 70 Pg. for hvert Kg. mere.

Besjel-Stempel-Tarif.

Besjler indtil 200 Mk. — 10 Pg.; over 200—400 Mk. — 20 Pg. og for hver 200 Mk. — 10 Pg. mere indtil 1000 Mk.: hvert 1000 Mk. 60 Pg og for hvert 1000 Mk. eller en Del deraf 60 Pg. mere.

Købekontrakter indtil 150 Mk. — 1 Mk. 60 Pg. og fremdeles for hver 50 Mk. — 60 Pg.

Vejrspaadomme for 1913.

(Efter den elleveaarige Periode)

Januar: I de første Dage af Maaneden mild Frost. Derefter foranderligt med vestlige Vinde, Sne og Regn til lidt over Midten af Maaneden. I de sidste 14 Dage Kulde.

Februar: I første Halvdel af Maaneden stærk Kulde; dernæst et Par Dage Sne og Resten af Maaneden vedvarende Kulde.

Marts: I de første Par Dage Kulde; i de følgende 14 Dages Tid ustadigt Vejr med Regn eller Sne. Resten af Maaneden mild Luft.

April: I den første Uges Tid Blæst og Regn; i de følgende 14 Dage klar Luft og derefter stærk Blæst til Slutningen.

Maj: I de første Dage Blæst med paafølgende ustadigt Vejr; derefter mild Luft i en Uges Tid, og Resten af Maaneden Regn.

Juni: I den første Halvdel af Maaneden mildt, derefter foranderligt i en Uges Tid og Resten af Maanedens Varme.

Juli: I de første tre Uger Varme; derefter foranderligt til Slutningen.

August: Til hen imod Midten af Maanedens Varme med enkelte regnfulde Dage; derefter foranderligt i nogle Dage. Resten af Maanedens atter klar Luft.

September: I de første 8 Dage jvnt, mildt Vejr, dernæst foranderligt i 14 Dage og i den sidste Uges Tid klar Luft.

Oktober: I den første Tredjedel af Maanedens vedvarende jvnt Vejr, derefter Blæst og Regn i en halv Uges Dage og i den sidste Tredjedel kold Luft.

November: I den første Uge Regn, i de næste 14 Dage Blæst og Kulde og i de sidste 8 Dage koldt.

December: I den første Tredjedel af Maanedens Regn eller Sne, i den følgende Uges Tid Blæst og Kulde, og derefter til Slutningen af Maanedens stærk Kulde.

Mennefket spaa'r,
men Gud raa'r.

111

Rongebius.

Alf P. Skovroy.

— Klokken er jets Mor! udbrod en ung Pige, som jaa ud af Vinduet i et Hus paa Skibsbroen.

— Kan du se det gennem Vinduet?

— Ja, for nu kommer Ravn.

Og det var sandt. For naar Bykasserer Ravn bøjede omkring den store Tømmerstabel, vidste alle Beboerne paa Skibsbroen, at nu var Klokken 5 Minutter over jets.

Ravn var en gammel Kontormand, hvis Liv efterhaanden og ganske uvilkaarligt havde formet sig i Rubrikker lige som hans Hovedbog over Byens Indtægter og Udgifter. Hans Livsførelse var bleven lige jaa snorlige og nøjagtig som de Linjer, han slog efter Linealen i sine Protokoller, der alle var som stikfede. En Blækklat i hans Bøger vilde i Ravens Dine have været det samme som en sort Plet paa hans Karakter, og en Radering i hans Regnskab vilde være lige jaa utænkkelig som en Uregel-mæssighed i hans private Livsvandel.

Man fortalte om ham — og det var vistnok sandt, — at hver Lørdag Aften, naar Klokken slog jels, spidjede han sine Blyanter, satte en ny Staalpen i Holderen, skar sig en ny Gaasepen, tog sin høje Hat og Stokken med Sølvknappen og gik fra Kontoret, men kom som Følge af Lørdagsjysken med Ven og Blyant fem Minutter senere over Skibsbroen paa Vejen til sit Hjem, der var lige saa slippet og pillent som Ravens Bøger, taffet vare Madam Ravn, der i et langt Liv var blevet et tro Spejlbillede af sin Mand; thi denne Ægtefælsidyl var ikke bleven generet af Børnesfrig — Gud ske Lov — desværre . . .

Sver Aften Klokken selv satte Ravn sig til Aftensbordet. Han spiste kun lidt om Aftenen, men han holdt meget af at ville Rødben, og hver Aften maatte der være et Ben paa Bordet, jels om der ikke var mindste Sul mere paa Benet.

Skete det en Gang, maaske hvert fjerde eller femte Aar, at Konen glemte at sætte Rødbenet ind paa den lille Tallerten, altid den samme, saa var det, som Madlysten gik fra Ravn, ganske ubevidst, aldeles som naar gamle Folk ikke kan falde i Sovn, naar Klokken pludselig gaar i Staa. Han sad da og saa sig hjælpeløst omkring, indtil Konen udbrød: — Jøsjes, lille Far, jeg har jo glemt dit Ben.

Ravn gik aldrig ud om Aftenen. Kun en eneste Gang om Aaret. Det var den 8. April, den danske Konges Fødselsdag. Den Aften drak han en Flaske Vin paa den gamle danske Gæstgivergaard. Hvor han for 15 Aar siden havde siddet til Bords med alle de danske Embedsmænd, sad han nu alene i de tomme Stuer og nød sin Flaske Vin og talte stilsærdigt med den gamle Værtinde om de gode gamle Dage. Det var en Art national Kultus. Naar Klokken slog ti, sagde han god Nat til Værtinden, gik op bag Byen og talte Blusjens, som lygte i Natten ude i Landet. Han holdt Regnskab med dem fra Aar til Aar og var glad eller bedrøvet, efter som der var flere eller færre. For ham, den gamle danske Embedsmand, stod disse danske Kongeblys som den rette Maalestok for Danstheden i Landet.

For femten Aar siden havde Bismarck sat sin jernskoede preussiske Kyrsjerhæl i den lille danske Myretue. Ravn mindedes endnu med en sty Rædsel al denne Forvirring, som Omvæltningen voldte, ikke alene paa det politiske, men ogsaa paa det

folkelige økonomiske Omraade. Det var, som man saa ned i en Myretue efter en Voldsdaad. Man løb forvirret omkring i de forstyrrede tusinde Hjem. Ingen kunde finde sig til Rette. Værst faren var det Slægtled, som traadte ind i den voksne Alder ved Omvæltningen og skulde træde ud i Livet. Stillingen, som man havde valgt før Omvæltningen, maatte som oftest kuldastes paa Grund af de forandrede Forhold. Man valgte i Huj og Hast en ny Livsstilling, og mangen en kom ikke paa sin rette Hylde og gik til Brunds. Mange fluge fra de bedste danske Hjem rejste ud af Landet for at afvente Kongeordets Juidfrielse i Pragfredens § 5, da denne kom, og flere fulgte, da den tyss-franske Krig truede i 1870.

I denne Nødselsperiode sad Ravn stød paa sin Kontoritol. Da hans danske Embedsæller blev jagede paa Flugt, saa han efter dem med et langt Blik; men han blev paa den Post, hvor Gud og Kongen havde sat ham. Da Dannevirke rømmedes, og de danske Kanoner raslede gennem Gaderne, rystede han over hele Legemet, men naar Haanden greb Pennen, blev den fast, og hans jirlige Tal stod støtte og strunke i lige Rækker som imaa Soldater, rede til at gaa i Kampen.

Han holdt Pejten ud og blev paa sin Post. Og Preussierne lod ham sidde. Man betragtede Ravn som et Stykke Inventar, og selv da man opdagede, at han var en Personlighed, skete der intet. Det hændte paa Valgdagen, der kom Bud til ham fra Borgmesteren, om han vilde være saa venlig at afgive sin Stemme. Ravn svarede: Stemmer ikke! Saa kom Borgmesteren i egen Person.

— Som preussisk Embedsmand er det Deres Pligt at afgive Deres Stemme.

— Nej tværtimod, Hr. Borgmester, det er min Ret at stemme som Statsborger og ikke som Embedsmand. Og hvis jeg stemmer, faar Kryger en Stemme flere.

Madam luderjen var Enke i den gamle danske Væstgivergaard paa Nørregade. Hvor der før Krigen havde været Rykind af Væster hele Dagen lang, var der nu saa stille som i en Grav. Hendes Mand var død kort efter Landets Erobring — den store Stillhed havde dræbt ham. De to Sønner opterede og var nu begge i selvstændige Stillinger i Kongeriget, medens den gamle

halvfjerdsindstyveaarige Moder blev ene tilbage som den sidste paa Stansen.

Da Kancelliraad Kavn i Aften, den 8. April 1891, traadte ind ad Døren, fand den gamle Kone og figgede i et stort Album.

— God Aften, Kancelliraad. Ja, jeg sidder saamænd her og fejrer Kongens Fødselsdag ved at se paa Billederne af alle de danske Embedsmænd. Jeg har talt Præsterne, der er saa-

mænd en hel Snez. Af ja, dengang var der Liv i Stuerne. Nu er der dødt og stille, lille Kancelliraad. Somme Tider, naar jeg sidder saadan ene her om Astenen og lytter til Trinene der ude paa Fortovet, som gaar forbi — allesammen forbi — bæres det mig for, at jeg er død, og man vandrer over min Grav.

Da de to Gamle havde siddet en Stund og talt om gamle Dage, aabnedes Døren, og ind traadte tre Personer og en stor Hund.

Ravn kendte dem. Den ene, ham med det lange, lidt graa-
sprængte Stæg, havde været Boghandler men var gaaet faldit. Han havde ikke kunnet klare sig uider de nye Forhold. Den anden havde nok været Møller paa Landet og var gaaet samme Vej, og den tredje vidste han ikke andet om, end at han lige som de to andre var havnet paa et preussisk Amtsrætskontor som Skriver; men naturligvis var han ogsaa et Offer for de nye Tilstande.

Samtalen blev nu almindelig, og den gamle Bærtinde søgte sig helt oplivet af jød Vin og gamle Minder. Den gamle Kancelliraad fortalte om sin Soldatertid i Fredericia samtidig med Kronprins Frederik (senere Frederik den Syvende). Prinsen kunde mere sig som et Barn over Smaating. En Dag blev en Officershest vælsig, da man marcherede ud med Musik i Epidjen, sprang ind blandt Musikanterne og satte det ene Ben gennem Stortrommen. Kronprinsen lo saa hjertelig af denne Tilbragelse, at han knap kunde holde sig i Sadlen.

Boghandleren fortalte en Historie om den tykke Fangevogter Nikolajsen, der var kendt som en stor Klunje.

— Saa forleden skulde de have set et Syn. Han skulde transportere en Fange i Forhør. Da jeg kom med Meldingen, rystede han af Angest for, at Fangen skulde undsløbe. Jeg raadede ham til at binde Fangen et Heb om Armen og tage en stor Rytterpistol med Flintlaas i Haanden, som jeg vidste han ejede. Som sagt saa gjort. Den tykke tog fat i Hebet med den ene Haand, løftede Pistolen i den højre og saa glubst paa Fangen. Men pludselig blegnede han og hvæfede til mig: Han kan glide sig løs, og Pistolen er jo ikke ladet. Jeg vidste Raad. Jeg tog Hebet og bandt det fast om Nikolajsens tykke Overarm. Se saa, sagde jeg, dig render han sku ikke saa let med. Han vejer nemlig

sine 300 Pund! I kan tro, dette Optog gjorde Lykke gennem Vaderne, og den gamle Amtsdommer lo, saa det klukkede.

— Ja vist, sagde Mølleren, men han lo ogsaa den Gang, du kom galt afsted. Fortæl selv Historien.

— Ja, lo Boghandleren godmodigt og kærtegnede sit lange Skæg. Det var Svrensen, den Himmelhund! Det var en af de første Dage, jeg var paa Kontoret. Jeg skulde ind til Dommeren og læse et Domsudskrift op. Under Dommen staar der altid tre Bogtaver J. M. af L. (J Medfør af Loven). Jeg spurgte Svrensen, hvad Bogtaverne skulde betyde, og han svarede resolut: J Mangel af Loven! Naa, jeg gaar ind til Dommeren, læser op og læser frejdigt: J Mangel af Loven, da jeg kom jaa vidt. Dommeren smilte og spurgte, hvem der havde sagt mig det. Svrensen, svarede jeg. Ja, det kunde jeg nok tænke, sagde Dommeren og lo.

— Men hvordan klarer gamle Mose sig egentlig som Bud paa Landraadskontoret. Han kan jo hverken læse eller skrive, sagde Ravn.

— Han klarer sig stolt, svarede Boghandleren. Han har os allejammen i Lommen.

— Hvad behager?

— Jo — bogstaveligt talt. Da han ikke kan læse Adressen paa Brevene, har han Lommer i sine Klæder til alle offentlige Kontorer her i Byen. Borgmesteren og Bykassereren har han i Baglommen. Toldkassereren har han i den ene Bukse-lomme og Provsten i den anden. Degnen pipper op af den højre Frakkelomme og Pastor Jespersen af den venstre, skønt Degnen er Bentremand og Præsten Højremand. Jordemoder Madsen gemmer han ved sit Hjerte i venstre Brystlomme, mens Fysikus Kuckahn maa kuffelure i højre Brystlomme. Og saa videre. Man siger, at han ogsaa har Lommer i sin Uldtrøje, men det er vist Løgn.

Stemningen, som i Førstningen var mat, højnedes lidt efter lidt under Indflydelse af mange Smaa-historier og mange Smaaniip af Glasfene. Den forhenværende Boghandler førte idelig Pegefingeren til Læben, en Bane fra Butikken, naar han skulde tælle Brevark og Konvolutter ud til Kunderne, eller han strøg Haanden kærtegnende ned ad det lange Skæg. Den forhenværende Møller, som skulde føde en stor Familie med 20 Daler

om Maanedes, glemte for en stakket Stund sine Næringsforger, der havde skaaret dybe Furer i hans blege Pande, glemte Konen og de 7 Børn og lo ustandseligt af alt og ingen Ting.

Kun den gamle Kancelliraads Væsen forblev uforandret. Det var som størknet i Kulden fra et langt Livs Bedtægter og Væner. Af og til brød et lille Smil igennem som et Stormodsglimt fra noget Løndomsfuldt i det fjerne, eller der lød en tør, knirkende Latter, der fremkaldte Indtrykket af, at hans Lattermuskler trængte til Smørelse; men det var ikke Hovmodets eller Hjerteløshedens Kulde, der strømmede ud fra hans Væsen, men inderlig Velvilje og Forstaaelse, der gav de tre andre Mod til at give sig hen til Glæden, en Gæst, som de til daglig ikke led Overhæng af.

Saa rejste Kancelliraaden sig pludselig med Glasset i Haanden.

— Ja, jeg kender jo ikke de Herrer's Sindelag, men jeg haaber, at De ikke tager mig ilde op, at jeg som gammel dansk Embedsmand tømmer et Glas paa Kristian den Niendes Velgaaende i Aften paa Majeitæstens Fødselsdag.

De tre Skrivere rejste sig med et Nyk og tilkastede hinanden nogle sky forstrømte Blikke. Glasene løftedes i Tavshed, og man satte sig igen.

En Stilhed, som virkede lidt pinligt, indtraadte. Men saa var det, at der hændte noget mærkeligt.

Da Kancelliraaden lidt efter blev ene med Boghandleren, strog denne sit Stæg, bøjede sig over Bordet og hvistede til Ravn:

— Jeg er danskjindet, men de andre to er vist tyske.

Noget efter blev Ravn ene med Mølleren, og saa gentoges det selv samme. Mølleren hvistede til Ravn:

— Jeg er god nok, Kancelliraad, men de andre to er nok lidt anløbne.

Kancelliraaden smilte og rakte Mølleren Haanden.

Alle gode Gange er tre.

Men da de to var inde en Gang, og den tredje ogsaa betroede ham som en stor Hemmelighed, at han var dansk, men at de to andre var tyske, saa tog det komiske i Situationen selv den gamle Ravn, og han lo med en Latter, der ikke knirkede det mindste.

— Ja, undskyld min Munterhed, mine Herrer. Den Klin-

ger vist uforstaaelig i Deres Øren. Men det er virkelig alt for kosteligt. Nu har De alle tre efter Tur betroet mig som en stor Kabinetshjælpelighed, at enhver af Dem er dansk, men de andre to er tyske!

Der kom et lille Havblis før Stormen. Men da Sammenhængen gik op for Boghandleren, dyppede han lynsnart tre Gange Fingeren i Munden, slog i Bordet og raabte:

— Nu har jeg min Salighed aldrig kendt Mage. Har vi tre siddet over for hinanden paa samme Kontor og spillet Blindebuk med hverandre i Aar og Dag!

Og de tre Skrivere trykkede hinanden i Haanden og saa hinanden ind i Øjnene, som gamle Venner, der uventet mødes.

Det var, som ikke alene Stemmerne, men ogsaa Hjernerne havde jaaet Mæle.

Men da Klokken slog ti, rejste den gamle Kancelliraad sig:

— Jeg gaar ud og tæller Kongeblusjene, og saa gaar jeg hjem. God Nat!

Da han kom ud paa Gaden, klang ud til ham:

Bort Modersmaal er dejligt,
det har saa mild en Klang.

Og da han kom uden for Byen, lyste Kongeblusjene trindt om ude i Synskredsen og farvede Himlen rød.

Den gamle Mand faldt i dybe Tanker og glemte for første Gang i mange Aar at tælle Blusjene.

Der var en Tanke, der greb ham om Hjertet. Hans Sans for Virkeligheden havde vakt den. Disse Blus i den mørke Nat, der stak op hist og her, som i gamle Dage Bavnerne tændtes paa Højene, naar der var Fare paa Færde, hvad var det egentlig? Var det en Hyldest til Kongetanken, eller var det Udtryk for Fædrelandskærligheden, eller bare endda for en folkelig Fællesskabsfølelse. Ak, næppe, næppe — kun Straalid, der havde en stakket Mæring i Overlevering og Sædvane i Folkelivet.

Og disse tre Mænd, der nu sad der nede i Krostuen og sang danske Fædrelandssange? Kunde de frelse Landet!

Den gamle Mand's Blik gled op over Himmelbuen, over Stjernernes blinkende Hærskarer.

Og hans Tanker formede sig uvilkaarligt som en Bøn, som en Forjættelse:

Hidtil er vi bleven baaret oppe af en Stemning; men ved Ophævelsen i Fjor af § 5 har Preussen erklæret den nationale Krig imod os, og for Fremtiden skal der mere til end Festsblus og den blaa Flamme, der stiger op fra en rygende Panserbolle. Den Tid maa komme og vil komme, da Blussene luer i Hjerterne og Arneflammen tændes. Først naar enhver Moder i Sønderjylland elsker sit danske Fædreland og sit Sprog, som hun elsker sit Hjem og sine Børn, først da er vi uovervindelige. Gud give, dette Maal maa naaes, før det er for sildt!

Ude i Landet lyste Kongeblossene i den kølige Aprilnat, og Stjernerne tindrede fra en klar Himmel.

Hist og her luskede Gendarmen i Grøfter og bag Værder for at komme bag paa Baalmændene, som tog Flugten over Stok og Sten af Frygt for Bøder og Fængsel. Fra de osende Ljæretønder og de kvalmende Halmbunker steg Røgen mod Himlen i den tavse Nat, som afbrudt af søvndrukne Pip fra Fuglene i Skrat og Hegn, som narredes af Lysstæret og troede, det var Morgenrøden.

Men inde i Byen i den gamle Gæstgivergaard hang Tobaksrøgen i tætte bølgende Skyer under det lave Loft. Og længe efter at Kongeblossene var slukte, flammede endnu Begejstringen i de tre Skrivers Sjæle.

Hen ad Morgenstunden, da Solnyet allerede begyndte at lyse i Østerlide, stod tre menneskelige Skikkelser og en stor Hund uden for Gæstgivergaarden.

— Se saa, nu gaar vi ud at se paa Kongeblossene, foreslog Boghandleren.

De andre jagde Ja, og Hunden tav og samtykkede.

Saa vandrede de tre Arm i Arm gennem den tomme Gade ud af Byen, mens Hunden jikkede bag efter.

— Jeg ser ikke mere Blus end bag paa min Haand, sagde Boghandleren.

— Jo, der inde lyjer et Blus! sagde Mølleren.

— Det der? Men det er jo Solen, der staar op.

— Aldrig i Verdens Rige! protesterede Mølleren. Hvad vil den midt om Natten?

„Solen, den gamle Urostifter!“ sang Boghandleren. Men Herregud, Solen kan jo ogsaa tage fejl en Gang. Vi er jo alle Mennesker, som Elefanten jagde. Men er det Solen, saa gaar vi hjem, siger jeg baresten. Der kan ikke være tre Meninger om den Ting.

— Saa, for Pokker! Nu er vi om en Hals! raabte Boghandleren. Der henne kommer den gamle Slagtermester Bind..

Det er Byens værste Sladderhank. Mærker han, at vi kommer fra Epir, er det nde over Byen inden Middag. For Guds Skyld, hold jer rank, ingen Slinger i Ralsen, saa skal jeg nok klare Verterne. Nej je, god Morgen, Vind, god Morgen! Gaar De ogsaa Morgentur?

— Ja vel gør jeg det. J ogsaa?

— Som De ser, Vind, ja som De ser. Det er saa sundt.

— Umaadelig sundt! bekræftede Vind og lod et ranjagende Blik hvile paa de tre Morgenmænd.

— God Morgen!

— God Morgen!

— Den klarede jeg stolt, ikke sandt? hvistede Boghandleren og strøg sit Skæg.

J det samme lod en rungende Røst bag dem:

— Det var mærkeligt!

De vendte sig alle tre som paa Kommando. Der stod Slagtermester Vind og saa efter dem.

— Hvad er det, der er mærkeligt? spurgte Boghandleren.

— Jo, svarede Vind og lo tørt. *Hunden dingler flet ikke!*

D. K. Poulsen 1859

Minder fra 64.

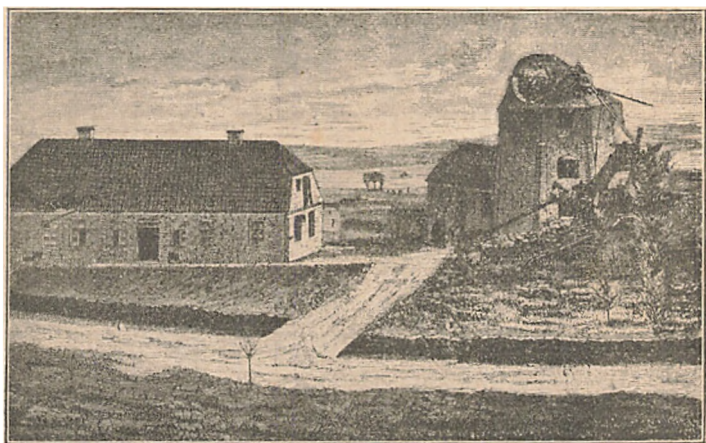
af L. B. Poulsen, Bøvlund. (F, N)

Som fast ansat Lærer i Naugstrup, Agerstov Sogn, var jeg 1864 fri for Militærtjeneste. I Stedet for at møde paa Sessjonen havde jeg blot 1862 indsendt min Lærerbestalling som Revis for, at jeg var fri. Dermed var den Sag klar udadtil, men ikke i mit eget Sind. Da det blev til Alvor med Krigen, følte jeg mig forpligtet til at møde frivillig for at hjælpe til at værgе mit Land. Jeg forklarede mine Venner i Byen det, men de kunde ikke rigtig forstaa det og raadede alle fra. Det blev dekuagtet ved at staa for mig som noget, jeg burde gøre. Og da mine Venner mærkede, at jeg blev ved at tumle med Tan-

ken, saa det tog paa mig, og jeg kom til at se daarlig ud, sagde de omfider, at nu maatte jeg hellere se, om jeg kunde saa det ordnet, saa jeg kunde følge mit Hjertes Røst. De skønnede omfider nok, at jeg havde det, som H. C. Andersen lader de Frivillige i 1848 sjuuge:

„Jeg kan ikke blive, jeg har ingen Ro,
Jeg maa med de andre til Lejren.
Vor Sag er retsferdig, og Gud, tør vi tro,
Er med os, han giver os Sejren.“

Men der var to Ting, som jeg maatte have ordnet inden. Jeg maatte have Tilladelse hos mine Forefattede i Embedet, Provst Blædel i Nustrup og Amtmand Stockfleth i Haderslev,

Dybbøl Mølle.

til midlertidig, mens Krigen stod paa, at forlade min Stilling uden at nedlægge Embedet, som jeg ikke gerne vilde. Og jeg maatte skaffe den Slægtning, som havde laant mig Penge til mit Seminarophold, og som ikke var med paa dette, Sikkerhed for, at han fik sit Tilgodehavende, selv om jeg faldt eller blev lemlæstet, saa jeg ikke derefter selv kunde tjene noget og betale

min Gæld. Ved Provst og Amtmand var der ingen Ting i Vejen. Jeg beholdt min Bestalling som Lærer og fik Lov til at gaa med i Krigen, mens Skolen blev bestyret af en midlertidig ansat Lærer. Og det med Pengene ordnede sig paa den Maade, at jeg skrev et Kautionsbevis for min Gæld med Renter og fik en Del gode Venner og Kendinge til at skrive under paa det for en lille Sum hver. Saa var jeg fri Mand og kunde uden at skade andre følge mit Hjertes Tilskyndelse.

I Januar 64 rejste jeg saa til København for at melde mig og gennemgaa en Rekruttskole. Paa Vej dertil gæstede jeg Højskoleforstander Kold i Dalum, som jeg havde besøgt 1862 og var bleven stærkt optagen af. Han tog mig i Skole om mit Forehavende. Han jagde: Ja, hvad tænker De paa at udrette med det, De nu vover Dem ind i? Mener De, at De sidder inde med Evner og Anlæg, saa De kan forandre Krigen's Gang og Endemaal? Hv or til jeg svarede. Nej, paa ingen Maade. Jeg var klar over, at jeg ikke havde særegne Anlæg til at blive en fremragende Krigsmand. Jeg vilde kun følge mit danske Hjertes Tilskyndelse til at gøre, hvad jeg kunde for at værge mit Land, gøre, som Bjørnson senere sang: „Hvad du evner kast af i det nærmeste Strab! Det skal bæres helt frem til en vokjende Elv.“

Mit Liv var kun som den fattige Enkes Skærv, men det var ligesom hos hende, alt hvad jeg ejede, og naar jeg gav det, saa havde jeg i den Sag en rolig Samvittighed. Og naar enhver især gør, hvad han kan, saa kommer der noget stort ud af de mange smaa Bidrag.

„Mange Tusinde Hjem det var, som Landet frelst i fra Slaget bar“. Saa gjorde Kold ingen Jndvendinger.

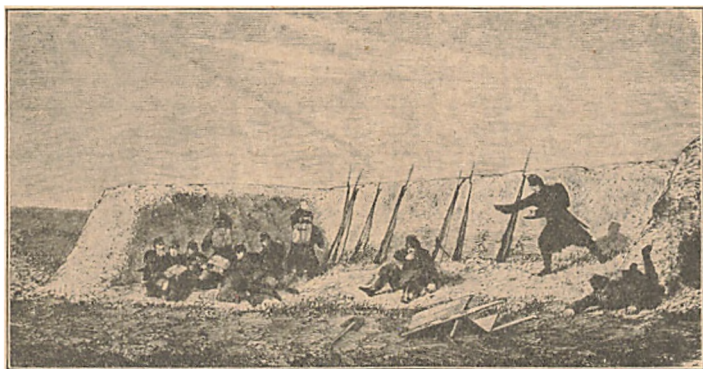
Han havde selv været frivillig med i 1848 og forstod godt mine Tanker og Følelser men vilde kun prøve, om de var ægte, og jeg holdt mig paa det Jævne.

Højskoleforstander Ludvig Schrøder, den Gang endnu i Rødning, havde skrevet til sin Svigermoder Oberstinde Wagner i København om at lade mig bo hos hende, mens jeg gik paa Rekruttskolen. Der kom jeg ind i et venligt, livlig bevæget dansk kristeligt Hjem, som jeg havde stort Udbytte af at være i. Thi der samlede mange Mennesker baade gamle og unge og druf-

tede Tidens brændende Spørgsmaal, især det, hvordan det vilde gaa os i Krigen. Ogjaa i Tjenesten blev det hjemligt for mig, fordi Kaptajn Grundtvig, Søn af den gamle Grundtvig og senere Professor ledede Rekruttskolen. Han kendte Bonde Nielslund d. U. i Bovlund, Jørgen Fausbøl, Branderup Mølle o. fl., som her paa Egnen havde hjulpet ham at samle gamle danske Minder. Ved ham og ved de teologiske Kandidater Ludvig Waagner, Oberstindens Søn, og Ernst Trier, den senere saa bekendte Højskoleforstander, blev jeg indført i gamle Grundtvigs Hus og fik den nu 81 Aar gamle Kæmpetikkelse at se og høre. En Dag, jeg var hos ham sammen med Kaptajnen, gav denne mig to længere Digte, som den gamle skrev og udgav hver for sig i Ulykkesaaret for at trøste sit Folk. Det ene hed: „Trøstebrev til Danmark“, og det andet: „Budstikke i Højnorden“. Jeg tog dem med i Krigen og havde megen Trøst og Glæde af at læse i dem. Jeg kunde store Stykker af dem udenad og har dem endnu i den ilidte Skikkelse, de tilfaldt var i. Tonen i dem er den samme som i hans kendte Sang: „Fædreland ved den bølgende Strand“, der er skrevet i Treårskrigen, men først nu i 64 kom i Brug og blev sunget. Jeg kom ogsaa i den forhenværende Højskoleforstander for Rødding Højskole, Foketingsmand Sofus Høgsbro's Hus, hvor det især var hjemligt og godt for mig at komme, da baade Høgsbro og hans udmærkede Hustru var Sønderjyder og havde en stor, herlig Børneskole. Til den lærde teologiske Kandidat Niels Lindberg kom jeg sammen med nogle kendte Seminarister paa Blaagaards Seminarium, hvor han var Lærer. Han havde altid Tid til at tage sig af os paa en god og fornøjelig Maade helt til sin Sengetid for os. Han sad nemlig oppe hele Natten ved sine Studeringer, og først naar andre Folk begyndte at staa op, gik han i Seng. I en norsk Bogbindersvend, Ivar Moe, der ogsaa var frivillig med, fandt jeg i Rekruttiden en alvorlig oplyst Kristen, som jeg kunde slutte mig til. Vi bad om at komme til samme Regiment og Kompagni, 18. Reg. 3. Komp., og havde megen Glæde og Opbyggelse af at være sammen i de strenge Dage ved Dybbøl. Han nedsatte sig efter Krigen som Bogbinder i København, men er nu død.

Den 17. Marts kom jeg sammen med flere andre til Regi-

mentet i Sønderborg. Den Dag var der ikke saa lille en Trængsel paa højre Fløj i Stillingen foran Stanserne, som endte med, at Fjenden drev os fra Klagebøl og Dybbøl. Vi, der lige var kommen fra København, kom straks ind i Geledderne og stod der en Tid og hørte for første Gang Kanontordenen og Geværildten ude paa Slagmarken. Der gik underlige Følelser igennem mig ved dette. Jeg vidste jo ikke, om vi straks alle blev kommanderet ud mod Fjenden. Det blev vi ikke, og siden blev vi i en hel Maaned vant til den Musik. Det var en streng Tid baade for Legem og Sjæl. Vi laa i Stanserne eller i Løbegravene imellem Stanserne eller var ude i Forpostkæden foran Stanserne. Derude var vi jo Fjenden nærmest, men havde

Broager dæt!

mindst med Granaterne at gøre. De gik fra Fronten over vore Hoveder ind mod Stanserne, mod hele Dybbølstillingen og Sønderborg By. Og fra Broagerland kom de jo fra Siden ind i Stillingen og til Sønderborg. Men omsider arbejdede Tyfkerne sig saa nær ind paa Stanserne, at vi ikke længere kunde have Forposter uden for dem. Det sørgelige var, at vi blot havde gamle glatløbede Kanoner overfor Fjendens langtrækkende riflede, og kun vore gamle Forladegeværer overfor deres udmærkede Bagladere. Derfor kunde de sende deres forfærdelige Granatregni ned over os baade fra Siden og fra Fronten, uden at

vi kunde naa dem, undtagen fra Skanse Nr. 2 paa venstre Fløj, hvor vi havde nogle riflede Kanoner, som blev udmærket betjent og brugt af de to tapre Løjtnanter Anker og Castenskjold.

Bombardementet blev værre og værre, og vi kunde ikke gøre andet end dække os, saa godt vi kunde, mod Granatstumperne. Der siges, at vi tilsidst blev bestudt af 136 Kanoner, at der blev sendt 500 Granater i Timen ind over os, og at det Ratten imellem den 17. og 18. April endog skal være steget til 4000 i Timen. Om disse Tal passer eller ej, kan jeg ikke afgøre. Men vist er det, at Granatregnen blev værre og værre, og vore Skanser og Jordvolde til Dækning blev mere og mere uformelige Jorddynger.

I Almindelighed kunde jeg færdes rolig i alt dette i Tro til, at den almægtige Gud i Himlen, hvis Barn jeg er, og som jeg kunde bede til baade med egne Ord, og som Jesus havde lært os det i Fadervor, vilde hjælpe mig, hvad enten det tilsidst blev til Liv eller Død. Og ingenjinde, hverken før eller siden, har jeg stønnet mere paa, hvad vi har som Kristne end i disse Dage. Kun en Dag var jeg urolig, men det fremhævede endnu mere for mig, hvor godt jeg til daglig Brng havde det.

En Dag var jeg fra Skanserne sendt ned i Stillingen med en Melding og traf da en anden Sønderjyde Kristian Appel fra Bestoft, den Gang Fristoleiarer paa Fyn, død som Forstander for Esterstolen i Hølsted. Han var lige som jeg frivillig med, men han var meget bedre Krigsmand, dygtig Gymnast og Skytte og vor danske Sag med Liv og Sjæl hengiven, forresten en ejendommelig Mand i mange Maader. Han fulgte med mig et Stykke paa Vejen tilbage til Skanserne. Vi havde Løbegrave, som vi kunde færdes i og have nogen Dækning til og fra Skanserne. Men den Dag var Granatregnen saa stærk fra alle Sider, at det ikke hjalp noget at holde os til dem. Vi gik saa aabenlyst sammen ad Sønderborg-Graasten Landevejen, mens Granaterne slog ned rundt om os. De borede sig ned i Jorden, og idet de sprang, sendte de en hel Byge af Jord, Sten og Stumper rundt omkring. De kunde lave et Hul, som man kunde begrave en Hest eller en Ko i. Vi talte saa om, at det var farligt at gaa i alt dette, og jeg bemærkede: Det er da godt, at det bedste i os kan de ikke ramme, det trøster jeg mig med! Jeg tænkte slet

ikke paa at holde nogen Prædiken for Kr. Appel, og der blev ikke talt videre om den Ting. Men bag efter fortalte han mig, at han var bleven saa glad ved denne Udtalelse. Han havde nemlig hidindtil været sikker paa, at de ikke kunde ramme ham. Men denne Sikkerhed sølte han nu ikke længere, og saa tog han den Tanke op, som jeg havde nævnt, at det bedste i os kan de ikke ramme, og saa gav det ham Ro, den Fred og Ro, som ingen menneskelig Tanke og intet Menneskeord har i sig selv, men som fra Guds Ord og Aand kan komme til os i en kort, jævn og selvfølgelig menneskelig Udtalelse.

Den 17. April stod jeg for sidste Gang i Løbegravene, ved Sønderborg-Graasten Landevejen. Da var Tyfserne kun saa hundrede Alen uden for Skanserne. De havde jo arbejdet sig saa tæt ind paa os ved de saakaldte Parallerer, Løbegrave med en lille Vold foran til Dækning for det Mandskab, som opholder sig der. Vi stod paa hverandre fra disse dækkede Stillinger med Geværer, saasnart vi fik Øje paa nogen. Men det var farligt at saa Hovedet op over den lille Jordvold for at sigte paa en Fjende. Thi saa sigtede de ogsaa paa os. 18. Regiment havde Chakoer. Vi hittede saa paa at tage Chakoen af og sætte den op paa Volden. Saa kom Geværkuglerne hvislende efter den, og imens skyndte vi os med bart Hoved at sigte og skyde. Men den Sport var farlig. Min Sidemand fik derved en Kugle gennem Nakken. Jeg maatte i den voldsomme Skydning følge ham ned til Lasarettet. Et Stykke af Vejen kunde han selv gaa, men saa blev han daarlig af Blodtabet, og jeg maatte have ham under Armen for at saa ham med det sidste Stykke. Inden Krigen havde jeg det saadan, at jeg kunde bevime ved at se Blod, men nu kunde jeg se Blodet flyde, naar nogen blev saaret eller skudt død, uden at det gjorde mig noget i den Retning.

Den 17. April om Aftenen kom mit Kompagni fra Stillingen i Løbegravene ved Sønderborg-Graasten Landevejen tilbage til Brohovedet. Det blev en urolig Nat helt til Kl. 10 Form. den 18. Aldrig havde vi endnu oplevet en saa voldsom Kanonade mod Skanserne, mod hele Dybbølstillingen, mod Brohovedet og de to Baadebroer over Sundet og mod Sønderborg, som mere og mere blev skudt i Brand. Men Kl. 10 Form. holdt Skydningen pludselig op, og vi spejdede ud efter, hvad der nu

Sønderborgs Brand.

vilde komme. Det var, som det kan være i et hejligt Tordenvejr: der kan komme en kort ængstelig Standsning, men man veed godt, at i næste Øjeblik vil Uvejret tage fat med ny Kraft. Og nu kom Stormen paa Skanjerne. Der blev fra vor Side gjort en kort, ærefuld og tapper Modstand. Men Udfaldet kunde jo ikke være tvivlsomt. Vi var for saa imod de mange, for slet bevæbnede og dækkede og altfor udmattede baade til Legem og Sjæl til at holde Stand imod Fjendens friske overlegne Stridskræfter. Omtrent 5000 af vore faldt, saaredes eller toges til Fange. Vi havde reddet Vren, men den var dyrekøbt. Vi, som stod i Brohovedet, var jo paa en Maade kun Tilskuere til sidste Akt af det blodige Drama paa Dymbøl. Men Brohovedet var bleven voldsomt beskudt, og over vore Hoveder gik jo alle Granaterne mod Broerne og mod Sønderborg. Da de sidste af vore var komne over Broerne, som mærkeligt nok ikke var bleven ramte af Granaterne, blev den ene Bro drejet om, og da vi fra Brohovedet var kommen over til Sønderborg paa den anden, blev ogsaa den drejet om og dermed Forbindelsen med Dymbøl afbrudt.

Jeg var kommen uskadt fra det hele, og det var og er jeg naturligvis taknemlig for. Men jeg tror, at selv om jeg var bleven en saaret Skrøbling, saa vilde jeg ligesuldt have været glad ved, at jeg havde været med og gjort, hvad jeg kunde.

Indlagt mig Vre eller udsørt Bedrifter har jeg ikke, men jeg er bleven hjulpet til i Valgets Djeblig at være tro mod de ædlestes Følelser og de dybeste Nøster i mit Indre, og det fortryder man aldrig men har Besjævnelse af alle Dage. Om alt, hvad der kan siges og gøres mod dette, gælder Digterens mandige Ord: „Det skal du lidet agte, naar ej dig selv du sveg. Vi fødtes hid til Arbejd og ej til Lyst og Leg.“

Kort efter Dnybbols Fald blev jeg syg, ført til København og indlagt paa Frederiksberg Slot, der var indrettet til Lazaret. Der laa jeg, mens Als blev taget og kom ikke mere med i noget Slag.

F. S. *[Handwritten signature]*

Slægtsfølelse og Hjemkærlighed.

af N. S. Callejen, Lærkov. *(1871)*

Med 1 Fotografi og med 2 Tegninger af Fr. N.

Stonne Land, i din rige Have
Mindets Blomst gror paa Fædres Grave,
Mindets Blomst.

Naar der i vore Dage er bleven klaget over, at Slægtsfølelsen har tabt sig, hvorved ogsaa Hjemkærligheden er kommen til at lide, da er dette ikke sket med Urette; thi det er dog saa, at naar Pietetsfølelsen for Fædrene, for deres Liv og Virke, og Interessesjen for det fra Fædrene nedarvede tabes, da er det ogsaa forbi med Hjemkærligheden, og saa bliver Følgen den, at Vedkommende føler sig hjemløs og er ligegodt tilfreds eller ogsaa lige ilde tilfreds, paa hvilket Sted han end kommer til at leve. Jeg tager vist næppe fejl, naar jeg mener, at den usalige Gaardhandel, der er bleven saa gængs i vore Dage, netop ligger i, at

Hjemtærligheden er gaaet tabt, fordi Slægtsfølelsen ikke mere er saa levende som i gamle Dage. Da var det saadan, at om nogen blev nødt til at stille sig ved det Hjem, hvor hans Forfædre havde levet og virket, maaske gennem Aarhundreder, saa følte han dette som den største Ulykke, der kunde findes ham, ja, han ansaa det næsten som en Forbrydelse, han begik, fordi han derved forsyndede sig imod sine Fædres Minde.

Jeg vilde nu gerne, at jeg om muligt kunde bidrage lidt til atter at vække Slægtsfølelsen, og jeg tænker, det sker bedst ved at vise, hvad der kan vindes og opnaas ved at graanske ens eget Slægtsregister og Stamtafle. Vel er det desværre saadan, at om man end i Kirkebøgerne — og til dem maa man i saa Tilfælde ty, — nok kan hitte Rede paa Slægten, saa faar man dog kun grumme lidt at vide om Fædrenes Liv og Virke; men noget er der dog at finde, i det mindste med Hensyn til enkelte af Forfædrene, og selv dette lidet har dog stor Værdi for den, der gerne plejer Blomsterne paa deres Grave.

Jeg har nu faaet Rede paa min Slægt en 400 Aar tilbage i Tiden, saa jeg har kunnet følge den i lige Mandslinje fra Begyndelsen af det 16. Aarhundrede indtil nu, da min Sønesøn udgør 12. Led i Slægtsrækken, og noget lignende vil ogsaa kunne opnaas af mange andre, blot de vilde søge derom. Det viser sig, at min Slægt har været en Bondeslægt fra først til sidst, idet Slægtens Sønner bestandigt, kun paa et Par Undtagelser nær, har giftet sig med Bondedøtre. Men nu træffer det sig saadan, at netop om disse Par Undtagelser faar jeg mest at vide.

Min Slægt i lige Mandslinje stammer fra Narslev, hvor den, jeg først finder nævnt, er Kalli Bundsen, der døde 1577, vistnok som en gammel Mand. Hans Søn hed Bundi Kallisen, dennes Søn igen Kalli Bundsen, der havde flere Børn, af hvilke en yngre Søn, Hans Kallisen, blev gift med Eline, Jep Jørgensens Datter i Nybøl og fik Gaarden med heide, da hun ingen Brødre havde. — Om Hans Kallisens Fader, Kalli Bundsen, hedder det i Kirkebogen, at han den 17. Juli 1644 dræbte en svensk Rytter, ved Navn Nicolaj Laurenti, Søn af en Præst i Upsala. Hvad der har været Marsag til dette Mord, derom fortælles intet, men naar man véd, hvor voldelig de svenske Sol-

dater jo'r frem i den Krig, som da fandt Sted, saa ligger det vel nærmest at antage, at den den Gang 60 aarige Kalli Bundsen har dræbt Svenskeren i Rødværge, saa denne maaske nok har fortjent den Skæbne, der ramte ham.

Hans Kallisen og Elines Søn hed Jep Jørgensen Callisen, der blev gift med Met Jeppez, og deres Søn hed Jørgen Jepsen Callisen. Denne blev gift med, — her indtræder nu en af de før nævnte Undtagelser, — Adelheit Kønnau, en Datter af højstyrstelig Tolder, Johann Kønnau, og Hustru Metta v. Gyntheroth i Toldsted. Adelheits Fader døde Aar 1700, og Moderen giftede sig igen med Christian Albrecht Thomsen, ogjaa i Toldsted.

Hvorledes det nu kan være gaaet til, at Bonden Jørgen Jepsen Callisen har faaet Datteren af en „højstyrstelig“ Embedsmand til Hustru, ja, at hendes Moder endog har været af adelig Slægt, det fortælles der intet om, og tænke sig til det kan man heller ikke, men det er en Begivenhed, der nok af en Digter kunde benyttes til en Roman. Jeg er ikke Digter, men dog vil jeg forsøge paa denne Begivenhed at bygge en Fortælling.

Førend jeg begynder paa den, maa jeg først i Korthed meddele lidt om Adelheit Kønnaus Slægt, forsaavidt som jeg har noget Kendskab til den.

En Datter af Herredsjoged C. B. Kampshøjener (han købte 1674 Hus i Slotsgade i Nabenraa) blev 1710 gift med sit Søstendebarn i andet Led, Amtsskriver Friedrich v. Salbern, og 1704 er en Sofia v. Salbern (vel jagtens en Søster til Amtsskriveren) bleven gift med Husjoged Heinrich v. Gyntheroth, og det var ham og hans Hustru, der 1731 oprettede den Gyntherothske Stiftelse. Det kan antages, at denne Heinrich v. Gyntheroth hr været en Broder til Metta v. Gyntheroth i Toldsted, da det ellers er uforklarligt, hvorfor han har testamenteret en betydelig Sum Penge til Adelheit Callesen f. Kønnau. At ogjaa Adelheits Fader har haft Slægtninge i Nabenraa, da en Kønnau henved 1720 har været Postholder i Slotsgade, det er noget, man godt kan antage. At underordnede Embedsmænd til den Tid især har taget Bolig i Slotsgade, kan maaske forklares derved, at Slotsgade den Gang ikke var indlemmet i Byen Nabenraa men blev regnet med til Landdistrikterne, og

at de desuden derved kom til at bo i Nærheden af Amtmandsboligen paa Brøndslund Slot.

Det ommævnte Hus laa, hvor nu til Højre paa Billedet Skaptajn
C. C. Fischers Ejendom jæs.

Jeg begynder min Fortælling med Aaret 1705, da Adelheit
Konnau var 10 Aar gammel. Aaret i Forvejen var Jørgen
Jepjen Callejens Søster Anna kommen til Toldsted for at

hjelpe til i Huset hos Adelheit's Moder, og saa skete det undertiden, at hendes yngre Søster Ellen og vel ogsaa Broderen Jørgen kom til Toldsted for at besøge Søsteren. Disse Besøg førte til Genbesøg af Anna i Hjemmet i Nybøl, som oftest ledsaget af Adelheit og hendes yngre Søster. Den lille Adelheit var et meget smukt Barn med et Par Øjne saa fromme og dog tillige saa kloge, at enhver maatte lægge Mærke til dem. Det gjorde da ogsaa den 17-aarige Jørgen, og han fandt, at ingen af de unge Piger i Byen kunde sammenlignes med hende. Jørgens Moder, Met Jeppe's, var god til at fortælle Eventyr og ligeledes til at synge de gamle Folkevise, af hvilke hun i Hukommelsen havde et stort Forraad.

Om Vinteraftenerne lejrede Familien sig gerne om Kampeilden, og da Belysningen fra de den Gang brugelige Tranlamper just ikke var heldig for Læsning, og man heller ikke den Gang havde meget at læse i, fordi Bøger da var en Sjældenhed, saa fornujede Selvfabet sig ved at høre Moer fortælle Eventyr og sammen med hende at synge Folkesange. Om Sommeraftenerne derimod søgte man ud i Krudgaarden eller ogsaa i Kvildgaarden, og jaadanne Aftener var en Fæst for den lille Adelheit. Hun søgte da gerne at komme til at sidde i Nærheden af Jørgen, hvem hun saa op til, fordi han havde et vindende Væsen, der vakte Tillid, og hun nok kunde mærke, at han var hende god. Naar han saa for Spøg kaldte hende sin lille Kæreste, da tog hun det slet ikke unaadigt op, om hun end jendie ham et mildt bebrejdende Øjekast. Saaledes gled Tiden hen, indtil Adelheit i Efter sommeren 1710 fyldte 15 Aar. Hun havde da vokset sig høj og smuk og var naaet op til at blive en af de slanke, lyslokkede nordiske Skønheder, der saa betegnende og træffende har faaet Benævnelsen: en Liljevaand. Nu vovede Jørgen ikke længere at kalde hende sin lille Kæreste, og nu var det ikke alene hende, der saa op til ham, men nu var det meget mere ham, der saa op til hende, og det med Ærbødighed og Beundring, og han sagde sig selv, at hvis han en Gang helt kunde vinde hende og gøre hende til sin Hustru, da kunde han ikke tænke sig nogen skønnere Lod her paa Jorden.

Familien i Toldsted stod i stadig Forbindelse med Slægtningerne i Slotsgade, og da disse nu fandt paa, at Adelheit

fulde tage ud til dem og være der i nogen Tid, saa mente hendes Forældre, at det muligvis ogsaa kunde være ønskeligt og gavnligt for hende at komme til at gøre sig bekendt med Livet, som det levedes i Købstaden. Saa skete det da, at i Foraaret 1711 tog Adelheit til Staden, og nu var det kun sjældent, at hun og Jørgen saa hinanden; thi vel forsøgte han, naar han kom til Byen ved at vandre gennem Slotsgaden forbi Huset, hvor hun opholdt sig, at saa et Blimt af hende at se, men at besøge hende vovede han ikke, da han ikke vilde udsætte hende for Folkesnak, og hans Kærlighed desuden for ham var en Helligdom, som ingen anden skulde saa Indblik i. I Sommermarkedet var han dog saa heldig at træffe hende paa Gaden, men da hun var i Selskab, fik han kun talt nogle flygtige Ord med hende, ikke stort mere end Goddag og Farvel.

Blandt de unge Piger, der sværmede for Jørgen, var ingen mere nærgaaende end Ane Willumsdatter, men om det end kunde siges, at hun var en smuk Pige, og hvad man kalder et godt Parti, saa virkede hun dog frastøvende paa den adstadiige Jørgen, idet han fandt, at hun baade var hovmodig og koket. Da hun omfjæder mærkede, at hun ingen Begjæring kom med Jørgen, opfattede hun dette som en stor Fornærmelse og besluttede at hævn sig ved at volde ham Fortræd. Hun havde godt nok mærket, at Jørgens Hu stod til Jomfru Adelheit, og paa dette Forhold grundede hun nu sine Hævnpalæer. Da der nu først paa Efteraaret blev holdt et Bryllup i Byen, hvortil ogsaa Adelheit var indbudt, saa jøgte hun at indynde sig hos hende der og saa at vide, paa hvilken Dag Adelheit igen tog ind til Staden. Jeg skal ogsaa en Dag til Byen, jagde hun, og vil saa det indrettet saadan, at vi kan følges ad. Paa denne Tur ind til Byen forsøgte Ane nu at indgyde Adelheit Mistillid til Jørgen ved at fortælle, at han jøgte Pigeselskab og var gode Venner snart med den ene og snart med den anden, „og tænk“! jagde hun, „han har tilbudt mig i Dag at komme mig i Møde, naar jeg vender tilbage, og jeg tror ogsaa nok, at han vil komme.“ Skønt nu Adelheit havde Mistro til, hvad den anden fortalte, saa var der dog bleven trykket en Braad i hendes Hjerte, der voldte hende bitre Timer. Dertil kom, at hurt

selv blev efterstræbt af flere af Købstadens unge Mænd, hvilket hendes Slægtninge ikke syntes at se ilde til.

Ane lod det imidlertid ikke blive ved det Onde, hun alt havde faaet udrettet, men søgte ogsaa at vende Braadden til den anden Side nemlig imod Jørgen. I Byen var der en Sladder-tasse Birrit Træskomands, der hentede Kavringer og Kage i Abenraa og solgte det ud hjemme. Til hende henvendte Ane sig og spurgte, om hun havde hørt, at Jomfru Adelheit snart skulde forloves med en rig og fornem ung Mand inde i Byen. Birrit, der ikke kunde finde sig i, at nogen vidste bedre Besked med, hvad der påskerede inde i Byen, end hun, svarede, at det havde hun hørt for længe siden. Og nu formaadede Ane hende til at fortælle det til Jørgen Callejen, der, som hun jagde, havde et godt Øje til Adelheit, og at det dog var Synd, han skulde gaa og haabe paa noget, der aldrig vilde ske. Birrit var da heller ikke jæn med at faa det fortalt til Jørgen, da hun naturligtvis gjorde sig til af at være saa vidende. Dette førte til, at Jørgen blev urolig, og skønt han hidindtil havde tiet og intet fortalt om sine Følelser for Adelheit til noget Menneske, saa henvendte han sig nu til sin Søster Ellen og bad hende om at tage ind og besøge Adelheit for at faa høre, om der var noget sandt i Rygtet. Ellen jmilte, da Jørgen kom til hende med den Anmodning, thi hun havde for længst gennemskuet Jørgen, og hun havde ogsaa imellem for Spøg jagt til ham: „Ja, jeg veed nok Jørgen, hvem det er, som du gerne vil ha“. Dertil havde han tiet indtil nu, da han selv saa sig foranlediget til at bringe Sagen paa Bane. Men Ellen var naturligtvis villig til at gaa hans Vrinde.

Saa en Dag mødte Ellen i Slotsgade for at tale med Adelsheit. Det forekom hende, at Adelsheit slet ikke saa glad ud, og at hun var noget tavst og adspredt. Hun fik da heller ikke talt meget med hende, mens hun var derinde, men da hun fik hende til at ledsage sig et Stykke paa Hjemvejen, fik de omsider talt med hinanden. Ellen havde hilst hende fra Jørgen og spurgte nu, om hun ikke skulde hilse ham igen, hvortil Adelsheit svarede: „Tror du, han bryder sig om at faa en Hilsen fra mig?“

„Hvad siger du! skulde han ikke bryde sig om at faa en Hilsen fra den, han elsker højt i Verden? Adelsheit! hvad er det dog, du siger? For det er dog vel aldrig sandt, hvad Birrit Træ-

stomands gaar og sladrer om, at du elsker en anden inde i Byen?"

"Na, kære Ellen!" svarede Adelsheit med Taarer i Øjnene, "nej, det er ikke mig, der elsker en anden, men efter hvad Ane Willums har fortalt mig, saa er det nok snarere Jørgen, der har forglemt mig". Og nu fortalte hun alt, hvad Ane havde fortalt hende, baade at Jørgen var gode Venner snart med den og snart med den, og at han ogsaa stod i Forhold til Ane selv. "Men Adelsheit! Adelsheit! hvad er det dog, du siger, og hvor kan du dog tro, hvad den slemme Ane gaar og fortæller, bare af Had til Jørgen, fordi han ikke vil have noget med hende at gøre. Jeg skal sige dig noget, Adelsheit, at skønt Jørgen ikke før nu har fortalt mig noget om, hvor kær han har dig, saa har jeg dog vidst det længe, thi hver Gang han har haft den Lykke at se et Øjeblik af dig, og ogsaa tidt foruden dette, har jeg hørt ham gaa og synge et Vers af liden Gudrums Vise, nemlig:

Sun dejlig var som Dagen,
Naar den gaar frem i Ost,
Saa ren som Nattegalens
Og klar var hendes Røst.

O, hvem kan dog forglemme sin kæreste Ven. Og du kan tro Adelsheit, at han da kun har tænkt paa dig alene; thi dig elsker han alle Dage, og det har han gjort, helt siden du var et Barn."

"Na, kære Ellen! hvor du gør mig glad, thi vel har jeg haft svært ved at tro det om Jørgen, men dog var jeg kommen i Tvivl, men det skal aldrig ske mere. Hvis nu Jørgen fra mig, men du maa ikke fortælle ham, at jeg har tvivlet om hans Trofasthed". Og hermed skiltes de som Veninder.

Nu, da Jørgen havde begyndt at tale om sit Hjerteangliggende og havde inddraget Ellen i sin Fortrolighed, nu maatte han ogsaa tale videre og indvie sine Forældre i Forholdet. Skønt hans Fader først viste sig noget betænkelig ved, at en saa fin Jomfru, som Adelsheit var, skulde blive Kone i Huset, saa var dette dog kun foreløbigt; thi da Met Jeppe's var glad ved Adelsheit og ingen Betænkeligheder nærede, og Sonnen's Lykke var hende meget magtpaaliggende, saa gav ogsaa Faderen sin Ind-

villigelse, og nu tog begge de Gamle til Toldsted at fri for Sønnen, og de blev godt modtagne der. Imidlertid vilde Adelhøits Forældre dog ikke gaa ind paa, at Forlovelsen fandt Sted lige straks men forlangte paa Grund af Adelhøits Ungdom, at den udsattes et Aar. Deres Mening var maaske, at Adelhøit kunde forandre Siind imens, da de af Slægtingerne i Nabenraa havde faaet at vide, at en anset ung og rig Herre bejsede til hendes Gunst. Imidlertid gik det dog anderledes; thi da Adelhøit i Fastelavn afslagde Besøg i Hjemmet og fik talt med Forældrene, saa fik de at vide, at om nogen anden end Jørgen kunde der aldrig blive Tale, og saa blev det bestemt, at hun ikke skulde være længere hos Slægtingerne end til ud paa Foraaret.

Saa var det en dejlig Forarismorgen, Jørgen tog til Nabenraa for der at hente sin Fæstemø. Da Slægtingerne i

Slotsgade havde faaet at vide, at deres Plan med Hensyn til Adelheit ikke kunde blive til noget, saa gav de sig tilfreds og tog meget venligt og forekommende mod Jørgen og udtalte varme Ønsker for de Unges Fremtid. Men en gammel Tante, der ikke havde let ved at holde Tand for Tunge, kunde dog ikke tilbageholde den Bemærkning: „Vi havde jo rigtignok ventet, der skulde være blevet et Par af Adelheit og Monsjø Bernhard, men der kom jo Ordsproget i Vejen: Gammel Kærlighed rustet ikke!“ Jørgen svarede hende ikke, men han og Adelheit vekslede et kærligt og meget sigende Blik. Da Jørgen og Adelheit tog Afsted, skete det med Løfter fra begge Sider om ret ofte at ville besøge hverandre. Saa fulgte da Jørgen og Adelheit med hinanden hjemmefter saa lykkelige, som kun et Par Elskende kan være det. Jørgen havde foretrukket at hente sin Kæreste tilføds for ret i hendes Selskab at kunne nyde det dejlige Foraarsvejr. Og en dejlig Dag blev det. Blomsterne paa Kanten af Vejrøsterne aabnede deres Kalk for ret at kunne indjuge de varme Solstråler; Luften var fyldt af Fuglesang, og inde i Trætykningen kulede Gøgen, og Skovduerne kurrede. Det var, som hele Naturen aandede Fryd og Velvære og opfordrede Menneskene til ogsaa at være glade. Da vore to Elskende var kommen ud af Byen og havde det helt for sig selv, da var det, som det dejlige Vejr opfordrede Adelheit til at gæfkes lidt med Jørgen, og hun udbrød smilende: „Sig mig, Jørgen, er der ikke et bestemt Vers af en Rise, som du holder mere af at synge end alle andre Vers?“ Jørgen saa forundret paa hende, men da han bemærkede den skælmiske Mine, hvormed hun talte, gik der et Lys op for ham, og han svarede: „Naa, der har nok Søster Ellen været paa Spil og har sladret af Stole. Dog er det rigtigt nok, at jeg har et saadant Vers, og da det jagtens er det, du ønsker at høre, saa skal du ogsaa faa det“, og saa sang han:

Suu dejlig er som Dagen,
 Naar den gaar frem i Dit,
 Saa ren som Nattergalens
 Og klar er hendes Røst,

O, hvem kan dog forglemme sin kæreste Ven! Ja, du kan tro, min Adelheit, at jeg tit har sunget dette Vers, baade

naar jeg stolede fast paa dig, og naar jeg frygtede for din Standhaftighed. Ja, jeg kunde ikke lade være undertiden at frygte; thi jeg vidste jo, hvor ung du var og derfor let modtagelig for nye Indtryk. Jeg kunde nok tænke mig, at der vilde være dem, der søgte at tæfkes dig for at vinde din Gunst, og saa maatte jeg spørge mig selv: Vil hun kunne undgaa at lytte til de fremmede Røster, saa hun ikke bliver paavirket af de glatte og jlebne Talemaader, der naa'r hendes Øren, saa hun derover forglemmer vort jævne Vennelag herhjemme, vort jævne Sprog og vore gamle Sange."

"Na, du store mistænksomme Jørgen! hvor kunde du dog tro saadant om din lille Barnebrud! Nej, du kan tro, jeg følte mig aldrig fristet til at glemme dig. Du veed jo nok, det heder i Viseu om liden Gudrun:

Dg det var Vikingdrotten, han sagde Rose prud!
 Græd længer ej saa saare, for du var Kongebrud.
 Jeg giver dig Guldtrone, jeg selv er kongesødt,
 Ej brast det Baand i Verden, som jo med Guld er bød.

Dg du skal vide, jeg havde ogsaa et Vers af liden Gudruns Vise, som jeg holdt af at nyne for mig selv, dette nemlig: Dg lænende det skønne Hoved mod Vennens Skulder sang hun med dæmpet Stemme:

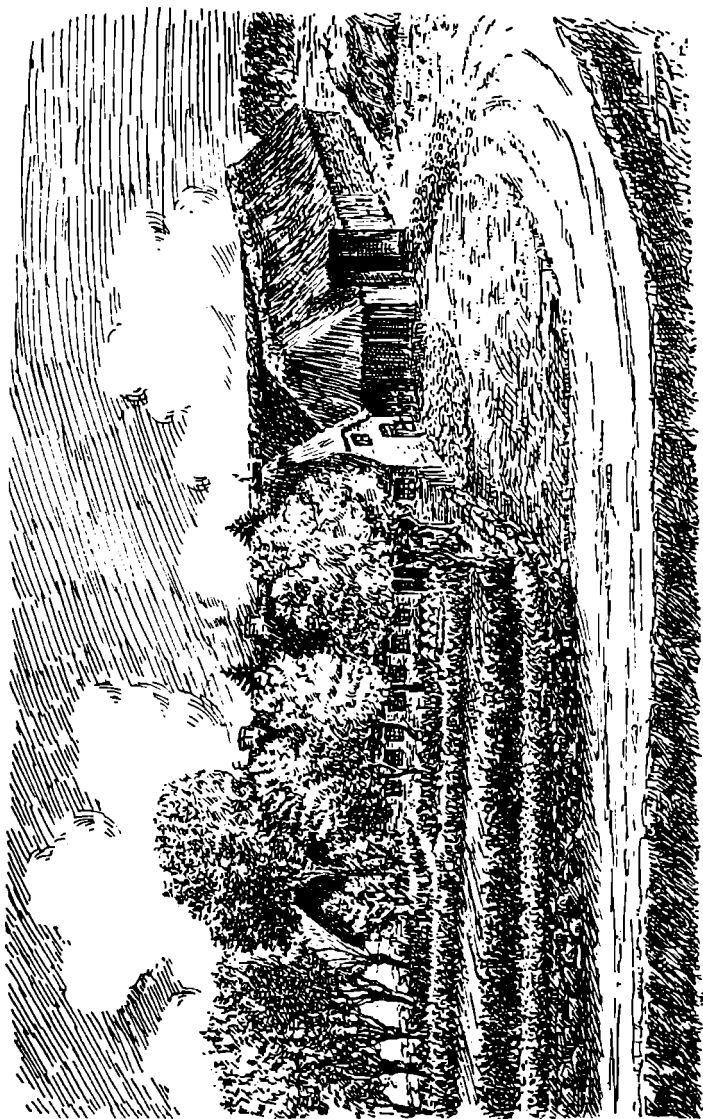
Dg det var liden Gudrun,
 Hun svared: jeg dog veed,
 At ikke for al Verden
 Kan sælges Kærlighed.

O, hvem kan dog forglemme sin kæreste Ven!

Da slog Jørgen sin Arm om den Elskede, og tæt sammenhængede vandrede de videre med hinanden, samtalende om deres Lykke og om det Hjem, som de agtede at bygge med hverandre, hvor alt Skønt og Edelt skulde være tilhuse, saa det kunde vordet et Hjem, hvor det vilde være godt at leve og at færdes.

Dg da vi veed, at de nu tilfulde har fundet hinanden, vil jeg hermed ende min Fortælling og gaa over til, hvad der har historisk Hjemmel.

Jørgen Jepsen Callejen og Adelheit Romann holdt Bryllup i Efteraaret 1712, da han var 24 og hun 17 Aar gammel. De levede med hinanden i 57 Aar og havde 12 Børn. Der fortælles, at Jørgen Callejen engang som ældre Mand var i Slesvig, i hvilken Aaledning siges ikke. Han stod da og saa paa, hvorledes en Fægtemester gav Rekrutterne Undervisning i Fægting og ærgrede sig over dennes Naardhed, saa det brød ud af ham: „Havde jeg kun min gamle Esire, der hænger hjemme ved Sengen, saa skulde jeg nok hjælpe dig din i Skeden.“ Dette hørte nogle Officerer, og de forlangte saa, at han skulde aflægge Prøve paa sin Dygtighed. Hvis Jørgen nu ikke vilde anses for en Storpraler, saa var han nødt til at gaa ind paa deres Forlangende. Han fik altjaa en Sabel udleveret og nu gik det løs. Fægtemesteren, der havde hørt, hvad Jørgen jagde, var forbitret og gjorde det ene Udvalg efter det andet, hvilke Jørgen maatte apparere. Omfjæder blev Jørgen ogjaa ivrig og udbrød: „Ne gør int saa'n Kofsprug, æ giv Vuend-tøger!“ og dermed slog han en Arm af Fægtemesteren. Underligt nok fortælles der, at han blev straffet derfor med Frihedsberøvelse i nogen Tid, hvortil man skulde synes, der ikke var tilstrækkelig Grund, siden man ligesjæm havde nødt ham til at kæmpe. Jørgen døde 1769, 81 Aar gammel, og Adelheit 1783 i en Alder af 88 Aar mindre 4 Maaneder, og hun havde da 118 levende Efterkommere. Det 10. i Rækken af deres Børn var Hindrich Jørgensen, der kom til Verfkov. Han blev jødt Jubilata Søndag 1734 og blev gift i Oktober 1764 med Gunder Nisddatter, og dette var den første Huscopulation her i Østerløgum Sogn. Det har været et stort Bryllup; thi der fortælles, at man maatte borde og bænke ude i Toften. Som en Mærkelighed fortælles, at ved Brylluppet blev der skænket Te, der indtil den Tid havde været ukendt. Da Gunder ingen Brødre havde, fik Hindrich Gaarden med hende. Gunders Forsjædre havde været paa Gaarden, saalænge der haves Efterretninger, og Navnene Henrik Nissen og Nis Henriksen havde vekslet fra Fader til Søn. Henrik er dog fra først af bleven kaldt Hjerte, senere Hjendre, for siden at blive til Henrik. Skønt Hindrich Jørgensen som yngre Søn ikke har jaet Familienavnet Callejen, saa har han

Gaarden Seeffov inden Branden 1846.

dog givet det til 8 af sine 14 Børn. Hindrich Jørgensen døde 1818 i en Alder af 84 Aar og 4 Maaneder. Han har efterladt sig et godt Eftermæle for Gudsfrugt, Flid og retfærdig Wandel. Han var min Oldefader og var 7. Led i Slægtens Rækkefølge.

Jeg vilde nu, som før sagt, være meget glad for, om nogen vilde følge mit Eksempel og granske sin Slægts Historie; thi Slægtsfølelsen fremmer Hjemkærligheden, og begge Dese er igen Grundslag for en varm og dybtst Fædrelandskærlighed, saa man ret af Hjertet kan sige:

Skonne Land, i din rige Have
Mindets Blomst gror paa Fædres Grave,
Mindets Blomst!

Q. fagt *hensigt* *af* *David* *sen* *af* *Schack* *ten* *borg*

Lidt om Ulvene og deres Udryddelse.

af Gudsinspektør David sen, Schacktenborg.

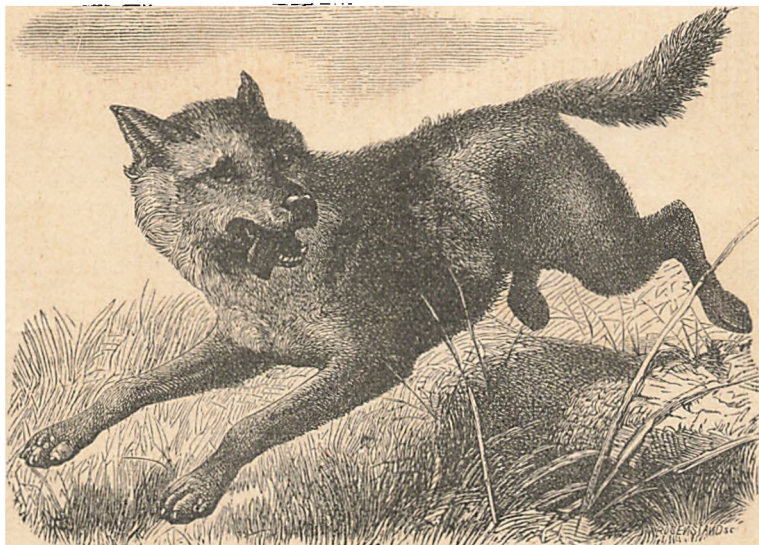
I gamle Dage afgav Landet med de vidtstrakte Skove gode Betingelser for et kraftigt Dyreliv. Der fandtes et større Antal Arter og især en større Talrigthed af Dyr indenfor hver enkelt Art.

Det var især de større Rovdyrs Forekomst, der gav vor Landsdel et fra Nutiden forskelligt Præg.

U l v e n, der med Rette kan betegnes som det uhyggeligste og skadeligste af alle Rovdyr, har været ret almindelig i Sønderjylland. Mange Steds- og Marknavne, som U l j i g i Kværn, U l v s b j e r g i Stenderup, U l h ø j i Stepping, U l m o s e ved Løgumkloster, Spandet og i Todsøl, U l k æ r i Hejsager, U l v e b j e r g e i Lundsmark, U l v e g r a v e i U b i l d, U l h o l m i Birkelev, og U l t o f t i Rost, vidner om, hvor dybe Spor Ulvene har sat i Folks Tanke.

Ulvenes Talrigthed har mærkeligt nok varieret meget; det var særligt i Midten af det 17. Aarhundrede, at Ulvesloftene forøgedes og blev til en sand Landeplage.

Forskellige Beretninger og mundtlige Overleveringer fra det 17. og 18. Aarhundrede melder om, hvorledes Ulvenes Forekomst prægede Forholdene, og hvad Skade de udrettede.

Billedet er laant af Troels Lunds: „Dagligt Liv i Norden“.

I Rohdes Samlinger til Haderslev Amts Beskrivelse (1775) hedder det: „Man burde, mere end man gør, forsøge og ødelægge de mangfoldige Ræve og Ulve. I Maret 1763 var i Skovene her i Amtet et eget Optog med Ulvene, enten Snevejret eller en egen Galensfab drev dem, skal jeg ikke sige, det var farligt at ride ene og ubevæbnet, de søgte uden Frygt Hestene. Tænk, man dræbte dem inde i Rolding By, inde i Vaabenhujene ved Landebyrkirkerne, og de gik frem ligesom blinde og galne.“

Ulven optraadte gerne i Flokke, hvorved de enkelte Mod og Evne til at skade forøgedes. Den nøjedes sjældent med et enkelt Kreatur, men ihjelbed alt, hvad den fik fat paa, selv om

det langt oversteg, hvad den med sin glubende Appetit formaade at fortære.

Ogsaa ufrivilligt kunde Ulvene undertiden aurette store Ødelæggelser. Det forekom nemlig, at de blev som besatte, saa at alt, hvad de i denne Tilstand bed i, blev forgiftet. De bidte Dyr blev syge, og hvis de ikke straks dræbtes, bredtes Smitten med utrolig Hast.

Paa denne Maade kunde mange Faar blive ødelagte, naar ikke Hyrden var meget paapaasjelig.

Selv i Overtroens Verden havde Ulven en fremtrædende Plads. Troels Lund skriver i „Dagligt Liv i Norden i det 16. Aarhundrede“ meget udførligt om, hvorledes man ikke alene havde at vogte sig for de naturlige Ulve, men ogsaa for dem, der kun for en Stund omstabtes dertil, *Varulvene*.

Om Dagen saa disse ud som almindelige Mennesker, dog stundom kendelige paa en Tot Haar mellem Skulderbladene og næsten altid paa, at Øjenbrynene var sammenvoksede. Til visse Tider, særlig ved Juletid, forvandlede de til Ulve, idet Hovedet tilspidjedes, Huden blev laadden, og den ene Arm omdannedes til Hale, den anden til Ben, hvorfor Varulve ogsaa bestandig kun hoppede paa tre. De var gripte efter ufødte Fostre, thi naar en Varulv fik Hjertet af et ufødt Barn at æde, hævedes Trolddommen, og den omstabtes aldrig mere i Ulveham. Skønt Baaben ikke bed paa Varulve, lod de sig dog let skrænke, idet de af Naturen var menneskesty. Det gjaldt blot om enten at være to i Følge, eller, hvis man var alene, ikke tabte Modet ved Synet af deres glovende Øjne og deres Snarren og Tuden, men uden videre kysse ad dem.

Overtroen var meget udbredt og har holdt sig til længe efter de virkelige Ulves Udryddelse.

For at undgaa Ulvens Ødelæggelser har man naturligvis maattet træffe Forholdsregler; Faarene maatte vogtes med stor Omhu, og Kreaturerne lod man ikke gaa ude om Natten.

At man har gjort alt muligt for Ulvens Udryddelse, er begribeligt. I gamle Dage herskede der meget strenge Forholdsregler mod alstens ulovlig Jagt, men Ulvejagt blev undtaget og var fri for alle. Regeringen sønede endog den,

der „odelagde“ en Ulv, med 6 Rigsdaler; for en ung Ulv betalt 2 Rigsdaler.

For at fange Ulven indrettede man i Skove, Skrat og Moser Ulvegrave, og der findes endnu enkelte Steder (j. Ekz. ved Draved og i Rødning Præstegaards Skov) Spor af disse.

I Reglen gravede man flere Grave ved Siden af hverandre og lagde dem med saa ringe indbyrdes Mellemrum som muligt for at forøge Raarskeligheden ved at gaa imellem dem. Gravene forjnyedes med Rippeælder og tildækkedes med Gren, Løv og Møs. Der fortælles, at en Spillemand fra Arrild, der en Aften jilde kom fra Legeitue i Møst, gik vild og kom hen til Ulvegravene i Ulstoft, hvor han faldt ned i Graven til Ulven.

Næste Morgen hørte Folk Spillemanden spille fra Ulvegraven, og da de kom til, sad han og spillede for Ulven og holdt den saaledes paa Afstand; men da var der gauste vist kun een Streng paa Violinen.

I Nørrejylland var det en gammel lovhemlet Skik at straffe tobenede og firebenede Mandsmænd ens; Ulvene hængtes da op i Galger eller Træer, og de fik Lov at hænge, indtil de raadnede op og Knoglerne faldt ned af sig selv. Sandhuligvis har man ogsaa brugt denne Skik her i Sønderjylland.

I det 18. Aarhundrede afholdtes der i Sønderjyllands Skov-, Hebe- og Moseegne saa mange og store Skapjagter efter Ulve, at disse tilfjeldt helt udryddedes.

Følge Schackenborg Godsarkiv kan folgende eftervises:

En af Amtmanden i Tønder foranstaltet Ulvejagt, hvori Tønder og Højer Herreders, samt Schackenborg og Trøjborg Godfers jagtpligtige Beboere deltog, fandt Sted den 29. Marts 1756 i Egnen mellem Abild og Logumkloster.

En stor Ulvejagt fandt Sted i Lindetjov den 25. Maj 1769, i en Indbydelse til Grev Schack til Schackenborg bedes Brevven om at „lade Schackenborg Grevskabs Tjenere møde til Linnetshous Ulve-Jagt ved Dagens Anbrækning ved Roagger Kirke“.

En Ulvejagt efter „Dagligt Liv i Norden“.

En større Ulvejagt afholdtes den 4. Oktober 1770 i Eggen mellem Tønder og Vognkloster. Amtmandens Ordre til Herredsfogderne lyder saaledes i Overfættelse:

„Efterdi Underjaatterne har begæret en Ulvejagt foranstaltet, har Herredsfogderne Knudsen og Maben at tilsiige Underjaatterne til en saadan paa Torsdag, den 4. Oktober 1770 og sørge for:

1) at Beboerne i Højer og Slogss Herreder og i Solvig, Kogsbøl og Søndergaard Kommuner samles ved Daggry paa de efternævnte Steder.

- a) Højer Herreds Beboere samles ved Abild og strækker sig til Sølsted,
- b) Tønder Herreds Beboere samles ved Rørrehus og Rennemose og strækker sig til Travsted og det Abilder Raadnerland.
- c) Slogss Herreds Beboere samles ved Resterhøjsted; den

ene Halvdel strækker sig til Lundskaarde og Vitbæk og den anden til Peter Jensen's i Alslev. Paa Jagten til Jagten har Klapperne et gennemslægt Holm, Sottrup og Hynding Møse og Solvig Bjerg.

- a) Solvig Kommunes Beboere jamlæs ved Travsted, og
 - e) Kogsbøl og Søndergaardes Kommunes Beboere jamlæs ved Abild og strækker sig efter Sølsted,
- 2) at der fra hvert Hus møder een med Højerke, Hakker eller lignende skarpe Instrumenter bevæbnet Mand, men at ingen tager Flinter med, eller jender Kvinder eller Børn afsted.

Overtredelser medfører en Bøde paa een Rdlr.

- 3) Da det i Særdeleshed kommer an paa, at der ved Klappjagten hersker god Orden, har enhver Sognefoged at sørge derfor i sit Sogn eller Distrikt, og maa han ikke jjerne sig fra de Jagende.
- 4) endvidere har Sognefogden at stille en Sandemand, Fuldmægtig eller en anden anset og fornuftig Husmand ved hver 16 eller 20 Mand, som holder sit Mandskab i Orden og sørger for, at de Jagende ikke kommer fra hverandre, men at de slutter sig sammen og klapper i den dem anviste Orden.
- 5) Enhver, som modsætter sig eller ikke adlyder Sognefogden eller de foresatte Mænd, jaldes i en Bøde paa 10 Rdlr., henholdsvis en tilsvarende Fængjelsstraj paa Vand og Brød.
- 6) Underjaatterne gøres opmærksom paa, at Raavildtet ikke maa jlaaes eller bestadiges.
- 7) Enhver er forpligtet til at indestaa for det ham undergivne Mandskab; mulig Uorden tilskrives Fogderne eller Opjynsmændene.
- 8) Endelig har enhver Foged at indlevere et ordentlig opstillet Mandtals-Register paa Amtshuset næstkommende Tirsdag, den 2. Oktober 1770, jaa at Mandstallet kan blive ordentlig efterjjet og at man derefter kan jajtjlaa, hvem der forjonte Jagten; jaadanne har at erlægge en Bøde paa 1 Rdlr.

Tønder, den 27. September 1770.

Paa den jraværende Højvelbaarne Hr. Kammerherre og Amtmand Grev von Holsteins Vegne

B. Hejeler"

I denne Ulvejagt deltog der foruden de nævnte jagt-
pligtige Beboere, hvis Antal har været ret betydeligt, hened
500 Schackenborgske Bønder og Husmænd; fra Ballum Sogn
mødte alene hened 200 Mænd. De Schackenborgske Klappere
jammedes ligejom Højer Herreds ved Abild.

En af Breven til Schackenborg idærktat Ulvejagt fandt
Sted den 16. September 1771 i Skast Møse; en Ordre fra
Godsinspektøren paa Schackenborg lyder saaledes:

„Til de stadelige Ulves Forjølging og muligste Øde-
leggelse, skal, efter en Aftale, som er istet i mellem Schacken-
borg, Tøroyborg og Tønderhus, atter paa iørstkommende Man-
dag som er Overmorgen d. 16. hujus en Klapp-Jagt holdes.
Thi anjieses og befales alle Schackenborg underliggende saa-
ved Voels-Mænd som Raadner i Emmerleff, Hoyer og Schads
Sogne, at de ermeste Dag ved Dagens Anbrekning, nemlig en
dygtig Mand's Person af hvert Sted, under 1 rd. Straff til de
Fattige, ved Aas Bye skal møde. Schackenborg d. 14. Sep-
tember 1771.

Efter Deres høygrevl. Excellence Hr. Geheime-
Raad og Cammer-Herre, Greve af Schacks Ordre
J. Underjen.“

Den sidste Ulvejagt, som Bønder under Schackenborg tog
Del i, fandt Sted den 4. November 1776 i Farrisfløven i Ha-
derslev Amt. Arkivet giver desværre ingen Oplysning om,
h v o r m a n g e Ulve der dræbtes ved saadanne Jagter, men
da man ofte blot jor en enkelt Ulv's Tilsynekomst idærktatte saa
store Klappjagter, er det at formode, at Jagtudbyttet ikke har
staaet i Forhold til de store Anstrengelser. Hvad enten Udbyt-
tet har været stort eller lille, har Klappjagterne i alt Fald frem-
skyndet Ulvens Udryddelse. Bort i Slutningen af det 18. og i
Begyndelsen af det 19. Aarhundrede viste der sig hist og her kun
enkelte omstreffende Ulve, og omkring 1810 har de sidste maattet
bukke under. Haderslev Amts sidste Ulv skal være bleven stude
1811 i Røstervloven ved Haderslev. Det der beliggende U l v s -
! y j t har sit Navn efter denne Begivenhed.

Smaa-træk

fra den Gang, Kong Frederik VII var i Haderslev i 1862.

af Friederici.

1. Lorens Dødgraver.

Ældre Folk i Haderslev husker endnu tydeligt Lorens Dødgraver, som han altid benævntes efter sin borgerlige Besiddelse. Det var en lille Mand med et glat, godslidende men noget enfoldigt Ansigt, med en graasprængt Duff Skæg under Hagen og en udpræget vigtig Embedsmine. Som velbestaltet Graver og Klokker ved Fruekirke og som saadan betroet Nøglerne til Kirken og Gravhøvelvingerne under Alteret o. s. v. var Lorens, — og ikke mindst efter sin egen Mening, — en højt vigtig og uundværlig Person i Samfundet, ja saa at sige lige saa vigtig som selve Præsten. Rang og Standsforskjel var noget, som Lorens Dødgraver ikke kendte noget til. Den Slags Ting brød han ikke sit Hoved med. Han jagde Du til Gud og Svermand, til baade Præst og Amtmand. For Lorens var de alle lige, de Levende saavel som de Døde. Af og til vankede der Jrettesjættelse for hans altfor store Friheder og Familiarieteter overfor sine Høresatte, især af Præsten, hvorpaa Lorens i sin nimodtagelige Enfold plejede at nikke bekræftende en Del Gange for derefter at udbryde: „Ja! ja! de er rigte' nok, men de var kun de, a vil sej da, lille Hr. Præst, jer do, de er jo kun saa'en o' saa'en o. s. v., og saa opgav Præsten hoveddryttende Hædet, og Lorens sejlede uanfægtet sin Kurs som før.

Saa kom den store Dag for Lorens, da Kongen, Frederik VII, vilde besøge Fruekirke. I stiveste Pynt, med højt sort Skælføvnørør med lige Skygge, og med et Par store Hadermordere stikkende frem for Ansigtet, særlig anlagt i Dagens højtidelige Aftredning, stod Lorens Dødgraver ved Kirke døren med de vigtige Nøgler i Haanden, parat til at modtage Hs. Majestæt. Hele Personen struttede af Selvbevidsthed. „A skal nok vis' ham (Kongen) de' hele“, nikkede Lorens og skød Mæven et Par Tommer længere frem end sædvanligt. Da Hs. Majestæt med

Følge og jammen med Amtmand (Stoekfleth), Borgmester (Hammerich), Ritmester Dyring, Præsten (Søllvig) og Raadsmændene i Byen traadte ind i Kirken, var Lorenz ubegribeligt og desværre kommen allerlidst i Bagtroppen, til stor Uro og Uergrelse for ham selv. Der gik nu de andre paa hans, Lorenz's ærlige Gebet og viste og forklarede Kongen alting, det var ligesom til at blive gal over. Lorenz var af lutter Uergrelse og Tjenstvrigthed ved at gaa ud af sit gode Skind, og uden jmaalig Hensyntagen til det passende trængte Lorenz sig resolut frem og hest hen til Kongen og begyndte uden videre Formaliteter: „Lille Hr. Kong', la do no mæ fortæl!“ men blev straks stoppet i Farten af Borgmesteren, der greb ham i Armen med et bistert: „Er du gal, Lorenz?“ hvorpaa Hs. Majestæt med et forundret men velvilligt Smil spurgte: „Hvem er den Mand?“ „Det er Lorenz Dødgraver, Deres Majestæt, Graver ved Kirken,“ svarede Borgmesteren og fortjatte, med en betegnende Bevægelse til Panden, jaadan en Smule til en Side, men ellers ganske skikkelig.“ Men Lorenz Dødgraver var ikke den Mand, der her i saa at sige hans egen Kirke lod sig trænge tilbage eller tilfidsætte af nogen som helst, hvem Pokker det saa var, og trods bistre Miner og Vink om at forvinde fortjatte han uførtrodet henvendt til Kongen, der øjensynligt morede sig kosteligt over Situationen: „Ja, ser do, lille Hr. Kong, de er jo mæ, der har e Nøgler til Kirken; a kinner jo de hele, no skal do bare se her“, og saa forklarede Lorenz uhyre vigtigt og gestøvtigt forskellige Ting i Kirken for Hs. Majestæt, der af og til nikkede naadigt og opmuntrende til sin smurrige Foreviser og havde stor Møje med at undertrykke sin latter, medens Lorenz's nærmeste Foresatte satte mindre glade Miner op ved den hele Historie. Saadan kom Lorenz Dødgraver dog til at vise Kong Frederik omkring i Kirken. Men han havde jo ogsaa Nøglerne og kendte det hele.

2. Drejer Griksen.

(W)

Drejer Griksen var noget af en Original, lidt sær, men ellers en rolig, stilsfærdig Mand, dygtig i sit Fag som Drejer og en god dansk Mand, som især nærede en stor Hengivenhed

for den folkekære Kong Frederik VII. Denne Hengivenhed gav sig Udslag paa forjættelig Maade. Saaledes forjærdigede han engang et Duzin virkelig nydeligt udarbejdede Hornsfeer; de blev pakkede i en smuk silkeforet Kasse, der ildvædig var dekoreret i de røde og hvide Farver og sendt til hans kære Kong Frederik. Kongens Erkendtlighed for den velmente Gave viste sig ved, at der en skønne Dag kom 50 blanke Rigsdaler til Drejer Eriksen fra hans Konge. Endskønt Drejer Eriksen, som jagt, var en istilfærdig Mand og alt andet end en Spøgejagt, saa vilde Skæbnen det dog jaaledes, at han — om end frivilligt — skulde komme til at optræde paa en Maade, der førte adskillige af hans gode Medborgere paa Vildspor.

Dette foregik saalunde.

Medens Kong Frederik var i Haderslev, skulde Kirken i Thystrup indvies, og Kongen, der ønskede at overvære Indvielsen, førte med et større Følge derhen. Drejer Eriksen, der altid stillede, hvor der kunde tænkes en Mulighed for at saa hans elskede Konge at se, tog ogsaa derhen til Fods.

Efter Indvielsen blev der givet en Diner for Hans Majestæt, og imedens denne stod paa, gik Drejeren omkring og bejulte og bejaa de kongelige Heste, Vogne og Liberier med den Interesse, han søgte for Kongen og for alt, der hørte Kongen til. Laksjerne og Kuskene morede sig over den stikkelige Mand, der efterjaa alting saa nøje og indlød sig i Samtale med ham, og Enden blev, at Drejer Eriksen fik Lov til at sidde op i en af de kongelige Vogne for at køre med til Haderslev, idet den egentlige Indehaver, en Adjutant, skulde køre i en anden Vogn sammen med flere andre høje Herrer. Omtalte Vogn med Drejer Eriksen som eneste Passager fik Ordre til at køre i Forvejen, og henad Aften rullede den lykkelige Drejer afsted ad Haderslev til i en kongelig Vogn med rødrafket Kuff og Tjener paa Bukken.

I Haderslev, hvor Kongen skulde modtages med Musik ved sin Tilbagekomst fra Thystrup og senere have et Fællestog af Haandværkerforeningen, stod Musikdirektor B. med Haderslev Musikkorps opstillet ved Skulderbladet og aiventede Kongens Ankomst. Hs. Majestæt lod imidlertid vente paa

sig; det traf nemlig ud med Dinéren, og Kongen underholdt sig — ligesom som han var — med Omegnens Bønder, og der herskede den hjerteligste Stemning, og først i Skumringen brød Kongen op.

I midlertid rullede Drejer Eriksen gladelig ad Haderslev til. Han søgte sig som i den syvende Himmel og sad og betragtede de røde Frakker foran sig paa Bukken. Han, Drejer Eriksen, førte i kongelig Vogn.

Det blev Skumring og begyndte at jmaaregne. Musikerne, der stod ved Skulderbladet, teg langeligt op ad Chauksjeen. Endelig høretes en Vogn i skarpt Trav komme ned ad Bakken. Den kom nærmere; nu saa man tydeligt ved Vognlygternes Stær de kongelige røde Liberier. Skoledrengene, der var gaaet Vognen i Møde et Stykke op ad Chauksjeen, raabte Hurra. I den Vognen sad en Mand og hilste huldosaligt til alle Sider.

Musikdirektøren giver hastig en sidste Paamindelse og et Signal, og ind falder hele Musikkorpsjet med Honnørmarchen: tatera — tatera — tatera — tam —.

Nu er Vognen lige for. Da vender Musikdirektøren sig pludselig om og broler, medens han heftigt vinker af med Armene:

„Hold op for P. — det er jo kun Drejer Eriksen“. —

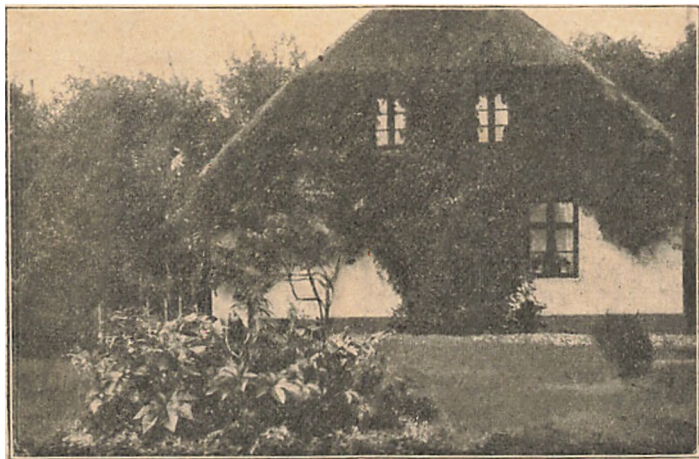
Fra Fyrreerne.

Ved Hans Peter sen, Flensborg.

Min forlængst afdøde Fader, i sin Tid Degn og Lærer i Rødding, har efterladt mig en udsjællig Levnedstegning, der rækker til Manddomsdagene. Født i Nordslesvig kom han som ganske lille med sine Forældre til Magdeborg og senere til Hamborg, hvor hans Fader var Fabriksejer. Efter denne pludsel-

lige Død jattes den tyfttalende Dreng i Pleje hos Bedstemoderen, en Aftægtskone i Kastvraa. Min Fader sad her paa Skolebænk hos den som Regnemester og Vejrsprophet bekendte Degn Kloster, Laurids Skaus Lærer og Taler ved Skamlingshøjskolen. Efter sin Seminarietid var min Fader Huslærer paa Lykkesgaard ved Kolding hos den bekendte Familie Tyge Jensen og senere Lærer i de nationalt døende Egne i Jærdelund, Årenhøjde i Hujum Amt, Århusborg, hvoraf han blev forflyttet til København. I hans Optegnelser findes mangt og meget af Interesse for vor Tid. Efter Opsfordring fra Folk paa Sommersted Egne gengives her følgende Udsnit:

Det var ikke uden Vængstelse, at jeg for første Gang begyndte min nye Bane som Hjælplærer i Sommersted hos Degnen A. Kloster, men alt gik dog godt.

Den gamle Skole i Sommersted.

Til mine Embedspligter hørte blandt andet ogsaa at ringe med Kirkeklokken og være Medsanger i Kirken. Men som in-stalleret Hjælplærer maatte jeg tillige holde Skoleeksamen med yngste Klasse, hvilket jeg ogsaa lykkeligt overstod den 22. Mars 1849, og den 25. i samme Maaned konfirmeredes Ungdommen,

jom denne Vinter var forberedt dertil. Min Skolegerning foretog jeg med Lyst, om end ofte at undervise smaa Børn er besværligt.

Et halvt Aar var alt spundet i mit kære Sommersted. Tiden var gaaet med Fornøjelse, og hvad mine udbortes Aaar angik, da forsynede min dyrebare, nu salige Bedstemoder mig med alt, baade Klæder og Penge. De sidste kunde jeg ikke sige, jeg manglede, da jeg fik en Løn af 20 Rigsdaler S. S. Kourant, og tillige havde jeg den 8. Januar bekommet en Sum paa 100 Rdlr. jom 2. og 3. Termin af min Arvepart i Altona.

Jeg havde alt i længere Tid været besluttet paa, at januar der blev Prøveeksamen paa Jellinge Seminar, vilde jeg indstille mig til samme. Af et Brev fra en Seminariist fik jeg at vide, at Prøveeksamen skulde afholdes den 14. og 15. August. Jeg tog saa Rejen over Vejstrup, Ronjild, Kolding, Vejle til Jellinge, som jeg naaede om Aftenen den 13. Følgen heraf blev, at jeg optoges. I Forening med 2 andre Kammerater, Lund og Jacobsgaard, vendte jeg straks hjem igen og ankom til Sommersted den 17. Fra den 20. August til 17. September havde vi Høstferie, og i denne deltog jeg i Høstarbejdet.

I denne Høstferie indtraf en meget mærkelig Begivenhed for mig. Jeg var nemlig rejst hen til Aulsbøl den 30. August. Den 31. gik jeg derfra til Fredsted og derpaa videre til Haderslev. Min første Bestemmelse var, at jeg vilde hjem til Sommersted samme Dag, men saa erindrede jeg, at jeg havde en yng Ven i Nastrup, en By tæt ved Haderslev. Han havde nemlig været Hjælpe lærer i Sommersted, hvor jeg kom igennem, naar jeg rejste hjem til Kastvraa, og da var jeg altid inde at besøge ham. Det var et godt Hoved, og han beskæftigede sig blandt andet gerne med Tegning. Men han var svagelig af Helbred, og denne Svagelighed tiltog saaledes, at han maatte opgive sin Hjælpe lærerplads og tage hjem til sine Forældre omtrent ved Majdag 1849 efter at have været i Sommersted fra November 1847 indtil denne Tid.

Jeg havde hørt, at hans Sygdom var tiltaget (han havde nemlig den saakaldte Tærefyge), og han havde ogsaa ytret det Ønske, at han gerne vilde have, at jeg vilde gøre en Rejse om og besøge ham. Da jeg kom til Haderslev, raandt dette mig

i Hu, og jeg vaklede længe, enten jeg vilde tage derom eller hjem. Da lod Herren den første Taube sejre i min Sjæl, og jeg begav mig derhen til ham. Jeg forbavjedes ved at se ham: en bleg, yderst udmagret Menneſteſkikkelse, paa hvem Dødens Farve allerede hvilede. Min Ankomſt glædede ham ſærdeles meget og ogſaa hans Forældre, ſom viſte en ſjælden Godhed mod mig. Jeg ſamtalede nu noget med N. Graver (ſaaledes var hans Navn), og jeg blev der Natten over — til mit store Gavn, ſom jeg nu nærmere ſkal forklare, thi havde jeg været hjemme hos Kloſter denne Nat, vilde den have været for mig, ſom den var det for dem, en gruelig Nat.

Jeg begav mig paa Hjemvejen til Sommerſted næſte Dag den 1. September, ſom var en Lørdag. Da jeg var kommen Haderslev paa en Fjerdingvej nær, møder jeg en gammel Kone. Der ſagdes beſtemt, at Svenskerne den Dag ſkulde komme til Haderslev, og jeg ſpurgte da hende, ſom kom derfra, om det virkelig var Tilfældet. „Nej, kommen er de ej endnu“, var hendes Svar, „men man venter dem hvert Øjeblik. Men her har jeg Kvijerne i min Kurv, og deri ſtaar om et græſeligt Tyveri, ſom er begaaet i Sommerſted“. Jeg begyndte at lytte, og da jeg nu fortalte hende, at jeg var fra Sommerſted, ſagde hun, at jeg kunde følge med til det næſte Hus, ſom vi var tæt ved, thi der ſkulde hun aflevere Kvijerne (det var den oprørſke „Nordslesvigſke Tidende“). Jeg fik da Kvijerne ſat, hvori jeg til min ſtorſte Forbavſe ſer, at Tyveriet var begaaet hos min Principal Kloſter. At jeg blev hed om Ørerne, ſom man ſiger, er let at ſlutte, og det ſaa meget mere, ſom jeg ſelv havde 100 Rigsdaler S. S. Cour. liggende i mit Strin.

Der ſtod i Juſeratot, at Tyveriet var begaaet af 4 a. s. Karle, ſom talte Tyſt; at de havde bundet Hænder og Fødder baade paa Degnen og Huſholderſken, at Værdien, de havde ſtaalet for, beløb ſig til omtrent 50 Rigsdaler oſv. Jeg mere løb end gik, tænkende paa dette herjens udførte Skrup og i Tvivl om, at de havde ſtaalet mine 100 Rigsdaler, ſom ſlet ikke omtales i Juſeratot. Jeg naaede i en Haſt til Haderslev, hvor man fortalte mig, at Kloſter havde været der alt tidligt paa Dagen og ladet Juſeratot indrykke i Dagsavisen.

Jø nærmere jeg kom Hjemmet, desto jammerligere lod Jobsposten. Saaledes fortalte de i et Værtshus, som ligger en Times Gang nær Sommersted, og som besøges meget af dem, naar de tager til Haderslev, at Degnen, min Principal Kloster, var isjort et Par gamle lappede Bukser, da de havde stjaalet alle de andre paa disse nær. Da jeg kom til Raftvraa, jagde man, at de rigtignok havde været ved min Kiste, men at man ej vidste, om de havde været i den, da den var i Laas. Jeg blev mere og mere spændt og løb, alt hvad jeg kunde, til Sommersted, hvor jeg ved min Indtrædelse fandt Skrædderen i Arbejde med at sy nye Bukser. Jeg kom ind til min Kiste, fik Nøglen i den og fandt til min store Glæde — alting i den uberørt. De havde altjaa ikke haft Kisten aaben. Nu regnede der Lykønskninger ned paa mig i svære Mængder: at det dog var godt, at jeg ej havde været hjemme.

De nærmere Details om Tyveriet lyder saaledes: De 3 af Klosters Sønner havde været hjemme, men var netop alle tagne bort denne Dag. Degnen og Husholderken havde om Aftenen, da de gik til Senge, netop omtalt, at nu havde de god Fred i Huset for Opvarning af de Fremmede etc., havde man nu blot haft en lige saa god Fred i Landet. Da de nu laa i den tryggeste Søvn henved Kl. 2, jernæmmer Degnen en Karl at klappe sig paa Skulderen med de Ord: „Schlafen Sie, mein lieber Papa!“ Degnens Bestyrtelse var overmaade stor, men større blev den endnu, da han fik Karlens Grunde at vide. Paa Forespørgsel om han var en Gendarm, som han mente vilde jøre ham til Hendsborg, hvilket ej var saa uventet, da der alt i længere Tid havde været Tale om, at han som en Propagandist for den danske Sag til Straf skulde føres til Hendsborg i Arrest, svarede Tyren først Ja, men efter et gentaget Spørgsmaal gav han følgende højt uvelkomne Svar: „Wir sind gute Freunde, wir wollen bloß Ihr Geld und Ihr Silberzeug haben“. Degnen syntes ikke godt om dette Renstab men forestillede Tyren, at hans Penge og Sølvstøj kunde han ej undvære. Nu mærkede man inidertid, at de var to, og snart fik man et sørgeligt Bevis paa, at de havde Overmagten for sig, thi — man tænke sig hvor grueligt og næsten uhørt: De bandt baade Hænder og Fødder først

paa Degnen og siden paa Husholderisken. Ovenpaa dette gav man dem endnu den Formaning med de ildevarslende Ord: „Nun liegen Sie ruhig, sonst werden Sie getödet!“ Derpaa forlangte den ene, som hele Tiden førte Ordet, Nøglen til Degnens Benge og nødtvingen dertil maatte Degnen lige Krabaten, hvor den var. Saaledes tog Tyven først Pengene, derpaa gik han ind i mit Kammer, hvor Husholderisken kommode og min Kiste stod. Kommoden ransagede de igennem fra den ene Ende til den anden, navnlig fandtes der mange Væster med Smaaating i, som de meget omhyggeligt gennemsøgte, maaske de troede, at der i dem vistnok fandtes Guldringe eller deslige. Her i den fik de imidlertid intet undtagen et Forklæde, som de siden benyttede til at pakke det itjaalve Gods ind i. Nu kom Turen til min Kiste. De tog fat i Tappen i Laaget og vilde med Magt rykke den op. De løftede den endog flere Gange fra Jorden, men Forsøget mislykkedes dog, og Instrumenter som Brækjern havde de vist ej haft, da den ellers havde været et sikkert Bytte for dem. Smeden erklærede, at han kunde ikke forstaa, hvorledes det havde været muligt for Laasen at staa imod ved en saa voldsom Medfart. Det havde været et meget stort Tab for mig, hvis deres Forsøg var lykkedes, thi 100 Rigsdaler var ingen Smaaskilling for mig. Jeg har nu opholdt mig et Aar paa Zellinge Seminarium for disse Penge. Tyven ransagede derpaa Klædestabet, hvor han tog 2 Par Bukser af Degnens og et Stykke Badmel men ellers intet andet.

At Tyven, som taledes hele Tiden, har været kendt med Lokalsforholdene, er let at slutte. Han jagde saaledes til Degnen: „Ich weiß, daß Sie ein Paar neue Stiefeln haben und meine tangen nichts, jollen wir nicht tauschen“. Da han nu fik at vide, at de stod i Kaffelovnskroen, tog han dem med de Ord: „Nun setze ich meine an ihre Stelle“. Heller ikke forglemte han at medtage Degnens Bibe og Ur, (det sidste en meget rar Genstand, han havde haft i en lang Række af Aar).

Al Uergrelse og i Forbitrelse over den skændige Udfærd havde Degnen dog faaet Nebet op, hvormed han var bundet, men Tyvene mærkede straks Uraad og bandt ham igen, langt

haardere end første Gang, hvorhos han tillige modtog en drøj Zrettejættelse, fordi han ikke havde ligget roligt, som de bad ham om, da de havde bundet ham første Gang. Var han først kommet udenfor, havde det været tvivlsomt, at Tyvene var undslupne, og han havde tillige to ladte Geværer i sit Hus.

Tyvene, som, efter alle Symptomer at dømme, kun var to, (først mente man, at de havde været 4 til 5 Stykker), bortfjernede sig henved Kl. 3, ladende Deguen og Husholdersten liggende i Sengen. De havde under hele Forretningen intet Lys brugt, og man kunde slet ikke høre, at de gik paa Gulvet, formodentlig havde de Strømper ovenover Støvlerne. —

Deguen og Husholdersten løste sig endelig jelsv af deres Baand, og snart var dette Rædselsbudskaab udbredt over hele Byen. Der blev ogsaa enkelte indsendte for at lede efter de undvegne Tyve, men uden at det ledede til noget.

Hvem det var, der havde ndøvet det, er aldrig siden bleven opklaret. Alt det var Folk, der nøje kendte Husets Indretning, er klart af den hele Fremgangsmaade som ogsaa af jelve Maaden, hvorpaa Indbruddet skete. Først var de brækkede ind i Skolen, men ad denne Vej kunde de ikke komme videre, senere ind i Mælkestuen, hvilket ogsaa mislykkedes, thi paa begge Steder var der Lukke for Dørene, og tilsidst ind i Køkkenet, ad hvilken Vej det dog endelig lykkedes dem at trænge ind i Huset. Alt det var en bekendt Røst, kunde begge, baade Deguen og Husholdersten høre, men hvem det var, kunde de ej i en Hast komme paa. Endelig kom de i Tanker om, at det var en vis Heitz, Tjener ved en preussisk Officer, som havde logeret der i Foraaret paa Rejsen til Jylland. De havde været hos Deguen i otte Dage, og da har Tjeneren jo nok haft Lejlighed til ret at gøre sig bekendt med Huset. Genkardernerne kom og sø'r ud paa alle Veje, men alt forgæves. Siden fik man at vide, at de havde passeret gennem Bestoft, en By omtrent en 3 Mil fra Sommersted, om Fornmiddagen Kl. 10. Tillige fandt man i Jægerup, en By en Times Gang fra Sommersted, Koppen af en Nysjels-Potageste, Linningen af et Forklæde, et Par gamle Bukser, et Pibehoved, hvoraf Solvet var afbrækket, og en Farverjeddel; altjammen

af det, de havde stjaalet hos Kloster. — Rygtet om denne Kædelsøgerning udbredte sig jjernt og nær, men Sammenhængen om, hvem det var, blev aldrig opklaret. Den nærmeste Følge for Sommersted By var, at der blev gaaet Bagt hver Nat paa Gaden, og jeg prøvede denne Tur to Nætter.

Skolen tog sin Begyndelse igen, og alt gik sin vante Gang. Blot kan bemærkes, at den 6. Oktober var jeg til Fest paa Erlev Banke, som højtideligholdtes i Anledning af Kongens Fødselsdag. Nordslesvig var tillige bleven besat af svenske Tropper, og den danske Land havde nu et frit Spillerum. Festen gjorde et meget dybt Indtryk paa mig, da alt var saa hyggeligt og hjemligt og saa muntert. Man kunde ret se, at den danske Land jøste Trang til at udtale sig, hvilket ej var at undres over, da den var bleven underkuet og lagt i Slavelænker under skammelige Oprøreres Regimente i omtrent to Aar.

Tiden, da det nye Seminarieaar i Jellinge skulde tage sin Begyndelse, var alt bestemt, men blev formedelst Forstanderens Sygdom først berammet til den 12. November 1849.

Minde

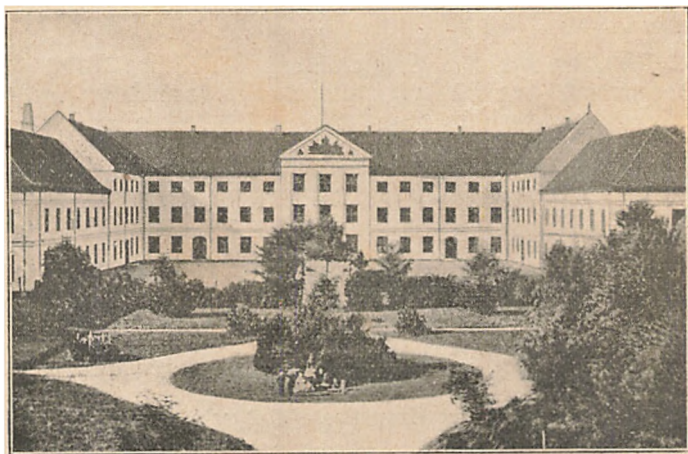
fra

Hertugen af Augustenborgs Tid.

Genfortalt efter Samtidige af Andreas Grau.

Endnu den Dag i Dag fortælles der i Augustenborg og i Omegnen om den Gang „e Herzog“ boede paa Augustenborg. Det er jo en Selvfølge, at denne, Egnens store Tid, ikke saa hurtigt glemmes. Egnen var paa den Tid et Midtpunkt for en Færden og Tumlens, som man ikke ret mange Steder — vel egentlig kun ved Kongehoffet — kendte Magen til. Derfor er der som et Genstær af den Tids Glans og Storhed over en Del

af de Gamle, naar de kommer til at tale sammen om den Tid og opfrister Minde efter Minde. Og vi unge, der har lyttet til de Gamles Fortællinger, har faaet Indtryk, som aldrig vil glemmes. Hver Gang, man besøger den lille venlige Flække Augustenborg med sin herlige Park, er det, som man passerer forbi noget, hvis Tid egentlig har været. Og er man der fra Egnen, har disse Minder lige som taget noget af det bitre bort, som ellers for alle Danske kintter sig til Augustenborg. Her færdedes i sin Tid jo ogsaa Mænd, hvis Navne for os har den bedste Klang, Jens Baggejen og Hans Christian Andersen, til Eksempel. Endnu ser man i Parken det Træ, hvorunder Digteren plejede at søge Skygge i de varme Sommerdage. „En „Plakat“ fortæller endnu om det paa Tyft.

Augustenborg Slot.

Forbindelsen mellem Hoffet og Omegnen knyttedes nærmest paa den Tid ved de mange, der som Tjenere paa Slottet, i Haven eller i de store Stalde daglig kom i Forbindelse med dette. Endnu saa sent som i Fjor døde en af Taffelbækkerne fra Hertugens Hof, gamle Jugemann, som han kaldtes, Bæver Jugemann

Christensen fra Sebbelev, i en Alder af 97 Aar. Det var almindelig eftertragtet at faa en Plads ved Heriskabet, da Hertugen var en god Arbejdsgiver, og der paa mange Maader faldt noget af ud over den Løn, der blev givet. Ikke mindst eftertragtet var det at faa Plads i Skøffenet, og endnu fortællendes der om alt det, der blev bragt med hjem derfra. Plads i Staldene søgte man gerne, fordi det kun gav lidt at bestille. Mest eftertragtet var dog nok Pladsen som en af Hertugens mange Skytter rundt omkring paa Øen. Selv om denne Plads var en af de daarligst lønnede, saa klarede Skytterne sig godt. Tit var de dog forhadte. Til deres Bestilling hørte det, at de skulde holde Krybskytterne i Aave, og dette var baade en uanfælig og utaknemlig Post, da Krybskytteriet drevs i en Udstrækning paa den Tid, som man nu slet ikke kender det. Det at være kendt som en dygtig Krybskytte, der ikke lod sig tage, var meget anset. Og Bønderne saa af andre Grunde heller ikke skævt til Krybskytterne, der var med til at ave Vildtet, som tit voldte stor Skade paa Markerne. Det hørte ogsaa til Sjældenhederne, at en Krybskytte blev taget. Det medførte isølge gammel Opfattelse SlaveriStraf, og selv om det i de senere Aar vel næppe gik saa haardt til, saa sø'r man dog langt fra med Læmpe over for Vildttøvene. Kneb det rigtig haardt, greb man derfor i enkelte Tilfælde til Bøssen. Saaledes leveredes der engang først i Fyrreerne et „Slag“ i Løvemojerne ved Sebbelev, hvor en af Skytterne blev haardt saaret. Det lykkedes dog aldrig at faa fat i dem, der havde saaret Skytten og leveret Slaget. Selv var de sluppen usaaet fra Affæren. Hele Eggen vidste dog, hvem Krybskytterne var. Der var i det hele taget mere Jægerblod i Folk paa den Tid. Naar Vildtet var nedlagt, gjaldt det om at faa det til Sønderborg; naar man først havde det der, vidste man, hvor man uden Fare kunde faa det affat. Men at faa det til Sønderborg var heller ikke altid saa let, da man ikke sjældent reviderede Bognene, som førte dertil, for at finde Vildt. Man var i hvert Tilfælde aldrig sikker, før man var i Byen med det. Sikrest var det altid, om man med Baad kunde sejle dertil.

Tit tog man de værste Krybskytter som Jægere for paa den Maade at afvæbne dem. En stor Begivenhed var de aarlige

store Jagter, hvortil hver Gaard skulde stille en eller flere Skapere. Man kunde dog nøjes med at jende Dreng, og det gjorde man da ogsaa næsten altid. Re' den Skytte af Hertugens Undergivne, der, hvis han i det hele taget fik Lov til at bruge sin Bøsse den Dag, forsejlede sit Skud.

Hertugen var almindelig afholdt — her tales stadig om den sidste Hertug paa Augustenborg, Kristian August. Han kendte ogsaa de fleste af sine Bønder. Særlig Hesteavlere kendte han, da han hvert Aar kom for at beje deres Avl, som han havde Forkøbsret til, mod at de fik deres Hopper bedækkede ved Hingste fra hans Stalde. Den Mand, der holdt gode Heste, var jom Regel bedst lidt af Hertugen. Ikke set af Befolkningen var derimod Prinsen af Ror; og det var just ikke Kælenavne, man havde til ham.

Paa den Tid ydedes der endnu Hoveri, og af de Gamles Fortællinger mærker man ret, hvilken Plage dette har været for Bonden, der skulde møde paa Hovmarken med en Del af sine Folk og tit maatte forjømme sit eget for at kunne efterkomme denne Forpligtelse. Paa Hovmarken gjaldt det da ogsaa kun om at faa Tiden til at gaa. Skulde der høstes, var der en, som gik i Spidsen, som ret skulde trække Folkene igennem. Han fik fire Stilling ekstra i Dagløn for dette, og jaen Mængde Spotteglojer fra Hovfolkene. Enhver skulde følge med og tage Staar, men der var ingen Bestemmelse om, hvor bredt dette skulde være; og vi tog det da ogsaa saa smalt, fortæller de Gamle, saa vi maatte laane af vor Formands for at kunne gaa. Naar Kloffen var fæls, slog man ikke et Hug mere; var man ved at køre ind eller pløje, spændte man Hestene fra paa Stedet og glædede sig over, at den Dag nu var til Ende.

Var der paa den Tid Fæst paa Slottet, var Befolkningen ogsaa med, det vil sige, den stod uden for Vinduerne i Slotsgaarden og saa til. Det er det, man kaldte Vinduesbal. Det var særlig i Væddeløbstiden, at der holdtes store Fester. Væddeløbene holdtes i en af Rumohrsgaards Marker i Nærheden af Ketting. De var i det hele taget Aarets store Begivenhed. Blomsten af Landets Adel og ikke saa sjældent fremmede Fyrster var da tilstede, og de og deres Forhold dannede saa Dagens Samtaleemne paa Egnen. Hvor Væddeløbene holdtes,

samlødes saa Mar senere, i 1848, den altsjette Landvæbning til sine Øvelser.

Maar man mindes, hvor vel lidt Hertugen egentlig var, forbares man over, at han ikke vandt sig flere Tilhængere i Augustenborgs nærmeste Omegn; der var saa godt som ingen uden for Augustenborg, der fulgte ham, da Afgørelsen kom. Her spiller forskjellige Forhold ind, som tilsammen har været afgørende for Egnens Stilling. Det nævnes saaledes som noget af det første, der var med til at aabne Øjnene for Folk, at Hertugen førte en saa forbitret Kamp mod Peter Hjort Lorenzens Valg som Stænderdeputeret i Sønderborg. Denne stod allerede paa den Tid som Bondens og Folkets Mand. Noget Indflydelse har det ogsaa haft, at der mere og mere dannedes en fast Skik af Funktionærerne fra Slottet, der søgte sig hævet over de brede Lag og den Staud, de var udgaaet fra. Nævnes maa ogsaa i denne Forbindelse den Loyalitetsfølelse, der var almindelig i Bondestanden. Blandt de gamle Billeder der fra Egnen træffer man saaledes langt flere af den oldenborgske Kongestamme end af Hertugerne af Augustenborg. National Bevidsthed i videre Kredse kan man ikke regne med saa tidligt her som i Sønderlev Amt, hvor de første nationale Kampe udkæmpedes.

Der sad dog rundt omkring enkelte stilfærdige Folk, som levede med og var optaget af den ny Tids Tanker. De var som Saltet i vort Folk. Saaledes mindes jeg tit at have hørt Tale om en Suedker og en Gaardmand fra Bro, der, set med den Tids Øjne, var noget for sig og paa det Omraade halvvejs betragtedes som Sørlinge eller overspændte Folk. De holdt hver sin Avis; en holdt „Freja“, en anden „Dannevirke“. I de lange Vinteraftener gik de saa sammen for at bytte Bladene og kunde, efter hvad Folk fortæller, sidde til langt ud paa Natten og tale om, hvad der stod i Aviserne. De advarede tillige mod Hertugen. Der er ingen Tvivl om, at vi her har de to første nationale vakte i Søgnen.

En bestemt Begivenhed synes at have fremkaldt det første Sammenstød. Det var i 1844, da Hertugen holdt Sølvbryllup. Som sædvanlig var der mødt mange fra Omegnen for ude fra at overvære Festsfighederne. Der var ogsaa i den Anledning

arrangeret forskjellige Følkeforlystelser. Alt gik i Fryd og Gamen og uden Mislyd — en Del unge Karle fra Egnen havde endog ridende bragt Hertugen deres Hyldest — indtil Sangforeningen fra Slottet („Liedertafel“), der næsten udelukkende bestod af Funktionærer, opvartede med Slesvigholstensvisen. Da skete der dette, at en Del kuurrende forlod Festspladserne. De fandt og udtalte, at det ikke var noget for danske Folk at høre paa. Dette Optrin var i længere Tid Genstand for Drøftelse paa Egnen, om det saa var Skolebørnene, begyndte de at strides. Striden stod her mellem Funktionærernes og de andre Børn. Men dette, at Striden forplantede sig til Skolen, viser blandt andet, at der er bleven talt meget om det i Hjemmene. Mistænktheden over for Hertugen og hans Planer var hermed vakt blandt Omegnens Befolkning, og det var fra den Tid umuligt for ham at vinde noget Fodfæste i Omegnen uden for Augustenborg. Hvad Hertugen vilde, var man selvfølgelig ikke klar over, men desto større Blads var der for Gissninger. Tilidsforholdet var brudt, og jo mere Hertugen leflede med Tyfkeriet og tilsidejatte de Danske, desto større blev Mistænktheden. Forholdet mellem Hertugen og hans Bønder var i de senere Aar meget kolligere end før.

Det aabne Brev fra 1846 synes at have haft en meget klarende Virkning, idet Folk nu kunde tage Stilling og bedre forstod, hvad det drejede sig om. Forskellige Stridslange, født paa Folkets Læber, kom i de Aar i Omløb paa Egnen. Desværre er de saa godt som alle gaaet tabt. Selv en Del af Hertugens egne Funktionærer fulgte Befolkningen. Modsigtingerne var efterhaanden blevene saa stærke paa Egnen, saa Begivenhederne i 1848 ikke kom som nogen Overraskelse. Der findes forskellige Sange fra den Tid, saaledes en Klagesang, som man lægger Hertuginde i Munden. I en af disse klager hun over alt det Sølvtøj, hun har begravet i Parken, og de skimlede Heste, hun ikke skal se mere.

Et Træk, der er betegnende for Egnens Stilling, da Afgørelsen kom, skal meddeles her. Provsten, Hoeck, i Ketting, var udpræget Slesvigholstener. Da Oprøret var brudt ud, bad han derfor fra Brædtefjelen for den provisoriske Regering i Kirkebønnen. Et Par Mænd gav Tønnen an. De rejste sig,

endnu inden Provsten var færdig med Kirkebønnen, og forlod Kirken fulgt af hele Menigheden med Undtagelse af nogle Folk, der havde Forretning ved en Barmedaab, som skulde finde Sted. Der fandtes ikke en i Ketting Sogn, hvortil Augustenborg paa den Tid hørte, der var med til at bære Vaaben mod Landets lovlige Konge —, selve Augustenborg By selvfølgelig undtagen. Derfor blev Striden ikke saa bitter, og der er mere Venmod end egentlig Bitterhed i Sindet, naar de Gamle der paa Egnen mindes „Hertugens Tid“.

Gamle Petersen.

Et Virkelighedsbillede.

Af en Afjinger.

Med 2 Tegninger af N. Christianen.

Som enhver Byde og enhver lille Klynge Huse paa Den Als har faaet sit særlige Navn, saaledes har da ogsaa de tre—fire Smaahuse ved den smalle Vej, der fører om bag ved Kirken i Landsbyen N, faaet deres Navn. Under Navnet „e Krog“ var de bedst kendte; men nogle Spottejungle havde ogsaa kaldt dem „den lille Ende af Tyrkiet“, og begge Dele kunde godt nok være betegnende for den lille særskilte Bydel. Det første, „e Krog“, var nok en Forkortelse af Afkrog, fordi Gaden her paa en Gang hører op og munder ud i et stort Engdrag, der ligger midt i Byen, medens den anden mere spottende Benævnelse nærmere skulde betegne Husenes Beboere, der en Gang havde noget af det Raa og Brutale tilfælles med Tyrkerne. Men Tiden har forandret sig meget siden da, og saaledes har ogsaa den lille Ende af Tyrkiet skiftet Beboere. En fredelig og rolig Arbejderbefolkning har nu sit Hjem i de fire smaa straatækkede Huse. En Gang om Aaret kan der dog komme et Lyzglimt frem af jordnæs Storhed, og det er, naar Murermester Petersen holder sin Fødselsdag. Naar man en stille Vinteraften kommer

forbi gamle Petersens, kan man ofte høre Tonerne af en klangfuld Violin svirre ud i Luften og fylde en med Bemod. Da er det den gamle ensomme Mand, der drømmende lokker tunge Minder frem paa sit kære Instrument. Det kunde da ogsaa passere en Gang, at der lød kraftige og muntre Toner fra gamle Petersens Violin, og hørte man saa dertil de dybe Bassstemmer af tre gamle Mænd, saa vidste man, at det var Petersens Fødselsdag. En Gang om Aaret samlede der tre gamle Krigskammerater for at opfriske de fælles Erindringer fra Krigsaarene, og det var altid Petersen, der bød ind, for han var en flink, elskværdig Vært, der nok kunde byde et Par smaa Sorte ved saadan en Lejlighed. Det kan nok være interessant at kigge inden om hos den gamle Murer paa en saadan Aften, og det fik jeg da ogsaa for nogle Aar siden Lejlighed til.

Gennem den lave Dør med det slidte Dørtrin kom jeg da ind i Stuen, og hilste Godaften. De to Fremmede studejede lidt ved det uventede Besøg; men efter en venlig Henstilling af gamle Petersen, at jeg kun var kommen for at hente en gammel Bog og var vant til at komme der, optog de muntre Evende snart deres Samtale igen. Jeg sad et Øjeblik og saa mig omkring i den gamle Murers interessante Dagligstue, medens jeg dog tillige lyttede spændt til de gamle Veteraners Fortællinger. De grønmalede noget støvede Bægge var prydet med Billeder eller Skilderier af forskjellige Slags. Der henne paa Hæderspladsen mellem Vinduerne der hang jo det dejlige Billede af Frederik VII, som Petersen stattede saa højt. Over det skinnende, blankpolerede Statol der hang dog nok de, den gamle Petersen holdt allermest af. Det var nemlig de falmende halvt udslettede Billeder af hans Forældre, og saa det større dejlige Billede af hans unge Kone, der saa tidligt havde forladt ham. Til Venstre for det gamle Sejrværk paa en Hjorthornsknuge hang ogsaa en af hans kære Genstande, den gamle ormstukne Violin eller Kalbessjerringen, som han sædvanlig kaldte den. Mange Menneker havde Petersen foruøjet med dette sit Instrument. Hver Gang der skulde være Ringridning eller en og anden Fest hos Bønderne, saa kom Mureren altid for at spille, og han spillede saa dejligt. De underligste Toner kunde han lokke frem af de fine Streuge, saa midertiden kunde man blive helt rørt om

Hjertet, og mange jagde derfor ogsaa, at han var et Geni. Dist henne ved hver Side af den brede firkantede Skaffelovn med Billedet af St. Georg tegnet paa Forsiden der hang da ogsaa et Par Billede, de sædvanlige Fremstillinger af nogle Billede fra Jesu Liv.

De gamle Venner havde lige faaet begyndt paa en ny Omgang Puncher, som Petersen havde bragt ind, for han var sin egen Skænkejomfru, som han ofte udtrykte sig. Det sædvanlige Krigstema var nu snart gennemgaaet, og de ligesom stansede lidt for at puste. Men da begyndte Per Jensen at spørge, hvordan det gik Petersen den Gang i Halvfjerdsjerne, da Tyskerne vilde have ham sendt til Frankrig. „Ja, den har jeg vist for-

taft saa ofte, saa det snart ikke er morsomt længere", svarede gamle Peterjen. „Na, fortæl den, for jeg har aldrig hørt den!“ begyndte jeg at bede. „Det kan du da ogsaa gerne, Peterjen“, sagde nu Jens Nielsen, „for saadanne unge Knægte har godt af at høre, hvad det betyder at have Mod i Brystet, og tillige at se, at det ikke var Skidt altsammen, hvad der levede forhen, og hvad mig og Per angaar, saa hører vi den gerne igen“. „Saa lad gaa da!“ sagde Peterjen og begyndte nu at fortælle: „Ser I! det var en slem Tid der først i Havsferdserne for os Slesvigere, og jeg var heller ikke af dem, der slap lettest over det. Ja, I Gamle kender det jo nok, for I har sikkert ogsaa selv maattet flygte i den Tid“, henkastede han til de Gamle, der skulde stadfæste hans Ord. „Det var da en Foraarsdag i Havsferdserne, at jeg maatte forlade min syge Kone og sætte i en Baad over til Wrø. Jeg havde nemlig ikke Lyst til endnu en Gang at komme i Krig, og hvad der var en Grund mere for mig, var, at jeg hadede Tyfsterne, og kun ønskede, at Frankrig maatte sejre, fordi de havde vor Ven Napoleon III til Konge, ham, som var Skyld i, at Paragraf 5 kom ind i Fredsartiklen fra Prag. Net længe havde jeg dog ikke været paa Wrø, før Længjelen efter at se min syge Kone drev mig hjemmefter. I en lille Fisserbaad landede jeg da en stille Aften nede ved Kysten, og saa hurtigt, mine Ven kunde bære mig, løb jeg da op over Markerne det lille Stykke Vej, jeg havde til mit Hjem. Hvem der var glad, da jeg kom, det kan I nok tænke, det var min Kone; men Glæden skulde kun blive af kort Varighed. Vi var lige kommen i Seng, da Binduerne begyndte at flirre ved en højlydt Banken ude fra. Jeg so'r da straks ud af Sengen for at undersøge Sagen nærmere; men min gamle Møster, som sov derude, var kommen mig i Forkøbet, og hun kom ind for at advare mig, at Vendarmerne stod uden for Vinduet. Hun sagde da ogsaa, at det var bedst, jeg hurtigst muligt forsvandt op paa Loftet for at skjule mig, saa skulde hun nok holde Vendarmerne Tiden hen saa længe.

Det var, som mine Ven havde faaet Winger, og i en Saaandevending sad jeg oppe paa Loftet. Da hørte jeg Vendarmerne brøle dernede: „Mach doch das Fenster auf, sonst schlag ich es kaput“. Møster lod sig imidlertid ikke forbløffe, men raabte lige saa højt, om han vilde have Vinduet slaaet ind, og

hvad han stod der og vrøvlede over. „Nach doch die Thür auf“, brølte han igen men endnu mere rasende.

„Na, er de en Buk Di søger, saa er Di gavn jejl i By. O! er de en Tyr, Di søger, da har Per Lauritsen jen staaen“ svarede min Kloster halvt seende, da hun nu tænkte at have faaet fat paa den rigtige Sammenhæng. „Ach, Kreuz Millionen, Himmel, Donnerwetter, altes Klatschweib!“ udbrød han saa kogende af Raseri, og i det samme stødte han sin blanke Sklinge ind gennem Vinduet, saa Glasstumperne røg Kloster om Ørerne. Saa var da ogsaa den gamle Kones Mod udtømt, og hun udstødte et saa starende Angstskrig, at min svage Kone, der laa i Sengen, tabte Bevidstheden.

Jeg selv havde nok forlængst indset, at min Stilling paa Loftet var snart uundholdelig og havde derfor lydløst og forsigtigt aabnet Loftsluget for at se lidt ud; men ogsaa nedenunder denne Aabning til det Frie havde der plaaseret sig en Gendarm. Værst frygtede jeg dog for den Lyd, der kom fra Forsiden af Huset; thi herfra klang tydelig Klirren af en Sabel og stærk Skrabben af en Hest paa Stenbroen, saa jeg skønnede snart, at her holdt ogsaa en af Piffelhuerne Vagt. Nogle Øjeblikke hengik her for mig, som jeg aldrig vil glemme. Spændingen var voldsom, og mere tænkte jeg paa at dø end at slippe fri for mine Forsølgere. Alle mit Livs største Sorger og Glæder gennemlevede jeg i dette Øjeblik. Jeg hørte Kuglerne pibe ved Oversjø og Sankelmark, mens af og til en brummende Granat slog ned og rødede et Hul i den bløde Mosebund. De skærende Klage-toner fra de nedstødte Dybbøl Skanser fyldte mig med Remod og Harme. Jeg erindrede det sidste Blik af min kærlige Moders Øjne, og jeg mindedes den straalende Lykke, jeg sølte i mit Ægteskabs første Dage med hende, som nu laa syg og bleg derude, men som en Gang havde været rødnuksjet og skøn. Da faldt ogsaa Tankerne paa min lille Dreng, og Faderfølelsen fyldte mit unge Hjerte, men nu vidste jeg ogsaa, hvad jeg vilde. Jeg maatte redde mig for at leve for min lille Søn. Jeg rejste mig, tog et Skridt tilbage, kastede Overtroppen forover og sprang frem mod den brede Loftsluge, ud over Hovedet paa Gendarmen, ud over Bækken og ned i Rugmarken lige paa den anden Side. Det var et langt, forvoent Spring, og et Øjeblik standsede

jeg for at samle Kræfter til det voldsomme Løb, som nu skulde begynde. Min Lykke var det da ogsaa, at Gendarmen helt tabte Besindelsen, da han saa mig dale ned som et hvidt Spøgelse i

den lange Rug. Længe varede det dog ikke, før jeg styrtede fremad; vildt og fortvivlet kæmpede jeg mig gennem de lange og seje Rugstraa, hvor min Skjorte rev Toppen af de grønne Bipper. De forbarjede Bikkelhuer var da ogsaa varskoet om

min Flugt og begyndte snart at forfølge mig. Kun den ridende var det dog muligt at indhente mig. Ved et Hegn standsede jeg lidt for at trække Vejret. „Stand!“ bød han og pegede med sin Revolver mod mig. Jeg svarede ikke, fordi jeg ønskede ikke at reklede ham med Hensyn til Skuddet, da det var halvmørkt. Han red saa frem og vilde hugge mig ned med sin Klinge, men stadig var jeg paa den modsatte Side af Hegnet. Nu, da jeg igen havde pustet lidt, begyndte jeg paany mit voldsomme Løb, og han fulgte bagefter mig paa sin rappe Gauger. Dog hvert Hegn gav mig Forsprung, og snart var jeg et godt Stykke forud. Det var nu henad Morgenstunden, da jeg kom ned over en Græsmark, hvor jeg mødte en ung Tjenestepige, der gik ud for at malke. Med sin Dragt (Nag) over Skuldrene og sine Træspande ved Siden kom hun muntert nyuende hen over Agrene; men I skulde have set hendes Forskrækkelse, da hun saa mig komme styrteude. Med en vild Hujen stak hun i Rend hjem efter, tabende først Spandene og saa sine Træsko, hvad der gav hende fornyet Fart. Jeg raabte til hende om at tøve, men intet formaaede at standse hende, for hun troede, at det var selve den Skindbarlige, der var efter hende. Ikke længe derefter naaede jeg da ogsaa ned til Pulverbæk og den store tætte Granstov. Om Aftenen vovede jeg mig saa op til nogle Benner i Udkanten af Byen, fik noget Løj der og sejlede med en Baad samme Nat igen tilbage til Danmark.“

„Blev du ikke blodig og forrevet?“ spurgte jeg, da Peterjen standsede. „Jo, det kan du tro, jeg blødte, og begge mine Ben var lang Tid Mærket af Tjørnene, og ligeledes mine Fødder var velforsynede med Tjørnespidser, som jeg i Dagens Løb gravede ud, mens jeg laa skjult inde i den tætteste Del af Stoven. Nu er jeg snart en gammel Mand, og endnu sukker vi under fremmed Nag. Men nu kan Dykkerne ikke tage mig til Soldat mere, og kun saa har den Gang hørt om min mærkelige Flugt, da Gendarmene nok havde tiet. Nu vil jeg dog fortælle den frit til mine Benner, og jeg vil stadig mindes disse Timer som noget godt, da jeg aldrig kunde have forliget mig med at sværge til den tykke Fane“, sluttede gamle Peterjen sin Fortælling. De gamle Benner havde alt imens faaet adskillige smaa Sorte, og nu klinkede de igen. Per Jensen foreslog da, at gamle Peter-

jen skulde spille „Dengang, jeg drog ajsed“ til Slutning paa Festen. Violinen blev ogsaa taget ned, og han loffede der de gamle, dejlige Marchtoner ud af sit kære Instrument. De trofaste Krigskammerater sang den gamle Kampsang med en Begejstring, saa det lod for mig, som jeg endnu kunde høre Efterdønningerne af de vilde Kampe om vort lille Sønderjylland. Jeg oplevede et Stykke af mit Folks Historie, der præntede Ordene: „Vi var Danske og vil vedblive at være Danske“ med glødende Typer i mit unge Hjerte. Nu er han død og borte, den gamle Elsker, men jeg vilde gerne have Lov til at minde ham i disse saa Linger. Kun saa har elsket og længtes efter dit gamle Fædreland som han, og derfor: Være være hans Minde!

Ja! — Men han fik en bare itt'!

Af *Th. L.*

Den lild' Mads Frost han kom en Daw
 te Amtsføstade Steffen Lau
 ò vild' ved ham, dè jo så net
 vidst Rélehed aa Lov ò Ret,
 no bæj' om Hjælp ò klaw' sin Nød,
 fò han fæk mer' a Bank som Brod.
 Han tjeend' ve'n Buend' i Hjemstej Sogn,
 dè baade næ're var ò down;
 ò dæ' skuld Mads, dè kuns va Dreng,
 mens Mand ò Kuen' laa i dæ Seng,
 om Møener op ò molk' e Kæe
 ò mog' e Hæest' ò pass' e Søe.
 Han gjæen' vild arbe Daw ò Nat,
 hvæn bare han måt spis' sæ sat;

men han fæk knapp' nok Tugthuskost,
 ò dæ'fò kom han da, Mads Frost,
 fò ret å klaw' sin Nød e Daw
 ved Amtsföstande Steffen Lau.
 O' Lau han soej': „No ja, lild Mads,
 gaa do kun role i din Plads;
 er oldtting såendt', som do fõtæl,
 skal æ nok sørre fò dit Vel.

Lau Mads va gown, tændt Steffen Lau:
 „È virkle da den Kost så flow,
 mår æ vel snakk' med vo go Mand
 ò føl' ham aa hans öem'est Tand“.
 O da Hæ Lau va temle kras,
 fæk Mads'es Husband Orre stras:
 præcis å mø'e den næste Daw
 ved Amtsföstande Steffen Lau.

Han mödt sin ò den an Daws Møen',
 ò Steffen Lau begyndt å tøen'
 ò lyssen fò ham: hvikken Skam,
 te Folk di såendt skul klaw' te ham;
 fò dè bløw soej, te lild' Mads Frost
 da fæk så möjl en ussel Kost!

Så svar' e Buend': „De è sgu Lögn,
 de vil æ sæj dem i dæ Øjn.
 Hvad tykkes di: è Steg maaske
 ò Kjød med Svedske, Frikassé,
 è Karbonade, Frikadelle,
 ò Kaal ò Ært mondt Bagatelle?

È de itt' godt nok te Mads Frost?
 Hvad men da di om den Slaws Kost?"

„È sændt' e Sag, da vil æ sæj' dem,
 è Mads en Slikmund! Æ vil bæj dem,
 skik ham hê hen, fò Skam væ Na
 fò sæn bit Knejt — nej, han skal ha!“

O' Mads han mödt i fuld Galop;
 men han blöw baade hêér ò hop,
 da Lau han skældt ò soej' te ham,
 te de va baade Spot ò Skam,
 te han vil vrag' så goej en Kost,
 „Do er en Slikmund vist, Mads Frost!
 È Kjød med Svedske, Frikassé,
 è Frikadelle, Steg maaske,
 è Kaal ò Ært' mondt simpel Mad,
 din Slubbert, sæj, hvad men do da?
 No svæe mæ stras, ò itt' å nægt,
 men sæj e Sand', din Tyveknægt!“

O' Mads han soej' te Steffen Lau:
 „Såen Mad den è min Sandten braw,
 ò den kund vist gi Appetit,
 men de æ kjöwt, æ fær en itt'!“

Barndomsminder.

Af Afler. = 570v. 181003 1710
Med 2 Billeder.

Mine Barndoms første Minder er fra Aarene 1848—50, og det er nogle af mine bedste og dyrebareste. Jeg mindes, at Wrangel lod sine Tropper rykke op i Jylland. En Skare af flæsvig-holstenste Dragoner, Kieler Jægere eller Kieler Studenter samt Fristaremand fulgte efter. Det hele Optog drog forbi mit Hjem; men medens de regulære Tropper fulgte Landevejen, skød de irregulære derimod Genvej og drog lige over vor Rugmark. Blandt de sidste herskede der Uensartethed i Beklædningen, vel mest dog i Henseende til Fodtøjet. Nogle havde Fjer i Hatten og var velklædte, andre var iført Bluse og gik i umage Fodtøj, s. Eks. en Tøffel og en Sko o. s. v. Siden, naar Drengene marcherede, skete det efter Tælling, som det sig hør og bør; men de talte ikke: „en, to, en to“, men „een Tøffel“ og „een Sko“. Der var noget at se paa. Kun en eneste Mand var inde paa Gaarden. Da man spurgte ham, hvad de vilde her, svarede han: „Wir wollen die Dänen umhauen“.

Ligeledes mindes jeg, at Wrangel vendte tilbage. Medens Dragonerne da atter drog forbi mit Hjem og traf Jydpaa, førtes en Artilleripark paa hele 13 Kanoner tilbage ad en anden Vej øst derfor. Kanonerne var lykkelig og vel kommen over den om ikke gamle saa dog brøstfældige Bro, der førte over Aaen; men paa Rasevejen sank de dybt i den bløde Engbund og var nær bleven siddende. Det var nok paa det Sted, hvor Endrupstov Kirkeklokke sank i Afgrunden. Ved Siden af Vejen stod jeg som lille Purt og saa til.

Siden fortalte de Gamle, at Russerne var vore Venner. Fra Petersborg var der affendt en Note til Berlin, at Preussien ufortøvet havde at trække sine Tropper ud af Jylland; skete det ikke, vilde Rusland gøre fælles Sag med Danmark. Det havde virket. Fra den Tid var jeg enten en Dansker eller en Russer.

Lige fra Begyndelsen af Krigen var der en stærk Begejstring oppe iblandt Befolkningen, og den vedligeholdte sig under hele Krigen. Med Fortrøstning saa man Krigen i Næde, og siden sang de Gamle med de Ulge alle de glade og raske Sange, der i denne Tid kom frem. Det er ikke uden Grund, at man endnu taler om „Ånden fra 48“. Overalt tænkte Befolkningen paa Selvforsvar, og det syntes nødvendigt; thi som Nygterne gik, havde man opladt Fængslerne i Tyskland og sluppet alle Lugthussfanger løs for ved deres Hjælp desto bedre at kunne lue og kneble os. De voksne Mænd øvede sig i Vaaben. De var rigtig nok ikke saa gode, som de burde være; men Viljen var god. Det var gamle Leer, som Smeden havde lavet om til et Slags Hugges eller rettere jagt Stikvaaben, et Spyd paa et langt Stæft.

Selv Drengene øvede sig paa deres Vids med deres Vaaben, der bestod af Sabler og Flitsbuer, lavede af Træ. „Makkeren tej et Søren Krans“, en lam Skræbder i Byen, havde travlt med at sy Skofarder til dem; thi enhver maatte bære Skofarde.

I Epidien før en Deling af de Voksne stod altid en ældre udtjent Soldat, og Øvelserne dreves med Iver. I Byerne holdtes Nattevagt, og Spejdere udsendtes i Omegnen for at indhente Efterretninger. I mit Hjem holdtes Dørene lukkede, og paa Forstuen stod Nat og Dag min Faders Vaaben rede, om noget skulde komme paa. Da der en Gang var gaaet Bud til ham om at møde, nvisst i hvilken Anledning, hjalp Moder ham at slipe det; men efter at han var gaaet, følte hun Uro, og Glæden var derfor stor, da han atter i god Behold henimod Hsten vendte tilbage.

Med denne Lejlighed kan jeg ikke undlade at meddele et lignende Træk fra Rejsby, skønt det ikke vedrører denne Fortælling. Gamle Esther, der døde for et Par Aar siden, var i 48 en behjertet Kvinde. Da de hver Dag kunde vente Tyskerne, traadte hun en Dag fra Frammerjet (af Framhus) ind i Køkkenet og jagde til Pigen: „Her har jeg en Stok, og der har du en; den første Tysker, der træder ind ad Døren, slaar vi ned“.

Farbroder, der tjente paa Gaarden og var en Ven af os Børn, havde sine Løjer af at tale med mig om, at jeg skulde med.

imod Tyskerne. Dette Forslag syntes jeg vel om, og en Dag trak han derfor en Hest ud af Stalden, jatte mig op paa den og trak den med mig rundt om Gaarden. I Begyndelsen var jeg i den gode Tro, at Kejsen gik til Danskerne, og jeg bad ham slippe Tyslen; thi jeg kunde nok ride alene. Men da han ikke slap Hesten, og vi tilsidst atter holdt foran Stalddøren, mærkede jeg Uraad og skak i at græde; men det hjalp igen lidt, da han forklarede, at Kejsen nødvendigt maatte opsættes til en anden Dag; det var han kommen til at indse.

Imidlertid er det ikke rigtigt at narre Børnene eller love dem noget, som man ikke kan holde; fremfor alt skal man ikke tale Usandhed.

I Gram laa der tytte Dragoner, og paa Gaarden havde de faaet deres Part af dem. En 16 til 17 Mars Knøs, som tjente der, blev om Aftenen nuenig med nogle af dem, og det endte med, at han fik Hug. Imidlertid lovede han for, at de skulde jaa det betalt. Han stod derfor op om Matten, trak 3 Heste ud af Stalden og red med dem til Ribe, hvor der laa noget dansk Infanteri. Paa Vejen blev han stærkt forfulgt; men han havde dog jaa stort et Forspring, at det lykkedes ham at naa Byen. Hestene afleverede han, og man tog ogsaa imod dem, da de havde dansk Brændmærke og altjaa var dansk Ejendom. Men det kan nok være, at Tyskerne paa Gram fra den Dag af var vrede som Bier.

Da Oprørsregeringen under Waabenstilstanden i 1848—49 udfikret Skatter, nægtede Bønderne at betale. De inddreves derfor ved Eksekution. Men paa Vesterkanten jatte Bønderne sig til Modværge, og tilsidst kom det ved Brøns til en Kamp mellem dem og de regulære Tropper, som man havde udsendt for at tvinge dem til Eftergivenhed. Derom minde jeg dog intet. Skuepladsen for Begivenheden laa noget fjernere fra min Hjemstavn.

Derimod hørte jeg Tale om, at Borgerne i Ribe rejste Barrikader af Brædder i alle Byens Gader, ligesom der i det hele gik Ry af deres trofaste danske Sindelag. De holdt sig stadig underrettede om, hvad der foregik i Omegnen; ikke sjældent saas deres Patrouiller drage forbi vort Hjem. Jeg var stolt af

de brave Borgere i Ribe; men siden led den Anseelse, som de stod i hos mig, alligevel et lille Knæk.

(5)

Gjelsbro Stro.

Der indtraf en sørgelig Begivenhed i Kroen. Vor Nabo, Laue Bromand, som vi sædvanlig kaldte ham, var gaaet derhen for at høre Nytt og faldt for et Vaadestud. Den uheldige Skytte var en Borger fra Ribe. Han havde opsnappet en Haandværkssvend, som rimeligvis maatte være en tyst Spion. I Kroen vilde han efter dette Held tage sig en lille Hjertestyrkning og siden føre ham til Ribe. Som man maa antage, har han nok allerede været noget omtaaget af Brændevinen, da Laue kom ind; thi nu vilde han vise ham, hvorledes han skulde styde de Dyrkere ned som Hunde, og tog Sigte paa ham. Uheldigvis gik Geværet af, og Laue ramtes af en Kugle og seguede død om i Stuen. Drabsmanden fik da andet at tænke paa end at føre Fangen til Ribe. Øjeblikkelig lod han ham løbe og skyndte sig selv at komme bort. Der blev, vel nærmest paa Grund af de urolige Tider, ikke gjort noget ud af Sagen; men med oprigtig Deltagelse sørgede Beboerne i Omegnen over det foresaldne.

Den 4. Oktober 1850 var det vist, at den voksne Befolkning paa Gaarden hørte Kanonerne dundre fra Frederikstad. Det var i Mørkningen, og husker jeg ret, var Vejret stille og mildt, men Luften bedækket med Skyer. Allerede om Eftermiddagen havde min ældre Broder, der laa paa Marken, hørt Kanonerne, og nu stod vi alle ved Brønden og lyttede. Jeg mærkede intet, men mine ældre Søskende og alle de voksne kunde tydeligt skelne mellem de enkelte Drøn. De skønnede, at der stod en Kamp et Steds langt dernede mod Syd, tillige at den tiltog i Hidsighed; thi Bulderet blev større og større. Der blev ikke talt mange Ord, kun af og til hørtes et Udbrud fra en af de Gamle:

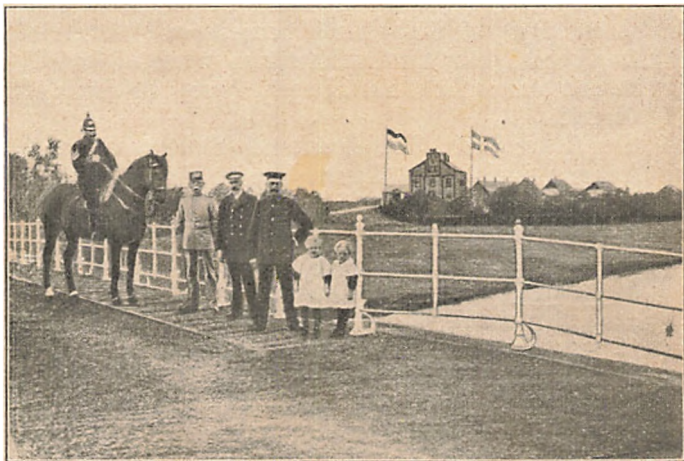
„Der flyder Blod; Vorherre je ned til os og være os naadig; Vorherre hjælp os!“ Længe blev de staaende, uden at de kunde beslutte sig til at gaa til No.

Der er adskilligt andet, som jeg mindes, men det vil jeg alt sammen forbigaa. Kun skal jeg endnu fortælle lidt om vor tykke Skolelærer. Hvorledes han var bleven tyk, var der ingen, der kunde forstaa; thi han var jødt af danske Forældre og jødt i Soquet. Han gjorde tyk Spiontjeneste og har vel jagtens ventet Løn derfor, naar Dysterne kom til at regere. Dette Forhold fra Læreren Side fremkaldte imidlertid en saadan Harm hos Beboerne, at de ønskede ham al Landjens Ulykke.

En Dag var jeg med i Marken med en ældre Broder, der vogtede Kreaturerne. Da kunde vi ikke forstaa, hvad det var for et Skænderi, vi hørte. Det var fra en Gaard der laa vest for Byen og langt fra os. Der holdtes et Gilde paa Gaarden, det vidste vi, men der plejede jo aldrig at opstaa Strid. Men ingen Regel er uden Undtagelse. Som Manden i Gildehuset i Dag rejste sig fra Bordene og gik udenfor, brød Kredsen imod Læreren ud i onde Ord, og de onde Ord var nær gaaet over til ond Handling. Ligejom Jakobs Sønner gjorde med deres Broder Josef, saaledes vilde Bymændene handle med deres Lærer: faste ham i Brønden. Læreren var imidlertid gift med en Datter af en Bonde i Byen; hun løb de Stridende imellem og afværgede Ulykken.

Flere Gange var Læreren stævnet til Forhør, indtil tvende Herregaardskystter en Dag udiendtes for at føre ham i Arrest.

Han var dog underrettet om deres Komme og ved Svigerfaderens Hjælp hjulpet over Aaen ved „æ Nummelvaaj“. Derfra løb han videre ad Heden, hvor han skjulte sig i en tør Vandgrøft. Det lykkedes altsaa ikke denne Gang at gribe ham. Behoerne var ikke tilfreds hermed. „ Havde Herregaardskysterne set ham, de havde skudt ham som en Krage“, sagde de, og kun faa vilde have følt Sorg over hans Død.

Grænjen ved Gjelzbro.

Da han tilfjældt affattes som Lærer, var der kun almindelig Tilfredshed derover.

Saavidt fik han dog senere Tilgivelse af den danske Regering, at han efter Krigen fik Ansættelse som Lærer ved en Skole uden for Flensborg. Der virkede han indtil 1864. Da fordroves han af Tyskerne. Han var bleven dansk igen, havde fundet sig selv, og de kunde ikke bruge ham. Om Sommeren tog han med sin Familie Ophold i sit gamle Skoledistrikt, indtil han atter fik en Ansættelse som Lærer paa Horjensøegnen, hvor han forblev indtil sin Død.

Under Krigen kom jeg ofte sammen med ham, og jeg kan borge for, at hans Omvendelse var ægte. Jagen sørgede mere

over Danmarks Ulykke end han, og derfor maa hans Ungdoms
 Vildfarelse gerne tilgives. Og som det gik med Læreren, maa
 det haabes, at det i den lille By Eskov vil gaa med andre af
 dem, som nu kalder sig Tyskere, saa at Forholdet igen maatte
 blive der som i 1848—50, da alle og enhver, maaske med en
 enkelt Undtagelse, var godt danske.

Brudehøj.

Af Kresten Andersen, Allerup.

Der er her paa Sundeved og i de nærmest tilgrænsende
 Egne en Righed af Beretninger og Sagn fra svunden Tid.
 Nogle synes rent historiske Beretninger; men de er ikklædte en
 forunderlig poetisk Form, som gør Indholdet saa levende. Man
 fænmmer ikke, hvor Virkeligheden hører op, og hvor Fantasiaen

begynder, men at begge findes forenede, er uden Tvivl. Sundvedboerne har altid haft Ord for at kunne fortælle. Sagnene har gaaet fra Mund til Mund, fra Slægt til Slægt ned gennem Tiderne. Og lidt efter lidt har de faaet en egen Kraft og en poetisk Fylde. Historiske Kendsgerninger blandedes med Overtro og Fantasi, saa det nu lyder som Digtning.

Og maaske vilde den sidste Gamling, som kendte dem og holdt af dem paa den rette Maade, have lukket sine Øjne og de dejlige Sagn være gaaet i Graven med ham, hvis ikke Frederik Fischjer, Redaktøren af det gamle Dagblad „Freja“ i Aabenraa, havde haft en aabent Øje for dem og reddet dem fra Forghlemelse ved at optage dem i sine nordslæsvigiske Folkejagu. Der læser man nu Sagnet om Junker Wigge til Wiggevig; om den voldsomme og fremfarende Junker Blome paa Braaborg, der var saa gudløs, at Borgen med alt, der var i den, sank ned i Jorden under Dymbild og Torden. Og der findes Sagnet om Brudehøj, som her skal gengives.

Der levede for et Par Hundrede Aar eller maaske mere siden i Blanz en Bonde, som var saare rig og kun havde en eneste Datter. Og hun var saa køn, at mange kom for at bejle til hende. Rige Mænds Sønner kom langvejs fra, men alle fik de Afslag; for hun havde et Hjerte som Sten. Hun var ond og havde lovet højt og dyrt, at hun aldrig vilde gifte sig. Hendes Hu stod til at glimre ved Gilder og Fester og at se alle unge Karle springe for sig.

Da kom der til Byen en Karl, som tog Tjeneste hos en Bonde. Jugen vidste ret, hvem han var; men hans Stikkelse og Holdning viste, at han var ej af ringeste Slægt. Da var det ved en af de store Fester, et Bryllup, et Høstgilde eller noget andet, at den stolte Bondedatter fik Øje paa ham, for han var ved at være den køneste Karl ved Gildet. Hun talte venligt til ham og dansede med ham, og der var ej stoltere Par paa Gulvet. Karlen havde vel hørt om hendes stejle Sind, men Kærlighed gør oftere Øjnene mattere end klarere. Han saa slet ikke, at hun kun smigrede ham for at kunne glimre ved hans Side i Dansen. Men da stete det, at hun kom til kort og blev heftig forelsket i ham.

Men hendes Stolthed forbød hende det. Hun vidste jo ej

andet, end at han var en fattig Karl, som var kommen tilskubende. Hendes Forældre saa nok ogsaa, at hun dansede mere med ham end med de andre Karle, og var vrede derover.

Rogen Tid derefter rygtedes det, at den rigeste Bonde i Borup havde i Sinde at bjele til hende. Men hun var ubønhørlig overfor sine Forældres indtrængende Bønner om nu endelig at gøre Alvor af det. Da skete det, at Faderen overraskede hende og Karlen ved et Stavnemøde. Han jog Karlen bort fra sine Jorder. Det kom til et heftigt Skænderi mellem Far og Datter; og i Brede svor hun højt og helligt, at hun vilde heites af den Onde den Dag, hendes Bryllup maatte staa.

Siden glemte hun Eden. Og da Bejseren kom kørende i al sin Pragt og Herlighed, og hun gerne vilde forjone sine Forældre, som var meget opbragte, lod hun sig overtale og gav sit Ja. Der blev straks stor Glæde til Huse, og Brylluppet blev bestemt. Ved Skriftegangen til Kirke mødte hun den Karl, hun virkelig elskede. Men hendes Hovmod og Egenfind styrede hendes Mund, saa hun i alt Kirkefolket's Paahør løstjagde sig fra ham, fordi han var en ryggesløs Karl, som havde Dmgang med flette Kvindfolk.

Det trak op til det største og rigeste Bryllup, Alans havde jet i alle sine Dage. Mange Dage, en hel Uge, skulde der festes, og der var draget Omhu for, at ingen skulde lide Sult eller Tørst de Dage. Det blev det største og vældigste Brudetog. Alt, hvad Borup og Alans havde af Stadsvoagne, kom frem, og lysteligt førte de til Kirken. Kun Bruden var ikke glad. Hun sad der bleg som et Skrud. Den forfærdelige Ed, hun havde svoret, randt hende i Hu, og hun frygtede jaare. Det vældige Brudetog førte frem mellem de høje Hegn under lystige Fanfarer. Himlen var klar, og Støvet hvirvlede op. De naaede ned til Bækgren, hvor Borup Bæk deler sig i mange Arme. Da med et kom der en sortnende Sky jagende lavt hen over Engen; en Hvirvelvind susete foran dem; Hestene stejlede, og Folk sad i Angst. Og Skyen sænkede sig over Brudevoguen og jog hen over en lille Høj inde paa Marken; Flammer stød op; Højen skiltes i to under Brag og Tordenkrald; det drøede og gungrede, saa Folk trykkes ned, hvor de sad, og Sveden sprang

jrem af alle Borer. Skyen lettede igen, og alt var som før. Solen straalende; men Bruden var forsvunden og borte.

Samme Stund kom Bølgerne skyllende ind mod Blans Strand, de rullede med noget tungt, det var Karlsens Lig.

Men der fortælles, at hver Skærjommer sidder der en jortflædt Jomfru paa Højen og kæmmer sit lange Haar. Da er alt Djævelskab sluppet løs, og det tuder, hylter, hviner og klager rundt omkring.

Siden fik Højen sit Navn „Brudehøj“.

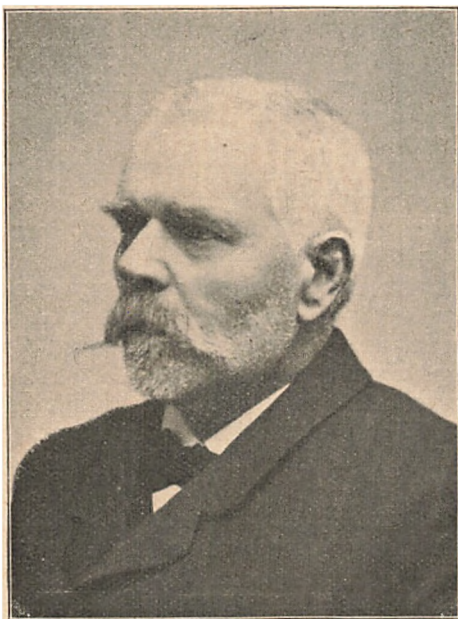
Saadan omtrent fortæller Fijsher Sagnet, og han fortæller det efter Folkemunde. Men maaske sidder der nede i Blans eller andensteds mellem de høje Hegn en Gamling, som har det direkte fra Overleveringen, og kan være han fortæller det anderledes. Men hvem der har læst Sagnet eller hørt det og saa gaar en stille Sommerdag, naar det lakker mod Aften, ad de underdejlige Veje mellem de høje Hegn med vilde Rojer og Kaprifolier, — og kommer til Bækgren, hvor Mark og Eng og Skov vokser hyppigt og ser den store krattede Høj mod Aftensolen, da er det, som lever Sagnet op paany; da vil man for alt i Verden ikke miſte dette Sagn og denne Høj, hvortil det er knyttet, og hvorom det aander. •

N. Pedersen, Ladelund.

Niels Pedersen blev jodt i 1851 i Tolstrup ved Horsens. Hans Forældre var ufornnende Gaardmandsjolk, og efter Konfirmationen kom han ud at tjene som Karl. Men N. Pedersen vilde lære noget, og hans Kundskabstrang var ikke bleven tilfredsstillt i Datidens maadelige Almueskole. I 1868—69 kom han da paa Gedved Højskole, senere blev han Elev paa Aftov, derefter paa Tanne Landbrugsskole, og endelig kom han ind paa Landbohøjskolen, hvorfra han blev Landbrugskandidat 1877. I to Aar var han saa Lærer paa Aftov. Aftov Højskole fik stor Betydning for hans menneskelige og jaglige Udvikling, og han jagde om sig selv: „Jeg er stærkt paavirket fra Aftov“. Her

var det ogsaa, han tog den Beslutning at oprette en Landbrugs-
skole.

I Foraaret 1879 købtes Ladelundgaard, og allerede det
følgende Efteraar tog Undervisningen sin Begyndelse. Ganske
vist var der kun 8 Elever til det første Kurjus, men allerede i

det næste Kurjus deltog 18 og i det tredje 41. Beständig steg
Antallet, og det naaede i de sidste Aar, N. Pedersen var For-
stander, til omkring 180.

Som Forstander og Lærer har N. Pedersen udført et stort
Arbejde for sin Tid og sit Folk. Den Indflydelse, han gennem
sin Skole jaavel som paa mange andre Omraader har haft paa
Landbrugets Udvikling, er meget stor. Ikke blot Egne om-
kring Skolen har nydt godt deraf, men hans Arbejde rækker
videre, og ikke mindst har Landbruget i Nordflesvig ham me-
get at takke for. Mange er de, som har været hans Elever, og

endnu flere er de, der har haft Nytte og Glæde af at følge hans gode Raad og Anvisning.

M. Pederjens Gerning var meget omfattende. I den Tid, Andelsmejerierne opstod, øvede han en meget stor Indflydelse paa Mejeribrugets Udvikling. En Mængde Mejerier er oprettede ved hans Medvirken. — Fra 1883—87 afholdt Docent Fjord en hel Del Forsøg paa Skolens Mejeri, og 1887 begyndtes der med Mejeristkursus. Det er en Selvsølge, at Ladelund Mejeri altid har fulgt med og været banebrydende for den stærke Udvikling, som Mejeribrug i de sidste 30 Aar har været og fremdeles er i. Og saa Mælkens Afregning efter Fædtindhold slog han kraftigt til Lyd for, og samtidig arbejdede han ivrigt for Kontrolforeningsvirksomheden.

M. Pederjen var en Arbejds Mand. Hvor der for godt 30 Aar siden kun laa en uanfelig og bar Gaard, der ser vi nu et Komplex af smukke, statelige Bygninger, omgivne af hyggelige haver og velplejede Marker. Synet af Ladelund virker dragende paa enhver, som blot staar en Smule i Forhold til vort Landbrugs Arbejde og Udvikling.

M. Pederjen har i de 30 Aar, han var Forstander for Ladelund Landbrugs- og Mælkeristole, øvet en meget stor Indflydelse paa de fleste af de snart 5000 Mænd, som har været hans Elever.

Naar han talte, forstod han altid at tale saadan, at det faldt ved Folk. Lun og morsom kunde han være selv om meget tørre Ting.

Lærergerningen og især Skolen elskede M. Pederjen med hele sin Sjæl. Den voksede under hans Ledelse, og han voksede med den.

Han vedblev lige til det sidste at virke ved Skolen, og endnu den sidste Dag, han levede, havde han Middagstimen fra 11—12. — Vi, der har været hans tidligere Elever, vil mindes ham som den dygtige og energiske Lærer og Foregangsmand, den begavede og uegennyttige Idealist med det aabne Øje for alt, hvad der findes af Stort og Skønt i Naturen og Folkelivet, og som det besfædne, fordringsløse og ejegode Menneske, han var.

J. P.

Eduard Kruse, Dbm.,

født i Grønnebæk 7. Sept. 1825. Som Soldat gjorde han Tre-aarskrigen med og deltog i følgende Slag og Fægtninger: Ved Bov 9. April og i Sundevad, hvor han blev saaret, 28. Maj 1848.

Ved Adshol 3. April og ved Dybbøl, hvor han atter blev saaret, 13. April 1849. Ved Jited 25. Juli, Mjynde 12. Sept., Vottorj 14. Novbr. og ved Møthorjt 31. Decbr. 1850.

Tannebrogsmand blev han 6. Oktober 1850. Da Krigen var endt, tog han med sin Ven og Kampfælle Hans Friis fra Skovsholdt til dennes Hjem, hvor han tog Tjeneste. Her blev han kendt med Anna Ma-

rie Davidsen, der siden blev hans Hustru, og med hende fik han Raadnerstedet paa Rughjerg Mark, hvor han levede til sin Død. Han var Fader til 11 Børn og var altid en tro og stræbsom Arbejder sit hele Liv igennem og dertil en brav og paalidelig dansk Mand helt til sin Død, der indtraf den 5. December 1911. Han modtog Hædersgaven paa 100 Kroner.

Hans Minde fortjener at blive bevaret.

M. S. Callejen.

F.

Peter Todsén, Dbm.,

fødtes paa Kartofst Mark den 19. August 1822. Efter Konfirmationen kom han i Smedelære. I 1845 blev han indfaldt til Tjeneste ved 12. Linje Infanteri-Bataillon, 2. Kompagni. Han deltog i Treaarskrigen alle 3 Aar og var med i Slagene ved Bov, Ešesvig, Dybbøl og desuden i flere Smaaøegtinger, men slap uiladt fra det Hele. Allerede under 13. September 1848 udnævntes han til Dannebrogsmænd, nærmest paa Grund af hans fremragende Ydelser i Skydning. I 1855 var Peter Todsén igen i Soldatertøj, idet han

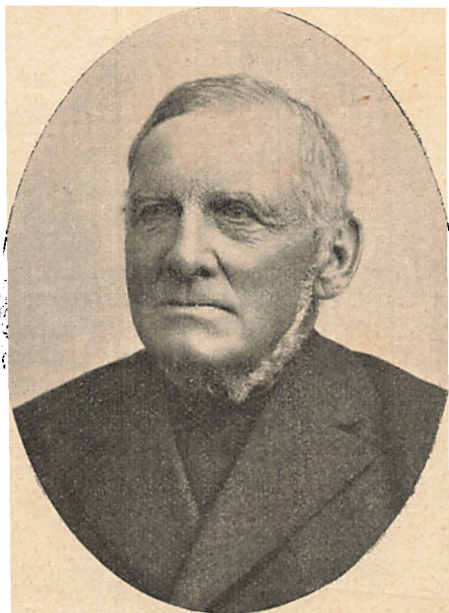
gjillede for Skobmand Olzen i Sønderborg. Efter sin Hjemkomst herfra købte han i Sværts et Smedested med Jord til 3 Køer, hvor han nu boede og virkede indtil 1890. Da købte han i Nærheden et noget større Landsted, som han senere overlod til sin Søn, hos hvem han tilbragte sine sidste Levemaar.

Den gamle Smed fortalte gerne fra sin Soldatertid og ligeledes ved Lejlighed om sin Audienz hos Frederik den Syvende paa Lyksborg angaaende en Tiendefag fra Sværts Sogn.

At Peter Todsén var en udpræget dansk Mand, der ikke jøgtede ved noget politisk Valg, siger sig selv. Efter flere Aars tiltagende Alderdomsjvækkelse døde han den 20. Marts 1912 i en Alder af næsten 90 Aar.

Saa vidt vides, var han den sidste af Dannebrogsmændene i Aabenraa Amt.

A.

Hans Jacob Krog

var født i Stubbom, Aller Sogn, den 25. Februar 1825 paa en Gaard, som jordum kaldtes Staumgaard. Denne var en jaakaldt Frigaard, der havde sine Røttigheder fra Kristian den 1. Tid; efter gamle Skrifter, fordi den daværende Gjer reddede Kongen paa en Vildsvinejagt. Faderen var Gaardejer og Skipper Jens C. H. Krog, en velbegavet og dannet Mand, der med sit Fartøj sejlede paa Holland, Sverig og Danmark. Under Krigen med England opsnappedes han af de engelske Kapere og maatte derefter i flere Aar sidde i engelsk Krigsfangenskab i et Skib paa Plymouths Ned. I Aaret 1854 flyttede H. J. Krog ved Giftermaal ind i den Gaard, hvor han døde sidste Efteraar, og var Gjer af denne i samfulde 53 Aar, nemlig til 1907, da han afstod den til en Søn. I dette lange Tidrum levede han et betydeligt, virksomt Liv og laa ikke paa den lade Side. Da i 50-erne Merglingen og Dræningen stød paa, var han en af de fremmeligste.

Gaarden forstørredes meget, og han ombyggede den 2 Gange, sidste Gang efter en Brand 1886. Hans gode Forstand og bestemte Optræden, da han var i sin Manddomskraft, gjorde, at han sad inde med mange Tillidshverv. I den danske Tid var han saaledes Kirkeværg og senere Kirkeældste til nogle Aar før sin Død. Han var Medlem af Provstisynoden, Valgmand til Landdagen, Kommuneformstander, indtil Edsaflæggelsen fordrødes, og havde mange andre private Hverv. H. J. Krog var gift to Gange og efterlader sig mange Efterkommere, som nok skal holde den gamle Slægts Traditioner i Væ. Den jævne slesvigske Bondetype, hvortil han hørte, er nu i Færd med at uddø. Det er vemodigt at tænke paa, at de gamle prøvede Mænd, der virkelig har oplevet noget, været med i Begejstringen i 1818 og i Fjernerne 1864, at de en efter en gaar ud af vore nationale Rækker. „Men for de gamle som faldt, er der ny overalt, de vil møde, hver Gang der bliver kaldt“. Hans J. Krog døde den 30. August 1911.

Juhl Bøysen i Langetved

var født den 25. August 1827. Hans Fader døde tidlig, saa han i en meget ung Alder kom til at styre Gaarden, først for Moderen, og da han blev myndig, for egen Regning. Gaarden, hvis Jorder ved en stærk Mergling var meget medtaget, havde hans Dygtighed, Paapassjelijhed og store Ordenssans behov for at kunne give et Udbytte, der svarede til den Tids Fordringer. Juhl Bøysen var samtidig med Peder Stan Elev paa Rødding Højskole af jammes første Hold, og den Paavirkning, han her modtog, jatte Stempleet paa ham

Hans hele lange Liv igennem. Hans Karakteres Hæderlighed paa alle Omraader afsvang alle Uærbødighed, saa der var vel ingen kommunal Tillidspost, han ikke var bleven valgt til, og det er kun saa, der med den Rebebonhed som han tog sig af de betroede Hverv. Enhver god Sag, det være sig paa Folkelivets som paa Menighedslivets Omraade, fandt altid i ham en god Støtte. Det kristelige Menighedsliv, der i disse Egne vakte ved Pastor Svejstrup og siden næredes ved Appels og Lyles Forskyndelse, var Fuhl Bøjsen og Hustru blandt de første til at tage levende Del i. Deres gæstfrie Hjem var i lange Tider efter den trange Tid, der fulgte efter 1864, et godt Steb at mødes med forstaaende Venner, og de er mange, især blandt den ældre Slægt, der vil mindes dette Hjem med Taknemlighed.

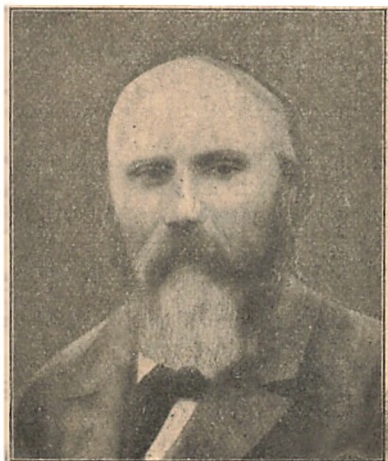
Fuhl Bøjsen og Hustru var barnløse, og den Formue, de efterlod sig, er stænket til kirkelige og folskelige Formaal samt til personlig Trængende. Vore tre store nationale Foreninger faar hver sit større Bidrag.

Fuhl Bøjsen overlevede sin Hustru Hanne, født Bodder, i omtrent ti Aar, og den gamle Hædermand fik Hjemlov den 20. Oktober 1911.

J. N. S. Strum sager.

F.

Hans Hansen Høve.

Krømajgaard i Grønnebæk har siden 7. Juli 1803 været i Slægten Hansens Høves Eje.

Hans Hansen Høve fødtes her den 25. Novbr. 1844.

Indtil sin Konfirmation 1861 undervistes Høve af Degen Petersen i Jels, hvis endnu levende 99-aarige Enke Cathrine Maria f. Høve var hans Fæster.

I 1866 opteredede Høve for Danmark og flyttede til Aftab, hvor han en Vinter

1866—1867 var Højskoleelev. Det er underligt at se, hvor ofte han har haft nødig at søge Tilladelse til at opholde sig nogle Dage i Hjemmet i Grønnebæk, og da med Pas baade fra dansk og preussisk Øvrighed. Efter Abenraa-Konventionen fik han Lov til at bo paa denne Side Grænsen, og han overtog da Frø-majgaard i 1872.

I 1890 opnaaede Have at blive naturaliseret, og fra da af begyndte hans Deltagelse i det offentlige Liv i Nordisleåvig, det vil sige, han var af de mere stilsfærdige Arbejdere, der især tænkte paa at underbygge den folkelige Udvikling. Skoleforeningen havde i ham en Tillidsmand, der satte denne Forenings Gerning langt højere end de andre Foreningers, hvad jo falder saa udmærket sammen med, at det især var Ungdommen, han arbejdede med.

Have var Sjælen i Jels Husflidsforening. Vilde Ungdommen i Jels give en Dilettantforestilling, saa var det Have, der maatte hjælpe den tilrette ved Læsning og Instruksion. Han var ivrig for at saa Foramlingshuset i Jels bygget, ofrede baade Tid og Penge (henimod 2000 Mark) og skaffede fri Byggegrund paa sin Faster Cathrine Mariæ Ejendom. I flere Aar søgte Have til Bejen Kirke, særlig i Pastor Svejstrups Tid; men i de sidste Aar sluttede han sig særlig til Frimenigheden i Haderslev uden dog at opgive at gaa til Kirke i Jels.

Det følger af sig selv, at H. H. Have havde betydelig Indflydelse i sin hjemlige Kommune.

Have var en Tid Medlem af Bestyrelsen for Jels-Grønnebæk Mejeri, og han var til sin Død Medlem af Tilsynsraadet for Frøs og Kalvslund Herreders Sparekasse.

Som Landmand var Have ikke i første Linje; han udtalte ogsaa selv, at han ifølge Anlæg enten skulde have studeret eller været Haandværker.

Først den 15. December 1893 giftede Have sig med Anna Margrethe Fredsted af Jels, men kun i 18 Aar fik de Lov til at leve sammen i et lykkeligt men baruløst Egteskab. Den sidste Søsken Have paa Frømajgaard døde den 15. Oktober 1911.

J. G r a m.

Jakob Severinus Vogelius.

Jakob Severinus Vogelius blev født i Haderslev den 4. Juli 1845 som Søn af da-værende Smedkermester Vogelius. Efter at have besøgt Byens Borgerstole og være bleven konfirmeret, kom han i Handelslære hos Firmaet C. A. Petersen, ligeledes i Haderslev, og i dette Firmas Tjeneste forblev han med en fort Afbrudelse i Begyndelsen af Halvfjerdsjerne i 46 Aar, først som Lærling, derefter som Kommiss og Bogholder dels i Skibmandsforretningen, dels — de sidste 16 Aar — paa den Firmaet tilhørende Maskinfabrik, som for nogle Aar siden gik over i

et dansk Aktieelskabs Eje. Vogelius forblev dog i sin Stilling ogsaa efter denne Forandring; men efter et Par Aars Forløb blev han afskediget, noget, der i høj Grad krænkede ham og forbitrede ham hans sidste Levemaar.

Ud det allerede anførte vil det skønnes, at Vogelius's Liv ikke har været rigt paa Omstændelser, men dette stemte ogsaa bedst med hans Tilbøjeligheder. Han var en stille, bramfri og meget nøjsom Mand, der ikke gjorde store Fordringer til Livet hverken i Almindelighed eller i rent personlig Henseende.

Smedkermester Vogelius døde, mens Sønnen endnu var forholdsvis ung, og denne var eneste Barn. Han havde den Sorg, at Moderen blev sindssvag og maatte tilbringe sine sidste Aar i en Sindssygeanstalt; men som den gode Søn, han var, sørgeede han for, at hun blev plejet saa godt, som det under de forhaandenværende Omstændigheder lod sig gøre.

Forældrene havde været temmelig velstaaende Folk, og ved sin Nøjsomhed lykkedes det Vogelius yderligere at forsøge den arvede Formue; men han vedblev at leve paa den tilvante tarvelige Maade, og det v.:

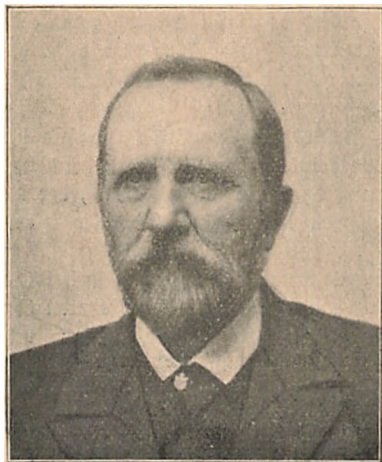
vist nok kun saa, der anede, at han var saa formuende, som han i Virkeligheden var.

Vogelius var en danskjendte Mand og vedblev at være det til Trods for, at det Firma, i hvis Tjeneste han stod det meste af sin Levetid, ikke nærede danske Kunstnere. Og skønt han ikke tog nogen fremtrædende Del i den nationale Kamp — det laa ikke for ham — viste det sig dog, at hans nationale Følelse og Kærlighed til, hvad der var dansk, var langt varmere og mere lidelig end hos mange andre fremtrædende Mænd.

Efter Moderens Død stod Vogelius ene i Verden. Han var ugift og havde kun fjernere Slægtninge i Byens Omegn. Ved sin Død, der indtraf den 17. Marts 1912, efterlod han derfor den største Del af sin opsparede Formue dels til Byens Alderdomshjem og Understøttelsesforening, dels til vore tre nationale Foreninger: Sprogforeningen, Bølgereforeningen og Skoleforeningen; de sidstnævnte fik hver 2000 Mark. Det skal siges til hans Ære, at han derved har givet et Eksempel, som forhaabentlig herefter maa finde talrige Efterligninger.

M. C. Mathiesen.

Niels Sørensen Schmidt Østergaard.

Østergaards Barndomshjem var i Lundsønder, hvor han fødtes den 11. Juni 1838. Indtil sin Konfirmation fik han almindelig Almueskoleundervisning; men som Ungersvend tog han et Kurjus paa Rødning Højskole.

I 1861 blev Østergaard ansat som Bestyrer paa Højskolegaarden i Rødning, og her var han ret paa sin Plads; han ledede Gaardens Drift mønsterværdigt, og han var en god Kammerat for Eleverne, paa hvem han havde betydelig Indflydelse, da han var meget godt begavet og dertil selstabelig anlagt.

Efter Krigen 1864 giftede han sig med Gjertrud Lund fra København og bojatte sig paa Gravengaard i Brørup Sogn.

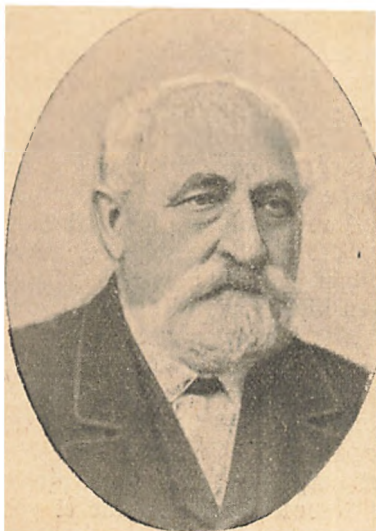
Det var ikke længe, Østergaard og Gjertrud boede paa Gravengaard, de maatte sønden Grænsen, hvorfor de solgte ovennævnte Gaard og derefter købte Narupgaard i Skodborg. Her fik han snart Distriktinger dels kommunale og dels mere udadtil. Han blev i Tidens Lov Tilidsmand for Vælgerforeningen; Medlem af Tilshynsrådet for Frøs og Kalvslund Herreders Sparekasse; en Tid Formand for Skodborg Mejeri, og ligeledes en Tid Bestyrelsesmedlem i Skrave-Skodborg Husflidsforening og den selfstabelige Forening.

Efter at have afstaaet Narupgaard til sin Søn boede Østergaard som Rentier dels i Brørup og — da Sønnen havde solgt Gaarden i Skodborg og købt Vojgaarden i København — dels og sidst i København, hvor han døde den 28. Marts 1912.

J. Gram.

F

Kaptejn Erik Hansen Jensen

født den 4. April 1833 i Vef, Vouzbøl Sogn. Efter Konfirmationen gik han til Sø, hvor han tilbragte 22 Aar af sit Liv. Efter sin Hjemkomst blev han gift med Enken efter Jørgen Eriksen Kylling, overtog dennes Gaard, som han drev i 5 Aar. Da overtog Erik Kylling Gaarden, og Erik Hansen Jensen kom paa Aftægt, hvor han døde den 13. Oktober 1911. Han har i denne Tid haft forskellige Tilidskærv. I en Aarvælle røgte han Sprogforeningens stedlige Bogsamling. I en endnu længere Aarvælle var han Formand for fattigvæsenet i Vouzbøl, var i mange Aar Kirkeældste og valgtes ogsaa ind i Synoden.

F.

Far og Søn.

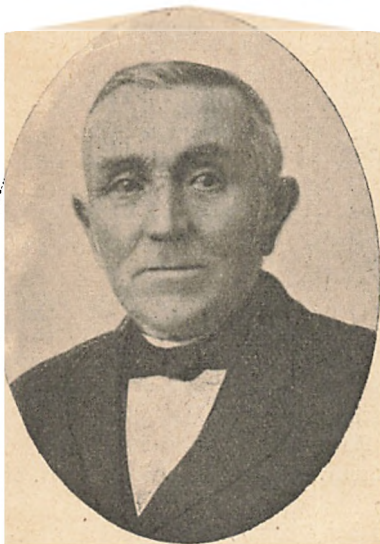
Niels Hjort, Gaardejer i Langetvedskov, født i Mejlby 11. April 1833, død i Langetvedskov den 16. Juni 1911. Han kom tidlig bort fra Hjemmet og ud paa forskellige større Gaarde for at lære Landbrug. Var saa Elev paa Rødding Højskole, hvor han under Thomsens og Schøtzes Vejledning især dyrkede Naturfagene, der alle Dage blev hans Kæmpe, og paa hvilket Omraade han naaede længere frem end de fleste Landmænd. Dernæst hørte han til det Kuld af danske Landmænd, der drog til Skotland for at gøre sig bekendt med det engelske Landbrug. Efter at være vendt hjem derfra, var han Forvalter paa flere danske Herregaarde og købte saa siden den lille Gaard i Langetved, hvor han boede til sin Død. Det er ikke saa grumme mange givet, efter at have syset i en længere Række med store Landbrug, holdt Ridehest, bevæget sig i store, jorndomme Forhold, at befinde sig vel og tage med praktisk, økonomisk Sans paa et lille Landbrug, leve med i, hvad der tjener vort Folk til Gavn og Bedste, og saa klare sig økonomisk. Det var, hvad Niels Hjort gjorde, og det tjener ikke blot til hans Navns Ære, men var et godt Eksempel tillige.

Sønnen Anders, født den 6. December 1879, død den 18. Januar 1912, var velbegavet og havde arvet Faderens Interesser paa mange Omraader; som han paa forstellig Vis fik plejet, først paa Skibelund Efterstole siden paa Sorø Højskole og sidst paa Tune Landbostole. Havde Sygdom og Død ikke kaldt ham bort i saa ung en Alder, vilde han have faaet en betydelig Gerning iblandt os. Han var en rask Dreng til sit tiende Aar, da den Høstebetændelse tog sin Begyndelse, som siden mærkede ham saa stærkt og lagde ham paa Sygelejet sidst i Flensborg fra 9. Marts 1911 til 18. Januar 1912. Mens han laa der paa Sygelejet, kredsede hans Tanker stadig om vor Følgefag, og hvad det særlig gjaldt om for Ungdommen at faa den med i. Og i Glæden over, hvad han havde modtaget paa de danske Skoler, betænkte han efter sin Formue Skoleforeningen med en rigelig Gave.

J. N. S. Skrumager.

F.

Andreas Poulsen

var født i Skovby paa Als den 13. Oktober 1830.

I en Alder af 23 Aar giftede han og bofalte sig paa sin Fødested. Efter Hustruens Død i 1872 giftede han sig anden Gang med Kristine, født Dreyer, og overtog med hende Gaarden „Sottrup Træer“ i Sottrup Sogn. Andreas Poulsen var fra Ungdommen af en stot og alvorlig Mand, som med et trofast dansk Sindelag forbandt særlige kirkelige Interesser.

Allerede mens han boede paa Als, blev han her valgt til Kirkeældste, og efter Overtagningen til Sundeved var han Kirkeældste i Sottrup i 30 Aar. Ligeledes

valgtes han her til Medlem af Provstisynoden samt af Synodeudvalget, og endvidere var han Medlem af Kredsdagen, hvilke Poster han beklædte helt til sin Død.

Men ogsaa paa andre Omraader var Andreas Poulsen i sine Velmagtsdage en virksom og betroet Mand, som med almindelig Agtelse, ikke blot indenfor Sognet, men ogsaa i en videre Omkreds.

Gaarden „Sottrup Træer“ arftod han 1905 til Sønnen Frits Poulsen. Efter nogle Aars tiltagende Svagelighed døde Andreas Poulsen den 19. Januar 1912.

F

Niels Jensen Dau

jødtes i E. Bjert den 13. Oktober 1833. Han uddannedes for Lærerfaget paa Staarup Seminar, hvorefter han virkede som Huslærer paa Hofmangsgave og derefter som Andenlærer i Dybbøl og Ullerup. Fra 1863—74 var han ansat som Lærer i Blans, Ullerup Sogn. Efterhaanden, som det mærkedes, at Skolen skulde stilles i Fortrykningens Tjeneste, blev ogsaa Lærergeneringen ham mindre kær. Han tog da sin Afsted og blev Mejeri- forpagter i Ullerup. Denne Virksomhed drev han med Fordel i en Aarrække, indtil Mejeriet omdannedes til et Andelsmejeri.

Dau maa regnes til Foregangs- mændene paa Sundved paa Mejerivæsnets Omraade. I en Alder af 69 Aar forpagtede han Sandbjerg Hovedgaard af Grev Reventlow. De sidste Par Aar henlevede han i Ullerup, hvor han døde den 27. November 1911.

N. J. Dau var en paalidelig dansk Mand, som blev betroet med forskellige Tillidsbev.

Anne Juliane Marie Jessen

er født i Gennet den 16. Januar 1836, hvor Faderen H. M. Jessen var Skolelærer. Et Par Aar efter flyttede Jessen til Toghale i Møgelstønder Sogn, hvor han forblev Resten af sin Embedstid. Da Anne Jessen blev voksen, bosatte hun sig i Søjer, hvor hun oprettede en Modeshandel. Og saa efter at hun havde affaaet denne og levede af sin lille opsparede Kapital, vedblev hun at bo i denne By, og hun sølte sig altid stærkt knyttet til Bejstjsten. Anne Jessen, der var en Halvsøster til Redaktør Jessen i Flensborg, var begavet med en skarp Forstand, og ved Sparommelighed og Flid opnaaede hun til Trods

for sit unge Legeme at kunne leve økonomisk uafhængigt. Hun tog levende Del i Dansthedens nationale Kamp og ydede den sin Støtte, hvor hun kunde. I hendes Testamente fandtes udjat et lille Veløb til Eprogsforeningen. Anne Jessen døde den 13. Marts 1912.

Ulykken paa Bredeaa.

Mænd og Kvinder fra Skærbæk vilde med deres Gæster, som navnlig var fra Sjælland og fra Sundeved, Onsdag den 12. Juni 1912 om Estermiddagen foretage en Udflugt til Ballum for at samles med Beboerne dersteds og deres Gæster først paa Ballum Enge og derefter i Ballum Forsamlingshus.

I et Antal paa ca. 40. Personer drog det glade Selskab i et længere Bogutog fra Skærbæk til Mjolden Færggaard. Her-

fra skulde saa Fisker Anders Schmidt i sin Motorbaad seje Selskabet ad Bredeaaen til det Sted i Ballum Enge, hvor de Ballummer Bærter vilde være til Stede. Motorbaaden var ikke be-

Fru Dorothea Wejer,
j. Schau.

Fru Maren Jensen,
j. Svarrer.

Edel Jørgensen.

Hans Fedder Hansen.

regnet til at rumme et saa stort Antal, men Vaadføreren forsikrede, at den kunde bære saa mange, som der kunde staves Plads til i den. Ballasten var taget ud, og der var lagt løse Brædder tværs over Baaden, hvorpaa Passagererne fik Sæde.

Saa begyndte Farten.

Baaden kom i stærk Bevægelse, især hvor Aaen krummede sig, og da der var ret mange af disse Krumninger, begyndte en

Maria Jørgensen.

Maren Boesen.

Ane Marie Hansen.

Ellen Matthiesjen.

Del af Passagererne at jøse sig ilde til Mode, medens enkelte endog forlangte at komme i Land. Baadsføreren paastod dog gentagende, at der var ingen Fare og fortsatte den uhyggelige Sejlsads.

Svor Bredeaaen løber forbi Gaarden Hybjerg, danmer den en skarp Krumning og er her tillige 5—6 Meter bred og indtil 3 Meter dyb.

Her skete Ulykken. De løse Brædder, som Passagererne sad paa, gled ud, og næsten alle Passagererne faldt i Vandet. Der opstod nu paa Ulykkesstedet et frygteligt Virvar, hvorunder der foresaldt hjerteskærende Scener, thi for de fleste gjaldt det jo en Kamp for Livet. Mens de aller fleste formaaede at bjærge sig selv i Land, var der ikke saa andre, som maatte hjælpes, og som til al Lykke ogsaa blev hjulpsne. Umiddelbart efter kendte man endnu ikke Ulykkens Omfang. Men snart blev den aabenbar i al sin Sørghelighed. Otte Personer ialt forblev Dødens Bytte; de syv af dem fandt man i en Klynge paa Bunden af Aaen.

De 8 Forulykkede var følgende:

Enkefru Dorothea Bejer, f. Schau, fra Skærbæk, Enke efter tidligere Gaardejer i Vardebøl P. Bejer, 62 Aar. Efterlader ingen Børn.

Fru Maren Jensen, f. Svarrer, gift med Købmand August Jensen i Skærbæk, født den 17. December 1873 i Nordby paa Fanø. Efterlader 3 Døtre i en Alder af 16, 15 og 5 Aar.

Edel Jørgensen, Datter af Frimenighedspræst J. Jørgensen i Skærbæk, 9 Aar.

Hans Fedder Hansen fra Skærbæk, tidligere Gaardejer i Nstrup, født den 9. April 1865 i Vardebøl. Hustruen døde for 2 Aar siden. Efterlader 3 Børn, en Pige paa 8, en Dreng paa 5 og en Pige paa 2 Aar.

Frøken Maria Jørgensen — en Kusine til Pastor Jørgensen — fra Skærbæk.

Frøken Maren Boesen, Datter af Økonom paa Landbohjemmet-P. Boesen i Skærbæk, født i Otterdebøl den 23. Januar 1887.

Frøken Ane Marie Hansen, Datter af Gaardejer Andreas Jensen Hansen i Otterdebøl, født den 1. Juli 1891.

Frøken Ellen Matthieszen, Datter af Gaardejer Nis Matthieszen i Byldeup, født den 31. Marts 1896.

Budskabet om den store Ulykke-fløj over Landet og vakte overalt den dybeste Medfølelse. Lørdag den 15. Juni jord-

fæstedes Maria Hansen paa Mjolden Kirkegaard. Søndag den 16. Juni jordfæstedes H. F. Hansen i Brøns og Ellen Matthiesen paa Kirkegården i Blyderup, medens de øvrige fem samme Dag jordfæstedes fra Frimenighedskirken i Stærbæk paa Sognets Kirkegaard. Der bevestes de sørgende Efterladte en stor og almindelig Deltagelse fra Nær og Fjært. Sorgen laa over vort Hjemland i de Dage.

Der paatænkes nu rejst en Sten ved Aaen nedenfor Hybjerg, som skal minde Eftertiden om den store Ulykke, som skete her den 12. Juni 1912.

M. A.

N.

Murskeer

i den danske Folkesags Tjeneste.

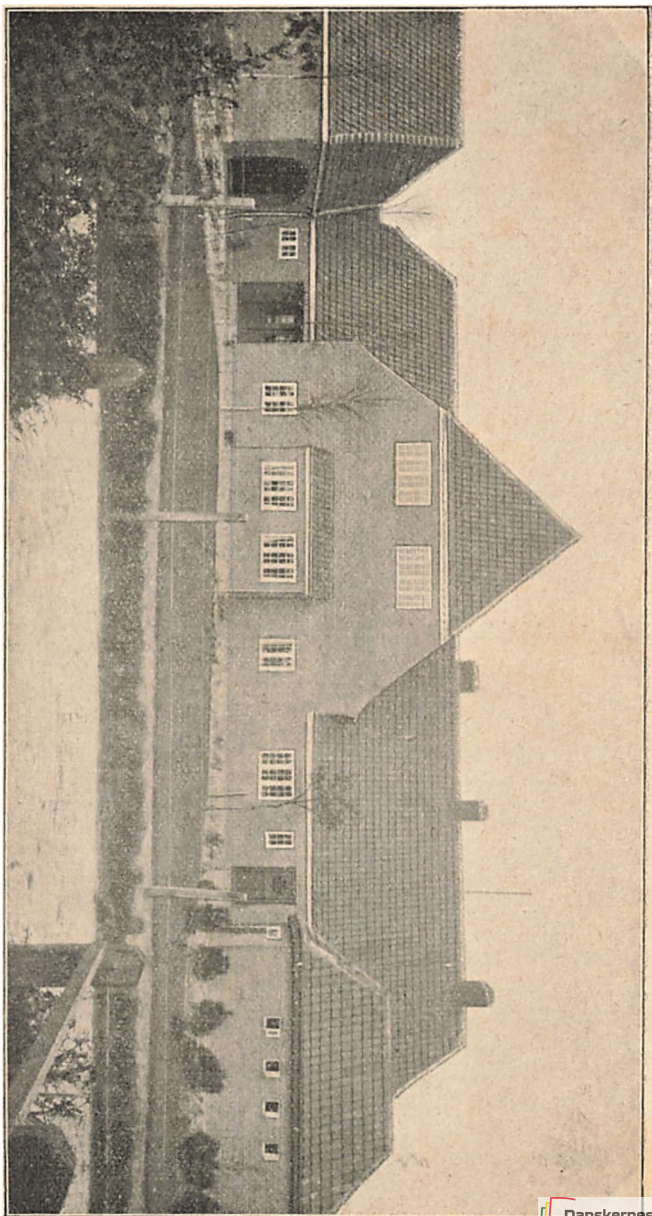
N.

Forsamlingsgaarden paa Sundeved. (5)

Sundeved var et af de første Steder i Nordslævig, hvor der blev bygget Forsamlingshus. Det skete i den værste Kollertid 1899. Huset laa paa det gamle Kapellanis Grund, og der er herfra gennem Aarene øvet et værdifuldt Arbejde, uden hvilket man ikke kunde have taget det ny Skridt, man gjorde sidste Aar.

Det gamle Forsamlingshus blev 1911 afløst af den ny store Forsamlingsgaard, der ligger ved Vester Sottrup Station. Til Opførelsen af denne tegnedes der Bidrag fra Begyndelsen af 1910 i de fire nordlige Sundevedsogne, og i November samme Aar dannebes et Andelselskab m. h. S., som skulde lade Huset bygge. Selskabet „Forsamlingsgaarden Sundeved“ havde ved dets Dannelse en tegnet Sum paa omtrent 25,000 Mk. til Raadighed, der senere er bleven noget forøget.

En Byggeplads paa omtrent 1½ Tdr. Land til 7000 Mark blev købt ved Stationen. I April 1911 lagdes den første Sten, og en Rebegørelse for Husets Tilblivelse blev indmuret. Den 21. Juni hejstes Kranen, og 12. December holdtes Indvielsesmøde, som samtidlg var Valgmøde. Af Ordførere talte i Rækkefølge: Undertegnede, Rigsdagsmand H. P. Hanssen og Refslund-Poulsen, mens mange tog Ordet under det frie Ordliste.

Gorjantingsgården i København.

Der var omkring 1000 Mennesker tilstede, og ja mange kan altjaa saa Plads i Huset. Det er bygget saadan, at den store Sal, den lille Sal, en Gæstestue, en Scene og ret store Forhal paa samme Tid kan tages i Brug. — Da Gaarden har Afholdsbævertning, er der Privatlejlighed, to Gæstestuer og nogle Gæsteværelser samt Rejsestald og Staldplads. I Gæstestuerne er fremlagt alle sønderjydske Blade og en hel Del kongerigste. Ungdomsföreningen forbereder Dannelsen af en Bogsamling, som skal have sin Plads i Gaarden. Med alt dette har vi noget i Retning af de kongerigste Højskolehjem.

Salens øvre Del.

Forsamlingsgaarden, som der her bringes nogle Billeder af, er bygget efter Tegning af Arkitekt Fredetik. Kiørboe fra København. Den er opført af røde haandstrøgne Sten og nærmest holdt i gammel vestflesvigsk Gaardstil, og Stilen er meget juukt gennemført overalt. Den store Plads omkring Gaarden gjaldt det om at saa saadan udnyttet, at Bygningen kunde siges at have de ydre Omgivelser, den fortjener. Ethvert Krav i den Retning er bleven tilfredsstillt. Der findes nu et nydeligt Havcaulæg omkring Forsamlingsgaarden, anlagt i Foraaret efter Tegning af Havearkitekt Erstad Jørgensen, der som Søn af Rigsarkivar N. D. Jørgensen stammer fra Egnen.

Blandt de mange Gaver, der er stænket Gaarden, skal fremhæves et dygtigt Træfæretarbejde af den unge Maler Thel fra Gottrup. Det gengiver i Relief Lorenz Frølich's Tegning „Dronning Thyra bygger Dannevirke“ og er bestemt til at anbringes paa Talerstolens Forside.

Forsamlingsgaarden, som den nu er særdisg i enhver Henseende, har kostet med et rundt Tal 47,000 Mark. Det er en Sum, der er anbragt saadan, at den vil svare store Renter. Det er der ingen Tvivl om. Det er allerede erjaret.

Salens n e d r e D e l.

Til at ordne, lede og støtte Arbejdet er der dannet en stor Forening: „Foreningen Forsamlingsgaarden“, der har henved 900 Medlemmer fra hele Sundeved, Broagerland medregnet.

Til Møder i Gaarden ser man tit Folk fra Als og det østre Nabenraa Amt. Det er en Glæde at se Husets Indsydelse række saa langt til begge Sider. Men ikke mindre glædeligt og værdifuldt er den varme Tilslutning, Forsamlingsgaarden har vunden paa selve Sundeved. Den er nu aldeles uundværlig.

Til Indvielsen var der stredet Sange af Vilhelm Gregersen og Morten Estesen. Den sidste Sang sluttede med det kønne Vers:

Dg hører vi til Guds Folk paa Jord,
 er Nøden ikke jaa slem, den lader.
 Da er vor Styrke hans Mand og Ord,
 og han er evig vor Fader.

Gregerjens varme frejdige Sang sluttede med de to Vers:

Kling, vort Moderemaal, fra Læben
 som en Lur i Stormens Sus,
 del med Ild til al vor Stræben,
 syng om Mod fra Hus til Hus,
 tag et Solbal under Buen,
 Himlens Hvælving fri og blaa,
 bær jaa Solstin ind i Stuen,
 ind til Buggen og de jmaa.

„Opad, fremad!“ Det er Røsten,
 som skal raade i vort Hjem,
 Opad først, thi der er Trøsten,
 og saa frejdigt: „Fremad, frem!“
 Op til Tak for alt vort Tje,
 op til Vøn for alt vort Savn,
 Gud befalet vore Beje
 i det allerførste Navn.

Ja, det er den Grundtone, vi vil holde under alt vort Arbejde. Det
 veed og erfarer vi saa, at Gud giver Hjælp til.

J. Eriksen.

N.

„Det hvide Hus“ i Svenstrup.

Svenstrup Sogns Forsamlingshus, ogsaa kaldet „Det
 hvide Hus“, er opført i Ejsteraaret 1911 og bygget af Bygmester Chr.
 Christensen, Klingsbjerg, som ogsaa har leveret Tegningen.

Huset har en større og en mindre Sal, som kan rumme henholdsvis
 ca. 180 og 40 Personer, er forsynet med Centralvarme og Gasolinbelys-
 ning og har rummelige Lokaler til alkoholfri Beværtning og Plads for
 en Familie, som bestyrer Huset.

En pæn lille Have er anlagt ved Forsamlingshuset, og et lille Hus,
 tilhørende Raboen, er forpagtet og indrettet til Hestestald.

Huset har med Haveanlæg, Malerarbejde og Inventar kostet 20,000 Mark, hvoraf en Del er indkommen ved frivillige Bidrag fra Sognets Beboere.

Ejendomsforholdet er endnu ikke juridisk ordnet, men der tænkes oprettet et Selskab med begrænjet Højstelse.

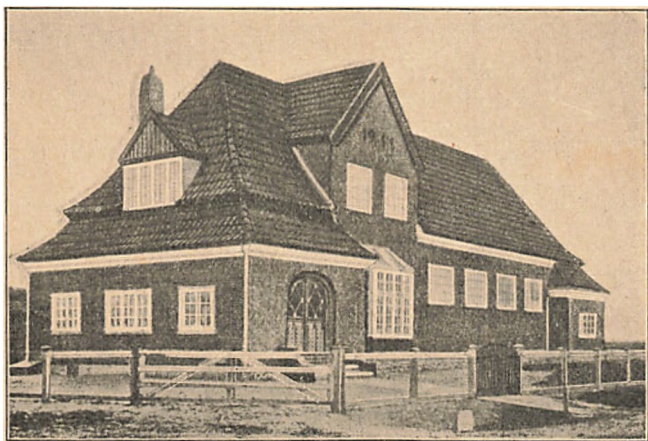

„Det hvide Hus“ blev indviet den 10. Marts 1912 ved en Festslighed, hvori der deltog over 200 Mænd og Kvinder, og hvorved Peter Raad, Vollerup, Christen E. Christensen, Næserballe og Pastor Eriksen, Stenderup, var indbudte som Talere, der alle, som Sønner af den afdøde Bonde og oppøstet paa vor stønne Fædrenes, stille sig udmærket ved det dem betroede Hverv.

En Sang, digtet i Dagens Anledning af en af Interessenterne, vandt Ilgledes velfortjent Paastønnelse.

Ehr. E.

„Ballumhus“.

Foramlingshuset i Ballum, „Ballumhus“, blev bygget i Sommeren 1911 efter Tegning af Arkitekt Ewen Risom fra København, den samme, der har givet Tegningen til Jejjing-Postrup Foramlingshus. Det tilhører et Selskab m. b. S., der har Parthavere i Ballum, Randerup og Stads Sogne. Det har kostet 15,000 Mark. Husets Inventar, der dels er Gaver, dels anskaffet for indkomne Bidrag, er værdsat til 2000 Mark. „Ballumhus“ har en større Sal, beregnet til 150 Personer, og en mindre der rummer 60 Personer, en rummelig fast Scene med Siderum, Kølten, Kælder og over den lille Sal Beboelseslejlighed. Bag ved Huset er der Staldbygning og Have. Der haves ikke Bevilling til Udskæntning af alkoholfrie Drikkevarer.

Indvielsen fandt Sted den 29. Oktober 1911. Over 350 Personer havde givet Møde. Pastor Jørgensen fra Glarabæk og Rigsdagsmand H. P. Hanssen var Hovedtalere. - Ved Festselskabet blev afsluttet af Forfatteren Ewen Lange strevne Sang:

— (—)

7*

Nu vel mødt i Folkefale,
 nu vel mødt om fælles Sag,
 nu vel mødt til Alvorstale,
 nu vel mødt i Gammenslag!
 Folkeaanden hæver Røsten,
 spaar for Graad og Gyldehøsten:
 Folkevillens Rejsningsdag.

Samme Maal og samme Mærte,
 samme Haab og samme Tro
 slynger om os Vaand ja stærke,
 bygger for vor Fremtid Bro.
 Samme Savn og dyre Minder
 Daneshjertes sammenbinder,
 maner tyft til Dag i Daad.

Lad os hjælpes da at bygge
 Landens Værn mod Fjatters Vold;
 Enighed til Folkelykke
 være lad vort Udelsstjold.
 Under Himlens Solseje
 trøstigt vi vor Fure pløje,
 bier paa Vorherres Tid.

Vokse da til Sjælesøde
 Sædeforn af sorten Muld,
 vorde Landens Gyldegrøde,
 fene Slægters Arveguld.
 Thi jom Blus paa Bavnehøje
 Gaadet, tændt i Hu og Øje,
 hjer for vor Fremtid Vej.

Meddelt af H. L.

C. Flors Mindesten paa Højskamling.

Søndag den 14. Juli 1912 afføredes paa Slamling en Mindesten for Dansthedens tro Fjerkæmper i Sønderjylland, Professor Chr. Flor.

Stenen er hugget af Billedhugger Johs. Mølgaard og bemandet rejst af Sønderjydske Centralforening i København.

Ved Afsløringsfejsten talte foruden Centralforeningens Formand, Sagfører Mandal Bertelsen, København, født i Brede, Skoleinspektør P. Lauridsen, fra København, født i Jægerup, og den 87 aarige P. Skau fra Bulshave, som i sin Tid havde været Florz Elev paa Rødding Højskole. Den stemningsfulde Fejt overværedes af en talrig Forjamling.

Sprogforeningen

og lidt om dens Virksomhed i det sidste Aar.

I Henhold til de Beretninger, som aflagdes paa Sprogforeningens Generalforsamling i Broager paa Aarsmødets første Dag den 8. Juni 1912, meddeles følgende:

Sprogforeningen talte nu 5724 Medlemmer, 4867 Mænd og 857 Kvinder, hvilket var 279 Mænd og 45 Kvinder, tilsammen 324 Medlemmer mere end i Fjor. Der var bleven oprettet 7 nye Kredse, og Foreningen havde nu ialt 222 Kredse med hver sin Kredsforsmand. Tallet paa Foreningens Bogsamlinger var bleven forøget med 4 og udgjorde nu 159. Til Indlemmelse i disse var der bleven udsendt fra Hovedboglageret paa Folkehjem ialt 6157 Bøger, det største Antal, som nogenjinde i Løbet af et Aar var bleven indlemmet i Sprogforeningens Bogsamlinger. De indlemmede Bøger havde hovedsagelig været af underholdende Art. Men iblandt dem var der ogsaa ret mange af opbyggeligt og belærende Indhold.

Endvidere var der — lige som i de foregaaende Aar — bleven udsendt et større Antal Bøger og Hefter, bestemt til gratis Uddeling, dels iblandt Sprogforeningens Medlemmer og deres Børn og dels i ubemidlede Ikke-medlemmers Hjem, nemlig 17639 Numre, det største Antal, som hidtil var bleven uddelt i et enkelt Aar. Foruden Bøger og Hefter var der bleven uddelt som Gave til Medlemmer og Bidragsydere 5964 Eksemplarer af et Kort over Sønderjylland. Endelig havde Sprogforeningen som Mellemmand — altsaa ikke fra eget Lager — udsendt over 2900 Bøger som Stilpræmier. Alt i alt var der fra „Folkehjem“ i Aarets Løb udgaaet rundt 27,700 Bøger og Hefter og 6000 Kort.

I Medlemsbidrag var der indkommen 10256 Mark, i frivillige Bidrag til Sprogforeningen 9382 Mk., til Byggefagen 15,452 Mk. og af

Ejendommen 1261 Mk. „Folkeshjem“ med Tilbehør stod nu Sprogforeningen i 87,745 Mark.

Af andre Virksomheder, udførte af Sprogforeningen i Aarets Løb, nævntes følgende:

Den havde opmuntret og støttet Hjemmene angaaende Bevarelsen af den danske Religionsundervisning i Skolerne, — Indsamlet en Statistik over Aarets samtlige Konfirmander fra alle Sognene i Nordflesvig, i den Hensigt at ville stænke hver Konfirmand fra et ikke-tyst Hjem en god dansk Bog.

(Denne Uddeling af Konfirmandbogen fandt Sted i Begyndelsen af August).

Rødning Højtskoles betydelige Bibliotek var ved flere velvillige Mænds Medvirken bleven overført til „Folkeshjem“, hvor det nu, opstillet paa en jærlig Plads, vilde blive aabnet for Ublaas paany.

Sprogforeningens Formand berørte, hvad han under sin Amerikarejse i Sommeren 1911 mente at have udrettet iblandt udvandrede Landsmænd til Fordel for den sønderjydske Sag og Sprogforeningen i Særdeleshed. Fra Overjæktæren for „Den danske Forening Dania af California“, Hr. Carl Plow i Petaluma havde han modtaget Meddelelse om, at der ved Medlemmer af den nævnte Forening var bleven samlet imellem 3 og 400 Dollars, som vilde blive sendt til Sprogforeningen, og at der turde haabes paa et mindst lige saa stort Bidrag til Foreningen ad Aare.

(De lovende Penge er indgaaet i Juli Maaned).

Allerede i en Arrække var der indkommen aarlige Bidrag fra Landsmænd i Portland, Maine og i N. Troy, ligesom Formanden fra flere Steder i Amerika havde saft Løfte om Støtte til Sprogforeningen og til Bevarelse af dansk Mandssliv i Sønderjylland. (Først i September indkom der saaledes ved C. S. Smith i Fresno 15 Dollar fra den daværende Dania Afdeling „Gamle Thor“.)

Taleren, M. Andresen, overbragte Sprogforeningen Hjilfen fra Hundreder af Danske hinsides Atlanterhavet, hvorefter Generalforsamlingen takkede og hædrede de trofaste udvandrede Landsmænd ved at rejse sig.

Ved Udgivelsen af Sprogforeningens Almanak for 1911 fremkom et Overflud paa 1300 Mark, som Udvalget har givet til Byggefagen paa „Folkeshjem“. En lignende Anvendelse vil blive gjort af Overfluddet fra Aargangen 1912, som vil blive ca. 1400 Mark.

M. A.

Indholdsforfegnelse.

Narets Kalender med Markeder og andre Tillæg.	
Kongeblus. Fortælling af P. Stouroy. Med Tegninger af N. Chr.	1
Minder fra 64. Af L. B. Poulsen, Bovelund. Med Billeder.	11
Slægtsfølelse og Hjemkærlighed. Fortælling af N. H. Callejen, Leerskov. Med Fotografi og Tegninger.	19
Lidt om Ulvenc og deres Udrøddelse. Af H. C. Davidsen, Schackenborg. Med Billeder.	32
Smaatræk fra Kong Frederik VII's Besøg i Haderslev i 1862. Af Friederici.	39
Fra Fyrterne. Ved Hans Peterjen, Flensborg. Med Billeder.	42
Minder fra Hertugens Tid. Af Andreas Gran, Nordborg. Med Billeder.	49
Gamle Petersen Af en Allinger. Med Tegninger af N. Chr.	55
Men han fik en bare itt. Rim i Dialekt af Th. L.	62
Barndoms minder. Af Nfer. Med Billeder	65
Brudehøj. Sagn fra Sundeved. Genfortalt af Kresten Andrejen, Ullerup. Med Billeder	71
Biografier med Portrætter. N. Pedersen, Ladelund, Eduard Kruse, Dbn., Rngbjerg. Peter Tobjen, Dbn., Kværks. Hans Jacob Krog, Stubbum. Juhl Nøjjen, Langetved. Hans Have, Grønnebæk. Jakob S. Vogelius, Haderslev. N. Hjort og Anders Hjort, Langetved. Niels Østergaard, Røbenhoved. E. H. Jensen, Bæk. N. J. Dau, Ullerup. Andreas Poulsen, Cotttrup. Anne Jeszen, Højer	74
Ulykken paa Bredeaa. Med Portrætter. Ved M. A.	89
Mursteen i den nordflesvigiske Folkefags Tjeneste:	
Forsamlingsgaard Sundeved	93
Ballumhus	
Det hvide Hus i Evenstrup	
Chr. Florz Mindesten paa Slamling.	101
Sprogforeningen og lidt om dens Virksomhed i det sidste Aar .	102
Bore nationale Foreninger. Fortegnelse over en Del kongerigske Stoler, anbefalinger og Annoucer o. s. v.	105

Vore nationale foreninger.

Sprogforeningen.

Bestyrelsen:

Tobaksfabrikant M. Andersen,
Nabentaa, Formand.

Kaptein C. C. Fischer,
Nabentaa, Kasseformand og Kasserer.

Cand. math. N. Andersen,
Nabentaa, Sekretær.

Uddrag af Foreningens Love.

Bevtaget paa Generalforsamlingen i Nødding den 13. Juni 1908 og i
Norborg den 12. Juni 1909.

- § 1. **Navn.** Foreningens Navn er Sprogforeningen.
§ 2. **Formaal.** Foreningens Formaal er at værne om det danske
Sprog i Nordflesvig, navnlig ved Udbredelse af folkelig Oplysning.

§ 3. **Sæde.** Foreningen har sit Sæde i Nabentaa.

§ 4. **Medlemmer.** Enhver Mand og Kvinde, der bor i Haderslev,
Nabentaa, Sønderborg, Tønder eller Flensborg Kreds eller i Flensborg Oh,
som er tykt Underaaet og har fyldt sit 18. Aar, kan begære sig optaget i Fore-
ningen enten ved Henvendelse til en af Foreningens Tillidsmænd eller di-
rekte til Bestyrelsen.

Optagelse sker ved Bestyrelsen, som er berettiget til at antage eller for-
kaste de anmeldte.

Udtrædelse af Foreningen, der anmeldes til Bestyrelsen enten direkte
eller gennem Tillidsmændene, kan kun finde Sted een Gang aarlig, nemlig i
April Maaned.

§ 5. **Medlemsbidrag.** Medlemsbidraget er mindst 2 Mark aarligt.
Frivillige Bidrag modtages — ogsaa i Form af gode Bøger.

Bidragene opkræves af Foreningens Kredsformand og Tillidsmænd
ved Hjælp af dertil bestemte Vister, som tilsendes fra Bestyrelsen.

Opkrævningen foretages i April Maaned.

§ 6. **Bestyrelse.** Foreningen ledes af en Bestyrelse paa 3 Medlemmer,
nemlig en Formand, en Kasserer, der tillige er Kasseformand, og en Sekretær.

Bælgerforeningen for Nordflesvig.

Bestyrelsen:

Gdr. J. N. H. Skrumzager,
Københoved ved Skoborg,
Formand.

Gdr. P. Grau,
Pøl ved Norrborg,
Kasseformand.

Gdr. M. Simonson
Fløot ved Haderslev,
Sekretær og Kasserer.

Uddrag af Foreningens Love.

Bevtaget paa Generalforsamlingen i Norrborg den 13. Juni 1909.

§ 1. **Formaalet.** Foreningens Formaal er at vække, vedligeholde og
styrke Interessten for vore politiske Forhold og særlig at formaar Bælgerne til
de forskellige lovgivende Forsamlinger til at deltage i Valgene.

§ 2. **Sædet.** Foreningen har sit Sæde, hvor Sekretæren bor.

§ 3. **Medlemmerne.** Enhver Mand og Kvinde over 18 Aar, som
er tykt Underaaet og bor i Haderslev, Nabentaa, Sønderborg, Tønder eller

Fleisborg Kreds eller i Fleisborg By, kan blive Medlem, naar de anbefales dertil af en af Foreningens Tillidsmænd.

§ 4. Indmeldelser af Medlemmer sker ved Tillidsmændene eller direkte til Bestyrelsen. Optagelsen sker ved Bestyrelsen, som er berettiget til at antage eller forkaste de Anmeldte.

Udtrædelse af Foreningen kan kun finde Sted én Gang aarlig, nemlig i November Maaned ved Anmeldelse til Tillidsmændene eller direkte til Sekretæren.

§ 5. **Medlemsbidrag.** Til Fremme af Foreningens Formaal opkræves et Medlemsbidrag af mindst 1 Mart aarlig.

§ 7. **Bestyrelsen.** Foreningens Bestyrelse bestaar af 3 Medlemmer, nemlig: en Formand (Vælgerforeningens Formand), en Næstformand og en Sekretær, der tillige er Kasserer.

Den nordflesvigiske Skoleforening.

(Oprettet den 30. November 1892 i Starbæk.)

Ved Foreningens Hjælp kan uformuende konfirmerede Børn — baade Dreng og Piger — komme paa Efterskole, og unge Mænd og Kvinder paa Højskole, i enkelte særegne Tilfælde ogsaa paa Landbrugsskoler og Handels-højskoler.

Foreningen har siden dens Oprettelse bevilget og ydet Hjælp til over 5500 Unge fra de forskellige Egne i Nordflesvig. Der tages først og fremmest Hensyn til Begæringer om Medhjælp til Børn og unge Menneker, hvis Forældre er Medlemmer af Foreningen. Begæring om Hjælp og anden Vejledning fremsendes til Foreningens Kasserer, Redaktør Anders Lebed i Haderslev, inden hvert Aars 1. Februar og 1. August for at komme paa Sommer, henholdsvis Vinterskole. Paa Forepørgsel meddeles nærmere Oplysninger saavel af Tillidsmændene som af de Undertegnede, hvilke ligeledes til enhver Tid tager imod Indmeldelser af nye Medlemmer.

Bestyrelsen:

Gdr. Hans J. Christensen,
Høgsbro ved Høldning,
Formand og Sekretær.

Gdr. Jens N. Poulsen,
Drengled ved Bredebro,
Næstformand.

Redaktør Anders Lebed,
Haderslev, Kasserer.

Aldre Aargange af „Sprogforeningen“s Almanak

kan, saa længe Forraadet rækker, faas
for 25 Pg. Stykket hos Udgiveren, M. Andresen.

Fortegnelse

over en Del kongerigske Efter-, Høj- og Landbrugs- skoler, som i de senere Aar efter indhentede Oplysninger har været mest besøgt af nordflæsviske Elever eller kan anbefales som passende for dem.

A. Efter-skoler.

1. Hejs	Efter-skole, Forst. J. H. Ravn, Hejs St., Kolbing.
2. Stibelund	— — N. Beberjen, Vejen St., Jylland.
3. Hølsted	— — Anton Grand, Hølsted St., Jylland.
4. Bramminge	— — J. N. Brande, Bramminge St., Jylland.
5. Vester Vedsted	— — J. Rasmussen Højby, Vedsted St., Jyll.
6. Borkop	— — Fr. Thomsen, Borkop St., Jylland.
7. Eriksmunde	— — Mads Laurfen, Boustrup St., Jylland.
8. Flemming	— — Sigurd Kristensen, Flemming St., Jyll.
9. Hjemtj	— — N. R. H. Brøndsted, Højrup St., Jyll.

Umærkning. Nr. 1, 2 og 6 har Dreng og Vinteren, Piger om Sommeren; paa Nr. 3, 4, 5, 7, 8 og 9 er der Fælles-skole (for Dreng og Piger) baade Sommer og Vinter.

B. Højskoler og Landbrugs-skoler.

Jylland

Nabj Højskole, Forst. Carl Nielsen, Nabjbro, Jylland; Haandværkerafdeling. Nagaard Højskole, Forst. B. Bröder, Kolbing; Fælles-skole om Vinteren; Piger om Sommeren.

Allov Højskole, Forst. Fru Ingeborg Appel, Vejen St.; ndvidet Højskole om Vinteren i 6 Maaned for Mænd og Kvinder; om Sommeren almindelig Højskole for Piger.

Borkop Højskole, Forst. Fr. Thomsen, Borkop St., Indre-Missions-skole.

Dalbnyeder Højskole, Forst. M. Møller, Havndal St.; Haandværkerafdeling.

Elbæl Højskole, Forst. Johs. Elbel, Søvind St.; Haandværkerafdeling og Landbrugs-fag.

Elev Højskole, Forst. N. Lang, Lystrup St.

Fjellerab Højskole, Forst. J. Hansen, Nalborg; Haandværkerafdeling.

Galttrup Højskole, Forst. Jakob Lykke, Nyløbing (Mors), Haandværkerafdeling.

Give Højskole, Forst. J. Jakobsen, Give St.

Hadsten Højskole, Forst. H. J. Vedde, Hadsten St.

Janderup Højskole, Forstander William Sieberts, Janderup Station, Varde; Haandværkerafdeling.

Klant Højskole, Forst. J. B. Hansen, Galten St.; ogsaa Husmands-skole om Vinteren.

Krabbesholm Højskole, Forst. N. Argelsen, Skive; Haandværkerafdeling.

Kvisjel Højskole, Forst. Ole Stevns, Kvisjel St.

Levring Højskole, Forst. L. B. Larsen, Kjellerup St.; kun for Piger.

Mellerup Højskole, Forst. J. Michelsen, Randers; Fælles-skole om Vinteren.

Øbber Højskole, Forst. N. Kr. Dolleris, Øbber St.; kun for Piger.

Ribe Højskole, Forst. S. H. Salling, Ribe; ogsaa Maskeri-skole.

Rh Højskole, Forst. Rasmus Bording, Rh St.; Haandværkerafdeling.

Salling Højskole, Forst. Povl Holm, Zebjærg St.

Stamlingsbanke Højskole, Forst G. Himmelstrup, Rolding; Landbrugsfag.
 Tefstrup Højskole, Forst. Kr. Taarup, Maarset St.
 Ulsum Højskole, Forst. Svenning Pedersen, Ulsum St.; Landbrugsfag.
 Vejby Højskole, Forst. Hjelge Høstrup, Nislev St.; Haandværkerafdeling.
 Vestbirt Højskole, Forst. Grønvald Nielsen, Dstbirt; Haandværkerafdeling.
 Vinding Højskole, Forst. P. Andrejen, Vejle; Haandværkerafdeling.
 Vraa Højskole, Forst. J. Bertelsen, Vraa St.; Landbrugsundervisning.
 Vrigsted Højskole, Forst. Carl Hansjen, Vraastov St.; Fællesskole om Vinteren.

D e n e.

Antvorskov Højskole, Forst. Niels Eggert, pr. Slagelse; Haandværkerafdeling.
 Bornholms Højskole, Forst. Andreas Hansen, Askervej.
 Broderup Højskole, Forst. Emil Dam, Tappernoje St.; Haandværkerafb.
 Frederiksberg Højskole, Forst. Holger Wegtrup, Hillerød.
 Grundtvigs Højskole, Forst. H. Mojsdal, Lyngby St.
 Guldborg Højskole, Forst. Jul. Petersen, Sakstøbing (Volland); kun for Piger.
 Haslev Højskole, Forst. P. C. Davidjen, Haslev; Haandværkerafdeling, Indre-
 Missionskole.

Hindholm Højskole, Forst. L. F. la Cour, Fuglebjerg; Haandværkerafdeling.
 Hjørlande Højskole, Forst. Albr. Albrechtsen, Slangerup; Haandværkerafdeling.
 Høng Højskole, Forst. Anders og Tormod Jørgensen, Høng St.; Landbrugsfag.
 Kerteminde Højskole, Forstander Søren Alkærsg, Kerteminde.
 Købmandshøite, Forst. Johs. Fog Petersen, Højskole for unge Handelsmed-
 hjælpere af begge Kon.

Vollands Højskole, Forst. L. N. Lundsby, Solsted St.; Landbrugsfag.
 Nørre-Drøstev Højskole, Forst. M. P. Schmidt, Egebjerg St. (Falter).
 Ollerup Højskole, Forst. J. P. Kristensen-Manders Svendsborg, Haandværkerafb.
 Dnbloje Højskole, Forst. Andr. Th. Grønberg, Mørkov St.; Fællesskole om Vinteren.
 Nostilde Højskole, Forst. Thomas Bredsdorff, Nostilde.
 Nyslinge Højskole, Forst. Alfred Povlsen, Nyslinge St.
 Nøstilde Højskole, Forst. Moritz Madsen, Stege paa Møn; Haandværkerafb.
 Sorø Højskole, Forst. M. D. Dalsgaard, Sorø; kun for Piger.

Stevens Højskole, Forst. Krebs Lange, Nodvia St.
 Sørslev Højskole, Forst. Nasmus Nielsen, Jullerup St.
 Tommerup Højskole, Forst. P. Sandbæk, Knarreborg St.; Indremissionskole.
 Ukkerup Højskole, Forst. Fru Charlotte J. Lindbæk, Værlev St.; kun for Piger.
 Vallekilde Højskole, Forst. Poul Hansen, Hørve St.; Haandværkerafdeling.
 Vejstrup Højskole, Forst. Thøger Disling, Vejstrup St.; Delingsføreruddannelse.

C. Landbrugsstoler.

Åsmidtkloster Landbrugsstole, Forst. H. Hauch, Viborg.
 Borris Landbrugsstole, Forst. H. R. Nøsgaard, Borris St., Jylland.
 Dalum Landbrugsstole, Forst. Th. Madsen-Mingdal, Hjalte St., Fyn; M æ l-
 keristole.

Haslev Landbrugsstole, Forst. J. N. Jensen, Haslev St., Sjælland.
 Høng Landbrugsstole, Forst. R. Jensen, Høng St., Sjælland.
 Korinth Landbrugsstole, Forst. Poul Jønger, Korinth St., Fyn.
 Ladelund Landbrugsstole, Forstander J. C. Overgaard, Brorup St., Jylland,
 M æ lkeristole.

Lyngby Landbrugsstole, Forst. J. J. Hansen, Lyngby St., Sjælland.
 Malling Landbrugsstole, Forst. H. W. Larsen, Malling St., Jylland.
 Skaarup Landbrugsstole, Forst. Søren N. Lunde, Skaarup St., Fyn.
 Tune Landbostole, Forst. J. Brint Lassen, Taastrup St., Sjælland.
 Ørsted Landbrugsstole, Forst. J. C. Pedersen, Ørsted, Jylland.

„Sejmdal“

udgives af Rigsdagsmand H. P. Hansjen.

Sejmdal har en fast Stab af dygtige Medarbejdere.

Sejmdal er et særdeles vel underrettet politisk Organ.

Sejmdal er et meget underholdende Nyhedsblad.

Sejmdal bringer interessante Føljetoner.

Sejmdal er et fortrinligt Annonceorgan.

Sejmdal har Særdugaverne „Baderslev Dagblad“ og „Nordsborg Avis“.

Sejmdal har to illustrerede Følgeblade.

Sejmdals Søndagsblad udgaar i 12 Sider trespaltet Format.

Sejmdals Søndagsblad er rigt illustreret og meget underholdende.

Sejmdal uden Søndagsblad er efter Størrelsen Nordslesvigs billigste Dagblad.

Sejmdal med Søndagsbladet koster fjerdingaarlig 2 Mark foruden Postafgifter.

Sejmdal uden Søndagsblad koster fjerdingaarlig 1 Mk. 37 Pg. foruden Postafgifter.

Sejmdal beder sine Venner og Læsere om at virke for Bladets videre Udbredelse.

≡ Enhver Landmand i Nordslesvig ≡

kan have Nytte af „**Vonnebog for nordslesvigiske Landmænd 1913**“, Pris 1 Mark 75 Pg. Faas i alle Boglader samt direkte fra Forlaget

Niels Hansens Boghandel, Toftlund.

„Modersmaalet“ og „Dannevirke“

med deres Særudgaver „Haderslev Avis“ og „Freja“ udgives af „Aktiefelskabet Modersmaalet“ i Haderslev og udgaar hver Søndags Eftermiddag.

Bladene udgik i Vinterkvartalet 1912 i et Oplag af

ca. 5800 Eksemplarer.

De koster paa Landet, frit bragte i Buset, 2 Mark 52 Pg. for tre Maaneder. Henter man dem paa Posthujet, betales ingen Umbæringspenge. I Haderslev By koster de, frit bragte i Buset, 1 Mark 75 Pg. for et Fjerdingaar.

„Modersmaalet“ og „Dannevirke“ bringer politisk Overfjgt, ledende Artikler, Nyheder, Forfjelligt, Telegrammer, Markedspriser m. m.

Med Bladene følger hver Fredag „Modersmaalet“s Søndagsblad som gratis Tillæg. Søndagsbladet er 8 Kvartfider stort, det trykkes paa fint Papir, indeholder Digte, en Prædiken, Beskrivelser, underholdende Læsning, Illustrationer m. m. Bladet egner sig til Indbinding.

Da „Modersmaalet“ og „Dannevirke“ har en særdeles stor Læsefreds, især i Haderslev By og Amt, finder

Kundgørelser

i Bladet en meget stor Udbredelse. Staaende Annoncer for Kjøbmænd og Næringsdrivende efter billige Takster.

• • Sønderjydske Aarbøger, • •

udgivne af H. P. Hanssen-Nørremølle, P. Skau og Nikolaj Andersen, udkommer 2 Gange aarlig i Hæfter paa 160 Sider. Subskription modtages i alle Boglader samt af Nikolaj

Andersen, „Folketjem“, Aabenraa. Pris 4 Kroner aarlig.

Medlemmer af danske Foreninger i Nordstsvig 3 Mark aarlig.

„Flensborg Avis“

naaede i Vinteren 1911,12

op over

10,000

Eksemplarer og er stadig i betydelig

Fremgang.

„Dybbøl-Posten“

udgaar i **Sonderborg** om Eftermiddagen og affendes saa tidligt med Eftermiddagstogene, at man mange Steder paa **M3** og i **Sundeved** faar Bladet i Hænde endnu samme Dag.

Dette gælder efter Aabningen af den ny Bane ogsaa for **Broager**.

Som stedligt Nyhedsblad er „Dybbøl-Posten“ uundværligt i **Sonderborg Amt**, idet det har Meddelere i hvert Sogn. Dets stærkt tiltagende Udbredelse jikter det ligeledes en Førsteplads med Hensyn til Kundgørelser.

Bladets Format er stort festsjaltet.

Prisen er **3 Mark Kvartalet** foruden 42 Pg. i Omberingspenge for dem, der ikke selv afhenter Bladet paa Posthuset.

I **Sonderborg By** er Prisen **2 Mk. 80 Pg. Kvartalet**, bragt frit i Huset, **2 Mark 50 Pg.**, naar det afhentes.

Som gratis Søndagstillæg følger det store 16 Siders rigt illustrerede Ugeblad

„De tusind Hjem“

med Levnedsskildringer, Digte, længere og kortere Fortællinger, Udklipsromaner, Søndagsbetragtninger osv.

Bladet har ogsaa Kontor i **Nordborg** med **Andreas Grau** som Bestyrer og fast Medarbejder. Abonnementsprisen er derefter ogsaa i **Nordborg 2 Mk. 80 Pg.** i Kvartalet, bragt frit i Huset, og **2 Mark 50 P.**, naar det afhentes paa Kontoret.

Nordlesvigsk Arbejdersekretariat

(Vælgerforeningens Oplysningskontor)

i **Rabenraa**

under gratis Retshjælp til alle og enhver.

Åbent: **Mandag og Torsdag fra 2—4,**
Tirsdag og Fredag fra 6—8.

Skriftlige Forespørgsler besvares omgaaende.

Kontor: „**Bejmdal**“s Kontor, **Ångade.**

Opfordring!

Hvem der endnu ikke er Medlem af vore nationale Foreninger, bør snarest jørgе for at blive det.

Enhver Mand og Kvinde over 18 Aar, som er tykt Undersaat og bor i Nordflødvig, kan blive Medlem.

Benyt ved Indmeldelse i „Sprogforeningen“ efterfølgende Blanket, som, efter at den er udfyldt, kan klippes ud af Bogen og sendes til „Sprogforeningen“'s Formand, **M. Andresen** i København.

Jeg Undertegnede andrager hermed paa at blive optaget som Medlem af Sprogforeningen.

Navn:

Stilling:

Bopæl:.....

• • Holsted Efterskole • • pr. Holsted.

Winterstole for mandlige og kvindelige Elever fra November til April. Sommerstole ligeledes fælles fra Maj til Avgust. Skoleplan sendes paa Forlangende.

M. Grand.

Bramminge Efterskole.

Vinterskole 3. November til 1. April.

Sommerskole 2. Maj til 1. Avgust.

J. N. Brande.

Hejls Efterskole

(pr. Nolding)

er beliggende i et af Distriktens i smukkeste Sogne,
nær ved Lillebælt, Skamlingsbanke og Grænjen.
Skole for mandlige Elever fra 1. November til
31. Marts og for Piger fra 1. Maj til 31. Avg.

Jørgen Ravn.

Sprogforeningens Almanak

for 1913

har skaffet omnævnte Medlem til Sprogforeningen.

B. Bedsted Efterskole

pr. Ribe

modtager mandlige og kvindelige Elever fra November til April og
fra Maj til September. Program og nærmere Oplysninger ved
D. Rosenstand og J. Rasmussen Søjby.

Børkop Efterskole

modtager mandlige Elever hver 3die November og kvindelige
Elever hver 3die Maj, helst i Alderen mellem 14 og 18 Aar.
Nærmere Oplysninger ved Henvendelse til
Forstander Fr. Thomsen, Børkop St

A/S J. MATZEN
REPRODUKTIONSANSTALT
leverer
DE BEDSTE
CLICHEER
HOLMENS KANAL 24
· KØBENHAVN · K ·
TELEFON N° 7057

Dansk Møbel-Kunst

MONTEREDE PRØVEVÆRELSE

MEST MODERNE FABRIK

KOLDING

MØBLER

FRA

A.L. JOHANSEN & SØN

KOLDING

er af anerkendt Kvalitet og
prisbillige

Forlang Tilbud!

OPRETTET 1855

TALRIGE PPISBELØNNINGER

Chr. VIII. Møbler

Empire-Møbler

Delvis toldfri Levering.

==== Man bedes forlange Oplysninger. ====

Møbler i dansk Stil.

— Anbefalinger. —

Fra Aabenraa By og Amt.

„Frøkontoret“.

Frøavlerforeningens Fællesudsalg

Kontor:

Ramsherred 32, Aabenraa

Kontrol- og Stamfroavl

(Telefon Nr. 147)

der er oprettet af den nord-slesvigske Frøavlerforening i Aabenraa 1886, forhandler

Græs- og Roefrø

avlet af Foreningens Medlemmer under Kontrol af Foreningen, og tillige samtlige gangbare

Frøsorter

i undersøgt Vare fra de bedste Kilder.

C. C. Rode, Guldsmed, Aabenraa.

Storegade. •• Telefon 260.

Stort Lager i Guld- og Sølvvarer, Alfenide- og Nikkelvarer.

Pløj kun med
„Fraugde“ danske Staalplove

og tag Deres Roer op
med

Mads Amby's Roeoptager.

Eneforhandler for Hertugdømmerne:

Jørgen M. Hansen, Aabenraa.

Slotsgade 24. -- Telefon 244

Peter Jessen

Hotel Phønix.

Aabenraa.

Hotel Phønix.

— ■ —
Største Udvalg

i samtlige

Manufakturvarer.

Hans Danielsen,

Storegade Nr 35.

Aabenraa.
anbefaler sin

Telefon Nr. 72.

Kolonial-, Vin-, Korn-, Foderstof- og Frøforretning.

Lager af kunstig Godning til Fabrikspriser.

Staldplads til 30 Heste. — Billig og reel Betjening tilsikres.

C. Møller, Aabenraa, Ramsherred 43.
(ved Siden af Svane-Apoteket.)

Urmager og Optikus.

J. Christiansen,

Søndertorv 2.

Aabenraa.

Telefon 125.

☉ Bageri og Konditori. ☉

✱ Peter Jacobsen & Co. ✱

Flensborg, Norretorv 3.
Telefon 2129.

Aabenraa, St. Torv.
Telefon 157.

Flygel-, Piano- og Harmonium-Magasin.
Musikaliehandel.

Eneforhandling for de betydeligste kejserlig-kongelige Hof-Pianofabrikker, som:

Bechstein, Blüthner, Berdux, Schiedmayer, Steingræber o. fl.

Ubegrænset Garanti. Heldigste Betalingsvilkår **Brugte Pianoer** tages i Bytte. **Udlejning** med Kørsret. **Stemning** ved egne Teknikere. **Reparationer** i eget Værksted. Fineste anbefalinger.

Aabenraa Skraa,

hvoriblandt følgende Mærker:

Eksport-Skraa,
Delikatesse-Skraa,
Juma } *Specialiteter.*

Lady-Tvist, Svicent-, Fin-, Skipper-, Mellem- og
Tyk-Skraa anbefales fra

J. P. Junggreen's Tobaksfabrik,
Aabenraa. Telefon 123.

„CIMBRIA“

Aktie-Selskab, Aabenraa.

== *Tømmerhandel og Kalkbrænderi.* ==

Carl Hass, Handelsgartneriet „Nizza“,

Telef. 104

A A B E N R A A,

Nørreport,

anbefaler

Frø og Planter, Frugttræer og stedsegrønne Træer, Roser og Potteplanter,
Kranse og Buketter.

M. F. Johannsen, Aabenraa.

Dampfarveri,

Spindleri, Valkeri, kemisk Rensnings-Anstalt.

** ** ** ** **	<h3>F. Sørensen's Boghandel,</h3>	** ** ** ** **
	Telef. 69. Aabenraa. Telef 69.	
	Nyheder i dansk og norsk Litteratur.	
	Alt Bogbinderarbejde udføres hurtigt og billigt.	
	Billeder indrammes og Bøger indbindes.	

Herløv Møller, Maler, Aabenraa.

Nyvej 1. ≡≡≡ Farvehandel. ≡≡≡ Tel. 267.

Lager af Tapeter, Borter og Rammelister.

Alt Maler- og Lakererarbejde udføres solid og billigt.

Indrammede Billeder, passende til Festgaver.

Billeder indrammes.

Billeder indrammes.

Anton Nielsen, Aabenraa.

Sondergade 7.

Telefon 327.

Sondergade 7-

Eneste Special-Hvidevare- og Udstyrsforretning paa Pladsen.

Chr. Askov, Aabenraa, Vesterg. 17,

anbefaler sin

Skrædderforretning for Damer og Herrer

med stort Udvalg

af de nyeste Stofprøver, passende for enhver Aarstid.

For god Pasning og flot Snit garanteres.

S. P. Ewald, Aabenraa.

Ramsherred. —

— Ramsherred.

Jærn- og Kortevarer.

Specialiter :

Vejle Kakkelovne og Komfurer. Pumper og Vandledningsrør.

Brødrene Fink,

Klingbjærg 1.

Aabenraa.

Telefon Nr. 19.

Tegninger og Overslag.

Alle Slags Byggematerialier. Støbegods. Tagsten. Cement.

Richard Andresen,

Telefon 248. Aabenraa, Storegade. Telefon 248.
Kolonialvarer. Vin, Spirituosa. Tobak og Cigarer.

Naar enhver anden **Skraa** ej mere vil smage,
da er endnu **Junggreen's Juma** tilbage.

Det Forenede Danske Livsforsikrings-Aktieselskab

„HAFNIA“

==== KØBENHAVN ====

Det ældste og største private danske Livsforsikringselskab
tegner alle Slags

Livsforsikringer og Kapitalforsikringer paa meget fordelagtige
Betingelser.

Oplysninger meddeles til enhver Tid beredvilligst af
Selskabets Overinspektører

J. Dons,
Skærbæk.

J. Østergaard,
Rødding

saamt dets Repræsentant og Inkassator for Nordslesvig:

Redaktør **H. P. Hanssen,** Aabenraa.

J. Skov, Stallknecht's Efterflg., Aabenraa.

Søndergade. — Telefon 136. — Søndergade.

Jeg anbefaler mit Lager i Kakkellovne og Komfurer,
fritstaaende Vaskekedler og alt andet Støbegods.

Reserveedele til Kakkellovne, som er støbt hos mig, faas altid,
og som Fagmand fører jeg kun gode og solide Varer.

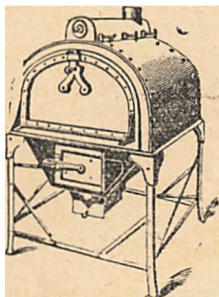
Bindegarn til Selvbindere altid paa Lager.

Th. Jacobsen, Farver, Aabenraa

anbefaler sit

Farveri og sin Tøjrensnings-Anstalt.

Endvidere et betydeligt Lager af
prima Tvist. Hørgarn, Klæde. Kamgarn, Bukskin og Cheviot til
billige, men faste Priser.

Manna Bageovnen er
Husmoderens Stolthed!

Truelsen & Paulsen, Aabenraa

anbefaler

et stort Lager af danske og tyske

Kakkelovne

Salonovne

Regulervovne

Røgforbrændere

Døgnbrændere

Meisner Flisekakkelovne og Komfurer.

Mere Damp i Nordslesvig!!

Beständig mere Damp

af J. P. Junggreen's Røgtobakker!

Jørgen F. Christensen, Aabenraa,

Klingbjærg.

Kolonialvarer. Vine. Spirituoser. Tobak.

Aflagrede Cigarer.

Hans Jørgensen jr., Aabenraa

Ejendomskommissionsforretning.

Tel. 128.

Tel. 128.

Til **Musik-** ^{Venner} anbefaler **J. B. Jepsen & Søn**
Flygler — Klaverer — Harmoniumer

fra forskellige første Klasses Fabrikker.

Specialitet: „**Seiler-Klaverer**“, som er forsynede med Patent-
Spillemaade har en smuk og fyldig Tone.

Et smagfuldt Udvalg: i **Aabenraa:** Ransherred 5, Telefon 33.
i **Flensborg:** ved Siden af Hotel „Flensburger
Hof“, Telefon 1163.

Brugte Instrumenter tages i Modregning.

Eget Klaver- og Harmonium-Reparations-Værksted.

Forlang Referencer og Kataloger med Prisfortegnelse.

Stort Udvalg i Musikalier.

„Hejmdal“s Trykkeri,

(H. P. Hanssen)

Telefon 32.

Aabenraa.

Telefon 32.

som er forsynet med

2 store Hurtigpresser, 1 Akcidenspresse, flere andre
Maskiner, elektrisk Drivkraft, nye moderne Skrifter
og stort, righoldigt Papirlager,
loverer med kort Varsel

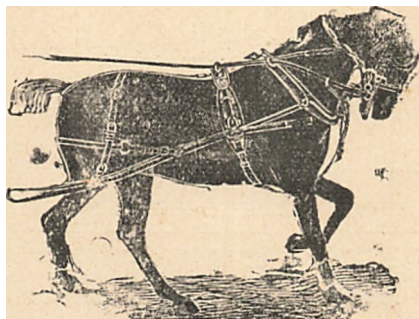
alle Slags Tryksager

lint og smagfuldt udforte til billige Priser.

Særlig fremhæves:

Tryksager for Mejerier og Sparekasser, Statutter, Konto-
bøger, Regnskabsbøger, Afregningsblanketter, Foder- og
Staldlister, Regninger, Policer, Aktiebrev, Skemaer, alle
Slags Kort, Brevpapir og Konvolutter.

==== Forespørgsler besvares omgaaende. ====

C.F. Rosenvold

Største Sadelmagerforretning

i Aabenraa,

Søndergade 6

Telefon Nr. 116.

Lager af

al Slags Seletøj.

Særlig fremhæves:

Mankeskaanere for brudte Heste. Egen Opfindelse
Hvor den ikke hjælper, tages den tilbage, selv om den er brugt.
Selvbinderpiske fra 1—4 Mk. Selvbindersejl reparerer hurtig.

Overalt der er at faa

Junggreen's Røgtobak og Skraa

J. B. Oesten's Møbel-Magasin

Nygade 57, ≡ Aabenraa,

anbefaler sit store Lager af

≡ MØBLER ≡

forfærdiget i egne Værksteder.

Elektrisk Drift.

Elektrisk Drift.

Hans Gallesen, Aabenraa.

Specialitet. Vinduesglas.

Prisliste sendes gratis og franko.

„Folkehjem“, Aabenraa.

☰ Telefon Nr. 257. ☷

Hôtel, Restaurant & Kafé.

Hyggelige Selskabslokaler.

Læseværelse og stor Sal.

Staldplads Hayes.

Staldkarl holdes.

C. Ødis, Rødekro,

anbefaler sin

Skotøjsforretning.

Reparaturer udføres solidt og prisværdigt.

Mod Kontant 5 pCt. Rabat. ↔↔ Mod Kontant 5 pCt. Rabat.

J. P. Petersen, Skræddermester,
===== Bellevad. =====

Færdig Herre- og Dreng-Garderobe.

Leverer Stoffer til Klædninger
og Klædninger efter Maal i Løbet af kort Tid.

Frederik Nielsen, Hellevad.

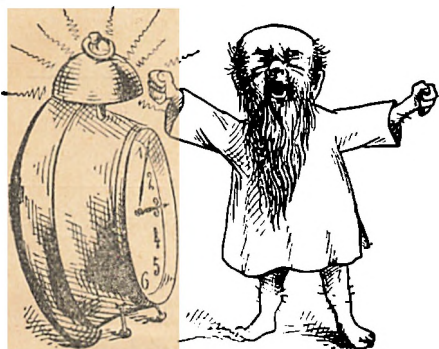
Kolonial-, Jern- og Kortevarer. Glas og Stentøj.

Tobak og Cigarer.

Undersøgt Markfrø.

H. P. Hansen, Hellevad,

Udstyrs-Artikler, Sengefjer og Dun,
Herre- og Drengkonfektion, Hatte og Kasketter;
Manufaktur- og Modevarer samt Skotøj.

Vil De være præcis,
saa køb Deres

Ure og Cykler

hos

Urmager

M. J. Mikkelsen,

Hellevad.

N. Asmussen, Hellevad,
anbefaler sin
Møbel- og Sadelmagerforretning.

— J. Wollesen, Hellevad. —
Tømmerforretning og Maskinsnedkeri.
Lager af
:: Møbler, Vaskemaskiner, Ligkister i alle Størrelser. ::

Iver Høeg, Jordkær,
Kolonial-, Jern- og Kortevarerforretning.
Forhandling af Landbrugsmaskiner fra Jorgen M. Hansens Maskin-
:: :: handel i Aabenraa. :: ::

Schmidt & Torp, Jordkær St.,
anbefaler alle Slags
Foderstoffer og Kunstgødning.
Korn købes til højeste Dagspris.

A. P. Jürgensen, Graasten.
Telefon 35. (Indeh.: J. B. Stehr). Telefon 35.
Farveri, Spinderi og Karteri.
Uld købes og byttes. *-*-*-* Tøj renses.

— *Graastens Bogtrykkeri* —
Telefon 95. (A. Ritscher) Telefon 95.
anbefaler sig med alt til Faget henhørende
i smuk og korrekt Udførelse ved moderate Priser.

Telf. 48. **Carl C. Biehl, Graasten.** Telf. 48.

Prospektkort og Bogkort en gros. :: :: :: :: :: :: :: ::
:: :: :: :: :: :: :: :: :: Nationale Kort for Nordslesvig.

J. Hollesen, Graasten
Ure, Guld- og Sølvvarer.

Christian Thielsen, Graasten.

Telefon 44. Jern- & Kortevarer. Telefon 44.

Vejle Kakkelovne og Komfurer.

Pumper Rør Støbegods.

Cathrine & Elisabeth Nissen,

Jernbanegade, Graasten.

Modepynt- og Tapisseri-Forretning, Ligkranse etc. etc.

Hans Jacobsen,

Skrædderforretning. _____ ***Graasten.***

Klædninger efter Maal i korteste Tid. Stort Provelager foresindes.

Guldsmed Julius Jacobsen, Graasten,

anbefaler sit store Lager i Guld- og Sølvvarer.

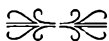
Specialitet: Forlovelsesringe, Sølvspiseskeer fra 4,50 Mk. af.

C. Møller, Graasten.

Cigarer en gros & en detail.

V. Udall, Graasten.

Manufaktur.

Stenfektion.

Galanterivarer.

Lauritzen & Hansen, Graasten.

Telefon Nr. 52.

**Kolonial- og Jærnvarer. Husholdningssager. Lamper.
Vine og Cigarer.**

Chr. Rasmussen, Maskinbygger,

Tel. 32.— **Graaston.** — Tel. 32.

Ridehjul. Specialitet: Motorer. Automobiles.

Reparationsværksted.

Andreas C. Sørensen, Graasten.

*Kolonial-, Delikatesse-, Stentøj-, Glas- og
Kortevareforretning. Tobak og Cigarer.*

≡≡≡ Gartneri. ≡≡≡

Vedvarende Blomster (Stauder i stort Udvalg. 20 Sorter med Navn 4 Mark, 10 Sorter 2 Mark. **Stenhojsplanter** i 50 Sorter samme Pris. **Vandplanter** omkring Damme og Vandløb i 20 Sorter 4 Mk. **Stauder fra Japan** i 20 Sorter 5 Mk. **Vandliljer** (Nympher) sædvanlige hvide a 50 Pg., finere Sorter a 3,50, til højere Priser. **Engelske Stikkelsbær, Ribs og Solbær**, 10 Sorter 3 Mk. **Hindbær**, rigtbærende Sorter, 100 Stk 5 Mk. **Jordbærplanter**, bedste Sorter, 100 Stk. 2 Mk. **Roser**, 10 Prægtsorter 4,50. **Slyngroser** i mange Sorter fra 0,50 til 1,50 pr. Stk. **Kaktus, Georginer, Lilleput og Halskrave Georginer**, 10 Prægtsorter 3 Mk. **Asparges, Rhabarber og Helianthi-Knolde** billig. **Tidlige Kartofler**, flere Sorter. **Fin Frugt** fra September til Jul, 15 til 20 Mk. pr. 100 Pund.

Peter Jensen, Tombøl pr. Felsted.

Fra Haderslev By.

H. Frees, Haderslev,

(J. Nommensen's Efterflg.)

✻ Isenkram- og Udstyrsforretning. ✻

Stort Lager af Avls- og Landbrugs-Redskaber.
Ene-Udsalg af de bekendte Morsø Kakkellovne og Komfurer.

Oluf Thielst, Haderslev,

Tel. 165. Kolonialforretning. Tel. 165.

Lager af alle Slags

Gødningstoffer, undersøet Markfrø og Jernvitriol.

Hansen & Winterberg, Haderslev.

Hjørnet af Nørre- og Slotsgade 7.

Stort og nyt Lager i Dame-, Herre- og Børnekonfektion.

Besætnings- samt Udstyrsartikler.

Sengefjer og Dun.

Klædninger efter Maal.

E. N. Knudsen, Haderslev.

Nørregade 14. (Theodor Voss.) Telefon 141.

Kjolestoffer. Bukskin. Vasketoffer. Udstyrsartikler.

Lærreder. Haandklæder. Dækketøj. Sengetøj. Fjer og Dun.

Damprensning-Maskine.

Senge af amerikansk System.

—☉ Dame-, Herre- og Børne-Konfektion. ☉—

Kloverblad-Uldgarn er det bedste.

Alt i stort Udvalg. Prima Kvaliteter. Billigste Priser.

==== Kontant 4 pCt. Rabat. =====

M. H. Johnsen, Haderslev.

Jomfrustien 3. Skomagerforretning. Jomfrustien 3.

„Modersmaalet“s Bogtrykkeri A./S.

== HADERSLEV. ==

Motordrift med Hurtigpresser og flere Akcidenspresser.

Al Slags Trykarbejde

hurtigt, smukt og billigt.

Specialitet: Mejeriregnskabsbøger.

Særlig anbefales et nyt System, der giver et overskueligt Regnskab, letter Arbejdet og er besparende ved Anskaffelsen.

Prisbelønnet paa det 5. nordslesvigske Fælleslandbmøde i 1895 og indført paa de fleste store Andelsmejerier i Haderslev Amt.

Carl Nielsen's Boghandel

Kunsthandel. ✕ HADERSLEV. ✕ Billedhandel.

Dansk Litteratur. Salmebøger. Skolebøger.
— Forretningsbøger og Kontorartikler. —

Stort Lager af Billeder med og uden Ramme.

↪ Eneudsalg af Kobenhavner Alumina-Fajance. ↩

Billeder indrammede
Bøger indbindes.

Stort Udv. i Platter

Oluf Petersen, jr., Haderslev.

Gaaskærgade 17. (J. H. Michelsens Efterflg.) Grundlagt 1842.

Billed- og Stenhuggeri.

Betydeligt Lager af smagfulde Gravmønter, Plader, Tavler etc.

C. L. Ohlmann,

Gaaskærgade.

Haderslev.

Gaaskærgade.

Aflagrede Vine og Spirituoser.

Specialitet: Taffel-Akvavit.

A. Hundevadt,

Bispegade.

HADERSLEV.

Telf. 292.

Største og billigste

Manufakturvarer-Forretning

her paa Pladsen.

*Stort Lager i alle Manufakturvarer, Herre- og
Dane-Konfektion. Skotøj samt alle Slags Kortvarer.*

*Salg kun mod Kontant med lille Fortjeneste. Billige, men faste
Priser.*

J. C. Hansen, Skibsmægler.

*Kolonial- og Skibsprovianteringshandel.
Gæstgivergaarden „Danmark“, Haderslev.*

Steffen P. Møller, Haderslev.

Abenraa Chaussé 18.

Sønder Otting.

Sten og Billedhuggermester.

Stort Lager af smagfulde Gravmonumenter og Plader.

Waldemar Schmidt, Haderslev.

Norregade 1.

Ved Fruekirken.

Telefon Nr. 16.

Special-Forretning i Herre-Garderobe.

Største Udvalg i engelske og tyske Stoffer.

Klædninger efter Maal under Garanti.

Paa Grund af stor Omsætning kun moderne Ting paa Lager.

E. P. Thorsen, Haderslev.

Søndertorv 10.

Søndertorv 10.

Stort Udvalg i Manufakturvarer.

»» Dame- og Herre-Konfektion, Udstyrsartikler. ««

Peter Henningsen, Haderslev.

(P. C. Winterbergs Eftfg.)

Storegade 45A.

Telefon 169.

Ure-, Guld- og Sølvvare-Lager.

Jørgen Iversen, Haderslev.

— : Nørregade. —

Herre- og Dreng-Garderobe-Forretning- Sko- og Støyle-Magasin.

Nicolai Outzen, Haderslev.

Smør-Eksport-Forret-
ning.

Korn og Foderstoffer
en gros.

J. Johansen & Søn's Tandklinik,

Jomfrustien.

Haderslev,

Telefon 157.

anbefaler sig med

alle Nyheder paa Tandteknikens Omraade.

Særlig anbefales mine velbekendte

godtpassende Tandsætter i forskellige Indfatninger.

Smertefri Tandudtrækning ved Bedovelse
og Lokalbedovelse til billigste, men faste Priser.

Fra det største Lager paa Pladsen anbefales
direkte importerede

rene Drue-Vine

til billige Priser fra

Fredørk Wartho, Haderslev,

Nørregade 1 B.

— en gros —

— en detail. —

Haderslev. **H. Fahrendorf**, Søndertorv 295.
Konditori og Kafé samt Bageri.

A. Thulstrup, Haderslev,
Badstuegade Nr. 3. Telefon Nr. 125.
 Slakteri og Kreaturhandel.

V. Fahrendorff, Haderslev,
Nørregade. Ved Siden af „Høppners Hotel“. Nørregade.
Urmager- og Guldsmedforretning.

Kolonialvarer. HADERSLEV. Hjørnet af Store-
gade, Slagtergade og Vestergade.
Albert Frydendal.

Erik Bløcher, Haderslev.
Storegade 85. Garveri og Produktforretning. Telefon 288.
Indkøb af Huder, Skind, Haar, Klude, Ben, Jærn og Metaller
til højeste Dagspriser.

Ed. Johansen, Haderslev.
Slagtergade 21. Slagtergade.
== Malerforretning. ==

JENSEN & WIND,
Storegade. **Haderslev.** Storegade.
Mode-, Manufaktur- og Konfektionsforretning.

A. Clausen, Tømrermester,
Jomfrustien Nr. 8, Haderslev.

A. S. Haderslev Maskinfabrik,

Telefon 20.

Haderslev,

Telefon 20.

anbefaler sig til

Levering og Reparatur

af

Landbrugsmaskiner, Mejerimaskiner

og Apparater.

Køleanlæg. Motorer.

Omfortinning af Transportspande.

Victoria-Transportspande.

Stort Lager af

Drivremme, Olie og alle Slags tekniske Artikler.

Hurtig Betjening. Moderate Priser.

Nutidens bedste **Malkemaskine** er

„DANA.“

Eneforhandling

for Slesvig og Holsten ved

A.S. Haderslev Maskinfabrik, Haderslev.

Tandlæge J. Smith,

Telefon Nr. 249. Haderslev, Nørregade. Telefon Nr. 249.
Smertefri Tandudtrækning under Gasbedøvelse.

Iver Hübbe,

Lavgade. Haderslev. Lavgade.
Tobak- og Cigarforretning.

Vi bringer herved vore Produkter i det ærede Publikums behagelig Erindring:

**Hvidtøl Nr. 1, Husholdningsøl, Stjerneøl,
Dobbeltøl og Mineralvand.**

Husk altid og forlang vort

 Baiersk Øl,

et anerkendt fortrinligt Produkt.

Bryggeriet Hønsborg e. G. m. b. H.

J. D. Suurballe,

Søndertorv Nr. 226. **Haderslev.** Søndertorv Nr. 226.

Urmager- og Guldsmedforretning.

J. Nicolaisen Falk,

Malerforretning.

Storegade 12. ☉ Haderslev. ☉ Storegade 12.

N. F. Kruse, Haderslev,

 Storegade Nr. 56.

engros. **Klodsemageri** en detail.

Haderslev Slotsvandmølle.

Mølleri. Korn. Foderstoffer.

Chr. Nielsen, Snedkermester,

Storegade 41. HADERSLEV. Storegade 41.

Haderslevs største Mobil-Magasin.

Nis Schmidt, Haderslev,

Nørregade 5. Nørregade 5.

Lager af fortrinlige Klaverer og Harmonier.

Ædel fuld Tone, uovertruffen i Høilbarhed.

Peter Iversen, Haderslev.

*Specialforretning i Smør, Margarine og Æg.
en gros & en detail.*

Rud. Sack's Radsaamaskiner

er de bedste.

R. Beck, Maskinforretning, Haderslev.

Haderslev ny Trikotageforretning,

Brødrene Kjær (før Hans Kjær),

er det bedste Indkøbssted for

== **Uldvarer, Garn, færdigsyet Børnetøj.** ==

Eget Maskinstrikkeri.

A. F. Petersen, Haderslev.

Klejnsmed og Vægtfabrikant.

Lager af

Kreatur- og Decimalvægte samt alle mulige **Jerngitre.**

Reparation af Vægte af ethvert System
under justeramtidig Kontrol.

Haderslev Tvebak-, Kakes- og Brød-Fabrik

G. m. b. H.

Specialitet: Kakes og Tvebak.

JØRGEN HAUBERG.

Storegade 40.

Haderslev.

Storegade 40.

☞ Kolonial, Tobak og Cigarer ☞

Waldemar Møller's Efterflg.

Haderslev.

(Christian Petersen.)

Storegade 48.

anbefaler sit velassorterede Lager i

** aflagrede Tobakker og Cigarer. **

Johs. Jensen, Haderslev,

Vognfabrik,

Indeh. H. Hildebrandt.

Vognfabrik.

Jomfrustien, ligeoverfor Kredsbanegaarden.

■ 40 nye og brugte Vogne altid paa Lager. ■

N. Nielsen, Haderslev.

Telefon Nr. 164.

GRAVENE

Telefon Nr. 164.

☞ Slagteri og Pølsemejeri. ☞

Juhl & Boysen, Haderslev.

KOLONIAL- og SVINE-EKSPORT-FORRETNING.

Telefon 137.

Sonderbro.

Telefon 137.

Hans P. Møller's Enke,

Sønderbro 13.

Haderslev.

Telefon Nr. 4.

Korn- og Foderstof-Forretning og Mølleri.

===== Guano og Markfrø. =====

M. S. WISMAR,

Klostergade.

Haderslev.

Klostergade.

=====
Malerforretning.

H. P. Færdig, Haderslev.

Telefon 341.

Gl. Haderslev-Gade 46.

Tel-fo-n 341.

Artesisk Brøndboring og Vandanlæg.

Jørgen Sorgenfri's Møbelsnedkeri,

Haderslev. Gaaskærgade 710.

Ligkister og Ligtøj i stort Udvalg.

HANS THOMSEN,

Apotekergade 7.

Haderslev.

Telefon Nr. 317.

Kolonialvarer, Vine og Spirituoser.

Isenkram. Markfrø.

Portofrit overalt med Posten ved mindst 5 Pd.

Specialitet!

Campinas

Mk. 1.50-1.60

Melange.

Hver Dag

friskbrændt

≡ KAFFE ≡

garanteret ren og velsmagende

=====
rationel, hygiejnisk Ristning.

Specialitet!

Java

Mk. 1.70-2.00

Blanding.

Bedes i egen Interesse gøre et Forsøg!

J. Dahl, Haderslev.

Telefon 230. *-* Eget Brønderi. *-* Telefon 230.

Portofrit med Kredshøjen ved mindst 2 Pd.

Julius Jørgensen jr., Haderslev.

Nørregade 2. — Ved Sondertorv.

Specialhus for Herre- og Dreng-Beklædning.

Lassen's Tandklinik,

Jomfrustien **Haderslev.** Jomfrustien.

C. Færdig & Søn, Haderslev,

Telefon 168. Bispegade Nr. 1. Telefon 168.

Kobbersmed, Blikkenslager, Brøndborer.

Artesisk Brøndboring, Mejerigenstande, Indlægning af Gas og Vand,
samt Installationsforretning.

Ingeward Suurballe,

Søndertorv 12. Haderslev. Søndertorv 12.

Mekaniker og Forniklingsanstalt.

Anbefaler **Cykler** fra 60 til 140 Mark.

Lager af Reservedele samt Reparationsværksted.

M. Gydesen, Arkitekt.

Telefon 269. Haderslev, Jomfrustien. Telefon 269.

TEGNINGER, OVERSLAG, BYGGELEDELSE p. p.

Brandforsikringer

tegnes til billigste, faste Præmier hos

Chr. Aagaard, Haderslev.

Falle Foged, Haderslev,

Jomfrustien 404 B.

Kolonial, Tobak og Cigarer.

Damp-Kaffe-Brænderi, Kolonialvarer, Spirituoser,

• • • Konserver, Margarine osv. • • •

faas til billige Priser.

Nis J. P. Juhl, Haderslev.

JENS JENSEN Indeh.:
Jens Jørgensen.

Haderslevs største og billigste

==== Kolonial-, Fedevare-, Margarine- og Spirituosa-Handel. ====

Forretningsprincip:

Stor Omsætning. Lille Fortjeneste. Kun gode Varer.

Telefon Nr. 94. — en detail. — Nørregade 46.

Chr. Adolphsen, Haderslev.

Sønderbro 31. — Telefon 360.

Kolonialvarer. ≍ Delikatesser. ≍ Paalægsartikler.

Tobak og Cigarer.

Chr. Classen, Haderslev.

Hjørnet af Slagter- og Ringgade.

==== Kolonialvarer. ====

Specialitet: Kaffe. ff. Vine, Tobak og Cigarer.

C. Bløcher, Læderhandel.

Nørregade 29, Haderslev.

Telef. 298.

J. N. FALCK,

==== Sydrugt- og Konservehandel. ====

Haderslev. -- Storegade Nr. 12.

Telef. 298.

AUTO-CENTRALE. J. G. Weppler, Mekaniker,
Haderslev, Storegade 12,

anbefaler de lydløse

Sperber-Vogne med pat. Oversætninger samt Normania-
Cykler og Symaskiner.

Reparaturværksted.

PAUL BLØCHER,

ARKITEKT.

Telef. 288.

Haderslev, Storegade 85.

Telef. 288.

J. THULSTRUP,

Telefon Nr. 130. Klosteret i Haderslev. Telefon Nr. 130.

Handel med fede og magre Kreaturer og fede Svin.

Holm & Michaelsen, Haderslev.

Storegade.

(Indeh.: Lausen Holm.)

Telef. 259.

Mode-, Manufaktur- og Konfektions-Forretning.

Joh. Iversen, Bygningmester,

Sønder-Otting pr. Haderslev,

anbefaler sig med alt til Byggefaget henhørende Arbejde.

H. Sørensen, Vognfabrikant,

Gaaskærgade Nr. 3, Haderslev.

Stort Udvalg af nye, elegante Vogne. Reparation solid og billig. Brugte Vogne tages i Bytte.

Jørgen Mortensen,

Sluketter pr. Over Jersdal, Telef.: Ustrup Nr. 7,

anbefaler sin **Kolonialforretning.**

Jærn-. Kortevarer-, Stentøjs- og Manufakturhandel. Lager af Foderstoffer, Markfrø og Kunstgødning.

Fra Haderslev Østeramt.

L. P. Dall, Brorsbøl,

Telef. 17.

pr. Haderslev.

Telef. 17.

anbefaler sin **Maskinforretning.**

Mis J. Clausen, Øsby.

Kolonial-, Stentøjs- og Kortevarer-Forretning.

Lager af Kul, Koks og Briketter.

Cigarer og Tobakker.

Vin og Spirituoser.

Daglig friskbrændt Kaffe.

Otto Jørgensen

„NORD“ ved Kristiansfelt

Manufaktur- og Konfektions-Forretning.

Harald Reimers,

Telef. 49.

„Frej“ ved Kristiansfelt,

Telef. 49.

anbefaler sin

Kolonial-, Stentøjs-, Jærn- og Kortevarer-Forretning.

N. H. Kjær, Kristiansfelt.

Urmager- og Guldsmed-Forretning.

F. Ebbesen's Enke,

Christiansfeld.

Guld-, Sølv-, Sølvplet- og Nikkelvarer.

Lommeure og Regulatorer.

Meteorologiske og optiske Varer.

Grundlagt 1810.

Grundlagt 1810.

Joh. Nielsen, Kristiansfelt,

(ved Siden af Sparekassen)

anbefaler sit velassorterede Lager af færdigt Fodtøj.

Reparationer udføres til moderate Priser.

K. Dinesen's Herreekvipering,

Kristiansfelt.

ff. Herre og Dame-Garderobe. -- Stort Lager i moderne
Stoffer samt Trikotage

Underbeklædningsgenstande og Hovedbedækninger.

Paa Gæstgivergaarden „Frej“

ved Kristiansfelt

forefindes rummelige Lokaler og Soveværelser for Rejsende
og Gæster, som anbefales til Befolkningens Velvilje.

Th. Riwe.

THEODOR HANSEN, Maskinværksted, Kristiansfelt.

Lager i Brugsgenstande til Maskiner.

Olie, Drivremme. ≡≡≡

≡≡≡ Rør og Pumper.

F. Guldberg's Skrædderforretning, Kristiansfelt.

==== **H. Herre- og Dame-Garderobe.** =====
Nye moderne Stoffer i stort Udvalg.

Knud Høy, Kristiansfelt,

(før J. Dahlmann)

—> Bog- og Papirhandel. <—
Galanteri- og Lædervarer.

==== Skotøj i stort Udvalg. =====

H. B. Nielsen, Kristiansfelt,

Skotøjsforretning i Brødrehuset.

Stort Udvalg i al Slags Fodtøj til moderate Priser.

Reparaturer udføres hurtig og solid.

Anton Nielsen, Kristiansfelt,

Frisør- og Barber-Forretning.

Villads Martensen, Kristiansfelt,

ligeoverfor Tyrstrup Mejeri.

—> Bog- og Papirhandel. <—

Kontorartikler, Skolebøger, Figurer og Luksus-Møbler, Nips og Galanterivarer, Skriveutensilier og Lædervarer i stort Udvalg.

Rejsekofferter og Spadsere-
stokke. Billeder indrammes
og færdige Billeder haves paa
Lager, kun fine, holdbare
Lister.

Mit Tapet-Lager er forsynet
med nye, moderne Mønstre.
Rester til billige Priser. Et
stort Udvalg i Rejseerindringer,
fine Ting til moder. Priser

D. Dührkop's Tandklinik,
Kristiansfelt.

Sophus A. M. Christensen,

TYRSTRUP.

Stort bager af Tobak og Cigarer.

∞ bager af Byggematerialier. ∞

K. P. Gellert, Tyrstrup,
Slagteri og Pøsemager-Forretning.

Th. Ellgaard, Tyrstrup

↪ MALERFORRETNING. ↩

N. Christiansens Væveri,

Tyrstrup,

bringes i velvillig Erindring.

P. Ravn, Tyrstrup,

anbefaler sig med

≡ **CYKLER og SYMASKINER.** ≡

Reparation udføres solid og billig.

Chr. N. Iversen, Tyrstrup
Telefon Nr. 4.

Kolonial- og Skotøjsforretning.

- - Lager af Kul og Koks. - -

H. Ravn's Enke, Tyrstrup.

Sadelmager- og Polsterforretning.

Stort Lager af Linoleum.

Linoleums-Tæpper.

Linoleums-Løbere.

Tyrstrup Mølle

e. G. m. b. H.

Mølleri, Korn- og Fødestoffer.

☎ Telefon Nr. 33. ☎

Tyrstrup pr. Kristiansfelt.

S. W. Petersen, Fjelstrup.

Kolonial-, Stentøjs- og Kortevarer-Forretning.

Cigarer og Tobakker.

Vine og Spirituoser.

===== ☞ friskbrændt Kaffe. ☜ =====

Michael A. Jacobsen, Tagkær,

Møbel- og Bygningssnedker,

leverer saavel **Fabriks-** som **hjemmelavede Møbler.**

Iver Knudsen, Tagkær

Telefon 56.

ved Kristiansfelt.

Telefon 56.

Maskin- og Beslagsmed.

Michael Møller, Fjelstrup.

— Telefon Haderslev Nr. 10 og Fjelstrup Nr. 10. —

Korn, Foderstoffer,
Markfrø og Gødningsmidler. Landbrugsmaskiner.

Specialitet:

„Milwaukee“ -

Selvbindere,
Bindegarn,
Slaamaskiner,
Hesteriver.

Peter Gydesen, Bygningsmester,

Mastrup Station,
anbefaler sig med

:: alt til Bygningsfaget henhørende Arbejde. ::

M. J. Dahl, Mastrup,

* * * HJULMAGER. * * *

H. Christensen, Mastrup,

Kolonial-, Tobak- og Cigar-Handel samt Bageri.

F. A. Adolphsen, Mastrup,

anbefaler sig med

sin Malerforretning.

SVEND HANSEN, Mastrup,

BYGNINGSMESTER.

anbefaler sig med alt
til Bygningsfaget henhørende Arbejde

Hoptrup Forsamlingshus

anbefales med sine rummelige og hyggelige Lokaler
Soveværelser for Rejsende og Gæster.

Marie Laurup Jessen, født Volf.

Fra Haderslev Vesteramt.

JULIUS NIELSEN'S

Tømmerforretning i Vojens.

Stort Oplag af Tømmer, Brædder, Planker og Lægter,
som anbefales til billigste Priser

Chr. Pauli's Gæstgivergaard

i Vojens.

P. J. Schmidt, Vojens.

Bog- og Papirhandel. — — — Bogtrykkeri og Hefteri.
Bageri- og Mejeriartikler en gros.

Telef. 1. **J. Th. Jensen, Vojens.** Telef. 1.

Lomme- og Stueure, Guld-, Sølv- og Nikkelvarer.

Harmonikaer, Mundharper, Barometre, Termometre, Brillor,
en gros. Ridehjul og Symaskiner. en detail.

Stort Udvalg! Yderst billige Priser!

Reparationer paa ovennævnte Artikler udføres hurtigt solidt
og billigt.

Nicolai Sørensen, Vojens.

Tel. 11. Støbegodslager, Glas- og Stentøjs-Handel. Tel 11.

Kolonial-, Jern- og Kortevarerforretning.

Tobak og Cigarer samt undersøgt Markfrø.

Lager af Vejle Komfurer og Kække-ovne.

Jørg. Jensen,

Vojens,

anbefaler sit store Lager af

Manufaktur- og Modevarer,

Dame-, Herre-

og Børne-Konfektion.

Lager af Herre-, Dame- og Børne-Fodtøj.

Marius Schmidt, Vojens,

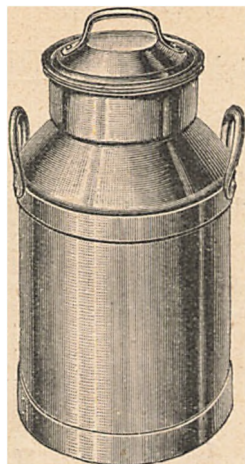
Stort Udvalg i

Manufakturvarer, Dame- og Herre-Konfektion.

Skotøj. Sengefjer og Dun.

Eduard Bossen, Vojens,

anbefaler sig som Bygningmester.

Nummer Et

af alle Mælke-Transport-Spande
er

„Perfect“ og „Reform“

fra

Burmeister & Wains Eksportkompagni.

Forlang dem derfor
hos Deres Spandleverandør

Hans Gram, Maskinfabrik,

Indeh.: Hans og Aage Gram,

Vojens.

Tel.-Adr. Gram. Telefon Nr. 13.

Eneforhandler for Hertugdømmet.

Mathias Bojsen, Vojens,

Telefon Nr. 1. Kul- og Byggematerialforretning. Telefon Nr. 1.

Gode Grise og gode Kalve

købes og sælges af

H. P. Jessen, Skrydstrup.

Chr. Roose & Speth,

Post-Telef. 9. *Sommersted Station.* Post-Telef. 9.

Korn-, Foderstof- og Markfrøforretning.

Jens Østergaard, Sommersted Station.

Mineralvands-Fabrik. Kul- og Koks-Handel.

Hesselberg's Hotel,

Sommersted Station.

Hans Ph. Møller, Sommersted Station.

Svntetiske Fodermidler,

Blodfoder, Fiskefodermel, Kunstgødning.

Post-Tel. Nr. 9. Stats- og Kredsbanespor til Pakhuset.

Hans Fræhr, Sommersted,

anbefaler sit store Lager i

Manufaktur og Skotøj til allerbilligste Priser.

Andreas Dall, Mølby,

Smedemester.

anbefaler sig som **Vogn-Beslagsmed.**

Hans Hansen, Mølby,

== MØBEL- OG BYGNINGSSNEDKERI. ==

Færdige Liggister havestede paa Lager.

M. MADSEN, MØLBY,

(Indehaver af Suvværket Tovskov Mølle).

Lager af Ege og Gran, Tømmer og Brædder i alle Dimensioner
saa vel som færdige Møbler.

Andreas Kock, Mølby,

Smedemester,

Lager af Cykler og Reparation af Landbrugsmaskiner.

Johan Høllsøe, Mølby

Kolonial-, Jern- og Kortevare-Forretning.

L. P. Christensen, Jels,

anbefaler sig som Tømmermester.

Telef. Nr. 10.

Marius Overbeck, Jels,

anbefaler sit Lager i Bygningsmaterialier.

Byggeforretning og Lige kistemagasin.

Telef. Nr. 10.

H. P. Dinesen, Jels,

anbefaler sit

==== Savskæreri og alt til Faget henhørende. ====

Telef. Nr. 18.

J. Lastein, Blikkenslager i Jels,

anbefaler sit Lager af præmierede Mejerispande.

Største Udvalg af Stald- og Vognlygter samt Lamper og Husholdningsgenstande.

Telef. Nr. 18.

JELS DAMPFARVERI,

Appretur- og Tøjrensings-Anstalt,

==== anbefaler sig med alt til Faget henhørende. ====

M. Hansen.

H. M. Hansen, Smedemester, Jels,

anbefaler

— — nye og brugte Vogne. — —

Peter Eeg, Jels,

Mode. Manufaktur, Konfektion,

Skotøj.

Specialiteter: Udstyrsartikler, færdige Herre-Garderober.

Jens Andresen, Jels.

— Telefon Nr. 22. —

==== Kolonial-, Manufaktur-, Jern- og Stentøjshandel. ====

Lager af Tobak, Cigarer, ff. Vin.

Guano og undersøgt Markfrø. Specialitet: Friskbrændt Kaffe.

M. T. Lund, Jels.

(Steinbring's Eftflg.)

**Kolonial- og Jernkram, Gødnings-
stoffer og Markfrø.**

S. BECK, Hjulmager, Jels,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

P. JEGSEN, JELS,
Maler- og Lakerer-Forretning.

Hans Bordorff, Skodborg,

Smedemester.

———— anbefaler nye og brugte Vogne. ————

Chr. O. Christiansen, Skodborg,

Telefon Nr. 3.

anbefaler sin

Telefon Nr. 3.

Kolonial- og Jernvare-Handel.

Markfrø, Kul, Koks, Briketter.

———— Specialitet: Friskbrændt Kaffe. ————

N. H. Sterndorff, Skodborg-Mølle,

anbefaler Korn- og Mølleriprodukter.

H. P. Juhl, Skodborg,

anbefaler sit

Bageri og Konditori.

T. E. Dahl, Skodborg,

Telefon Nr. 7.

anbefaler sin

Telefon Nr. 7.

===== blandede Forretning. =====

A. H. Junker, Skodborg

Manufaktur og Konfektion.

Specialitet: Herre-Garderobe og Skotøj.

I. Bertramsen,

Telefon 2.

Gæstgivergaard, Skodborg.

Telefon 2.

Chr. Birkedal, Hjulmager,

===== Skodborg. =====

A. P. Frehr, Skodborg,

Manufaktur, Skotøj, Udstyrsartikler.

Marikka Halm, Skodborg,

Bog- og Papirhandel.

N. Bendixen, Skodborg

Møbel- og Bygnings-Snedker.

※ Lager af Møbler og Ligkister. — Kunstkranse. ※

A. Lauritzen, Skodborg.

—☉— Vogn- og Beslagsmed. —☉—

L. J. Petersen, Over-Jersdal,

Telefon Nr. 3. anbefaler sin Telefon Nr. 3

KOLONIAL- og MANUFAKTUR-FORRETNING.

Stort Lager i

Kakkellovne, Komfurer og fritstaaende Vaskekedler.

*** Forhandling af J. P. Junggreens Skraa og Røgtobakker. ***

C. Hansen, Skomager, Over-Jersdal,

anbefaler sin

—☉— Skotøjsforretning. —☉—

Peter Nissen, Over-Jersdal Kro.

Gæstgiveri, samt Køretøj til Udlejning.

Hans Rudebeck, Over-Jersdal.

Sadelmager og Polsterer.

Lager af Sædetøj, Møbler og alt til Faget henhørende

D. Detlefsen, Over-Jersdal,

anbefaler

※※※※ **Bageri, Konditori og Mølleri.** ※※※※

Niels A. Hansen, Bevtoft,

(J. Jørgensen's Efterflg.)

Kolonial-, Manufaktur-, Stentøjs- og Grovvare-Forretning.

L. J. Schjøtt, Bevtoft, Telefon
N.-Jersdal Nr. 2.
Kolonial-, Jern- og Kortevarer,
Vin og Spirituoser,
Kul og Briketter, stort Lager i Skotøj, undersøgt Markfrø.

Heinr. Nielsen, Ågerskov.

Maler og Vognlakerer. Tapet- og Farvehandel.

J. P. Toft, Rødning.

- - - Hjulmagerforretning. - - -

M. Hansen, Rødning.

Kontant-, Manufaktur- og Mode-
Forretning. Herre-, Dame- og Børne-Konfektion. Skotøjslager.

A. S. Bøggild Gundersen,

RØDDING.

Kolonialvareforretning.

RØDDING.

Lager af Kul og Briketter.

A. P. Christoffersen, Rødning,

anbefaler sin

Isenkram- og Stentøjs-Forretning.

Ribe Kakkellovne og Komfurer.

Chr. J. Ravn, Rødning,

anbefaler

Tømmer og Brædder, Kalk, Cement, Tagpap, Søm og Jern-
vinduer, Jærnbjælker, Jærntag, Tagsten, Mursten, Drænsrør m. m.

Nicolai Jepsen, Rødning.

Blikkenslager- og Tagtækkerforretning.

H. Chr. Andersen, Rødning.

Bog- og Papirhandel.

Bogbinderi. Kunsthandel.

Stort Udvalg i indrammede Billeder.

Lager af Grammofoner samt danske og tyske Plader.

H. Rasmussen, Rødning.

HANDELSGARTNER.

Telefon-Amt **T. P. Beck, Harreby,** Telefon-Amt

Kolonial-, Manufaktur-, Skotejs-, Jærnvare-, Glas- og Støtøjs-Forretning.
Tobakker, Cigarer, Vin og Spirituoser.

Sæson-Lager af Kunstgødning og Markfrø, Brædder, Tommer, Cement,
Kul, Koks, Briketter. Ribe Kakkelovne og Komfurer.

L. H. K. Winther, Gram.

Billigste

Manufaktur-, Konfektions- og Udstyrs-Forretning.

Gram Uldvarefabrik i Gram

anbefaler solidt og smukt Herre- og Dametøji i allerbedste Kvalitet, samt leverer alt til Farveri, Spinderi og Tøjrensning henhørende.

Chr. Andersen

A. Hansen, Handeltgartner, Gram Slotshave,

— Telefon Nr. 17, —

anbefaler alt til Gartneriet henhørende.

Varer til billige Priser.

P. Simonsen, Gram.

Bygningsmaterialer. Støbegods.

Møbel-Magasin.

Ligkiste-Magasin.

Vil De betjenes reelt, saa køb Deres
Kolonialvarer, Delikatesser, Konserver, Sydfrugter, Droguer,
Vin, Spirituosa, Tobak, Cigarer,
Stentøj, Jern-, Glas-, Porcelæn-, Galanteri- og Korte-
varer, Kunstgødning, Markfrø, Kul, Kokes og Briketter
hos

Tel. 39. **L. Hansen, Gram.** Tel. 39.

Stort Udvalg i Husholdningsgenstande og Landbrugs-
redskaber. — Specialitet: Friskbr. Kaffe og ff. Margarine.
Søn- og Helligdage holdes Fo retningen lukket.

„Gram Maskinværksted“

(J. M. Behrens.)

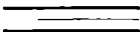
Maskinværksted og Installationsforretning

Specialitet: Motorer til Landbruget.

Telefon 12. *Lynafledere* Telefon 12.

Jens Sørup, Gram.

∴ *Mølleri.* ∴

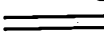
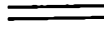
 Korn & Foderstoffer

Hotel „Slotskroen“, Gram.

Telef. 20. *Jens Mordhorst.* Telef. 20.

Tel. 10. **A. P. Schultz, Gram.** Tel. 10.
Smede- og Maskinværksted.

Olaf Aastrup, Gramby.

 Manufaktur- og Modevarer.

Stort Udvalg, billige Priser.

Christian Schultz, Gram,

anbefaler

— alt til *Hjulgageriet* henhørende. —

L. Schmidt's Hotel,

Telefon Nr. 22. Gramby, Telefon Nr. 22.
med elektrisk Lys, Centralvarme og alle
Nutidens Bekvemmeligheder.

Brødrene Schrøder, Gramby.

Telef. 26.

Kolonial-, Manufaktur-, Jern- og Kortevarer.

Vin, Cigarer. Foderstoffer, Markfrø.

Store Partier ægte Import-Cigarer have stedse paa Lager.

Telef. 25.

Jørgen Timmerby, Smedemester, Gramby.

Reparationsværksted for Landbrugsmaskiner, Smedejernsgitre
og Gelændere af flere Konstruktioner.

Cykler og Tilbehør af forskellige Fabrikater, fra de bedste
til de billigste.

Bygningsbeslag af eget Fabrikat. Vogn- og Hestebeslag.

L. F. Lauritzen, Gramby,

anbefaler sit

Manufakturvarelager til det ærede Publikum.

Gramby Savværk

G. m. b. H. — Telefon: Gram 26.

Dampsavværk, Møbel- og Bygningsnedkeri.

Træskofabrik og Elektricitetsværk.

Chr. J. Kræmer, Gramby.

Møbel- og Ligkiste-Magasin. Lager af Gravmonumenter.
Agentur og Livsforsikring.

Niels Hansen, Toftlund.

Bog-, Papir- og Kunsthandel, Bogbinderi.

Stort Lager af indrammede Billeder, passende til Brude- og Festgaver

K. P. Friis, Toftlund, Hjulmager,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Rasmus Brik, Toftlund,

bringer herved sin

Skotøjs-Forretning i velvillig Erindring.

Reparationer udføres hurtigt, solidt og til moderate Priser.

P. P. Detlefsen's Enke, Toftlund,

anbefaler et stort Lager af

Herre-, Dame- og Børne-Fodtøj.

M. A. Prinds, Toftlund,

anbefaler et stort Lager af **Kolonialvarer** i kun bekendte
prima Kvaliteter.

— Smukt Udvalg i Glas og Stentøj. —

CARL CHRISTENSEN,

Telefon 36.

Toftlund.

Telefon 36.

Bygningsmaterial-Handel.

H. Langediil, Toflund.

Lager af alle Slags Manufakturvarer. Herre-, Dame- og Børne-Konfektion.

— Symaskiner. —

Damprensede Sengeljer og Dun. Prima Tvisi. Hør- og Blaargarn.

Waldemar Uldall, Toflund.

— Telefon Nr. 20. —

Jern- og Kortevarer, Nikkel, Galanteri, Glas- og Stentøjs-Forretning.

Stort Lager af Bygningsbeaag og Støbegods.

Enoudsalg af de bekendte Ribe Kakkellovne og Komfurer til Fabrikpriser. **Største og billigste Indkøbssted her paa Pladsen.**

Anders Boe, Toflund.

Byggeløretning. Cementstoberi.

Alt til Byggefaget henhørende Arbejde udføres solidt og billigt.

Godt aflagrede Cement-Mursten, Brøndsien, Tagsten og Fliser
haves altid paa Lager

L. J. Storgaard & Søn, Toflund.

Ure, Kæder, Guld- og Sølvvarer.

Stort Lager.

Billigste Priser.

Stort Lager.

Brødrene Sølbek, Arnum,

Kolonialvareforretning.

Lager af Ribe Kakkellovne og Komfurer. — Undersøgt Mark- og Havefrø, Guano. — Tømmer, Brædder, Kalk, Cement, Kul og Briketter.

V. Blume Schmidt, Spandet.

Kolonial, Jern- og

Stentøj.

Foderstoffer og Guano.

Manufaktur-, Konfek-

tions- og

Skotøjs-Forretning.

11*

Slagtermester P. H. Petersen,
SKÆRBÆK,

anbefaler sit **Slagteri.** *Flask og Kod modtages til Røgning.*

H. HANSEN, SKÆRBÆK,

Byggetorretning,

anbefaler sit Lager af alle Slags **Bygningsmaterialier.**

H. F. Hansen, Skærbæk,

— **Kolonial-, Kortevarer- og Stentøjs-Forretning.** —

— Telefon Nr 34. —

Særligt anbefales: ff. **Malagrede Tobakker og Cigarer. Vine og Spirituoser. Vaske- og Vridemaskiner. Tojruller.**

Husk at i **J. Lorensen's Værksted**
i **Skærbæk**

findes de bedste **Landbrugsmaskiner og Reservedele.**

H. J. Jepsen, Skærbæk.

Pumpe- og Hjulmagerforretning.

Ajlepumper, Ajlespredere, Vandledningsrør og artesiske Brøndboring anbefales.

Chr. St. Schmidt, Skærbæk.

Ure, Guld- og Sølvvare-Lager.

Reparationer udføres solidt og billigt.

Peter Memborg, Skærbæk,

Største Udvalg i Herre- og Drenges-Garderobe, Manufaktur-,
Mode-Varer og Udstyrs-Artikler.

Nyheder i Dame- og Børne-Konfektion. Kostumeskorter.
en detail. **Bluser.** en gros.

BENDIX ROSSEN, SKÆRBÆK,

aufbefaler sit **Bageri.**

Niels M. Schou, Maler og Lakerer, Skærbæk.

Alt til mit Fag henhørende Arbejde udføres smukt og holdbart til billige Priser.

Forstørrelse efter ethvert nok saa falmet Fotografi og Indramning leveres i fineste Udførelse.

P. Nielsen, Rejsby ved Brøns.

Kolonial-, Korn- og Foderstof-Forretning. Kul og Kunstgødning.

Fra Sønderborg By og Amt.

Min fineste Margarine

„PRIMUS“

smager, smelter og bruner som bedste Nøtursmør.

„Primus“ tilberedes efter en ny Fremgangsmaade af de nyeste Raamaterialier i Forbindelse med den bedste Mælk og Fløde.

„Primus“ burde ikke mangle i nogen Husholdning, da samme besidder alle de Fortrin, som godt Smør har, smager som Smør paa Brødet, er overhovedet i Udseende og Smag ikke at skelne fra Smør.

„Primus“, omhyggeligt forarbejdet, er fast, kærnefuld og produktiv som Smør, da Vanddelene efter Mulighed er bortfjernede, noget, der særlig for Husmoderen er ensbetydende med en stor Besparselse.

„Primus“ anbefales til enhver Husholdning. Den kommer ikkun frisk i Handelen og kan efter Ønske faas igennem enhver Detail-Forretning.

Margarinefabrik
Sønderborg.

Tel. Nr. 22. **P. Knarhøj.**

Alle Slags Mel og Gryn,
sur Sennep, samt forskellige Slags Fodervarer anbefales fra
Sønderborg Valsemølle,
Peter Hansen.
Telefon Nr. 35.

Nis Sønnichsen, Sønderborg.
— Telefon Nr. 34. —
Korn-, Mel- og Foderstof-Forretning.

Mine „**Garanti-Senge**“ er
fra Grunden af solide.

Bløde, dobbelt rensede Fjer og Dun. — Farvægte, tætte Stoffer.
Priserne er forbavsende billige.

Engros-
Lager **J. H. Kock, Sønderborg.**

Helmer & Jørgensen, Sønderborg.
— Manufaktur-Forretning. —

Bossen & Bock,

Sønderborg. Tel. Nr. 57. — Broager. Tel. Nr. 36.

Manufaktur- og Modevarer,

Herre- og Dame-Konfektion.

Udstyrs-Artikler.

Salg imod Kontant.

Største Lager. Billigste Priser.

A. BEHN, SØNDERBORG.

Kolonial-, Vin-, Spirituosa-, Jern- og Kortevareforretning.
Lager fra J. P. Junggreen's Tobaksfabrik.

Jørgen Møller, Sønderborg.

Perlegade 44.

Telefon 217.

Perlegade 44.

Jern- og Kortevarer. Glas, Porcelæn og Stentøj.
Lamper. Kakkelovne og Komfurer.
Normal-Patent-Decimalvægte. Herkules-Ajlepumper.
Jernpumper og Rør Jern-Vinduer. Have-Møbler.
Stort Udvalg! Billige Priser!

J. Staugaard, Sønderborg.

Telefon Nr. 299.

Mekaniker.

Banegaardsgade 8.

Special-Forretning for Cykler, Symaskiner og Automobiler.
en detail! en gros!

== **Avtoriseret Chauffør-Skole.** ==

Pengeskabe, Grammofoner. Stort Udvalg i danske Plader.

Specialitet: **Alsia og Korea-Cykler. Pfaff-, Viktoria- og Alsia-Symaskiner.**
Stort Udvalg og billige Priser. Reel Betjening.

Reparationer paa alle Slags Fabrikater udføres solidt og fagkyndigt
i mit store, dertil indrettede Værksted.

Hansen & Co., Graasten og Sønderborg.

Perlegade 96 og Dybbølgade 2 a, Telefon Nr. 31 og 322,
anbefaler sin Forretning i

Korn, Foderstoffer og Kunstgødning.

Marius Madsen, Sønderborg.

Perlegade 29. — Telefon 54.

Specialhus i Mode-, Manufaktur- og Kortevarer, Uldvarer, Lærreds-
og Udstyrssager.

Fjer og Dun.

Arbejder-Artikler.

Salg kun imod Kontant med lille Fortjeneste.

Hans Hansen, Sønderborg.

Perlegade 23. -- Telefon 213.

☞ **Manufaktur og Konfektion.** ☞

Special-Afdeling: **Herre-Garderobe og Skotøj.**

Folkebanken for Als og Sundeved, Sønderborg,

forrenter Indskud fra Dagen efter Modtagelsen

Agenturer i Nordborg og Lysabild.	paa Check-Konto til	3 pCt.	Agenturer i Nordborg og Lysabild.
	„ Sparekasse-Konto til	4 pCt.	
	„ Indlaans-Konto til	4 1/2 pCt.	

C. A. Petersen, Skomagemester, Sønderborg

for Perlegade 6, nu Banegaardsgade 10.

Største Lager af kun prima, solidt og smukt

== Fodtøj for Herrer, Damer og Børn. ==

Bestillinger efter Maal udføres i korteste Tid.

Bunde & Mørup,

Manufaktur. e e

e e Konfektion.

Moderne Herreartikler! Klædninger efter Maal!

Perlegade 31.

Sønderborg.

Telefon 389.

skal Kærlighed Dem Lykke bringe,

Køb Holger Hansen's Forlovelsesringe!

Guldsmed **Holger Hansen,** Gravør

Storegade 45.

Sønderborg.

Telefon 274.

Ehr. Otten, Sønderborg.

Storegade 78. Bageri og Konditori. Storegade 78.

P. Helmer, Sønderborg.

Telefon 104.

Etableret 1867.

Telefon 104.

—☉— Kolonialvare-Forretning. ☉—

Peder Stoffer, Sønderborg.

Specialforretning i Herre-Klædninger osv.

Johs. Møller, Sæbefabrik, Sønderborg

— Telefon Nr. 276. —

Hans P. Hansen,

Sønder-Havnegade 20. Sønderborg. Telefon Nr. 110.

Specialafdeling:

Herre-Garderobe og Skotøj.

Kolonialvarer, Stentøj,

Kortevarer og alle Slags Skibsudrustnings-Artikler.

P. H. Stuhr, Sønderborg.

Perlegade 21.

Perlegade 21.

Cykler-, Sy- og Skrivemaskiner.

— Eget Reparations-Værksted. —

P. Terkelsen, Sønderborg.

Perlegade 71. — Telefon 240.

Kolonial-, Spirituosa- og Cigar-Handel.

Specialitet: **Fro-Forretning.**

K. Terkelsen, Broderiforretning og Tegne-Atelier
Sønderborg. Banegaardsgade 2.

Odense Ægforretning i Sønderborg

er Køber af Æg til højeste Notering, som meddeles 8 Dage forud. Kontant Afregning, ingen Fragt, fri Emballage.

Holger Hollensen, Sønderborg.

Perlegade 7. Specialforretning i Perlegade 7.
Herre- og Dreng-Garderobe, færdig og efter Maal.

Kafé Kock, Sønderborg.

Kafé, Konditori, Bageri med elektrisk Motordrift.

Hurtigste Opvartning med Kaffe, Chokolade etc
Allerstørste Udvalg i Tærter, Kager, Vinerbrød osv.

Bestillinger fra 3 Mk. af leveres franko hver Banestation paa Als

P. Bleshøj, Sønderborg.

Urmager og Guldsmed.

Ure. Brillor. Ringe.

W. Dohrmeyer & Co.,

Telefon 65. Sønderborg. Telefon 65.

Bygningsmaterialforretning.

≡ Største Lager i Gulv- og Vægfliser. ≡

Th. Johannsen,

Grundl. 1800 Sønderborg Bys ældste Manufakturforretning. Telef. 158

Herre-Konfektion. Dame-Konfektion.

Udstyrs-Artikler.

Alsisk Frøavls-Selskab

anbefaler sit Udvalg af

**Markfrø, hjemmeavlet Roefrø og
Saakorn**

— i prima Varer under største Garanti. —

Olie

og kemisk tekn. Præparater

Axel Helmer, Sønderborg

Isenkram,
Husholdningsartikler, Værktøj

Nye Luksus- og Forretningsvogne

leveres hurtigst af

H. N. Lind, Sønderborg.

Laurits Olsen, Sønderborg.

Perlegade 88. —

— Perlegade 88.

Seletøjer.

Ridetøjer.

Piske.

Sørensen & Petersen, Sønderborg.

Telefon Nr. 150.

Korn, Foderstoffer og Kunstgødning.

Uldvarefabrik, Dampfarveri og kemisk Renseanstalt.

A. P. Behrends, Sønderborg. — Perlegade 52. —
Telefon Nr. 317.

Oksbøl'er Planteskole ved Nordborg.

Fuldstændigt Udvalg af alle Arter Planteskoleartikler;
især kraftige afhærdede Frugttræer, Allétræer, Sirbuske,
vedvarende Frilandsblomster (Stander). Prisfortegnelse gratis.

J. H. Hulvei. Telefon Nordborg 58.

Chr. Schmidt, Broager,

anbefaler sit velassorterede Lager i

==== Kolonial-, Jernvarer og Stentøj. ====

Stort Udvalg. — Billigste Priser.

Thorvald Midtgaard, Vester-Sottrup.

— Telefon Nr. 27. —

Kolonial-, Jern-, Kortevarer- og Markfrø-Forretning.

Svendborg og Vejle Kakkelovne og Komfurer.

Manufaktur- og Skotøjs-Forretning.

Stort Udvalg.

Billige Priser.

Blandinger.

Glemfomhed. Pigen, der er skiftet om Morgenen, kommer henad Middag tilbage til sit gamle Hversteb og ringer paa. Fruen lukker selv op og spørger forundret: „Har De glemt noget, Anna?“ Pigen (forlegen): „Ja, Frue, jeg har glemt at lukke min Skæreste ud af Spijskammeret.“

En Samtale. A g n e s: „Jeg har fundet en Spaatone til mig, at der var en ung Mand, som interesserede sig levende for mig.“

E b b a: „Naa, og tror du, han vil gifte sig med dig?“

A g n e s: „Nej, det tror jeg ikke, for Spaatonen sagde, at han var meget floj.“

Fra Tønder By og Amt.

Tønder Landmandsbank

(„Actien-Gesellschaft“) i Tønder.

Oprettet 6. September 1901.

Aktiekapital 700,000 Mark, fuldt indbetalt, samlede Reserver
118,000 Mark.

Indskud forrentes straks fra Modtagelsesdagen.

Filialer i Skærbæk og Gram. Agenturer i Højer og Bylderup.

S. C. Lorensen, Tønder,

Kolonialforretning

Specialitet i Tobak og Cigarer.

Bager N. Lassen, Tønder,

anbefaler sit Bageri.

C. W. Hänsel, Tønder,

Snedkeri med Maskindrift.

Liggister i Eg og Fyr.

Ligklædninger og Kranse.

Tønder Farve- og Tapethandel.

Maler J. Jessen, Tønder,

Vestergade 53.

Udsalg af Oljefarver og klæbefrie Gulvolier. Billeder indrammes.

Asmus A. Matthiesen, Tønder,

anbefaler sin

Tobak. Kolonialforretning. Cigarer.

Hans Hansen, Tønder,

Slotsgade.

(tidl. Joh. D. Hansen)
anbefaler sin

Slotsgade.

Prima Varer! **Kolonial-Forretning.** Billigste Priser!

Johannes Jensen, Tønder, Vestergade.

Lager af Fodtøj – Bestilling efter Maal.

Ikke passende byttes. Skaffeforretning og Utensilier.

S. C. Sønnichsen, Tønder,

• Agent for Brandforsikringsselskabet „Danmark“.

Hans Outzen, Tønder,

— **Møbelfabrik og Lager.** —

Maskinsnedkeri med elektrisk Drift.

– Bygningsarbejde leveres hurtigt og billigt. --

Hansen & Bahnsen,

Storegade 13.

Tønder.

Telefon 68

Største og billigste

≡ **Manufaktur- og Konfektionsvare-Forretning** ≡

her paa Pladsen.

Stort Lager i alle Manufakturvarer, Herre-, Dame-
og Børne-Konfektion

Skotøj, Tapeter samt alle Slags Kortevarer.

Salg kun mod Kontant med lille For tjenest.

Billige, men faste Priser.

Billige, men faste Priser.

August Müller's Drogeri, Tønder,

Alle frigivne

Apothekervarer,
Sygepleje-Artikler,
Forbindingsstoffer,
Parfumerier,
Toilette-Artikler.

Kolonialvarer,
Delikatesser,
Vin og Spirituoser,
Cigarer og Cigaretter,
Chokolade og Kakao.

Urmager M. C. Sørensen, Tønder.

Stort Lager af

Ure-, Guld- og Sølvvarer,
Briller, Kikkerter osv.

Reparationer under Garanti i mit Værksted.

Stedse Nyheder

Kjole- og Blusestoffer, Kaaber,

Kostumer, Bluseliv.

Største Udvalg!

Største Udvalg!

Ehm Christensen,
Tønder.

Godtfred Meier, Vestergade 64,
Tønder.

Specialforretning i Cykler og Symaskiner.
Reparationsværksted.

Avtomobiler. Benzin- og Oliestation. Avtomobiler.

M. Barsøe, Tønder,

Vestergade.

Bog-, Papir- og Cigarhandel.
Klaverer stemmes.

Storegade 20.

Kolonialvarer,
Delikatesser,
alle Slags Ost,
Konserver,
Vine og Spirituoser.

Specialforretning for
Tobak, Cigarer,
Cigaretter,
dansk Skraatobak,
lange og korte Piber,
Spadserestokke.

Norsk Love.

Andreas Petersen, Tønder.

Antoni Vestergaard, Tønder,

anbefaler sin

Korn-, Foderstof- og
Melforretning.

Chr. Petersen, Tønder.

Skibbroen 4.

Telefon 63.

Skibbroen 4.

Gæstgivergaard og Logishus. Stalde.

Kalve til Opdræt stadig til Salgs.

Chr. Skov, Skræddermester, Tønder,

Stort Lager af

Stoffer til Herre- og Dame-Garderobe.

S. C. Sønnichsen's Eftflg., Tønder.

Nørregade 42. — Telefon 44

Kunstgødning og Markfrø-Forretning.

Grundlagt 1879.

en gros og en detail.

Grundlagt 1879.

P. L. Dinsen's Kolonialforretning,

• • Tønder. • •

M. Cormic Slaamaskiner haves paa Lager.

Deerings Selvbinder besørges billigst. Bindegarn til samme paa Lager.

A. H. Junker, Brede.

Kolonial-, Manufaktur-, Glas-, Porcelæn-, Stentøjs-, Tobak- og Cigarhandel. Kakkellovne og Komfurer. Stort Lager i Vin og Spirituoser.

≡≡≡ **Landmænd!** ≡≡≡

hos Eders Købmand altid Rebslagervarer fra

Forlang

Mekanisk Rebslageri

C. J. H. Rasmussen i Visby.

De faar da prima Vare til billigste Pris.

Forhandlere sendes Prøver og Prisliste gratis og franko.

H. Jepsen, Bredebro,

Blikkenslageri og Installationsforretning.

Centralvarmeanlæg i bedste Udførelse under flere Aars
Garanti.

Den sparsommelige Husmoder
anbefales mit bekendte

≡≡≡ Plantesmør „Delikat“ ≡≡≡

Som særlig prisværdig anbefales: **5 Pds. Pakker Mk. 3.00.**
Ligeledes anbefales min

Kaffe Melange til 1 Mk. pr. Pd.

Egen Blanding, derfor altid frisk.

Ullerup Jacobsen, Ballum.

— Telefon Nr. 2. —

Blandinger.

Søs Urtekræmmeren. En ældre Herre standsede uden for en Urtekræmmeres Butik og betragtede en Udstilling af Blommer. En af de største tog han og puttede i Munden, idet han til Urtekræmmeren, der stod i Døren, bemærkede: „Hvorfor bekendtgør De, at Blommerne er til Salgs; det er da en Selvsølge, det veed enhver!“

„Det er jeg ikke sikker paa“, svarede Urtekræmmeren med et talende Djetait, „nogle Folk synes at mene, at de ikke koster noget.“

Et Svar. „Hvor tør De vove at tigge fra mig her paa aaben Gade?“ spurgte en flotklædt Laps en Mand, der havde bedt ham om en Gave. „De havde hellere maattet bede om Dannelsen end om Penge.“ —

„Jeg bad Dem om, hvad jeg troede, De havde mest af,“ svarede Tiggeren rolig.

Afgangspenge. En Luftskipper var saa uheldig med sin Maskine at styrte ned paa en Idrætsplads, hvor Klubmedlemmerne netop var i Færd med at spille Forbold. Han mistede Bevidstheden ved Faldet, men kom dog snart til sig selv igen.

„Det var rart, De kom Dem igen,“ bemærkede Klubben's Kasserer, „De har nok ikke betalt Afgangspenge endnu!“

Fra Flensborg By.

„Sommers Hotel“, Flensborg.

Skibbroen 3.

ligeoverfor Dampskibspavillonen og i Nærheden af Banegaarden.

A. E. Colding, Flensborg,

anbefaler sin

☞ *Vinhandel.* ☞

J. Jessen & Co. Efterflg., Flensborg,

(Indeh. I. C. Paulsen)

Kolonialvarer og Markfrø engros. :: Sæbefabrik.

Specialitet: Snehvid Sølvsæbe og Cresim-Sæbe.

Jens M. Ferdinand, Flensborg.

Angelbogade 16.

☞ *Kaffé-Special-Forretning.* ☞

„Magasin du Nord“, Flensborg.

Mode- og Manufakturforretning.

H. C. Christiansen's Efterflg.,

Indehaver: Klüver & Petersen.

A. Wohlenberg, Flensborg,

— Storegade 32. —

Bog- og Papirhandel.

Bogbinderi.

Spare- og Laanekasse
for Flensborg og Omegn, S. m. b. H.,
Flensborg. :: Nørregade 11/13, I. Sal.

Indskud forrentes efter Overens-
komst med eller uden Opsigelsesfrist.

Renteudbetaling efter Ønske 2 Gange aarlig.

Kontortid:

Hver Søndag Formiddag Kl. 10—12.
Eftermiddag Kl. 2—4.

Blandinger.

Paa Ballet. Han: „Maa jeg bede om næste Vals?“

Hun: „Jeg er saa træt. Kan De ikke spørge de andre unge Damer?“

Han: „Det har jeg allerede gjort.“

Lille Gerdas Brev til sin bortrejste Fader.

„Kære Fader!

Vi har det allejammen meget godt. Lille Broder er vokset og er nu meget fornuftigere end før. Vi haaber at høre det samme om dig.

Din Gerda.“

Begrundet Frøgt. A: „Hvor kan det være, at gamle Olsen altid bliver saa forfærdet, naar han ser et Automobil komme kørende?“

B: „Jo, ser du, hans Hustru flygtede bort fra ham i et Automobil, og han er bestandig bange for, at hun skal vende tilbage.“